

Gheorghe Calamanciuc

**D o n j u a n
în derivă**

Roman

Chişinău – 2012

CZU
C

Partea întâi

Coperta: Ada Țăbuleac

Lector: Valentin Jitaru

Procesare computerizată: Renata Rața

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Calamanciuc, Gheorghe

Donjuan în derivă : [roman] / Gheorghe Calamanciuc ; cop. Ada Țăbuleac. –
Ch. : Editerra-Prim, S. n., 2011 (Î. S. F. E.-P. «Tipogr. Centrală»). – p.

ex.

ISBN

C

© Gheorghe Calamanciuc, 2011

© Coperta: Ada Țăbuleac, 2011

ISBN

1 Amintiri, amintiri... Explic pentru acei care n-au știut de (sau n-au dorit să-mi citească – e și mai simplu!) primul meu roman (*Donjuan de mucava*), în care-mi feștesc moralul. Mi

l-am feștelit, pentru că așa a insisitat autorul – depășitul! – s-o fac. Că-mi schițase tiparul din timp! Ehei, nu m-am zămislit eu orbește după tiparul lui – peste câteva pagini, cititorul să scuipe și să mă trimită la origini? Cu toate scornirile lui mirosind urât a fals? Eu, naratorul, sunt, într-un fel, și autor, dar nu în măsura în care el mă concepe și mă vrea. Când îl aduc în pagină pe Marcu (sau pe altcineva – nu contează), eu mă dublez, fiind aproape în aceeași măsură și personaj, și narator. Și atunci, autorul aproape că nu mai are stăpânire asupra-mi! Adică asupra noastră, că suntem doi. Dar explicațiile astea pentru un cititor versat sunt apă de ploaie...

Externat din spital unde mi-am tratat comoția, chiar în prima zi plecai la Chișinău s-o felicit pe Mărgeluș cu prilejul zilei sale de naștere. Soție legitimă de cununie, mă părăsise de optsprezece ani și trăise cu un concubin bogat din satul ei. Iar după moartea tragică a aceluia, a fost găzduită în apartamentul lui din capitală de către unchiul Ștefan Guțu, un prieten al meu de universitate cărui i-am fost și chiriaș într-un an. Mama a luat-o cu ea și pe fiica noastră, Nătălița, care așa și nu aflase până atunci că-i sunt tată biologic...

Primit de ambele, așa simții în momentele acelea, cu o indiferență ce mă-ngropă în podea, băui două pahare de șampanie cu Enciclopedia – așa-l botezasem pe Ștefan în anii de studenție pentru erudiția-i vastă – cu licoarea din al doilea înecându-mă, de fugii la baie unde-mi întoarsei pe dos măruntaiele. Gazda alergă speriată, eu îi închisei ușa-n nas și, după ce-mi recăpătai respirația, mă întoarsei în sufragerie cu o mutră de ceară mucegăită.

– Ai băut șampania pe stomacul gol, îmi cedă fotoliul Enciclopedia. Acuși ne aduce gustarea Mărgeluș... Am rugat-o să ne gătească și o zămușoară de pui... cu tocmași proaspeți. Ne-o servește la urmă.

– N-am poftă să-i mănânc zămușoara... Și-n clipa ceea, Mișu Rogoz care mă aduse cu *Moskvici*-ul unchiului mă săgetă de pe scaunul lui cu privirea călăului de pe eșafod. Adăugai – lup ce-și linge ironic rana: După primirea ce mi-a făcut-o cu... fiică-sa, sunt sătul încă pentru o săptămână!

Rogoz începu să-i explice Enciclopediei calm, ca un mag:

– Sorin Marcu ăsta al nostru, potrivit scenariului ce-l schițase astă-noapte pe patul de suferință din spital, se aștepta ca Mărgeluș să-i „cadă lin pe piept”, cu obrajii plânși de căință! După care Nătălița, fiică-sa, pe care-o părăsise când era în pântecul mamei...

– N-am părăsit-o eu! protestai veninos. Știi bine, Rogozule, că m-a părăsit ea! Și tot dânsa – ce cruzime trebuie să ai, dragă! – fără să mă întrebe pe mine, a tănuț de copilă în toți acești optsprezece ani că-i sunt tată biologic!

– Pst! puse degetul la gură gazda. Copila e în dormitorul de-alături – ar putea să audă...

– Mare scofală e să fii tată biologic, continuă, cu sâsâit îngroșat, să-mi bage sula-n coaste Rogoz – să-l pupe talpa iadului! Dacă s-ar strânge grămadă toți bastarzii care au avut „fericirea” să le fii tată biologic, sunt sigur că interimarul nostru Președinte, Țeapă, ți-ar da cel puțin o medalie de tată-erou!

Aluzia era prea transparentă și băloasă. Și-n clipa ceea mulțumii Providenței, că intră Mărgeluș cu tavaua încărcată cu gustări.

– Uite că ne-a sosit și mâncărica! exclamă gazda. Acum îmi pot permite și eu să vă fac o mică surpriză: în grupa cui i-am fost diriginte, dragă Doamne, aveam un studentel hărnicuț, cu un fizic de *gimnast*, care îmi mai aduce și acum, din când în când, de la părinții lui din Vălenii de Munte câte-un șip de palincă din prune...

– Văleu! se tângui Mișu, ghinionistul. Ce nenorocire, că nu pot bea!...

– E șoferul meu, explicai cu satisfacție. Și tot pentru Enciclopedia: E o mită ce se prelungește în timp cu multă generozitate?

– Cândva judecai mai treaz, Sorine. Și Enciclopedia turnă în pahare lichidul gălbui.

– Și pe când ne cunoșteam noi, recunoscui, eram un tip întors, nu înțelegeai? Toate le făceam pe dos...

– Acum nu le faci?

– Le face și mai pocite, confirmă pentru mine Mișu, pe când Mărgeluș, după ce ne șterse mutrele la toți trei cu vioriul ochilor, ieși.

Atunci, cu patru ani în urmă, intervenii foarte serios pe lângă redactorul meu de la *Tribuna*... să-l angajeze șofer sau fotoreporter. Acum nu știi dacă m-aș repezi să intervin pentru el... Era ironic în acele zile, acum însă e și mai rău – mă oblig să-i suport cinismul deșăntat.

N-am ce face – mi-e mult mai ușor cu dânsul să survolez partea de nord a republicuței – unchiul său și-a cumpărat o *Toyota Corolla* dintr-un an cu bunică-mea, iar lui Mișu, nepotul, i-a revenit *Moskvici*-ul de culoarea cerului gurii la căinii turbați. Unchiul i-a făcut-o cadou de ziua lui, care a coincis miraculos cu prima duminică după angajare la ziar. A fost cea mai fericită duminică din viața lui, anunță Mișu, când și-a rostit toastul final în calitate de sărbătorit și gazdă. Și ne mulțumi cu lacrimi în ochi la amândoi – unchiului, pentru minunea de automobil ce trosnește la toate încheieturile și la fiecare grupușoară (la noi 90% din drumuri arată ca după bombardament, anunță nu de mult un oficial al U.E., la calitatea drumurilor fiind pe penultimul loc în lume) și, firește, îmi mulțumi și mie, care l-am făcut fotoreporter pe teren fără salariu. Onorariul ce-l primea nu-i ajungea, în timpul iernii, să plătească lunar nici lemnele de foc, dar Rogoz nu dispera. Era satisfăcut că nevastă-sa ostenise să-l mai roadă, că părăsise serviciul de hamal în brigada unchiului de la gară. Și ca să-i dovedească jumătății lui că-i familist vrednic, o convinse pe maică-sa, bătrâna, să nu-și dea hectarul la asociație, că-l lucrează el. De altfel, posibilități să facă agricultură avea berechet și nu se

sinchisea să-i pună sapa-n mână și corespondentului Marcu! Dar despre asta putem vorbi și mai încolo, că, iată, Enciclopedia-mi șoptește ceva la ureche și trebuie să-l ascult...

– I-am spus nepoatei că... dorești să stați de vorbă... Mănâncă ceva și intră în dormitorul din dreapta, că te așteaptă...

De mâncare-mi ardea mie în clipa ceea?! Mă ridicai, înfricoșat de presimțiri ghimpoase, și bătui în ușă. Intrai. Mărgeluș sta pe canapea, cu brândușile ochilor plimbându-se, îngândurate, peste verdele celor trei ghiveciuri de pe pervaz. Luai și eu loc pe taburetul de lângă oglinda toaletei. Tăcurăm o vreme, înfipti într-o nedumerire stingeră și tristă. Era ca un oftat obosit al unei tinereți irosite...

– Vrei să-mi vorbești ceva, Sorine? Zisei că, în fond, n-aș avea nimic să... Continuă parcă nerăbdătoare: Așa am înțeles de la unchiu...

– Păi... te felicit încă o dată cu prilejul zilei tale de naștere... Și, dacă nu te supără, îți aduc și condoleanțe, că... ți-a murit soțul.

– Soțul meu e Sorin Marcu, rosti înnegurată agresiv Mărgeluș. Acela mi-a fost concubin – nu știai?

– Ați conviețuit atâția ani împreună... De ce, dragă Doamne, nu v-ați căsătorit?

– Eram căsătorită cu tine, omule! Ai uitat?

– Și de ce nu mi-ai cerut divorțul?! aproape urlai eu.

– N-am vrut! strigă și femeia, sfredelindu-mă mânioasă cu zvărcolitul privirii aprinse.

Și, după o pauză, alunecând parcă într-o apatie somnoroasă: Și nu mi-a cerut-o nici el... N-am înțeles de ce nu mi-a cerut-o... Tu ce crezi?

– Pentru că nu te-ai hotărât să-i naști un copil... („Asta încă mai trebuia!”).

Urmă o pauză, în care Mărgeluș reveni să lustruiască cu viorea ochiului, uscată, frunzulițele florilor din gلاstră. Înțelesei că... nu trebuia să-i spun asta. Bădărănie curată din partea-mi. S-o ia naiba!

De ce m-a întreat? Nu trebuia să mă provoace! Și-apoi, n-au putut să lămurească între ei lucrurile timp de optsprezece ani!?

Femeia vorbi încet, incolor, de parcă-și număra cuvintele:

– Când m-am întors după primul avort, a plâns... „Dacă-aș fi știut ce-ai să faci, zise, te înjunghiam... Apoi mă sinucideam și eu...” Și, după ce și-a pus în valiză boarfele, s-a suit în mașină și a plecat... Mi-a telefonat peste două săptămâni din Magadan... Atunci am plâns de-acum eu... Și-l rugai să mă ierte. Și pentru prima și... ultima oară îl minții că-l iubesc...

– Ce grozăvie!

– Așa e, recunosc Mărgeluș. Și-și înfipse albăstriul rece în irisurii mei încremeniți fierbinte:

Dumnezeu m-a pedepsit să iubesc numai un singur ticălos... Și cu pedeapsa asta, se vede, mă voi călători dincolo...

Mă repezii nebun și începui, în genunchi, să-i sărut mâinile. Și-n clipa ceea, ușa se deschise și apărură-n prag Nătălița. Fetița mea!

– Bravo, mami! Bravo! N-ai putut răbda... măcar patruzeci de zile? Să-i facem praznic lui tati și-apoi...

– Taci!

– De ce să tac, mami? Să nu-ți insult amorezul?! Săracul tati! Nu s-a răsucit acolo, în mormântul lui?! strigă disperată fata, acoperindu-și cu palmele ochii.

– N-ai tu... niciun tată-n mormânt, draga mamei... Tatăl tău... îmi săruta adineaori mâinile... Și femeia îmbracă obrazii muribundului.

O priveam tare. Pe Nătălița. De pe canapea. Și-mi păru că se clatină. Fata se lăsă pe scăunel. Apoi ridică ochii îngroziți spre mine. Privindu-mă ca o nenorocită cu cuțitu-nfipt în inimă. De parcă salvarea trebuia să vină de la mine! Apoi privirea-i deveni una cu care nu poți contempla decât un vagabond. Leșinat în drum. Pe care, din greșală, l-ai călcat pe gheata ruptă. Înțelegeam că nu poate vorbi.

Îi tremurau ușor buzele pline. Simțeam, rupt de consternare, că i se opriră cuvintele în gât. Și fata începu să le înghită. Pierdută într-un soi de spaimă rece și mută. Fără să-și ia pupilele mărite de pe făptura mea jalnică. Arătam, pe semne, oribil de neputincios și redus în dimensiuni în clipele acelea. Nu mai putui suporta-n ochii mei cele două disperări de-un albastru învăpăiat ale copilei. În care întârzia să înflorească lacrima. Îmi mutai ochii pe chipul de lumânare al mamei. Pierdută parcă într-o tristețe de arbori despuiți și uzi de la sfârșit de noiembrie. Nătălița se ridică moale. Și-i spuse mamei fără s-o vadă:

– Mulțumesc pentru surpriză, mami... Semăna cu un copil răpăsit, în care destinul își răsuci cu prea timpurie cruzime pumnalul... Dacă ai putut să ascunzi de mine povestea asta... groaznică până acum, merita oare să mi-o mai spui? Și pași spre ușă cu capul ridicat – prințesă umilită, dar mândră!...

O tăcere de miriște înțepenită-n soarele amiezii coborî peste noi doi. Și-n câteva clipe, prin fața ochilor mei deschiși înăuntru se perindară scenele cele mai înnegurate din acei doi ani ai căsniciei noastre. Le-am invocat în detalii pe paginile celui alt roman – nu pot să le repet. Și-n același timp, constatai cu amăreală agitată: nimic din momentele solare ce le trăisem amândoi, momente de-un farmec dulce și tainic (le-am avut puține, dar le-am avut, măi oameni!) nu veneau să-mi încolțească-n creier, nu-mi reînviau în simțuri! Ele, fără să-mi vestească asta, se retraseră în subconștient, acoperindu-se cu uitare grea, deasă ca lutul. Ca să nu mai poată vreodată fi zgândărite. Dezvelite. De misteriosul și îndureratul praf al pierzaniei...

– *Bobik*-ul cela mai este? dădu femeia glas care, spre uimirea mea scuturată, răsună cât se poate de șăgalnic.

– Care *bobik*? nu înțelesei eu.

– Păi... mașina cu care ai răpit mireasa... Ori nu-ți amintești că m-ai răpit la începutul nunții?

– Ah, da... Cum să nu-mi amintesc? Și gemui ca un netot („Trebuia să te răpesc, ca după doi ani să mă părăsești ca pe-un rahat și să te întorci tot la dânsul?!”).

– De ce oftezi? Doar totul a decurs perfect! Ca-ntr-un film indian cu mai multe serii...

– Așa e, recunoscui eu. Totul s-a petrecut conform scenariului tău...

– Da... Scenariul l-am alcătuit eu, într-adevăr... Eu te-am rugat să mă furi...

– Nu m-ai rugat. Mi-ai propus („Și eu, prostul, trebuia să te ascult și să fac întocmai!”). Altă soluție nu era...

– Chiar nu era... Să-ți povestesc, că nu știi... Ne-am retras, la rugămintea mea, în biroul directorului casei de cultură – pe scena ei urma să se facă înregistrarea căsătoriei... Cu pompă. În fața sutelor de invitați! Când i-am spus mirelui... că-l mințisei până atunci că-s virgină – mă violasei doar tu... cu două săptămâni înainte, poate nici asta nu-ți amintești? – am crezut că leșină! Și femeia, lăsându-și capul pe spate, râse scurt, cu fulgerarea unui pumnal în inimă: A dus la gură o sticlă de vin și a băut-o pe nerăsuflăte... Apoi m-a înșfăcat, ca un turbat, de mână și mi-a scos inelul...

– Și tu?

– Am dat să-mi desprind coronița, dar m-a oprit... Și iar m-a prins de mână, mi-a pus înapoi, pe deget, inelul („Ești o curvă nerușinată, dar... astăzi... te iert”) și-am revenit pe scenă, în fața publicului ce ne întâlnește cu ovații...

Mărgeluș tăcu. Se apropie de cele trei flori de pe pervazul ferestrei, mângâindu-le iarăși frunzulițelor verzele. Apoi își trimise albastrul tulpure al ochilor spre blocul masiv hrușciovist de alături, plimbându-l tremurat pe balcoanele lor mici, vopsite în diverse culori. Și-n clipa ceea, șerpi mici, mlădiindu-se, porniră să se strecoare în măruntaiele-mi... Limfa lor gălbuie împrăștiind în toată ființa-mi melancolia ceea dulceagă, paralizantă... Despre ea, celălalt Donjuan

(de mucava) povestindu-i cititorului în repetate rânduri, pe semne, l-a săturat peste măsură... Eu, de-acum un Donjuan care a pierdut alarmant interesul față de femeii, va trebui să nu risc. S-ar cuveni să-mi dozez cu și mai multă dexteritate, zgârcenie acele evocări ale stărilor mele de scufundare plutitoare în apatie, în tristeți descurajante. Care fac să-ți încolțească în neuroni gândul morții... Slavă Domnului, el mă terorizează doar în acele clipe – în restul zilelor, n-am simțit încă să alunece în obsesie. Oricum, îmi ziceam, cu un început palid de admirație privindu-i umerii mici și rotunzi, oricum, trebuie să fiu cât mai stăpân pe mine, cu toate că senzația de neputință mă făcu în acea clipă iar să gem.

– Te rog să nu mai gemi, te rog! se întoarse Mărgeluș, fixându-mi privirea în iritarea irisurilor. Eu sunt enorm mai motivată s-o fac, dar, uite, că nu gem! Și reveni în fotoliu.

Șerpișorii ceia își lăsară limfa, răspândind-o cu dărnicie în trunchiu-mi. Și acum, nemaisimțindu-le mlădierile, îmi doream leneș ca această femeie să-mi zică ceva tare. Ceva dur și nesuferit. Ca să mă scoată din toropeala leșetică. Dar femeia care, cu douăzeci de ani în urmă îmi înrobise simțurile, această femeie nu era capabilă de așa ceva. Nu era în firea ei – mama ei de educație căcăcioasă țărăneasă! – să-ți trimită-n nări vorbe de acele porcești, ca să te scoată din înțepenire!

– Spune-mi ceva urât, o rugai moale.

– Ce-ai zis? mă fulgeră curios albastrul celor doi sori mici, pentru care, pe timpuri, eram gata să înfund pușcări.

– Nu mă simt bine... Aș avea nevoie să-mi spui ceva dur, nesuferit... Ca să-mi revin...

Mărgeluș se întoarse toată spre mine, dar ochii și-i ridică spre tavan, lumina lor de viorea curgând pe de-asupra capului meu răvășit:

– Te mai încercă stările acelea de apatie? Nu te-ai hotărât încă să te consulte vreun psihiatru? Ai putea să sfârșești rău...

– Nu mă pot sinucide. N-am pușcă, hârâii blajin („Tare te-ar mai durea-n fund, de m-aș împușca!”)

– N-ai bani să-ți cumperi? Te sponsorizez eu...

– Mulțumesc. Aș cumpăra-o, n-ai grijă. Dacă-știi că, mai întâi, aș fi în stare să vânez vreo căprioară... Ca pe timpuri...

– Cu vorbele tale înveșmântate în metafore, îmi dau seama, ai vânat o turmă-ntreagă! Și Mărgeluș începu să râdă – nervos, cu privirea sfredelindu-și papucii mici maro.

Eu îi înlănțuii umerii goi, acoperindu-i cu sete nebună râsul. Femeia își lăsa pradă buzele arse de dor în gura-mi sălbatică. Apoi mâinile ei răscolite îmi încolăciră gâtul – strâns, cu patimă nestăvilită. Ne topisem unul în altul, eram o singură ființă. Un singur dor suferind. După o lungă, chinuitoare așteptare. Când brațele ei, în sfârșit, deveniră moi, pierzându-și tremurul ce-mi înfiora, fierbințe, grumazul, îi eliberai din captivitate buzele. Dar continuând să le sărut copilărește. Mă rugă să ne așezăm. Luarăm, tăcuți, loc – eu pe scaun, ea, în fotoliu, alunecând – simțeam asta – într-o jenă pe care o poți trăi doar după întâiul sărut. Privindu-mă cu potolită uimire:

– Ce-a fost asta, Sorine?

– Nu știu...

– Cineva din noi ar trebui totuși să știe...

– Poate c-ar trebui...

– Și-acel cineva ar fi normal să fii tu, nu?

– Posibil, zâmbii nevinovat („Ar trebui să încui ușa, să te dezbrac și să te...”).

– Poate... Posibil... Nu te mai recunosc! Te știam mult mai...

– Las-o baltă. Un Donjuan de mucava – mult mai...?!

– Când te-am botezat așa în bilețelul de adio – ah, îmi pare c-a trecut o veșnicie de-atunci! – am făcut-o din durere, din revoltă. Nu cred că mi-erai în gând virtuțile tale de fustangiu...

– Mi s-ar potrivi și acum? mă interesai cât se poate de pașnic.

– Dunjuan de mucava? După ce medită un pic, spuse cu un zâmbet desprins din valsul frunzelor de castani, în octombrie: Acum, ți s-ar potrivi mai degrabă... Donjuan în derivă – tu ce zici? Și iar râse. De data asta, scurt, săgetându-mă cu celestul celor doi ochi mari care-și păstrasera de minune viul jucăuș...

2 Prozatorii aceștia nenorociți, care își strivesc nervii și neuronii luni în șir, ba poate ani buni de cele mai multe ori, ca să ducă la bun sfârșit o nuvelă, un roman necăjit, sunt demni de toată compasiunea cititorilor. Ah, care cititori, dragă, care cititori? Vi-l puteți imagina voi pe-un adolescent cu o tunsoare *army style* sorbind, flămând, o pagină de roman? În timp ce, alături, la un pas-doi, monitorul calculatorului îl țintește chiorâș, cu ochiu-i holbat pătrat? Dar să lăsăm scâncetele – problema e prea cunoscută și mă scuipe cu saliva banalității.

Țin, mai întâi, să vă înștiințez că și-n nuvela *Să-ți fie dor de tine*, și-n romanul *Donjuan de mucava*, ultimele scrieri în proză ale aceluiași Gheorghe Calamanciuc, ați fost oarecum mințiți fiind prezentat Sorin Marcu. Nu trebuie să facem mare caz din asta, dar numele de familie mi-e Marcu, așa e, dar cel de botez, mi-e Toader. Surorii mele mai mari, cu nume de floare de grădină, i-a plăcut să-mi zică Sorin de când eram sugaci, și ai casei, toți, s-au luat ca proștii după ea, încât și pentru colegii de școală, apoi și cei de facultate am rămas cu prenumele mincinos, Sorin. El, trebuie să recunosc, a plăcut la toată lumea. Inclusiv gagicelor mele. În toate cele peste două sute de pagini, Donjuanul meu de mucava (adică eu) și-a ironizat, și-a întristat și filozofat rândurile, purtând acel nume, care, într-un fel, se potrivea firii lui ușuratice, ahtiată de aventuri de trei parale.

Acum e altceva. M-am apropiat și eu de-o vârstă. Și autorul, așa hăbăuc cum e, dar nu poate să nu-și dea seama că artificiile de tot felul nu mă mai interesează ca altădată. Eu continui să-i fiu narato-

rul în această pânză epică și-i obligat să țină cont de mofturile mele, nu? Curiozitatea ce-o am pentru femei e acum a unui înotător leneș, care, – cei de pe mal sunt înspăimântați că s-ar putea îneca! – spre deliciul propriului orgoliu neadormit, înoată spre mal cu mișcări uniforme, calculate. Fără să-i pese o iotă de frământările celora de pe mal, pentru care, s-ar părea, mai prezintă vreo valoare. Într-un cuvânt, sunt un Donjuan în derivă, cum m-a botezat și de această dată tot Mărgeluș, unica (dintre multele!) care mi-a aprins sufletul de cum lumina ochilor mi s-a fript văzând-o. Sunt o barcă îmbătrânită ce plutește mai mult în voia vântului și a valurilor, dacă e să folosesc și o frântură din explicația ce ne-o dă DEX-ul la cuvântul ce va figura și-n titlu.

Se cere totuși spus din capul locului: într-un anumit fel, destinul meu din acest roman, dacă, firește, am să-l pot duce până la capăt, e o continuare al destinului lui Sorin Marcu din *Donjuan de mucava*, dar doresc ca această proză să fie totuși citită de sine stătător, cum s-ar zice, fără să se lectureze obligatoriu mai întâi romanul menționat mai sus. Așa că, adio, măi Sorine! Eu sunt de-acum Toader Marcu și mă simt mult mai comod îmbrăcat în cămașa numelui meu adevărat de botez. Așa dar, sper c-ați înțeles: această proză va găzdui gândurile și frământările lui Toader Marcu, cu numele lipit pe frunte de popa în apa sfințită de scaldătoare. Cu toate că, așa s-a întâmplat, mă mângâiau sau îmi trăgeau mâța pe spinare părinții mei, odihnească-i în pace cerul, cu celălalt nume: („Ia să-ți mai caut în cap, Sorinel-mamă, că nu toate-și păzesc odraslele de păduchi cum te păzesc eu...” sau: „Ia suflă, măi Sorine-ncoa, suflă, măi drace, ca lumea, că iar mi-a umblat cineva la pachetul cu țigări!”).

Acum, renunțând la numele cu care mă rebotezase sora, simt o ușurare de cancer vindecată prin rugăciuni. Rugăciuni rostite strivit, în fața unor icoane vechi, ce-au absorbit, miruite cu smirenii, săruturile bunicilor noastre din câteva generații. Asta e senzația ce-o am.

Doamne! Cum nu mi-am dat seama până acum că nimic mai tămăduitor și mai frumos pe lumea asta decât să-ți duci în lumina ochilor, în apele calme sau învolburate ale sufletului respirația adevăratului tău nume de botez? Unul simplu, ca firava clătinare a ierbii din curtea ta maternă, unul necontaminat de râia străină a civilizațiilor de aiurea ce ne profanează smocurile de busuioc, potrivite de mama sub grindă. În casa mare. Cu prosoape înflorate la icoane... Și-apoi, acest nume (ce păcat că am aflat asta atât de târziu!) îmi aduce-n fulgurea imaginației și figura încovoiată și înzăpezită de bătrânețe a celui mai îndepărtat strămoș al meu pe care l-am descoperit în arhiva de stat din Cernăuți – străbunelul Toader, venit din Ducatul Hliboca, Bucovina de Nord, pe vremea ceea provincie românească subordonată Imperiului Austro-Ungar (și-a luat de soție o țărăncă din Ținutul Herței, pre nume Parasca).

Dar să se țină cont totuși, rogu-vă: când amintirile (sunt tot mai durut și mai cuminte sclavul lor, v-au convins, sper, rândurile primului capitol) mă vor trimite la anii cei blestemați care așa și n-au mai vrut să mă țină lângă Mărgeluș, în văzul vostru voi apărea, firește, cu numele Sorin, așa cum îmi semnam pe atunci articolele în *Tribuna...* și cum mă numeau prietenii – v-o spun, ca să ocolim confuziile...

Între timp, s-au produs schimbări triste, regretabile în viața mea de ziarist. Oricât ar părea de stupid, redactorul meu care, cât erau diavoli roșii la putere, nu-mi curăța materialele de expresii virulente, bădărănești chiar pe alocuri, acum însă, când libertății presei pare să nu mai cuteze nimeni să-i pună zăbale, unele articole ale mele (cele cu atitudini intransigente față de liderii noștri democrați cocoțați în posturi și care comit prostii la tot pasul) ori nu mai văd lumina tiparului, ori sunt îndulcite de mâna-i de poet liric de mare rafinament („Lovește în opoziția comunistă, Marcule, de ce te legi de ai noștri? Ei trebuie susținuți să se instaleze gospodărește la putere și numai după-aceea le-om da la moacă”).

Șefu-mi, la prima vedere, pare să aibă dreptate. Eu însă aveam altă făină-n creier: după ce cornorații dictatorului comunist au pierdut puterea trecând în opoziție, nu-i mai pot ataca. Îi critică acum, de le merge colbul, o mulțime de scribi care, în cei opt ani de teroare roșie, fugiseră în tufari ori se târau ca niște melci jalnici la picioarele păroase ale celor care aveau în mâini și pâinea, și cuțitul. Ba unii dintre acești servi, niște farisei profitori, au pătruns în televiziunile nou constituite, de orientare democratică, dragă Doamne, căutând să ne convingă zilnic: *las' că-i ghini* de trăit și cu democrații aștia, pentru că și ei se simt confortabil cu jujuci de-alde noi lustruindu-le pantofii.

Mai întâi, șeful refuză categoric să-mi publice un material unde-l luam în derâdere pe un ex-președinte de țară care le-a făcut cadou găgăuzilor la un pahar de șampanie o fâșie din moșia Marelui Ștefan. Motivul refuzului l-am înțeles singur: odrasla aceluia devenise parlamentar democrat. Și-atunci l-am rugat pe autorul acestei noi proze (El îmi e patronul! Eu, naratorul, îi sunt executorul, nu?), care intenționa să-i însăilez un cu totul alt subiect, la fel și niște personaje venite din lumea teatrului, dar și din cea declasată, de la marginile societății: „Măi bossule, măi, face să ne irosim osteneala, acum, în vremurile noastre protivnice, abordând niște probleme ce țin de filozofia actului de creație scenică? Sau de filozofia existențială a haimanalelor ce scotocesc în tomberoane? N-ar fi mai gospodărește pentru noi și mai interesant pentru cititori să urmăresc (eu, naratorul) traiectoria aceluia Donjuan de mucava, în ultima vreme tot mai incolor? În felul acesta, voi mai uita și eu de ifosele ce mi le face redactorul, neglijându-mi scrierile, și-ți vei mai potoli și dumneata din când în când curiozitatea văzând ce și cum mai gândește și ce mai drege Marcu-Donjuanul în viața asta poate și mai nesuferită pentru mine, deci și pentru dumneata”. Îmi răspunse cu un „Nu!”

categoric, dar, până la urmă, tot a ieșit pe-a mea. Precum vă veți convinge în continuare...

Trecuseră în negura libertății strivite de regimul roșu încă patru ani. După alegerile în forul legislativ, javra de dictator, pentru că se împliniseră două termene de „împărăție”, urma să-și lase un urmaș în scaunul de Președinte, iar el să vină-n fruntea Parlamentului. La 7 aprilie 2009, tinerii din capitală și nu numai au ieșit în Piața Marii Adunări Naționale protestând pașnic împotriva fraudării de către comuniști a alegerilor parlamentare, apoi, ațâțați de o bandă de mascați (trimiși, sunt sigur, de stăpânirea roșie, ghidată de Kremlin), s-au deplasat la cele două palate, parlamentar și prezidențial, dându-le foc și devastându-le. Ca să compromită opoziția democratică, firește. În noaptea ce-a urmat și-n ulterioarele două zile, polițiștii i-au vânat pe tinerii protestatari și pe toți care le cădeau sub mână, maltratându-i cu cruzime diabolică în comisariate, unul dintre ei, Valeriu Boboc, dându-și sufletul chiar în Piață, lovit și de pantofii lustruiți ai comisarului orașului. Vânătoarea de pe opt aprilie am urmărit-o și eu preț de-un sfert de oră de după un arbore din fața Catedralei Mitropolitane, mai mult n-a fost chip – trei vlăjgani cu „botnițe” negre s-au apropiat, înșfăcându-mă de mâini, intenționați să-mi pună cătușe. Dar unul din ei, mic și îndesat, mi-a smuls borseta din mână, rupându-i toarta, scotoci în ea, scoase legitimația-mi de corespondent, o examinează („Dați-i drumul să se ducă-n mă-sa, că-i de la *Tribuna*...”), făcu semn și însoțitorii săi înfocați mă târâră de mâini, traversând parcul („Să nu mai apari pe-aici, că-ți rupem capul – înțeles?”).

Înțelesei perfect. Cei care mi-au citit primul roman știu de ce și, trag nădejde, nu-mi reproșează lașitatea: „în orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână” – acolo-mi înmormântează cu plictiseală dulce-melancolică existența – acum câțiva ani, luasem o bătaie pe cînste de la niște vlăjgani căror nu le plăcuse cum îl beștelesc pe

Prezidentul țării într-o scrisoare ce o publicasem în *Tribuna*... Of, că cele mai negre zile nu le-am petrecut în sala de reanimare sau în salonul acela („Izolator” îi zicea), unde asistenta, o Doiniță cu gâțe lungi de păcură, îmi puneă perfuzii și unde, într-o noapte fatală, m-a violat o altă asistentă – o rusoaică obeză, zic, acele săptămâni au fost floare la ureche pe lângă umilințele ce-au urmat după aceea...

3 *Așa am fost, așa sunt și voi fi: nu țin cont de preceptele biblice, de îndemnurile Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, spre a-mi iubi deopotrivă aproapele și dușmanul, atunci când e în joc demnitatea de neam. Știu, sunt cuvinte mari, mirosind (pentru unii prea „evoluati”, „democratizați”) a plictis patriotard, dar mie mi-i în cot de aerele lor ultramoderne. Pentru mine, ea, demnitatea de neam, nu e o noțiune deloc abstractă, ci una pământescă, concretă, cum e silueta amețitor de ispititoare a unei femei, din spate admirată cum se mlădie-n ochiul aprins de admirație al oglinzii. Ea, această demnitate, însemnând pentru mine două lucruri: a-mi păstra și cinsti cu sfințenie memoria istorică, legată de poporul care m-a dat lumii, și a-mi vorbi, murind durut și frumos în fiecare cuvânt, limba în care mi-a cântat mama la leagăn. Cine lovește în aceste două icoane ale ființei mele nu-mi poate fi nicidecum prieten, nu poate aștepta din partea-mi decât dispreț, decât ură. Ultima, țin să precizez, n-aș putea-o revărsa pe altcineva – nici pe tipul care mi-ar ademni iubita, însușind-o, nici pe furul care mi-ar sparge casa, curățindu-mi-o de bunurile cele mai de preț. Ultima, nesuferita, devastatoarea ură, mi-o revărs doar pe bipedul care-mi scuipă pe filele suferinde ale istoriei neamului, mi-o revărs pe monstrul vorbitor al graiului meu, care, pentru treizeci de arginți, își numește limba așa cum îi place veneticului.*

Asta mă determină, făcându-mi meseria de ziarist, să-mi scriu materialele pamfletare despre unii politicieni care-și clădesc cariera cu prețul renunțării mârșave la aceste două inestimabile valori naționale.

Așa mărturiseam într-un material încă pe când guvernau comuniștii. Acum, după ce-a venit la putere protipendada democratică, m-aș rușina să fac aceste anunțuri și cu asemenea patos. Răsfoind colecția revistei cu articolele mele, recitii rândurile de mai sus. Și chiar mă cuprinse un sentiment de jenă, de-mi veni să zbier. În cele anunțate nu era parcă nicio picătură de minciună. Totul părea adevărat și... sincer. Nu întâmplător pun puncte de suspensie înainte de „sincer”. Căci pateticul cu care-mi anunțam profesiunea de credință în calitate de ziarist amenința înflorător sinceritatea cu care-mi asumam angajamentele de ziarist-slujitor al neamului. N-aș putea să motivez nici acum de ce o amenința, dar asta nu se poate înțelege, ci se simte! Se simte cu un sentiment ce-l trăiești după ce, făcând la bătrânețe o declarație sinceră de dragoste, vezi că nu ești crezut. Căci până atunci le făcusei pe toate false. Rămasei totuși recunoscător frazei din ultimul alineat, îndemnându-mă să scriu chiar în aceeași zi un material zeflemisitor despre un asemenea politician renegat.

Știam că-i publicat în numărul din acea zi și-l îndemnai pe Mișu să-i dea forțăj *Moskvici*-ului. Ne întorceam dintr-o comună, al cărui primar, fost președinte de colhoz, avea un fecior în fruntea asociației agricole ce-și bătea joc de țărani, remunerându-i după bunul său plac, mai bine zis, jecmănindu-i. L-am speriat și noi cu Mișu cum am putut și ne întorceam cu speranța că tâlharul se va da la brazdă.

Luai revista din cutia poștală, urcai într-un suflet în apartament și-mi citii articolul dintr-o răsufare. Redactorul meu bătaios nu-și aplicase „cenzura”, păstrându-mi nestingherite și virgulele. Un aflux de satisfacție îmi spălă orgoliul de ziarist intransigent! Loveam cu cruzime cinică în politicianul-păun cu accent dâmbovițean românesc, dar care pleda pentru menținerea și-n continuare a glotonimului *limba moldovenească* în Constituție, pentru predarea unei istorii mincinoase integrate în școli, introduse abuziv de guvernul precedent comunist. El, care dezertase din partidul comuniștilor,

devenind președinte al unui partid de centru-stânga, ce, împreună cu alte trei formațiuni politice democratice, formase AIE-1 (Alianța pentru Integrare Europeană) și care năzua să fie ales Președinte de țară. Materialul îmi era virulent, dar stufos, mustind în interogații și exclamații retorice. Reprodus în întregime, risc să-mi aruncați romanul într-o debara cu vechituri imnice. Vă încredințez doar un fragmentel.

...Trecând pe altă baricadă ideologică, acest bărbat frumos, erudit, ce-și afișează viziunile proeuropene aproape în fiecare luare de cuvânt, în realitate, a rămas un antiromân, cărui îi e în cot ce istorie învață și vor învăța copiii din școlile satelor noastre năpăstuite, încremenite în rutina ideologiei anacronice agrarian-comunistă. Și iată-l acum pledând pentru proiectarea și mai departe a filmelor dublate în limba rusă (uite că de progeniturile „fraților” noștri „eliberatori” nu-i este în cot!), iată-l anunțând cu tupeu în vecinătatea bustului dragului de-a pururi al nostru Eminescu: „Vom schimba Constituția în complex, rectificând 68 de articole, fără articolul 13: vom lăsa „limba moldovenească” în Constituție...”

De ce s-o lăsăm? Pentru că „e prematur să facem această schimbare”. De ce e prematur, conformistule? Și dacă zici că-i prematur, atunci când s-o facem? Peste opt ani, după ce-ți va expira mandatul dublu de președinte, decă vei fi ales? Numai atunci adevărul despre numele corect al limbii noastre, confirmat de savanții Academiei, va conta pentru d-ta? Până atunci însă, în toți anii cât vei sta cocoțat în „tron”, să continuăm să ne minciunim copiii (poate propui să le procurăm și câte un dicționar al lui V. Stati?), să ne mințim pe noi înșine, să ne dăm în spectacole ridicole la forurile internaționale vorbind moldoveneasca? Într-un cuvânt, să ne mai tăvălim prin noroi aproape un deceniu conștiința națională de dragul carierei dumitale?!

Și încheiam cu anunțul care mă învăluie și acum cu aburii luminoși ai mândriei:

... adevărul științific care este și va fi pe vecie numai unul: **simțim și gândim, suferim și visăm, vorbim și scriem în limba strămoșilor noștri – limba română!**"

În continuare, făceam niște previziuni funeste în privința mișcărilor viitoare ale acestui cap antiromân de partid care, în următorii doi ani, nu s-au adeverit. Dar o făceam pe analistul politic! Vai de bostanul meu de „analist”!

Nu divulg deocamdată numele acestui oportunist (of, of, cine nu se pricepe cine-i?), pentru că, până termin eu această proză, sunt posibile fel de fel de schimbări spectaculoase de macaz. E un fenomen cât se poate de firesc într-o democrație de paie cum e a noastră din R. Moldova, o republicuță ieșită dintr-o „mamă” inventată (r.s.s.m., 1940), un stat-fantomă, care e al doilea fătat (după r.a.s.s.m., 1924) al Kremlinului.

Sunt într-adevăr virulent. Simt cum îmi ies cuvintele îmbăloșate de venin. Și credeți că mă încercă vreo păpădie de satisfacție? Ba bine că nu! Cu cât sunt mai intolerant, cu atât mi-e mai scârbă de mine. Și de tot ce respiră-n juru-mi. Acum, pentru că-s aplecat asupra claviaturii calculatorului, îmi vine s-o apuc colțos cu dinții, să-i sfărâm între măsele clapele răpănoase, aproape șterse, ale buchiilor și să le scuipe în pubelă la un loc cu dinții pe jumătate falși (iartă-mă, cititorule, de-ți produc scârboșenie). Pentru că eu însumi am devenit un nesuferit de care îi repugnă scaunului ce-mi suportă cu greu fundul, îi repugnă DEX-ului zdrențuit, o ediție din 1957, unde mi-am bifat, pe sute de file zoioase, popasurile căutărilor.

Păguboasa ceea de apatie (despre ea am vorbit până la greață în celălalt roman) mă încercă tot așa ca-n trecut. Dar cam de fiecare dată, și în primele clipe, evoluează într-un soi ciudat de antipatie față de persoana-mi, ce mă pune și mai serios pe gânduri. Îmi zic deseori în acele momente: ce prăpastie s-a căscat între sentimentul dorului de sine trăit cu atâta intensitate de compozitorul So-

rin Marcu (acolo tot eu sunt naratorul) dintr-o nuvelă de-a mea și această nemulțumire, insuportabilă uneori, ce-o simt față de mine însumi! Ei, la început a fost doar nemulțumire! Și mă bucuram oarecum – i-am mărturisit și lui Mișu despre asta – pentru că omul (e un adevăr destul de banalizat), de-i mulțumit cu ce-l ajută să realizeze creierul și brațele, e un biped ratat ca personalitate. Ziceam, m-am confesat și lui Mișu („Și eu mă condamn deseori, că nu-mi iese totul cum îmi doresc, dar nu merită să ne punem cenușă-n cap, când în jurul nostru roiesc proștii care-s foarte satisfăcuți de tâmpeniile ce le fac!”), dar, în loc s-o simt mai inofensivă, nemulțumirea-mi de sine mă apasă tot mai mult și mai mult. Când ar trebui să mă mobilizeze! Să mă îndârjească! Mă îndârjește, mă revoltă, dar nu împotriva slăbiciunilor, gafelor ce trebuie să nu le mai comit, ci asupra neputinței mele de a nu le comite. Și atunci mă mustru și mi-e ciudă. Dar până la a mă disprețui dușmănește încă n-am ajuns – Ferească Dumnezeu să ajung! N-ar însemna să fiu mort? Adică doar un viu sintetic?...

4 – Donjuan în derivă? Trebuie să mă mai gândesc dacă mi se potrivește... Și o prinsei de mână, apropiind-o: Mărgeluș... Cheamă-ți fiica!...

Femeia se înnegură, dar continua să stea cu mâna-i respirând în palma mea:

- Ai să-mi învinețești mâna – dă-mi drumul...
- Cheamă-ți fiica!
- Cheam-o, că-i și fiica ta... Ce te pregătești să-i spui?

Eu luai o pauză („Tu ar trebui să-i spui, nerușinato, – de ce să-i spun eu?”) și bolborosii tare:

– Nu vreau să-i spun nimic... Vreau să-mi cer iertare... Să îngenunchez și să-i cer iertare!

– Nu striga, că ne-aude unchiu... Nu ești tu ticălosul cel mai... care trebuie să-i ceară iertare... Eu port blestemul pentru situația asta penibilă – trebuia să-i spun de tine... Măcar după ce făcuse majoratul... Trebuia s-o chem și să-i spun! și-și smuci mâna cu disperată revoltă. După care se mută pe un scaun ca să n-o pot ajunge: Tu de ce n-ai căutat-o în anii de la urmă... să-i spui?

– Maică-ta mi-a...

– Trebuia să fii... bleg, s-o ascuți?! strigă fierbinte, oarecum răgușit, Mărgeluș.

Era pentru prima oară când această femeie-și permitea să-mi arunce-n față cuvinte insultătoare. Prima oară! Încremenii. Dar încremenii radios:

– Sigur c-am fost un bleg, Mărgeluș! Un mare bleg, dragostea mea! Și pornii spre ea.

– Stai cuminte! îmi porunci, cu ochi uscați și reci. Ceea ce vrei să faci în clipa asta va fi trucat, fals... Și după ce revenii în fotoliu: M-am dezobișnuit de mult, dle Marcu, de micile tale spectacole...

– Ce spectacole? mă încrunțai, dar nu îndrăzneau s-o privesc.

– Pasionale, măi Sorine. Tu iartă-mă, dar... nu știu dacă-am crezut vreodată până la capăt în declarațiile tale de amor...

– Da? Mulțumesc, iubito.

– Vezi? Și-acest „iubito” l-ai strecurat printre dinți, de parcă-ai fi zis: „nesuferito”...

Tăceam. În clipele acelea, simțeam că va trebui să mă oblig din cale afară să-mi caut cuvintele. Să mă oblig a le alege, a le aranja în așa fel, ca să nu-i displacă acestei femei, mamă a fetiței mele. În fața căreia, acum câteva clipe, eram gata să mă prosternez și să mă căinez ca un condamnat. Tăcea și ea. Și-i eram recunoscător. La drept vorbind, ce trebuia să-mi mai spună? Ce putea să-mi mai spună? Ar fi putut, firește... Nu știam c-ar duce lipsă de cuvinte – nu era dânsa femeia ceea. Da, însă îi eram recunoscător. Pentru această tăcere a ei – ea venea

parcă să acopere cu o anumită discreție și tăcerea mea – dezarmantă, stânjenitoare. Întredeschise încet ușa Enciclopedia, vârî capul, se uită la noi două secunde, ambele aburite de mâhnire, apoi o închise. Și iar peste noi se întinse comod liniștea. O liniște care, mai întâi, făcea rotocoale reci, suferinde în jurul femeii, și numai după aceea se scurgea spre mine, nedumerită de mica-mi disperare. Atâta se cuibărise în sufletul meu. Mai multă n-avea de unde. Pentru că toată ființa mea n-o trăise niciodată mai din plin. Chiar dacă m-aș fi obligat să fiu sincer, o mai mare disperare ca aceea venită din eșecurile căsniciei n-aș fi putut spune că mă răscolise vreodată până atunci...

Am bănuțit întotdeauna – Mărgeluș era mai tare. Iat-o că deschide smucit ușa și strigă cu o enervată apăsare:

– Nătăliță! Vino chiar acum la mama! Auzi? Chiar acum! Și, trecându-și privirea împrăștiată peste arătarea-mi leșinată: E o fată mândră – să nu-ți dea în gând să te umilești...

Fata apăru în prag, palidă și dreaptă:

– Ce-i, mami? Vrei să-mi spui ceva?

– Taică-tău vrea să-ți spună...

– Taică-meu... stă în mormânt de zece zile, zise doar cu galbenul buzelor.

– Dumnezeu să-l ierte... A fost un om tare bun... cu noi amândouă. Cred că, fără să depun jurăminte, ai să mă crezi că i-am fost o... concubină ascultătoare și devotată. Dar ești destul de mare și trebuie să înțelegi: soție logodită i-am fost și-i mai sunt acestui om! Cu care te-am procreat... Tu iartă-mă: am greșit... Că nu ți-am spus mai devreme... N-aveam de gând să-mi refac viața... Dar dacă a dat peste noi nenorocirea ceea...

– Vrei s-o refaci acum? întrebă îndârjit copila, aruncată violent dintr-o rețineră obligată.

Mama o privi cu blândețe, recunoscătoare parcă pentru fică-sa, că n-a luat-o la palme:

– Nu mai știu ce-mi doresc acum, copila mamei...

Eu înghețai. Scufundat într-o muțenie gata să plesnească. Nătălița luă loc lângă mama și mă privi incolor:

– Și dumneavoastră... ce mai vreți acum de la mami... și de la mine?...

STerminai de citit articolul în prezența lui Mișu, care se foia nerăbdător în fotoliul moale. Se cerea sărbătorit evenimentul. Și pentru că fotoreporterul și patronul grozavului *Moskvici* se grăbea la Nadiuța lui care-l aștepta, gătită, să meargă la sărbătorirea zilei de naștere a unei prietene, îl lăsa să plece. Și formai numărul lui Nicu Rediș:

– Salut, bossu!

– Salut, ziaristule! îmi răspunse Rediș cu basul lui răgușit, care ar fi putut trezi o mahala a

Constantinopolului. Ți-a mai ieșit ceva azi?

– Da. L-am ras pe-un oportunist! și numii dobitocul, numele căruia îl poartă politicianul vizat.

– Bravo! Vino la mine. Să te servesc cu vinul preferat al lui Obama.

– La tine-n garaj?

– Da' unde-n altă parte ne-ar fi nouă mai bine?

– Ai și mâncare? Că-s flămând și lefter...

– Nu te întreabă nimeni de conținutul portmoneului – știu că ți-e gol. Grăbește-te.

Așa era. În cercul de prieteni alde mine, Nicu era unicul cu portmoneu moldovenesc cât de cât serios. Nu era întotdeauna burdușit cu parale, dar nici nu se întâmpla să nu rămână prin cotlonașele lui vreo două-trei bancnote care să-i onoreze numele de proprietar al unei firme imobiliare. Mi-a făcut cunoștință cu el un medic de la policlinica orașului, care-n timpul liber cânta în orchestra unui prieten, conducător de taraf, ca și mine, mare amic al lui Bahus...

Era la o oră leșinată în frigul zăpezii din preajma miezului nopții. Și amândoi chifliciți, căci băusem muscălește la un bar din centru pe banii unui orchestrant de-al lui ce plătise și ne părăsise. Dirijorul mă lăsa în fața scării și porni să urce, râgâind și clătînându-se. Ca să-i ceară socoteală doctorului acordeonist: de ce nu se prezentase în acea după amiază la repetiție? Că doctorul tot făcea parte din taraful lui. Reveni destul de repede, însoțit de medicul cu acordeonul în umăr. Mi-l întinse să-l țin („Acuși vi-l aduc pe-un camarad ce are beciul alături”), iar dirijorul îmi explică ce știam de mult: „Are și el garaj cu beci, dar muierea refuză să-i dea cheile!” Eu menționai că nu i-aș permite muierei așa ceva. Capul tarafului scuipă țigara („Poate că nu i-ai permite, Marcule, dar unde ți-e muierea, dacă te-a părăsit?”), după care dispăru în obscuromanticul scării să se răcorească. Se întoarse. Când se apropiară cei doi:

– Dați-mi voie să vi-l prezint: amicul meu, ziaristul Marcu, și dirijorul mă prinse de mâneca paltonului, că-l bătea vântul.

– Nicu Rediș, se prezentă vecinul cu beciul, făcând semn să-l urmăm.

Lăsarăm în spate blocul și pornirăm, poleiți din belșug de lună, pe-o cărărușă, printre copaci, căci era marginea de sud a orașului, ce ne scoase între două rânduri de garaje clădite din piatră. Ne oprirăm în fața unui garaj amenințător de înalt, cu streășina cea mai arătoasă. Rediș cu cojocelu-n umeri deschise ușița de fier, aprinse lumina și ne lăsa să ne strecurăm înăuntru:

– Vă aduc vinul sus ori coborâm în beci?

– Coborâm în beci, răspunse doctorul, dacă doriți să vă cânt...

Nicu aprinse lumina-n beci, îi ridică oblonul și coborî. L-am urmat. Cinci butoiașe a câte o sută de litri întoarseră ochii holbați spre noi. Rediș scoase dintr-un buzunar al cojocelului o scurtătură de cârnați, iar din celălalt, o franzelă aproape întregă:

– Alb? Roșu? Sau negru?

– Cel alb provoacă aciditate. Bem roșu, propuse doctorul, întinzând foiul. Răsunară primele acorduri ale lui „O seară la Constanța”.

– Așteaptă, îl opri dirijorul. Mai întâi, să bem.

Stăpânul garajului, un bărbat cu o față aspră, întrebă cu glas de bariton hrănit cu ouă crude:

– Bem pentru AIE, jurnalistule?

– Dă-i în mă-sa! Rânzoșii din fruntea partidelor aliate au început de-acum să se încolțească, fărâni dirijorul.

– E normal, îmi umplu paharul Rediș. Era mai bine, dle Marcu, când timp de opt ani vorbea numai dictatorul, și ceilalți tăceau?

– Nu era bine, răspunsei.

– Atunci, să bem pentru democrație! Trăiască Alianța pentru Integrare Europeană!

– Trăiască! strigarăm tustrei, vinul gâlgâind triumfător și pe gâtița dirijorului-protestatar.

– Sunt ambițioși rău toți patru, nu se lasă dirijorul. Nu pot împărți ministerele și posturile!

Rahați! Și, lovindu-l pe umăr cu laba-i-baghetă: Tu ce zici, doctore?

– Știi că nu mă interesează politica...

– Lasă-l, zbârâni în „do” baritonul lui Rediș. Eu îl știu mai bine – nu vrea să se vâre...

– Cum te vâri în politică, te vâri în căcat, făcu calm doctorul și întinse foiul.

Cântarăm primele două strofe din „O seară la Constanța”, fără Nicu Rediș. La a treia, ne-am oprit, că nu cunoșteam cuvintele, dar preluă cântecul basul, de zângăniră borcanele goale de pe polițe, și-l duse până la capăt.

– Ați priceput? ne întrebă doctorul-acordeonist. E inginer-constructor, dar vă bate la române pe toți! Fiică-sa, Doinița, e solistă în orchestra „Lăutarul”...

– Are o voce jos pălăria – al treilea an de-acum o rog să treacă-n taraful meu, dar nu vrea... Și dirijorul își înfipse ochii umezi, rugători în irisurii lui Nicu.

– Știe ea de ce nu vrea, zâmbi într-un dinte acordeonistul și trecu la romanța „Pe lângă plopii fără soț”.

Cântarăm cu toții primele trei strofe, după care continuai eu singur până la sfârșit, aburit copios de satisfacție. Dar scurtă mi-a fost jubilarea, pentru că dirijorul tarafului, făcând semn lui Rediș să mai toarne, îmi dăramă orgoliul înfoiat:

– Cânti fals, Marcule. De-aceea Nicu te-a lăsat să cânti singur...

Mai băurăm în tăcere umedă încă două pahare, după care patronul beciului ne întrebă:

– Ia să-mi spuneți voi, fraților: de ce pe timpul sovieticilor ne închideam foarte des în beciuri și cântam pe ascuns, plângând cântam, romanțele lui Goga, iar în anii ăștia, de când a dat peste noi democrația și nu ne temem de nimic, uităm și cântecele pe care le-am știut?

– Pentru că suntem niște boi, dădu cu părerea doctorul, nereușind totuși să jupească pelița de pe felioara lui de cârnat. Bine fac rușii că ne numesc așa!

– Ce liorbăiești tu, doctore? îl înșfăcă înfuriat de gulerul paltonului șeful tarafului. Apoi îi dete drumul: Uităm cântecele, pentru că... mai rar ca înainte ne adunăm...

– ...la băut, completă patronul beciului.

– ...și după miezul nopții, venii și eu cu o completare.

La care Nicu Rediș necheză lung pe „re”, iar noi îl susținurăm cu aprindere.

Doctorul își puse acordeonul pe un butoi:

– Tu ce zici, jurnalistule? Merităm să fim etichetați boi sau nu merităm?

Dar basul răgușit al lui Nicu ne-o luă înainte, cu o calmitate de beton ce dăramă în cale tot:

– Dacă ar îndrăzni vreun porc să-mi zică bou, îl omor! Și se duse cu urciorul la alt butoi:

Acuși am să vă servesc cu un vin alb, cărui i-am dat cep când mi-a venit Episcopul... Cântă doctore, ce stai?

– Fraților, cred c-am să vă părăsesc, scânci doctorul, luându-și *foiul* în umăr. Am venit în pantofi fără ciorapi și... tare mi-e frig...

6 Simții că tanspir: Episcopul de care pomenise Nicu Rediș era colegul meu de clasă, considerat de presa democratică un moldovenist convins și un antiromân. Din ziua când, împreună cu preoții lui susținători, îl izgonise cu forța pe Episcopul Mitropoliei Basarabiei, pe atunci încă neînregistrată de Ministerul de Justiție, instalându-și reședința în orașul nostru, între noi se curmaseră orice relații. Ne aflam pe baricade diferite: unionistul Toader Marcu îi declarase fostului său coleg prorus război tacit și de lungă durată. Nu cunoșteam în ce măsură mă ocolea, dar eu căutam să nu ni se intersecteze cărările. Și asta a durat ani buni, până când, într-o dimineață de martie ploios și vântos, îmi sună un preot savant din Episcopia Romanului și mă înștiințează că frații noștri de peste Prut doresc să organizeze în orașul nostru o conferință de comemorare a lui Visarion Puiu, Episcop al Hotinului cu reședința la Bălți în anii 30 ai sec. trecut. De care auzisem și eu, de bună seamă, pentru că pe timpul păstoriei Domniei Sale în Basarabia de Nord se construiseră sute de locașuri de cult. Mă sună și mă roagă să-i mediez o întâlnire cu pe atunci arhimandritul nostru, colegul, pentru că, fără acceptul și participarea clerului din localitate, zicea dânsul, conferința nu poate avea loc.

Îl rog pe Mișu să mă însoțească și bat la ușa arhimandritului. Sfinția Sa ne poștește înăuntru cu atâta bunăvoință, că mi se lipi pe coardele vocale toată otrava pe care mă pregătisem să i-o trimis în barbă:

– Dragul meu coleg! mă îmbrățișă dânsul, sărutându-mă duhovnicește de trei ori. Mi-ai făcut o surpriză fantastică trecându-mi pragul! Mulțumesc Domnului, că te-a îndemnat să vii la colegul tău!

– Vin și eu... la un trădător de neam, care s-a vândut rușilor, strecurai printre dinți insulta pe care o învelisem într-un ambalaj veninos în noaptea din ajun, până hăt-hăt după miezul ei.

Mișu Rogoz mă călcă dureros pe picior, încrețindu-și fruntea. Ochii colegului meu mă priviră cu o tresărire de uimire, dar pe loc deveniră placizi. Arhimandritul își trase tăcut scaunul cu spetează înaltă și luă loc în fața mea.

– Pot să știu și eu, dragă coleg de clasă, de ce sunt trădător... și vândut rușilor?

– Pentru că ne-am întâlnit deseori la Chișinău, la întrunirile cenaclului *Alexei Mateevici* – oamenii de bună-credință te considerau adept al ideilor noastre, și când colo...

– Când colo, ce?

– Te-ai lăsat cumpărat de Patriarhia Moscovei, trimițându-te în scaunul Episcopiei care era de-acum ocupat pe drept de Episcopul Mitropoliei Basarabiei – singura moștenitoare de drept a bisericilor Basarabiei, locașuri construite de Statul Român pe parcurs de secole...

– Construite cu sudoarea bieților noștri țărani, dle Marcu. M-ai văzut, zici, la întrunirile cenaclului? Da, am fost prezent la majoritatea, am acceptat chiar să asist la numărul banilor ce se colectau în folosul nu știu cui, dar asta nu înseamnă că vă împărtaşeam ideile extremiste...

– Extremiste, pentru că nu erau pe placul Patriarhiei moscovite?

– Și pentru că nu le plăceau și nu le înțelegeau nici părinții mei... care nu ne-au lăsat să purtăm cravate de pionier la gât...

– Știu. Ai mei m-au lăsat să port cravata, dar nu erau împotriva să facem Unirea.

- Dumnezeu să-i ierte. Erau foarte buni gospodari...
 - Mulțumesc, că-i pomenești de bine... Mișu iar mă călcă pe picior, amintindu-mi cu ce treabă poftirăm: Eu însă n-am venit, dragă, să-ți fac educație patriotică, pentru că-mi dau seama c-ar fi degeaba... Și-i adusei la cunoștință ce doresc frații noștri din Episcopia Romanului, prin reprezentantul său, preotul-savant Florin Țuscanu.
 - Cunosci jertfa ce-a adus-o Episcopul Visarion pentru implementarea credinței și dezvoltarea învățământului pe aceste locuri – noi ne rugăm pentru odihna sufletului acestui mare ierarh. Vom acorda organizatorilor conferinței tot sprijinul nostru și le vom face o primire pe potrivă aici, la Eparhie.
 - S-ar cuveni să ții și o prelegere, dacă te încumeți...
 - Mă încumet, dragă colega. Și voi face-o dacă-mi oferiți această onoare...
- Cum ieșirăm, Rogoz spuse înveninat:
- Cum poți tu, măi, să treci pragul casei omului și să-l faci trădător?!
 - Nu-i casa lui. A construit-o Visarion Puiu...
 - Dar dânsul e stăpânul ei acum!
 - E stăpân în gospodăria lui tat-su, nu aici!
 - Oricum, nu-i frumos, Marcule. Îmi venea să ies de rușine... Singur recunoșteai că frontistiții noștri i-au îndepărtat pe mulți foști nomenclaturiști care puteau adera la mișcarea noastră...

7 Împăturii revista și o înghesuii în buzunarul sacoului. Urcai în troleibuzul care urma să mă ducă până-n fața blocului lui Nicu Rediș. Luai loc lângă o grăsană cu părul vopsit într-un gri de culoarea nămolului uscat și gândurile-mi făcură iar o întorsătură dureroasă spre camera ceea a apartamentului Enciclopediei care-l avea musafir atunci pe Sorin Marcu...

Văzând că nu mai pot ieși din muștenia ceea de umbră nemișcătoare, Nătălița repetă întrebarea:

- De la mine ca de la mine, dar vreau să știu: ce vreți de la mami?
 - Ei, dragul mamei, după atâția ani de înstrăinare, e ușor parcă să-ți dai seama ce vrei? Și după o pauză, în care se prelinse prin geamuri mai multă lumină: Eu cred că... nu-i cazul să ne obligăm să răspundem astăzi la tot felul de întrebări... Trebuie să-i mulțumim Domnului, că ne-a ajutat să ne revedem și... Să așteptăm...
 - Să așteptăm?! izbucni fata. Când să mai aștepți, mami? Nu vezi că-ți încărunțesc tâmplele?!
- Fu un strigăt – alb, disperat. Mă înfiorai. Nătălița se apropie de maică-sa, o îmbrățișă cu atâta deznădejde, de parcă voia să se scurgă toată în trupul născător, deschis până la înălțare. Și începură să plângă. Amândouă – maică-sa, doar cu lacrimile, fiică-sa – sonor, descătușat, ca de-asupra mortului slobozit pe frânghii în îmbrățișarea umedă a gropii. Era o grozăvie să mai stau. Îmi era peste putință să mai rămân. Nodul vărtos, lățit din gât nu mă lăsă să slobod un sunet. Nu-mi amintesc chiar deloc cum ieșii. Mă pomenii, ca-ntr-o frântură de vis aiurit, direct pe palier. Chemai liftul și alunecai glacial în jos. Evadat în lumina curții, respirai, înecându-mă cu aer. Și simții că-mi crapă ceafa. Înțelesei: mi se ridicase tensiunea. Brusc. Se mai întâmplase de câteva ori. Scoțocii prin buzunare în căutarea *captopril*-ului, dându-mi seama c-o fac degeaba – nu-mi aminteam când luasem ultima oară cu mine pastilele. Întrebai de-un domn citind ziarul pe-o bancă și mă îndreptai spre farmacia de după colțul blocului. Plătii farmacistei suma cerută și când mă întoarsei, doamna mă strigă să iau pastilele de pe tejghea. Adunai o linguriță de salivă și o înghiții – tableta se opri undeva la mijlocul gâțiței. Mai adunai o porțiune de salivă – îmi păru că a alunecat suficient. Revenii și luai loc lângă cititorul ziarului. Omul era scufundat în lectură și era bine. Se întoarse, în sfârșit, spre mine:

– Cum crezi dumneata: ar putea să vină vreodată adevărații democrați la putere?

– Ar putea, numai că n-avem de unde-i lua.

– Bine spus! se învioră domnul chel până-n coada cefei. Adevărații democrați și sămânța lor au fugit peste Prut în 1940. Iar de când avem Republică independentă, cu armată muscălească-n Transnistria, ce democrați puteau crește în hoția ce-o avem?

– În hoție nu pot crește?

– Nu, domnule! Cum să educi democrați veritabili într-o societate coruptă?!

– Sunteți, se vede, un intelectual de viță veche... De ce nu v-ați refugiat și dumneavoastră când ne-au ocupat rușii-n '40?

– Pentru că eram un idealist idiot, dle! Eram contaminat de marxism și am rămas să întâmpin „eliberatorii”.

– Și i-ați întâmpinat?

– D-apoi cum! Și pe urmă, cei pe care, împreună cu colegii mei evrei, i-am întâmpinat cu flori, m-au declarat dușman al poporului, trimițându-mă în Siberia... Mă întoarsei și-l privii mai atent: bătrânul avea ochi blajini, adânciți și umezi. Mă asigură: Nu plâng. Așa mi-s ochii – mai totdeauna jilavi... Mi-am plâns, se vede, toate lacrimile acolo, la interogatorii, cu degetele strivite-n ușă... și la tăiat pădure... Era un ger cumplit, dle, că, dacă se întâmpla să-ți iasă vreo lacrimă, îngheța pe obraz...

Simții că nu-mi doresc să-mi vină cumva Mișu. Aveam senzația că prezența lui m-ar fi iritat, m-ar fi supărat. Aveam o singură dorință: să stau lângă bătrânul acesta pe scaun. Să stau nestingherit de nimeni și nimic. Eu să-i pun întrebări, el să-mi răspundă. Căci vorbește neobișnuit de frumos – o fi un intelectual de marcă de care voi fi auzit? Poate că e un om al scrisului, cărțile cărui le am în bibliotecă și chiar le-oi fi citit? Nu, îmi zisei, nu-l întreb. Nu-i cazul. La ce bun? Așa cum stă aplecat, reluându-și lectura, încovoiat și mic, seamănă

cu un mag ce-ți poate ghici cărările destinului. Pe o simplă pagină de ziar. Bătrânul întoarce pagina, iar eu tresării: era *Tribuna*...

– O citești și dumneata? se întoarce iute către mine.

– O ci... tesc, mă gângăvii eu.

– I-a scăzut mult tirajul în ultima vreme... Dar în anii '90, era cea mai citită revistă din fostele republici socialiste. Nu spun povești, dle, că-l cunosc personal pe redactorul-șef...

– Și cine... vă place mai mult cum scrie? îmi pusei la încercare orgoliul.

– D-apoi... editorialele mi se par a fi mai argumentate...

– Și atât?

– Lovește în țintă și Eugen Gheorghiuță, și Aurelian Silvestru, e curiosă rubrica lui Efim Tarlapan...

Orgoliul meu de ziarist se umflă în pene și nu putui să nu întreb:

– Destul de frecvent mai publică și unul... Marcu... Și făcui o pauză, înfierbântându-mă.

– A! De Sorin Marcu vrei să spui? Teribil băiat! Lovește bine în lichele, i-a mai trimis și Președintelui-dictator trei scrisori veninoase – în numărul acesta nu i-a ieșit nimic. O fi fiind încă în spital, că au transmis cei de la *Vocea Basarabiei* că l-au bătut bandiții...

Trasei aer adânc în pieptu-mi larg de jurnalist cunoscut. Bătrânul continua să se uite-n gura mea, așteptând, probabil, să mai spun și eu ceva. Și dacă văzu: Îl cunoști cumva pe acest Marcu?

– Îl cunosc...

– N-a rămas invalid după bătaia ceea? Nu i-au traumatizat... creierii?

– S-a ales doar cu o comoție... Dar, după uciganie, îi funcționează și mai abtirit tărtăcuța!

– Slava Domnului! Dacă-l întâlnești cumva, urează-i multă sănătate din partea unui fost deportat în Siberia. Care, rămas vădă-

oi, locuiește și acum într-o cămeruță de treisprezece metri pătrați a unui cămin muncitoresc. În timp ce în casa părinților lui... asociația agricolă continuă să depoziteze chimicale...

Bătrânul se ridică, sprijinindu-se-n cârjă. Eu îmi scoasei blocnotesul:

- Îmi dați adresa, ca să vă pot găsi...
- Vrei să mai vorbim?
- Neapărat!

- Păi... eu locuiesc într-un bloc cu un etaj... de lângă fostul lac comsomolist. Vino, că mi-a adus un camarad de companie de lângă Sibiu o țuică de prune, și n-am cu cine-o bea. Și bătrânelul luă poziția drepti, ținându-și cârja lângă picior, ca pe-o armă cu baionetă a vânătorilor de munte: Moșneagul ăsta ce-l vezi rupt din șale a fost caporal în Armata Română! Și s-a întors de la Cotul Donului cu două schije-n picior! Una o port și acum, că... mi-e dragă și nu mă pot lepăda de dânsa...

Bravul caporal îmi spuse numărul de telefon și-mi ură o zi bună. Doamne, cum mai seamănă cu tata, îmi spusei urmărindu-l cum se îndepărtează, târându-și un pic piciorul stâng. Am să-l rog pe Guțu să-i facem o vizită împreună. Neapărat trebuie să-l gădesc. Pentru că, mă frigea, înfrigurată, intuiția, viața acestui fost caporal al Armatei Române, care a trecut nu numai prin ororile războiului, ci și prin calvarul siberian, va fi un subiect incitant pentru cititorii revistei noastre. Și-n clipele acelea, se aprinse dureros în sufletu-mi dorul de tata. Se scurseseră douăzeci și cinci de ani de când groparii Mihorenilor îl sloboziseră pe frânghii în umezeala de friguri a hleiului, dar nu-mi aminteam să fi dat peste mine o asemenea încrâncenată dorință de-al privi în ochii osteniți căprui. De a-l îmbrățișa de după gātu-i mic și osos și de-al întreba: „Nu te doare nimic, tătuță?” La care el, zâmbind hâtru pe sub mustăți („Cum să nu mă doară nimic, băiatule, se

poate? Din moment când omul, la anii mei, nu mai simte nicio durere, *caput* e cu dânsul, îi putred!”), îmi strecoară-n scoica urechii vestea cutremurător de dulce: „Ia să mergem noi, să vedem ce-a mai rămas în polobocelul cela...”

Vine, gâfâind și rac de ciudă, Mișu Rogoz:

- Ce faci, omule?! Să ieși așa, ca un... fără să zici „La revedere”?!
- Nici nu-mi dau seama și eu cum am ieșit...
- Dar de ce trebuia să le aduci la lacrimi? Buhăiesc amândouă, măi! Ce le-ai spus, Marcule?
- Calmează-te. Nu le-am spus nimic...
- Cum nu le-ai spus nimic, omule, dacă bocesc ca niște nebune?! Mișu luă loc lângă mine, pe bancă, își aprinse o țigară, îmi întinse și mie una, după care mi-o aprinse: Dea Domnul să vă împăcați și să fiți iarăși o familie, Sorine, dar nu știu, zău... Voi spune și eu cum îmi zicea mama în primele luni de căsnicie, când... ne mai zgâlțâiam uneori cu Nadiuța mea: „Gândiți-vă, proștilor, ce faceți până nu au apărut copiii... Că ziua bună se cunoaște de dimineață: dacă de la început nu-i ca lumea...”
- Nu lehai ce nu trebuie! Și nu v-ați împăcat după asta? Nu trăiți în înțelegere și acum?
- Mulțumesc lui Dumnezeu, doresc la toată lumea să se împace cum ne împăcăm noi.
- Ei, vezi? Dar la început a fost rău! Deci se poate!
- Se poate, măi Sorine. Dar pentru asta, trebuie să existe reciprocitate...
- Ce vrei să spui?
- Înțelegi tu prea bine ce vreau să spun... Ea te-a iubit întotdeauna, ca o nebună, de când v-ați întâlnit pentru prima oară la ferma de la Dușmani („Cu mangositul de el m-a trimis redactorul să scriu despre mama lui Mărgeluș, pe atunci deputată în sovietul suprem al u.r.s.s.-ului...”) Și te mai iubește, sărmana, dar tu?

– Ce insinuezi, Rogozule? N-am avut femeie să-mi fie mai dragă decât Mărgeluș! Și tu știi bine asta...

– Jură chiar acum: i-ai spus măcar o dată în cei doi ani de căsnicie c-o iubești?

– Nu trebuia să-i spun – nu-mi plac cuvintele mari. „A iubi” e un verb livresc – e bun doar pentru poezie... Pentru romane sentimentale...

– Și cum trebuia să înțeleagă Mărgeluș c-o iubești?

– Nu trebuia să înțeleagă – să simtă...

– Să simtă! sări de pe bancă Mișu. Când a avut ea prilejul să simtă dragostea ta – când te întorceai în zori de la zaiafeturile de pe malul iazului? Sau când, coborât de pe burta Clavei de la cămin, te întorceai stors ca buretele... după miezul nopții?

– Iar începi?!

– Nu încep. Continui. Și tu, dacă mă consideri, cum te socot și eu, cel mai bun prieten, trebuie să rabzi... Mișu își strivi cu călcâiul chiștocul, după care spuse mai potolit: În familia mea altă faină se macină la moară, măi Sorine... Poate că e cazul, cum spui tu, să nu rostesc cuvinte răsunătoare, dar, când mă refeream la reciprocitate, mă gândeam nu atât la iubire, ci la respect, dragul meu prieten. La respect voiam să ajung, dar nu m-ai lăsat, înțelegi? Eu n-am facultate, n-am citit niciun sfert din cărțile pe care le-ai citit tu, dar am deplina convingere că mai mult pe respect se ține o familie. Dacă un cuplu nu se alimentează zilnic din această mare minune ce se numește stimă reciprocă, nu se alege nimic nici din pasiunea ceea ce-i devorează la început pe amândoi. Pasiune, cărei toți îi zic iubire, pentru că-i mai frumos, mai elegant nu știu cum... Mișu reveni pe bancă, mă cuprinse pe la spate, după care, continuă mai blând, cu o amărăciune de copil, cărui tata refuză să-i cumpere jucăria din vitrină: Nu te supăra, te rog, dar... tu n-ai tratat-o niciodată pe Mărgeluș cu respect. N-ai vrut ori... nu te-a ajutat Dumnezeu s-o respecti...

– N-am fost capabil, vrei să zici? gemui eu. Ce motive ai să spui că n-am respectat-o?

– Ai bătut-o, omule! Bărbatul, într-un moment de furie, la o beție, poate și ridică mâna asupra femeii... iubite – se mai întâmplă... Dar asupra unei femei respectate de el... cu adevărat, n-o poate ridica! Nu cred așa ceva, măcar taie-mi capul!...

Simții... că-s împroșcat. Cu scârnavii de latrină. Pe obraji. Pe piept. Îi prinsei laba aspră de urs cu mâna-mi de putoare (nu mai cunoscuse bătăturile din adolescență, când mă lua fratele Mihai, Dumnezeu să-l ierte, la cosit **vică** și ovăz în colhoz, pe dealul mare):

– Dacă-mi mai amintești, porcule, încă o dată de asta, am să te trimit în mă-ta și-am să refuz să te mai știu...

Mișu mă privi în ochi. Lung. Îngust. Concentrat. Cum își privește soldatul recrut sergentul ce-i gata să-i aplice a doua serie de palme. Înțelese: de data asta, nu-i de glumit cu mine – stau înfipt pe muchia răbdării:

– Am înțeles, oftă înfundat Rogoz. Și după o pauză nesuferită: Trebuie să te întorci în casă, Sorine... Am venit la ziua lui Mărgeluș... după atâta amar de ani, și, uite, că nu-i prea bine... Dacă-ș fi prevăzut eu că va fi așa...

– N-ai mai fi venit cu mine, vrei să spui? se întinse praștia din mine.

– N-aș mai fi venit, da! și se ridică, frecându-și nervos freza sălbătăcită cu podul palmei.

Eram gata să-l iau la trei parale, cum mai făcusem de câteva ori: că nu se tunde la timp; că obișnuiește să umble cu hainele necălcate ca un boschetar etc. Îl mai întrebam: cum de-l mai suportă Nadiuța lui în halul acesta? Și recunoscuse: nu umbla mai îngrijit nici când era flăcău și... că nevastă-sa s-a luptat cât s-a luptat în primul an de căsnicie, apoi l-a lăsat în pace. Îl obligă doar să se îmbrace mai domn când merg la vreo nuntă sau cumetrie. Dar de tuns se tunde de trei

ori în an: în ajunul Sf. Paști, al Revelionului și, uneori, când pleacă la hram la părinții ei. Spusei:

– Da' să știi, Rogozule, că nu plâng din pricina mea. Nu le-am ofensat cu nimic. Nătălița începu prima... Și-apoi au pornit a buhăi amândouă! N-am mai putut suporta. Ce trebuia să fac – să urlu și eu cu dânsule?

– Cine să le mai înțeleagă pe muierile astea? Și Nadiuța mea se smiorcăiește uneori așa, fără niciun motiv, că-mi vine s-o...

– S-o... ce?

– Nuuu!... se apără Mișu. Mai bine-mi tai mâinile, decât să lovesc în ea... Hai, Sorine, să ne întoarcem în casă, că nu-i frumos, zău!

Reveniți, îi găsirăm pe toți trei împietriți într-un dialog mut în jurul mesei din sufragerie, pe care așteptau neatinsă un blid vârfuit cu pâine tăiată, două farfurii mari cu răcitură și cele două sticle începute – una cu țuică din Vălenii de Munte, alta, cu șampanie de Cricova.

– Chiar nu-mi venea să cred c-ai să pleci, măi Sorine... Și eu să rămân așa, cu șipurile astea începute! Și Enciclopedia turnă înviorat în pahare: Stați coala mai aproape de mine, ca să închinăm pentru sănătatea nepoatei astea a mele și să-i dorim... să n-o mai ocolească norocul!

Ciocnirăm toți paharele și sorbirăm șampania, în afară de responsabilul șofer, Mișu, care-și umezi doar buzele. Și în afară de Nătălița, care-și repuse paharul pe masă, ținându-l pe bunic în raza mâhnită a ochilor de cicoare umedă...

8 Trecui de penultima stație unde trebuia să cobor. Mă scuturai de amintiri când troleibuzul făcu brusc la stânga și se opri la rond. Grăsana cu părul de culoarea nămolului uscat mă ghionti. Coborâi, zăpăcit, înaintea ei. Dar urcai înapoi, dându-mi seama că blocul lui Nicu Rediș rămase în urmă cu o stație. Trebuia

să aștept vreo zece-cincisprezece minute – era stația terminus și troleibuzul își aștepta pasagerii care nu puteau fi alții decât muncitorii de la fabrica de lactate ce-și terminau schimbul de zi. Cântă telefonul mobil:

– Unde te-ai pierdut, jurnalistule, de nu mai vii? se interesă basul răgușit. Îi lămurii unde mă aflu: Ești pilit, Toadere? scăzu în intensitate basul lui Nicu. Îi răspund că-s treaz ca pruncul ieșit din scaldătoare: Vii direct în barul garajului, pruncule. Că l-am invitat și pe Episcop să ne declame „Luceafărul”...

– Care Luceafăr? întreb intrigat urât eu.

– Ce întrebare-i asta, Marcule? Nu cunoști cine-a scris „Luceafărul”?

Rediș închise. Și bine făcu. Pentru că aveam nevoie să-mi revin – mă trăsni cu adevărat vestea ce mi-o aduse. După conferința de comemorare a Episcopului Visarion Puiu, nu-l mai întâlnii pe fostul meu coleg de clasă, arhimandritul. Adică pe Episcop, pentru că Patriarhia Moscovei și a Întregii Rusii l-a ridicat la acest rang în ajunul plecării comuniștilor de la putere. Părea că drumurile noastre chiar nu mai aveau cum să se întâlnească. Nu se scursesese niciun an de la hotărârea Sinodului Patriarhiei Române cu privirea la reactivarea a trei foste episcopii ce-și curmaseră activitatea după ocuparea Basarabiei, în 1940, și colegul meu, devenit ierarh al Bisericii Ruse și mai văzându-și amenințate, în opinia mea, scaunul de Episcop și întreaga eparhie, participase la niște mese rotunde televizate, lansând atacuri dure la adresa Bisericii Române și a conducătorilor statului de peste Prut. Analiztii politici versați considerau puțin inspirată, dacă nu chiar precipitată, acea decizie a Patriarhiei Române, or, nu existau niciun fel de premise reale să fie adusă la îndeplinire. În două materiale de-ale mele luasem atitudine față de această problemă și, aflând de la Nicu telefonul Episcopului, îi vorbii pe un ton de ultimatum să pună capăt ieșirilor sale românofobe, asigurându-l că scaunu-i de

ierarh e în afara oricărui pericol. N-a intrat cu mine în polemică. Răspunse doar: „Vom trăi, Toadere, și vom vedea...” Analistii avuseseră dreptate – în scurt timp, Patriarhia Română n-a mai stăruit în pretențiile sale. Spiritele se potoliră, moliceleul Păstor al Mitropoliei Basarabiei iarăși reveni în apele calme ale mulțumirii de sine, continuând păstoritul puținelor parohii, împrăștiate mai mult prin sătucurile republicii. După conferința de care-am pomenit, având mai multe pahare și câteva în plus, îmi întrebai colegul:

– Ai mână tare, Preasfinția Ta – îi ții în pumn de fier pe popi. Acum, pentru că nu ne aude nimeni – spune sincer: dacă ai fi fost în locul Mitropolitului nostru unionist și cuminte, câte biserici din Mitropolia Moldovei rusești ai fi cooptat în Mitropolia Basarabiei? Episcopul zâmbi în barba îngrijită – îl vedeam surprins. Insistai: Măcar un sfert din ele le-ai fi atras?

– Slab mă cunoști, Toadere – de ce ți-ai schimbat numele de botez de când au venit la putere democrații?

– Toadere e numele meu adevărat de botez, vlădică. Dar dumneata răspunde la întrebare, nu te eschiva.

Episcopul își șterse buzele roșii cu șervețelul, după care îmi luă paharul și mi-l umplu ochi:

– Nu-mi mai zice „dumneata”, că nu mă simt bine... E din șase soiuri de poamă – vin din butoiul meu – îl țin la mama-n beci...

– Vasăzică nu dorești să răspunzi?

– Să scrii despre asta în *Tribuna*...?

– N-am să scriu, îți promit („Încă față de tine să-mi mai țin promisiunile!”).

– Cred că... le-aș fi cooptat cam pe toate...

– Toate?! La Mitropolia Basarabiei?! mă uimii actoricește („Uite-l cum se umflă-n pene!”).

Cred că glumești...

– Ești liber să crezi ce dorești...

– Ai intra în istorie, dragul meu coleg! În istoria neamului („Ești tu capabil de așa ceva?”).

– În ce ipostază? se interesă Episcopul, devenind de-odată serios.

– De salvator al Bisericii Patriei-Mamă! De reunificator al ei!

– Mai există o ipostază, răspunse oarecum îngroșat Episcopul. Cea de trădător al Bisericii care mi-a dat preoția... Care m-a tuns în călugărie... Cea de trădător al jurământului ce i l-am dat când m-a binecuvântat ierarh...

Și-n clipa ceea, ca-ntr-o fulgerare halucinantă, îmi amitii de diriginta noastră de clasă. Era ziua când ne felicită cu prilejul primirii atestatelor de opt clase... „Dănuț Romanescu e șef de promoție – să-l felicităm!” Și lui personal, de-i cuprinse umerii: Să ne ierți pe toți, Dane... Care te obligam să-ți scoți de la gât cruciulița și... să-ți legi cravata de pionier... Eu știu că... cineva dintre voi are să mă denunțe... Dar fie ce-o fi! Tu ne-ai demonstrat toți aniiăștia că... nu-ți trădezi credința părinților. Eu sunt mândră de tine, să știi!”

Țin bine minte, că stam în banca din spatele lui: din ochii lui Dan țâșniră nestăvilite lacrimile – băiatul căuta să le oprească cu ambele mâini, dar ele continuau să i se prelingă printre degetele-i nășadite cu bătăături – le avea destule lucrând zilnic cu frații lui la prășitul sfeclei și la ruptul frunzelor de tutun. Și-atunci, colegele noastre, ca la un semn, începură și ele să plângă... Și, când o văzurăm și pe dirigintă ducându-și batistuța la ochi, ne înnegurarăm și noi, băieții. O asemenea zi nu poate fi uitată... Era ultima noastră zi de școală. Când ne priveam întâia oară printre lacrimi. Și de care nimănu dintre noi nu-i trecea prin minte să se rușineze. O datoram, firește, lui Dan. Care nu vărsase o lacrimă în toți anii. Și-atunci când directorul și alți profesori mai leniniști îi smulgeau cruciulița de la gât, și-atunci când noi, colegii lui, ne mulțumeam să chicotim, amuzați de acele scene prăpăstioase. În acele clipe sfinte, diriginta ne-a lăsat în voie să ne plângem acea despotică nepăsare. Când colegul nos-

tru suporta umilințele fără crâcnire. Cu întreaga-i făptură împietrită într-o resemnare de mic martir. Și, la rându-i, își plângea și dânsa remușcările. Pentru că nu o singură dată, la ordinul directorului, l-a scos de la ore și l-a condus la el să-i facă o nouă educație. Să-l convertească-n Pavlik Morozov.

Când Dănuț, alunecând din îmbrățișarea dirigintei, s-a întors către noi, tresărirăm cu toții luminați de uimire: colegul nostru se transfigurase într-un micuț Iisus: fața lui emana atâta blajinătate mântuitoare, ochii lui ne învăluiră cu atâta iertătoare bunătate, încât ne-am repezit cu toții spre dânsul! Îmbrățișându-l ca pe-un înviat din morți. N-a durat asta mult. Dar în acea frântură de timp oprit, inimile ni se umpluseră de atâta evlavie și căință pe care n-au fost în stare până atunci să le absoarbă sufletele noastre. În toți cei opt ani de școală. Era ultima oră de dirigenție. De la care am ieșit alți oameni...

Nicu Rediș, unionist dintr-o bucată, e prieten de cataramă cu antiunionistul Dan Romanescu, Episcopul nostru! Ce-i mai leagă și pe ăștia doi? mă întrebam furios, că peste câteva minute trebuia să dau nas în nas cu fostul meu coleg de clasă. Și nu-i rușine lui Rediș să-l invite pe un ierarh în barul garajului? E normal să inviți o asemenea față busericească într-un garaj, la o beție ordinară? Dar e și mai anormal să accepți o asemenea invitație! Care, dacă judeci sănătos, e chiar dezonorantă! Dar Episcopul a acceptat-o! Trebuie să fii în relații mai mult decât camaraderești să mergi la așa ceva. Mai mult ca sigur, Nicu îl ajută cu bani să repare Catedrala. Pictura interioară a avut de suferit serios de pe urma unui incendiu stupid – a ars coliba cu ieslea în care s-a născut Iisus. Idee cât se poate de tâmpită – să improvizezi o colibă din stuf în vecinătatea sfeșnicelor cu lumânări aprinse?! Îți trebuie bani grei să restabilești pictura într-una din cele mai mari catedrale pe care le-a avut Basarabia. La sfințirarea cărei P.S. Visarion Puiu i-a avut invitați pe Regele României, Carol al II-lea, și

prințul Mihai. Orașul ăsta în care-miucid în zădărnice ultimii ani de viață o filă mai strălucită de istorie ca asta n-a avut și, negreșit, nu va mai avea-o. Îl înțeleg pe Episcop. Și-l înțeleg oarecum și pe Rediș. Acesta, auzise nu știu de la cine Mișu, e oaspete des în casa fostului meu coleg. Și, firește, e îndatorat cumva să-l aibă și el musafir. Dar de ce nu-l invită acasă? Pentru că nevastă-sa care frecventează regulat slujbele la catedrală, mi-a spus-o chiar Nicu, făcând haz, ascultă regulat predicile ierarhului care mai toate se încheie cu aluzii incisive la adresa protipendadei democratice. Simpatizantă înfocată fiind a noii puteri, are motive destule să-și prevină soțiorul să nu i-l aducă-n casă... Nicu face abstracție de antipatiile soției și n-o înfruntă. Cu atât mai mult că barul lui din garaj e unul cât se poate de modern – poate găzdui și un batalion de cheflii – de toate profesiile și apartenențele politice. Așa e Rediș. E unicul tip ce-l cunosc din urbea noastră (și-i inginer-constructor, dragă Doamne!) care nu se culcă până nu „înfulecă” vreo douăzeci de pagini de beletristică. Sau, mai ales, de studii istorice și, în mod deosebit, de biografii romanțate ale voievozilor români care și-au apărut cu sabia hotarele țării. Această mare slăbiciune pentru cărțile ce-ar trebui în mod normal să fie mai lângă sufletul nostru m-a apropiat de el. Slăbiciune care, trebuie să recunosc, nu-mi produce insomnii, că n-o am și eu...

Mai intrară trei muncitoare corpolente cu tolbele pline și troleibuzul porni. Vuind din toate măruntaiele, făcu rondul, și eu așa și nu mă hotărâsem: cobor la prima stație? sau fac „întoarsă cale”? Pentru că Nicu-mi cunoștea bine „simpatiile” ce le nutream față de moldovenistul ierarh. Care – culmea! – nu accepta nici în ruptul capului să-i zică limbii țărișoarei limba română! Și, cu atât mai mult, să-și recunoască etnia română. Mă hotărâi: formai numărul și-l rugai pe Nicu să nu se supere – mi-am adus aminte chiar în clipele acelea (mințeam) că trebuie să-mi finalizez un material pentru numărul de poimăine... La care, Nicu: „Dacă nu vii, Toadere, am să arăt idiot în

fața Episcopului. Pe care l-am anunțat c-ai să fii... Și, după o pauză: Eu știu ce simți față de el... Fă cum crezi că ți-e mai bine, dar să știi, că... nu-mi doresc defel să-mi pierd din seara asta un prieten...” Și închise.

Troleibuzul încetini și opri, zdruncinându-ne. Cobor. Continuând să-mi țin telefonul lipit de ureche. Iau loc pe unica chingă de lemn, încă nefurată, a scaunului. Strecor în borsetă telefonul și... simt cum, valuri-valuri, îmi fereștrăiește cu dinți elastici și moi inima melancolia... Dar asta dură doar câteva clipe leșinate. Ci-n locul ei, de-acum zimțat, rece, îmi încolți inima dezgustul... Părea să fie nu chiar aversiune cu adevăratelea (o, asta ar fi însemnat prea mult!). Nici chiar mânie. Mai degrabă, un soi de sentiment opac... ce-l poți avea față de-o ființă lipsită de importanță. Acea ființă, fi-rește, fiind în acele clipe eu. În carne și oase. Mi se mai întâmplase în ultimii ani să simt măsluindu-mi cu răcori sufletul o nesuferită nemulțumire de sine. Dar starea ce-o trăiam acum, stând pe lea-țul acela, hâțânându-se, răspânda în adâncu-mi răvășit și aburii uscați ai supărării. Supărare față de cine? Față de colegul meu de clasă în rasă de ierarh? Care, depășindu-ne pe toți la carte, apărându-și cu atâta dârzenie credința, mai târziu împărtășind, s-ar părea, idealurile naționale în anii deșteptării noastre, foarte repede a renunțat la ele? Ba, poate, mi se trezise față de Nicu Rediș? Care, fără să mă întrebe, îmi organizează această întâlnire?! Ce nu mi-aș fi putut-o râvni nicidecum!...

9 – Mă privești, nepoțico dragă, cu niște ochi, de parcă aștepți judecătorul să-mi rostească

sentința, zise Enciclopedia, punându-și în farfurie o lingură de răcitură. Noi aproape că nu ne cunoaștem, Nătălițo... Că așa mi-a fost mie obrazul, de n-am intrat cu anii pe la voi...

– E, mai întâi, vina noastră, unchiule, interveni Mărgeluș. Că nu te-am căutat până când n-am avut nevoie de ajutorul matale. La examenele de admitere...

– Ei, mare ajutor! Mai bine să nu vorbim despre asta – copilați este foarte capabilă și lesne-ar fi reușit... fără intervenția mea – așa-i, Nătălițo?

– N-aș vrea să par ingrată, dar... De-aș fi știut că mama mi-a găsit proptele la examene, aș fi renunțat la universitate și... m-aș fi dus să lucrez la fermă, ca bunica!

– Nu te mai umfla în pene, te rog! o săgetă mama. Marinei și Anișoarei, colegele tale de clasă, nu le plătesc părinții taxa de studii? Taci, așa? Și ambele au susținut BAC-ul cu medii mai mari decât tine!

Copila înghiți în gol. Apoi zise cu ironia aburindu-i brândușele mari ale ochilor:

– Îți aduc la cunoștință, mămicuță dragă, pentru că, probabil nu știi: părinții lor au plătit directorului câte două sute de euro pentru fiecare examen. Și toți părinții colegilor mei care au luat „zece” i-au mituit tot așa – și pe pedagogii de la liceu, și pe invitații de Minister din orașul nostru în comisiile de control...

– De unde știi tu astea, copilă? se posomorî mama.

– Noi pe toate le știm, mami...

Ștefan Guțu porni hohotitul. Cu așa poftă molipsitoare, de ne în-seninarăm și noi cu Mișu Rogoz. Ținându-i hangul. Mai potolit, ce-i drept. Dar cât se poate de îndrăzneț, ca să arătăm ridicoli. Nătălița ne lăsă să nechezăm în voie, dezvelind câte-o pulpă de cocoș, apoi, când ne potolirăm de-a binelea, zise:

– Înveseliți-vă, înveseliți-vă... Dar să știți că n-aveți încă mult și are să vă piară pofta de răs – terminăm facultățile și venim noi la putere... Și-atunci, ticăloșii de mafioți și alți ticăloși corupți ori au să se cărăbănească din țară, ori au să treacă în ilegalitate. Să aștepte să

revină la putere mistreții cu creieri roșii – așa i-ați numit pe comuniști, dle Marcu, într-un articol, nu?

– Pro...babil, mă bâlbâii eu, nu-mi amintesc prea bine...

– Așa, așa i-ați numit. Că v-am discutat materialul la o oră de seminar și ne-am amuzat copios...

Mă scuturau frigurile. Fata care doar acum jumătate de oră a aflat că-i sunt tată discuta cu mine de la egal la egal! Mișu, care-și puse-n blid trei sferturi din farfuria mare cu răcitură, repezindu-se să le înfulece, își sprijini acum furculița de felia de pâine, ascultând-o pe Nătălița. Ca un hipnotizat.

– Surcica nu sare departe de trunchi, spuse apăsător Mișu. Așa-i, unchiule?

– Întocmai, Mișule, recunosc profesorul Guțu, dându-și pe gât ultima gură de șampanie din pahar.

– Să lăsăm proverbele. Citești toate articolele prietenului matale, unchiule? se întoarse un pic provocatoare către acela Nătălița.

– Neapărat, recunosc Enciclopedia, spărgându-mă fierbinte cu privirea.

– Bine, de-i așa... În *Tribuna...*, din ultimul an, bunăoară, unchiule, s-a întâmplat să citești vreun material... în care dl Marcu să fi făcut vreo cât de mică investigație și să fi descoperit vreun hoț al avutului public din țara asta?

Se făcu liniște. Simții că alunec într-o mizerie de heleșteu – alunec, alunec și arbuștii uscați de care mă agăț cu mâinile se rup ca niște cârpe uscate și putrede... Alunec, alunec pe-o pantă cu măracini... Mai mă opresc în răstimpuri, agățat de vreo fleandură prizărită de arbușt, dar, uite-o, apa zoioasă a heleșteului e tot mai aproape și mai aproape... Și mie nu-mi rămâne decât să strig după ajutor! Și chiar strigai:

– Nu-i adevărat! În cele mai multe materiale ale mele i-am atacat pe comuniști! Și pe lichelele naționale... care conduc această țărișoară... și o fură cu nerușinare!

– Dar probele? Unde-s probele că o fură? mă înfruntă numaidecât viitoarea jurnalistă.

L-ați prins măcar pe vreunul cu mâța-n sac? Să-i cereți justiției să-l bage la dubală!

Înghit în sec. Încep să-mi ardă obrazii. Se lăsă altă liniște stânjenitoare și proastă. Îi privesc pe rând... și mă opresc la Mărgeluș. Care și intervine înveselită:

– Nu crezi că-i prea devreme, copila mea, să-l înfrunți pe taică-tău?

– Eu îl înfrunt pe ziaristul Sorin Marcu, mami. Pe taică-meu, Dumnezeu să-l ierte, n-am..., n-aș avea de ce să-l înfrunt...

– Nătălița! o apostrofă maică-sa.

– Da, mămico! M-a iubit și a muncit ca un rob pentru noi. Nimeni în lumea asta n-ar putea să-mi umple golul după plecarea lui... Scuză, unchiule, și fata se ridică și ieși – prințesă palidă și tristă.

Nu mai era nimic de spus. Nu mai era nimic de făcut. Prăpastia dintre mine și fructul sângelui meu rămase căscată și neclintită în toată disperarea ei. Acum, aflându-mă la patru ani depărtare de acea scenă ce mă marcaseră copilărește de dureros, o contemplez mult mai altfel. De când am început să beau mai des și mai vârtos, întâmplările din trecut mi se arată evident mai demolitoare și mai lipsite de tragic. Mă străduiesc din răspuț să nu-mi răsucesc gândurile spre scenele stresante. Când sunt la sindrofii. Atunci simțurile mi se ascuțesc, devin țipător de irascibile și, mi s-a întâmplat de câteva ori, plânsul mi se urcă-n gât. Clapele se deschid brusc și lacrimile-mi, nestăpânite, îmi umplu ochii. Spre nedumerirea și hazul camarazilor mei de pahar. Din răspuț să nu-și întoarcă creieru-mi oglinda spre situațiile, întâmplările care mi-au fereștrăit sufletul. Cum mă exprim într-un poem de-al meu. Zămislit tot într-o dispoziție colorat-bahică...

10 Poezia mă cooptează doar când plec la căsuța de vacanță – cum de nu v-am spus până acum că am devenit proprietarul unei căsuțe la douăzeci de km de oraș? Una foarte modestă, semănând într-un fel cu bojdeuca Enciclopediei de pe tim-puri. Unde m-a găzduit, student fiind, într-o iarnă, de mi-a intrat pentru toată viața frigul în os, – o cameră, o bucătărie și între ele, o sobă de teracotă ce-și are, în prelungire, *lejanca* în odaia unde dorm. E refugiul paradisiac al vieții mele înclinând spre apus. Mă întreb deseori: cum de-am putut viețui atâția ani fără acest cuib unde-mi torc negura și puțina lumină a gândurilor? Și unde-mi port sufletul prin apele-mi melancolice?

Tot Nicu Rediș m-a dus la președintele tovărășiei pomicole din care au evadat de-acum trei sferturi din membrii ei, părăsind loturile. Am plătit o cotizație de nimic, președintele m-a înscris în caietul lui cu coperte zoioase, devenind pe loc proprietar al unui lot de șase ari. Chiar a doua zi, le-am telefonat nepoților mei, Valeriu și Marian, ce lucrau de mai mulți ani la Odesa, la un fost kaghebig, devenit mafiot și mare proprietar în achiziționarea și vânzarea vopselelor. Și le-am spus durerea. „Cumpără materialele necesare, unchiule, și-ntr-o săptămână, cum ne putem elibera, ți-o dăm la cheie”, mă asigură Valeriu, fost absolvent al facultății de informatică, dar care n-a încălzit niciun an postul de profesor cu salariul lui de răs, schimbând costumul cu cravată de pedagog pe salopeta de constructor. I-am urmat sfatul și la începutul lui noiembrie m-am pomenit cu dâșii-n prag. Zece zile am lucrat cu ei, de mi se împleticeau picioarele, făcând mortarul și dându-le cărămizile la mână. Munceam de cum se ingeau zorii și până ne copleșea întunericul. Prepararea bucatelor intra tot în îndatoririle mele, micul dejun și prânzul luându-l la pachet cu noi, pentru că dormeam în căsoaia veche a decedatului tată al directorului de școală din satul vecin. A fost pentru mine o experiență unică acele zece zile. La cină, băieții înfundau câte doi-

trei litri de vin roșu fiecare și se prăvăleau în așternut ca secerăți. Eu rămâneam vreo oră să spăl vesela, apoi mă culcam în odaia vecină, pe-un pat măroi de lemn meșterit de răposat, având salteaua umplută cu paie. Dormeam până dimineață cu nările într-un parfum ascuțit de mucegai și busuioc putred, pentru că ferestrele, mâncate de cari și ploi, puteau fi deschise doar cu riscul de a nu le mai închide. Mă sculam cu noaptea-n cap ca să gătesc bucatele și să le pun la pachet, pentru că nepoții preferau să ia micul dejun mai târziu, în câmp, stând pe niște țoluri vechi, sub peretele viitoarei mele căsuțe de basm. La micul dejun și la prânz, obișnuiau să bea votcă – o sticlă le era suficient pentru o zi. Marian, băiatul mai mic al surorii cu nume de floare de pădure, mai cobora din când în când de pe zid, ajutându-mă la mestecat mortarul, pentru că observa – unchiul e gata să depună armele. Au reușit doar să-mi clădească pereții și au plecat. Chemați de boss să se întoarcă de urgență la muncă.

Am dat un telefon atunci în sat și l-am rugat pe cumnatul Vasile, Dumnezeu să-l ierte, să vină dânsul să-mi bată grinzile și căpriorii și să mi-o acopere. Peste trei zile, m-am pomenit în pragul apartamentului cu Vasile și... fratele cel mai mare, bădia Petre! Care venise din România cu olteanca lui în musafirie pentru vreo douăzeci de zile. Ne-am sărutat cu lacrimi și am rămas în apartament până-n târziul nopții să ne săturăm de vorbă. A doua zi, am încărcat în mașina redacției raionale (acolo mi-am făcut botezul de ziarist, după absolvirea facultății) cinci borcane cu vin de cel roșu și cele câteva kilograme de slănină și cârnaf afumat și am plecat, depozitându-le într-un ungher din beci. Pe care dovedisem doar să-l acopăr cu nepoții și-n care coboram pe o scară improvizată. I-am lăsat ciopliind grinzile și am plecat la serviciu.

Când am revenit peste două zile, i-am găsit aburiți rău, ținându-se amândoi de doi căpriori care nu se lăsau nicidecum împănăți cum voiau ei. Am coborât repejor în beci – două borcane erau în pielea

goală, pe când cârnații și slănina fuseseră modest solicitate. L-am certat pe cumnatul Vasile (de fratele meu mai mare și atât de dorit puteam să mă anin?), spunându-i că de asemenea ajutor chiar n-am nevoie. Bădia Petre mă muștră cu accent muntenesc, șchiopătând cu limba pe alocuri, că dau dovadă de gravă ingratitude, pentru că dragul nostru cumnat se trudește cât se poate de conștiincios și, în plus, nu cere nicio remunerare („Mâncare avem destulă, vinu-i bun, vino tu, frățiorule, peste vreo patru zile și-ai s-o găsești și acoperită”). Sfātuindu-mă, în final, să păstrez calmul, că la asemenea lucrări graba strică treaba.

Revenit pesteră trei zile, îi găsii în drum, în preajma căsuței mele, pe doi țărani urmărind din căruța lor plină cu bostani cum cumnățelul meu se opintește, vălurând, de jos să ridice o foaie de ardezie, iar bădia se umflă ca s-o tragă la el sus.

Ai tăi sunt lucrătorii? mă întrebă cel cu biciușca, mai bătrân.

– Ai mei, dar ce-i?

– Păi... au de-acum o săptămână de când se mocoșesc să acopere vremeanca asta, și n-o mai termină...

– Avani constructori ai mai găsit matale! interveni și flăcăul. Să ne fi luat pe noi, în două zile și-o dădeam gata.

Cei cu căruța se îndepărtară nechezând, iar eu nu mai îndrăzneam să mă apropiu de bravii mei constructori. Care făcuseră drum lung din Bucovina, ca să mă facă gospodar. În sfârșit, după ce le-am zis „Doamne-ajută”, am coborât în beciul meu drag. Încă două borcane își arătară goliciunea nătângă în colțul din dreapta. De pe unicul taburet ce-l luasem din bucătăria-mi de orașean, câteva felii de cârnaț afumat, ceapa tăiată bărbătește pe-o pagină din *Tribuna*... îmi chemară saliva – nu mâncasem nimic în ziua ceea care se înclina spre chindie. Îmi turnai din borcanul neînceput un pahar de vin, după care mursecai îngândurat felia de slănină care se topea-n gură ca untul.

– Auziși, cumnate Vasile? Ajută-mă să cobor... Să-i facem companie frățiorului meu! răsună glasul lui bădia, accentu-i muntenesc îndulcind ascuțit aerul basarabean, aidoma unui sunet de clopot de argint. Și după ce intrară amândoi: Ți place, frățiorule, ce lucru mișto facem noi? Să nu te deranjeze c-om isprăvi cu vreo... săptămână mai târziu – important e să placă la toată lumea când vor trece pe-alături. Și făcându-mi semn să torn: I-ai văzut pe căruțașii ăia cu ce interes ne urmăreau? Înseamnă că le-a plăcut – așa e, cumnate Vasile?

– Musai că le-a plăcut, confirmă cumnatul în graiul consătenilor săi din Stăneștii de Jos, care obișnuia de multe ori să spună la un pahar că fată frumoasă ca sora noastră nu s-a pomenit în satul lui – de-aceea a ales-o pe ea, chiar fiind mai în vârstă decât dânsul cu câțiva ani buni. Și către fratele: De ce nu mănânci mata, bădie Petre, cum mâncăm noi? Și vinul din paharul cela îl bei de cinci-șase ori, de parcă te temi c-are să se termine și...cumnatul n-are să mai aducă?...

– La noi, la marginea Munteniei unde stăm, nu se bea rusește ca la voi, cumnate, zâmbi doar cu ochii bădia, dar asta nu înseamnă că am consuma mai puțin. Și către mine: Bine c-ai avut nevoie de ajutor, Sorine, – avem ocazia, iată, să fim împreună. Dar ție nu-ți este dor de cumnată-ta, adică de olteanca mea?

Îl asigurai că mi-e dor și că, după ce acoperim casa, îi repăd până-n sat cu mașina redacției și ne-om vedea. Și am să-i duc și mămuței niște tablete pentru inimă...

Ochii bădiei se umeziră. Ridică paharul plin pe jumătate și mă uimi glasu-i gătuț care nu era al lui:

– Propun să închinăm pentru sănătatea mamei noastre... Să ne rugăm Domnului s-o mai țină-n viață, ca să ne adune lângă ea. Și după ce goli paharul cu înghițituri de copil: Voiam să-ți mulțumesc, frățiorule, că nu uiți de mama – surorile, verișoarele noastre te-au

lăudat. Că dintre consătenii noștri plecați, numai tu vii în fiecare an la mormântul tatei și al fratelui Mihai de Duminica Mare... Și după ce ciupi ca hulubul o fărâmă de salam, clipind ștregărește: Roagă-ne, frate, s-o mai întindem cu acoperișul ăsta – alt prilej când vom avea noi să mai închinăm un păhăruț împreună? Și, întorcându-se către Vasile, cu glas tremurat: Nu ți-a spus sora noastră după câți ani ne-am revăzut cu Sorinel? Nu împlinise încă șaisprezece în primăvara lui 1944, când am trecut Carpații, împreună cu camarazii mei, premilitari, fugind de armata roșie. Care, după trei ani de război, se întorcea iar să ne ocu..., adică să ne „elibereze”, cum li se bagă-n cap basarabenilor, și-și trimise bănuiala ochilor spre gura beciului: Frățiorul se născuse peste un an – am aflat că am încă un frate după treisprezece ani. Pentru că mă ascundeam mereu, să nu-mi dea de urmă securitatea noastră – dacă te descopereau, te dădeau pe mâna rusului și pupai Siberia...

Da, și fratelui meu, Petre, îi datorez că stau lungit în clipele astea în fața căsuței mele de vacanță, pe un pat pliant, sub frunzișul nucului ce e la trei pași de portiță. Dumnezeu să-l odihnească-n cavoul cea rudimentar din beton, în care cumnată-mea așteaptă să fie coborât și sicriul ei. Când groparii, cu răngi lungi de fier, au săltat, icnind, placa cea funerară de beton armat, potrivit-o deasupra, îmi striviseră și mie creierii. În cimitirul acela întins de la Roșiori de Vede, sunt o mulțime de cavouri asemănătoare, dar când am plecat, la un an, cu un buchet de flori, la... Ei, cum să-i zic mormânt, dacă nu-i mormânt?! Carpănul mă-siii! cum obișnuia să înjure tata, ori economia de piață din România a inventat ceva mai injurios ca aceste gropi betonate în care nu te poți descompune creștinește?! Revin: când am plecat cu buchetul cea de flori și am îngenuncheat pe placa mai rece ca mortul, auzii, aiurit, ridicându-se gemete... Semănau cu un bocet înăbușit, strivit în răstimpuri. Of, mai bine nu continui, că-mi sperii cititorul. Care cititor, măi Marcule, care cititor? Chiar

la începutul acestui pretins roman, îți afișai amarele deziluzii în legătură cu cititul cărților în aceste timpuri înrobite calculatorului. Știți ce-mi mărturisea în vara lui 2011 o absolventă a unui liceu din coasta Chișinăului? Întrebată de mine ce romane a citit, recomandate pentru susținerea BAC-ului: „Niciunul, recunosc franc. Toți colegii mei au memorizat doar comentariile rezumative de pe internet”. Și asta o spunea una dintre cele mai bune deținătoare a diplomei de BAC din liceul respectiv!

Alunec în prozaic. Și mă simt ca un tip gata să adoarmă cu undița-n mână. Ce plictiseală, Doamne, ce plictiseală! Iartă-mă, cititorule, doritul, că mă îndepărtez de subiect. De subiect? De care subiect, dlor? Înțeleg, o pânză epică normală, de proporții trebuie să respire în corpul elastic, împânzit de cărări frământate de destine. În corpul unei construcții arhitectonice bine pusă la punct. Înțeleg asta, dar firea mea n-o acceptă! Fiind o natură prea puțin ordonată (nu mai aștept să mă radiografiez exegeții literari), o barcă cu motorul defectat, mânăta de valuri la voia întâmplării (Mărgeluș îmi spuse Donjuan în derivă și cred c-a nimerit-o și de această dată cu botezul!), e și de așteptat că nu voi respecta canoanele tradiționale. De-aș face-o, sunt mai mult ca sigur, aș sfida din start neconvenționalul. Dar acesta din urmă anume îmi permite să nu clocesc în prealabil fel de fel de scheme, cu anumite linii de subiect, trase disciplinat, riguros de anumite personaje. Care – ce dezgustătoare și inutilă zădărnicie! – ar trebui neapărat să mai fie zdruncinate și de anumite colizii! Ele, afirmă îndârjiții apărători ai canoanelor împietrite de secole, sunt mustul fierbinte, nervos, care ține cititorul pe jărat. Ei bine, mă înfiorau și pe mine în tinerețe situațiile conflictuale palpant exteriorizate. La autorii mari, firește. Și nu mă adorm nici acum, dar îmi displace categoric să mă țin disciplinat de scheme anchilozate...

Ce fac atunci când simt că trebuie să revin, după anumite popasuri, la personajele mele? Din această proză, bunăoară? Simplu de

tot: le aștept până în momentul când vor ele singure să vorbească sau să întreprindă ceva. Nu le oblig să facă una sau alta. Nu le constrâng să gândească într-un fel sau altul. E ciudat, poate, ceea ce vă spun, dar chiar niciodată n-am adus vreun personaj în prozele mele, de altfel, puține de tot, gândindu-mă în prealabil s-o fac. Ele, de obicei, poftesc să intre-n pagină în timpul scrisului. Fără să-mi propun în prealabil ce misiune să-i atribui unuia sau altuia. Așa procedez în cazul de față și cu ziaristul, cu mine adică, până acum patru ani, Sorin Marcu, iar de la venirea la putere a democraților, cu Toader Marcu, numele de botez descoperindu-i-se în arhivele Cernăuțului...

Cum v-am destăinuit la începutul acestui capitol, florii poeziei (cochetez cu ea din copilărie și am și editat două plachete până acum) mă cercă doar aici, sub coroana nucului de la căsuța de vacanță. Dimineața, în zori, când razele soarelui încep să aurească crengile răchitei uriașe de lângă izvorul din vale, apoi cele ale salcânilor, plantați acum vreo treizeci de ani pe o rază de vreo doi km – o fâșie măreață întinzându-se de pe culmea dealului dinspre drum până în coasta pădurii de stejari. La această oră matinală, se nasc, de regulă, versurile îngrelate de reflecții existențiale. Îmi mai întind patul pliant sub nuc la sfârșitul zilei, când streășina casei acoperă în întregime cu umbra-i peticul de iarbă din bătătură, pornind să lingă discret trandafirii din fața merilor. Atunci nu mă apuc de scris fără un pahar-două de vin. E ora versurilor sentimentale, aranjate în strofe înduioșătoare. Stropite cu roua lăcrimoasă a regretelor după iubirile apuse. Sau cu sirop disperat, când în irisuri îmi încolțește, fulguitoare, imaginea lui Mărgeluș...

1 1

Acum tot mă aflu într-o dispoziție colorat-bahică. După ce golii împreună cu Tudor, președintele tovărășiei noastre pomicole, un borcan de trei litri plinuț ochi de vin alb – trebuia să am obraz să cinstesc omul, pentru că-mi aduse un cablu

electric nou și, la cei șaptezeci de ani, se sui cu ghiarele de picior pe stâlp, apoi, pe o scară putregăioasă, urcă pe casă și mi-l instalase. De închisei ochii, îngrozit, și rostii o rugăciune ce-o uitasem pe jumătate. Și toate gratis! Pentru că e unicul meu camarad de pahar în sălbătăcia asta din coasta pădurii.

Ziceam, acum, pentru că tărăcuța mi-e tulbure liric, orele acelea, consumate stresant acum patru ani, de ziua lui Mărgeluș, ieșiră iarăși cu atâta tulburare de sub frunzele jilave ale memoriei, de-mi umeziră ochii. Eram singur-singurel. În liniștea parfumată amărui de movilița de iarbă cosită de la capul meu. Singur-singurel sub imensitatea plumburie a cerului. Care, la orizont, iată-l chinuindu-se cu bănuiala asfințitului de soare...

Iese, vasăzică, Nătălița, închizând strâns ușa după ea. Și eu mă umplu de amăreală. O amăreală de boz uscat. Înțepenindu-mi cavitatea bucală. Învârtoșindu-mi maxilarii și obrajii. Dar nu mă înspăimânt. Pentru că nu e nicio necesitate să întreb. Sau să fiu întrebat. Mișu reveni harnic la răciturile din farfurie. Și-n câteva clipe, cât noi trei ne lăsam dezbrobodiți de nedumerire, reuși să dezbrace gospodărește cu dinții pulpa și pieptul de cocoș. Își șterge acum cu șervețelul buzele cărnoase. După care își toarnă un pahar plin de apă minerală, gâlgâindu-l până la ultimul strop. Ne întreabă, fără să ne privească:

– Nu vreți să mâncați, nu vreți să beți – ce petrecere-i asta?

– Da... E cam tristă petrecerea noastră, Mișule dragă, zise Mărgeluș. Și m-aș mira, dacă... nu va fi și mai tristă... viața noastră în continuare...

Rogoz se întoarce lupeșe către femeie:

– Da' voi îndărătniciți-vă și trăiți-o omeneste! Cine vă obligă s-o trăiți în supărări și... dușmănie? Lăsați naibii trecutul! Dați-i foc! Să ardă până la ultima... amintire proastă! Și acoperiți-l c-un strat de pământ jilav – să nu vă amărăscă mai mult! Și după ce se sculă voi-

nicește, postându-se în fața Enciclopediei: Am dreptate, dle profesor, ori n-am dreptate, carpanul mă-sii?! Scuzați – e înjurătura lui Sorin...

Profesorul Ștefan Guțu îl îmbrățișă și-l privi luminos cu întreaga-i făptură:

– Dragă Mișule, tu ești unicul dintre noi care te uiți la viață... curat, deschis, cum te-ai uita la o floare din fereastră. Pe care-ai descoperit-o într-o dimineață toată înflorită. După o lungă așteptare. Eu chiar te rog: rămâi noaptea asta la mine! Ca să închinăm în doi câteva pahare de șampanie și să mănânc și eu cu tine pe săturate!

– Rămân, dle profesor! Îi telefonez unchiului că s-a defectat motorul *Moskvici*-ului... Că a lui e rabla... Și plecăm mâine-n zori.

– Îți mulțumesc, Mișule! Am simțit eu că n-ai să mă refuzi...

– Cum să refuz așa ceva, dle profesor, – se poate? Și trecu să-l tutuiască: Trebuia să-mi propui de cum ți-am trecut pragul. Toarnă, mai întâi, o cinzeacă dacă ai!

Îmi întoarsei ochii spre Mărgeluș: dragostea mea de la prima vedere își privea mâinile cu un fluture de zâmbet abia atingându-i buzele. După optsprezece ani de când mă părăsise, trupul i se mai împlinise, dar nu în măsură să-i amenințe talia. Mai sfidători oarecum împungeau de sub piepții rochiei sâni... Al căror prim cuccitor fiindu-le, le râvneam nebun goliciunea acum! Nu vom petrece noaptea în același apartament? Inima-mi se umplu de recunoștință față de Enciclopedie pentru această întorsătură de situație. Ce mi-aș fi putut dori mai mult decât să petrec o noapte lângă fosta-mi soțioară trădătoare? De ce fosta? Actuala! Nu-i port încă-n buletin numele? N-am rămas legați prin Sf. cununie? În același pat voi petrece noaptea! În același așternut! Altfel, plec la hotel! Care hotel? Costă o groază! Dar eram pornit oarecum împotriva lui Rogoz – de ce trebuia să accepte imediat, fără să mă întrebe pe mine? Măcar așa, de formă, să mă întrebe! Acum, dacă Mărgeluș va face nazuri, cine

conduce mașina de mă hotărâsc să plec? Că dromaderul a dat pe gât de-acum o cinzeacă de țuică! Da' de la Mărgeluș poți să te aștepti la orice... Mă poate culca cu Rogoz în aceeași cameră! Să-mi sforăie ca tractorul până dimineață. Am mai dormit eu cu dânsul în același pat de câteva ori. Când plecam la hram, în satul lui, fiindu-i toate odăile casei ticsite de rude veniți din alte sate. Acum, chiar am să pun piciorul în pământ și n-am să primesc găzduirea până nu...

– Te bucuri, dle corespondent? mă întrebă în șoaptă Mărgeluș, de-i simții înfiorarea buzelor. Și se duse la geam.

Venii din urmă, încercând să ghicesc: pe ce-și opri lumina ochilor în curte – pe mingea ce-o bat cei trei băieței ori pe... Îi răspunsei, suflându-i în ghiocul cu cercel mic:

– Cum să nu mă bucur? După o... tâmpită despărțire de optsprezece ani, am să sforăi iarăși în cearșafuri foșnitoare, lângă soția mea...

– Da? Și femeia mă privi, un pic încruntată, în ochi-mi înfomețați de dragoste: Măi Sorine, măi... Încearcă să înțelegi... ceea ce nu pot înțelege nici eu: n-am încetat niciodată să te iubesc, ți-am mai spus-o... Asta, pe semne, mi-e pedeapsa de la Dumnezeu, dar... Și se opri, smulgându-și din văzu-mi fierbinte vioriul ochilor.

– Dar ce? mă năruii zdruncinat într-o bănuială rece ca afurisenia. Dar ce? repetai ca un osândit cărui i se pun cătușele.

– Dacă am să-ți răspund, mi-e teamă... că nu se va alege chiar nimic bun din ziua asta a mea...

– Poți să nu-mi răspunzi. Și așa am înțeles că... ești hotărâtă să nu mă primești în așternut...

– Vorbește mai încet, omule... Că nu-i asta problema... Eu văd, Sorine, că nu te-au părăsit încă obsesiile... Obsesiile ușoare, care... nu știu dacă-ți vor putea aduce tihnă, împăcare la bătrânețe... E uimitor – cum de-au alunecat acești optsprezece ani prin conștiința ta... fără să producă vreo schimbare? Și, văzând că-mi încreșesc fruntea: Scuză, nu vreau să fiu moralistă azi...

– Ce vă șușotiți voi, fraților, și nu închinați un pahar cu noi? vine profesorul cu paharele noastre încă pe jumătate pline. Și, după ce se apropie și Mișu: Nu mi-a convenit nici mie că ne-a părăsit Nă-tălița, dar nu trebuie să facem din asta tragedie. Se schimbă timpurile, domnilor! Se ridică o generație mult mai dârză! Mai avidă de libertate! O generație pentru care demnitatea de om, de neam e mai presus de orice!

– Pe dracu! izbucnii eu. Sunt mult mai nesimțiți ca noi la acest capitol!

– Ascultă și memorizează ce-ți spun, Sorine: în heleșteul acesta cu apă stătută, mocirloasă care se numește R. Moldova au răbufnit din pământ izvoare cu apă vie, sănătoasă. Pe care nu le va mai putea nimeni stăvili să izvorască! Să se reverse cum li-i voia pe fosta moșie a lui Ștefan! Să ne trăiești ani mulți, nepoată!

Ciocnirăm iar. N-am mai vrut atunci să polemizez cu Enciclopedia. Deși mă înfierbânta s-o fac. Cum nu-i Guțu acum lângă mine, îmi spuneam, potrivit mâneca scurtei sub cap, în timp ce un vânt, suflând dinspre pădure, făcu frunzele de nuc de sub nasul meu să se legene a vreme de ploaie. Să-i arăt ce sondaj publicase *Timpul* în numărul din ziua ceea. Și începui să parcurg cu ochii de-acum nu știu a câta oară informația de pe prima pagină: „Potrivit unui sondaj făcut public recent, realizat în rândul tinerilor cu vârsta între 15-34 de ani, de către Centrul de Cercetare Sociologică, la comanda Ministerului Tineretului și Sportului, 30% din tinerii chestionați spun că sunt moldoveni și vorbesc limba moldovenească, 45% se consideră moldoveni care vorbesc limba română și numai 8% spun că sunt români și vorbesc româna”.

Cum să faci, domnilor, Unirea cu Țara-mamă cu acești dezrădăcinați?! Cu aceste 75% de tineri care nu înțeleg că sunt români?! Căror nu le-au spus nici părinții, nici pedagogii din școală ce sânge le luminează venele?! Simții că tremur. Întoarsei pagina caietului pe

care smiorcăisei două distihuri lăcrimoase erotice și, scuturat de frigurile mâniei, scrisi versurile ce urmează:

Limba dulce a sânelui tău hrănitor
a ajuns la mare ocară, maică.

Ingrați, fiii tăi
rod oase infame la zaiafeturile străinilor
și-ncolonați în rânduri roșii, târâtoarele
mărșăluiesc pe punțile albe-ale
graiului tău...

12 Vreau să nu se confunde: sentimentul de mânie pe care-l topisem ieri în poemul ce-l zămislisem la apusul acela de soare, sub nucul meu drag, era unul cu care-i ținuiam la stâlpul infamiei pe urmașii nevrednici ai neamului. Mânia însă care mă sfâșâie acum, stând pe leațul scaunului de la stație, este una dublă: o mânie ce-o manifest față de colegul meu de clasă, Episcopul. Care nu îmbrățișează ideile noastre naționale. O alta o simt față de Nicu Rediș. Care, fără să fiu întreat, mă invită, iată, să sărbătorim apariția articolului meu din *Tribuna*... Dar să n-o facem în doi, cum mi-aș dori, ci în trei, cu participarea Episcopului! Câte fațete mai are și mânia asta, Dumnezeule! Ce are Rediș ăsta, care-i un unionist, ce-i drept, unul mai moderat, că nu-și țipă convingerile patriotice cu orice ocazie, mă întream, ce are el comun cu ierarhul nostru, moldovenistul înfocat, de se invită reciproc la cam toate sărbătorile ortodoxe din calendar? Acasă la Episcop, și, respectiv, la barul modern din garaj, unde se discută și multă politică. Nu obișnuiesc – și mi pare c-am mai spus-o undeva – să savurez un vin bun privind în fizionomia celui care-mi urăște neamul! Și nici creștinește nu-i...

Cântă telefonul. E Nicu:

– Tu vii, Toadere, ori nu mai vii?
 – În zece minute voi fi, îi răspund și-mi salt fundul îngroșat în ultima vreme.

Ajung. Intru. Rediș îmi strânge mâna. Cam oțărât. Cu Preasfinția Sa îmi gingășesc obrajii de trei ori, după tipic. Îmi cer scuze pentru întârziere.

– Nu merită, răspunde colegul, și-și ocupă locul, având deasupra capului icoana Sf. Nicolae. În lipsa ta, am mai făcut un schimb de păreri pe marginea articolului...

– L-a citit și Preasfinția Voastră? mă „mirai” („Tare am eu nevoie de opiniile tale!”).

– Preasfinția Voastră sunt pentru tine la Eparhie sau în biserică. Aici sunt Dan. Colegul tău de clasă, Dan.

– Am înțeles. Ți-a dat revista Nicu?

– Sunt abonat la *Tribuna*... de la prima apariție a revistei. Și o citesc regulat.

– De rând cu oficiosul *Moldova Suverană* și *Comunistul*?

– Prima o citesc, a doua, nu...

– Chiar acum să terminați să vă împungeți! se răsti la noi Nicu. Și pentru mine: Ești pornit mereu pe gâlceavă, jurnalistule. Dacă vrei să ascuți niște păreri despre materialul de astăzi, bine, dacă nu... tot e bine. V-am invitat să ne odihnim vreo oră-două. După o zi nebună, cu multe probleme și nervi...

Serviladul, brânza de oi, tăiate îngrijit. Castraveții și roșiile, proaspăt spălate, aranjate în ordine bărbătească într-un blid mare. Urciorul înflorat de doi litri, la mijlocul mesei poleite cu lac, așteptând sfidător să-l apuce de toartă o mână de gospodar. L-a apucat mușchioasa gazdei, înclinându-l spre gura celor trei pahare mari de cristal. Ciocnim. Sorbim rubiniul Cabernet-ului.

– Fantastic vin! anunță Episcopul. Mi-ar făcea cinste să am și eu în butoaiile eparhiei asemenea minune!

– Ai un frate preot în inima Codrilor, Preasfinția Ta – de ce nu-ți ajută să procuri poamă Cabernet și s-o aduci de-acolo? Dar las' că aranjez eu, numai să-mi amintești la toamnă...

– Mulțumesc, Nicule. Ești un prieten adevărat.

– Dacă nu ți-ar oferi servicii, n-ar fi? îl înțepei eu.

– Credeam c-ai înțeles, Toadere, se posomorî iarăși gazda. Vreau să mă odihnesc, nu pricepi? Putem discuta și-n contradictoriu, dar fără să ne băgăm sula-n coaste – scuză, vlădică... Dar ce-i spunem totuși ziaristului nostru hărțăgos despre articolul lui de astăzi? Îl va mai prinde somnul la noapte pe dezertorul cu accent dâmbovițean, cărui îi datorăm totuși debarcarea comuniștilor de la putere?

Nu cred că-l va citi chiar astăzi sau... îl va citi vreodată, spuse leghănat Episcopul. Dar, dacă-l va citi și va avea o noapte albă, n-au să mă potopească regretele – detesc iudele.

– Trădătorii, vrei să spui? căutai să precizez eu („În cazul dezertorului nostru, chiar nu te cred – te-am văzut de câteva ori la televizor în compania lui...”)

Și atunci interveni și Rediș:

– Pe Iuda și pe politicianul evadat din tabăra comuniștilor nu-i putem pune pe același cântar, vlădică.

– De ce nu i-am pune? deveni interesat ierarhul. Nu-s ambii trădători?

– Sunt ambii. Dar Iuda l-a trădat pe Iisus, Mântuitorul nostru de păcate, iar politicianul care vrea să fie președinte de țară a trădat partidul cornoraților ce ne-ar întoarce chiar azi la vremurile când demolau barbar bisericile și prefăceau mănăstirile-n ospicii. Diferența-i mare de tot.

– Iese că Toader al nostru l-a atacat pe nedrept în *Tribuna*...? își iuți ușor zâmbetul vlădică.

– Nu l-am atacat, că-i trădător de comuniști, sării fierbinte eu. L-am criticat, că-l doare-n cot ce istorie învață copiii noștri în școli

și că pledează – el, care vorbește româna cu accent dâmbovițean! – să lăsăm formula cea mincinoasă, *limba moldovenească*, în articolul 13 din Constituție!

– A mai afirmat una și mai gogonată! sări să mă susțină și Nicu. Zice că din punctul de vedere științific, limba ni-i română, iar din punctul de vedere politic, e moldovenească!

Colegul meu de clasă ruguma îngândurat un castravete, presurându-l cu sare. Dar gazda turnă iute în pahare, ciocni cu noi din picioare, îl bău rusește până la ultima picătură și nu răbdă totuși:

– Dar dumneata, vlădică, ce zici?

– Dânsul spune... că-i prematur să se facă aici vreo schimbare – e opinia lui...

– Opinia lui! izbucnii eu. Opinia unui oportunist care dictează politica unei țări poate hrăni în continuare cu minciuni populația republicii! Cel puțin, până la alegerile parlamentare viitoare! Nu ne mai putem permite acum, când comuniștii sunt în opoziție, să mai minciunim copiii!

Nicu Rediș bătu de trei ori din palme:

– Acum să-l rugăm pe vlădică să declame „Lucefărul”...

Eu încremenii ironic („Hai, că nu-i nebun să-l fi învățat tot! Eu am încercat în câteva rânduri, dar m-am lăsat păgubaș...”). Episcopul mai bău un gât din pahar, își șterse apăsător buzele roșii, aruncându-mi o otheadă, apoi începu legănat: *A fost odată ca-n povești, / A fost ca nici odată/ Din rude mari împărătești / O prea frumoasă fată...*

În școală eram considerat unul dintre cei mai buni declamatori (Dan nu putea să nu țină minte), la facultate, de asemenea, pentru că se organizau în fiecare an concursuri de declamare chiar în cadrul universității, și de două ori am înhățat premiul întâi. De-aceia, în acea aproape jumătate de oră cât am stat înțepenit ascultându-l, îl prinsei gafând la evidențierea accentului logic, neglijând intonațiile,

tempoul, intensitatea vocii. Însă – ceea ce nu putea să nu mă mire – acestea toate nu-mi produceau niciun fel de supărare! Constatai cu ciudă și iritată invidie că sunt copleșit de dulceața rostirii fiecărui vers, fiecărui cuvânt... Încât atunci când răsunară *Ci eu în lumea mea mă simt / Nemuritor și rece*, mi se desprinse un „Bravo!” ce-l regretai imediat... Nicu mă susținu înflăcărat, umplând paharele cu însuflețire. Vlădică ne mulțumi, examinându-și mâinile, după care:

– Dacă, într-adevăr, v-a plăcut, chiar sunt fericit...

Paharele zângăniră cu clinchet vesel. Vinul gâlgâi harnic. După care Rediș scoase din geanta-i din piele neagră revista, căută rândurile și citi: „... **adevărul științific... este și va fi în vecii vecilor numai unul: simțim și gândim, suferim și visăm, vorbim și scriem în limba strămoșilor noștri – limba română!**”:

– Grozav ți-ai încheiat articolul, dragă Toadere. Bravo! Și după ce mursecă o felie de cârnați, se întoarse către ierarh, dar cu o lumină dulce în ambii ochi, care cerea numaidecât înțelegere și împăcare: Ți-a plăcut și dumitale, Peasfinția Ta?...

– E scris bine, într-adevăr... Toader e un ziarist talentat. Din școală se vorbea că va deveni om al literelor. Am făcut opt clase împreună. Era, ce-i drept, ironic, orgolios, gata să se ia la trântă cu toată lumea. Și, văzând, probabil, că nu reacționez: În schimb, citea beletristică mai mult decât noi, toată clasa împreună. Și... mai era adorat de toate fetele din clasă... și din clasa paralelă...

– Adevărat? se interesă Nicu.

– Așa e... Citeam mult din biblioteca școlii. Și... cărți românești ce mi le dădea pe ascuns profesorul. Iar el... era cel mai tare la aproape toate obiectele. Parcă tu, Dane, nu erai alintat de fete? Tare ți trebuia ție să te călugărești?!

– Auzi ce spune, vlădică?

– Tunsul meu în călugărie nu-l pun în discuție, dragilor. Îmi pare rău, dar... chiar vă rog să nu vorbim despre asta.

– De ce să nu vorbim, Dane? Ți-e rușine ori ce? Eu n-am auzit ca această temă să fie una tabu!

Episcopu-și bău, în sfârșit, vinul. Pe îndelete. Meditând. Își netezi barba mică:

– Bine. Nu-i o temă tabu... Cînul călugăresc își trage rădăcinile din Testamentul Vechi. Cei

care-l îmbrățișau se numeau nazorei...

– Și Iisus se numea nazoreu! sării eu, ca să-mi afișez erudiția evanghelică.

– Te rog să nu-l întrerupi, interveni Rediș.

– Da, și Mântuitorul nostru era numit așa, confirmă Episcopul, zâmbind enigmatic. Ne-o spune Sf. Evanghelie... Așa deci, nazoreii nu-și tundeau părul, nu se căsătoreau, respectând un set de pravile ce îi deosebeau de alți oameni. În Testamentul Vechi nazoria putea fi îmbrățișată pentru toată viața sau numai pentru o anumită perioadă...

– Treci la era creștină, intervenii iarăși – Cabernet-ul lui Rediș îmi gătuia răbdarea.

Fostul meu coleg de clasă mă privi cât ai sufla într-un ceai prea fierbinte:

– Am și trecut, Toadere. În era creștină, călugăria are o menire mai concretă și e îmbrățișată până la moarte. Călugărul își închină viața doar slujirii lui Dumnezeu, nu însă și altor griji cotidiene...

– Și când ieșiți protestând în Piața Marii Adunări Naționale, în fața sediului Guvernului, tot neglijați grijile cotidiene? mă înfierbântai, dând pe gât nu știu al câtealea pahar.

– Ia-o mai încet, Toadere, mă rugă Nicu, dar pe un ton care mă încurajă.

– La mijloc nu-s grijile banale cotidiene, dle corespondent, răspunse grav Episcopul.

Ieșim în stradă să ne apărăm credința strămoșilor și..., prin asta, slujim Domnului. Nu ți-ar strica și ție să ieși cu noi și să ne susții...

– Nu voi ieși în stradă, dar vă susțin și eu. Mă revoltă rău văzându-i pe homosexuali și lesbiene pupându-se în stradă și cerându-și niște drepturi împotriva firii! Au serioase dereglări psihice, dlor! Și trebuie internați în ospicii și tratați, dacă vrem să-i ajutăm!

– Căsătoriile între homosexuali e o curată nenorocire! interveni și Nicu. Doamne ferește, să se ajungă și-n republicuța noastră la așa ceva! Și, după o pauză, în care înclină iar urciorul spre buza paharului meu, unicul ce fusese deșertat muscălește: Dar dacă nu le asigură și nenorociților ăstora apărarea drepturilor prin lege, cum intrăm, Preasfințite, în U. E.? Că ea ne strânge cu ușa!

– Un popor care ține la demnitatea-i creștinească nu intră în U. E. pe brânci. N-ați auzit?

Premierul a anunțat că fostul ministru de Justiție a semnat decretul privind legalizarea bisericii musulmane fără știrea Domniei Sale – vă place?

– Asta chiar n-o concep nici eu! se revoltă Nicu Rediș. Urmașii celora care ne profanau credința, intrându-ne cu armăsarii în altare, își vor construi degrabă moscheile pe moșia Voievodului Ștefan?!

– Sărmanul „Atlet al lui Hristos”!... Ce fac strănepoții Matale din credința pe care-ai apărat-o cu sabia?! mă lamentai patetic și eu, văzând că întreaga făptură a colegului meu de clasă se luminează ca o icoană nouă, dată cu lac.

– De ce nu scrii nimic despre asta? mă întrebă, de parcă aluneca într-o groapă de var și cerea să-i întind mâna.

– Am să scriu, zisei cu jumătate de gură.

– Mă tem, că n-ai s-o faci, zise cu amărăciune ierarhul. N-are să te publice redactorul-șef...

Înghiții gălușca, pentru că-mi amintii de visu-mi groaznic cu cei doi boi din adolescența mea, în care-i ridiculizam fără milă pe homosexuali într-un material pe care redactorul refuzase să mi-l publice. Da, dar e posibil ca Episcopul să fie la curent cu asta, de vreme

ce nu m-am plâns și n-am suflat o vorbă nimănui? Asta mă intrigă peste măsură și Cabernet-ul lui Nicu mă ghionti fierbinte să aflu imediat, că-mi crăpa rânza:

- De ce consideri că are să refuze să mi-l publice?
- Pentru că-și ascunde aversiunile față de homosexuali și lesbiene de dragul intrării R.

Moldova în Europa! Și de dragul Unirii cu România! mai adăugă mai puțin apăsător fostul meu coleg de clasă. Mai convins unionist ca dânsul nu știu dacă mai găsești pe undeva – îl cunosc eu destul de bine...

Nicu Rediș ne îndemnă să servim din bucate și, dacă se poate, să renunțăm la subiectele neplăcute. Schimbă tema:

- Monahul e același călugăr, Preasfințite?
- Vine din grecescul *monahos*, Nicule, îmi ridicai iar prăjina erudiției, și înseamnă sihastru, adică singuratic – așa-i, vlădică?

- Așa-i, stimate coleg. Călugăria înseamnă și renunțarea la foarte multe: „Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze Mie”, zice Mântuitorul.

- Ei, stimate coleg, să mă adresez și eu cu aceeași formulă, dar în cazul călugărilor-ierarhi ca dumneata, nu știu dacă putem vorbi de renunțări prea dureroase la darurile pământestești...

Nicu Rediș păli, iar ochii lui, până atunci umeziți de evlavie, se înfipseră în mine ca două cuțite în carnea unui miel:

- Ne-am fi putut lipsi de tâmpenia ce-ai spus-o acum, măi Toadere. Și, întorcându-mi spatele ca la un boschetar: Mulțumim, Preasfinția Ta, că ne-ai inițiat în aceste taine, – recunosc sincer: nu cunoșteam aproape nimic din toate astea. Am mai vrut să asculte azi și un jurnalist unionist cum declamă „Luceafărul” lui Mihai Eminescu un ierarh moldovenist ca dumneata și... iată că s-a produs și asta!...

13 Mărgeluș se îndepărtă discret și ieși, iar eu mă alăturai celor doi de la masă, care, în lipsa mea, goliră încă-o cinzeacă din țuca fostului student de la Vălenii de Munte. Enciclopedia-mi umple păhăruțul, cu gura în urechea-mi („Las” că se vor aranja toate, Sorine.... Trebuie numai să ai răbdare...”), după care, tipărindu-mi voinicește pe umăr colegul:

- Cum s-a făcut, Sorine, că Mișu ăsta al nostru n-a absolvit nicio facultate? Toți neisprăviții-n gubernia asta au diplome, dar amicul nostru, uite, că n-are?! Nu știu ce-i răspunsei, că au trecut atâția ani din ziua ceea, dar îmi amintesc că-mi reproșă cu limba-i măsluind bine consoanele: De ce nu l-ai adus la mine, prietene? La orice facultate-l ajutam să intre! Că-i căpos, măi! Știi ce lecturi are din literatura universală? Se poate confrunța cu oricine de la catedra ceea a lor!

Rogoz se îmbujoră ca o floare de mai timpuriu:

- Ei, nu mai este chiar așa cum spuneți..., și mă înspăimântai, că înghite păhăruțul cu gura-i de leu. Apoi: Chiar mi-e amar și mie, tămâia mă-sii! că am să mor ca un prost, fără diplomă! Și, parcă ghicindu-mi temerea ce-mi bulversa și inima, și creierul la un loc: Dumneata, dle profesor, aranjează lucrurile așa, ca... să nu doarmă Sorin noaptea asta cu mine – pricepi ce vreau să spun?

Profesorul Ștefan Guțu își unse vârful buzelor cu un început de zâmbet șiret, dar șiretul cela dispăru iute, în locul lui ingindu-se o fluturare tristă:

- Înțeleg eu încotro bați, Mișule, dar... parcă poți să obligi azi o femeie cu cine să se culce, și cu cine nu?

Mișu Rogoz avea răspunsul întins pe felia-i de pâine ce-o ducea la gură:

- Mărgeluș n-are de ales cu cine să se culce, și cu cine nu. Mărgeluș e soția legitimă a lui Sorin și are obligația conjugală să se culce cu soțul ei!

– Îi spui tu, Mișule, toate astea?

– Îi spun, dacă va arăta nazuri!

– Calmează-te, Rogozule, că ești ridicol, mă umflai eu. Și pusei mâna pe pahar: Asta nu-i cea mai mare problemă...

– „Nu-i cea mai mare problemă”! Ipocritule! De când am intrat în casa asta, ai avut tu alte gânduri, decât?... Și se opri, pentru că-l stopară ochii mei holbați a supărare: Gata. Nu mă amestec...

Enciclopedia explodă într-un râs descătușat, cum nu-mi aminteam să-l fi văzut vreodată. Chiar își lăsă capul pe spate, să-i gâlgâie râsul în valuri spumoase. Mișu Rogoz își întinse și el buzele, lățindu-și gura, dar mare lucru nu-i ieșea, pentru că-mi vedea mutra schițând sinistru un veritabil rânjet de fiară. Stingându-se, se întoarse apoi spre mine, ștergându-și apăsat ochii:

– Nu te supăra, Sorine... Mișu ăsta al tău are un dar extraordinar de a semăna buna dispoziție – e mare noroc, că ai în preajmă un asemenea amic!

– Ei, maaare noroc, ce să mai! mă oțărâi veninos, furând ușa cu coada ochiului, pentru că-n acele clipe numai Mărgeluș mai lipsea!

Profesorul mai turnă gălbui de prune și rosti cu întristare, de parcă-și cerea grave scuze:

– Dacă nepoată-mea s-a culcat de-acum cu Nătălița-n dormitorul lor, mă tem că... nu se mai poate face nimic...

Și-atunci, zvâcni-n mine, gata să plesnească, o strună sunătoare de orgoliu – taică-meu nu era orgolios, să-l fi moștenit din trunchiul străbunicului, Toader Marcu din Ducatul Hliboca?

– Las-o baltă, Ștefane, – chiar nu mă interesează – s-a culcat sau nu s-a culcat...

– Nu-l interesează! fârnâi Mișu Rogoz. Fârnâi periculos, pentru că, într-adevăr, eram cu nervii întinși ca struna lui Paganini ce, până la urmă, știți că plesnise!

Putea să plesnească și răbdarea-mi și să-i tuflesc una la ceafă nenorocitului de Rogoz.

Care-și bătea joc pe seama umilinței cu care urma, probabil, să fiu tratat. Simțeam că clocotesc în zeama unei furii ce mi se ridica-se-n bostan. Îmi pipăii buzunarul unde-mi țin țigările, ca să ies la fumat, ci-n clipa ceea se deschise ușa și-și făcu apariția Mărgeluș. Într-un halat până-n călcâi, roz:

– Intenționați, unchiule, să goliți toată carafa ceea? N-o fi prea mult?

– Nu-i prea mult, Mărgeluș. Ce-i pentru trei bărbați... ca noi un li-li-tru de țuică? își undui limba Mișu.

– Vai, Mișule! Și dacă mâine dimineață te oprește-n drum vreun polițist și te pune să sufli?

– Îl poftesc să-mi su-su-fle el mie! se îndârji Rogoz. Că eu cunosc regula...mentul, cum cu-cu-nosc degetele acestor două mâini... și n-are de ce să mă op-op-rească!

– Eu cu Mișu mai avem de vorbit, făcu melancolic profesorul. Și l-o lua să doarmă în dormitorul meu... Cred că nu ești împotriva, Mișule?

– Nu se discută! vru să sară de pe scaun Rogoz, dar, moale, căzu înapoi.

Gazda continuă după o pauză, în care mă privi cu jumătatea ochiului care nicidecum nu se lăsa deschis mai tare:

– Da' pe amicul acesta... ce mi-a fost chiriaș în bojdeuca mea... acum vreun sfert de veac unde-l culci, Mărgeluș?

Nepoata își privi unchiul preț cât i-ar trage-o palmă pe obraz, apoi și-ar săruta amprente degetelor, după care-și roti albastrul ochilor pe siniliul tavanului vărui:

– Păi... îl culc aici cu mine... pe canapea – e soțiorul meu, nu?

– Ia paharele, Mișule, și hai! ordonă scurt Enciclopedia, apucând de gât șiipul cu țuică.

Cei doi părăsiră sufrageria, Mărgeluș călcându-le pe papuci. Rămas singur – stâlp cu uimirea coborâtă-n picioarele pierite, mă întrebai aiurit dacă nu am cumva halucinații. Vârâi degetul arătător în gură și-l mușcai – nu, nu visam. Din dovreac se evaporase până la zvântare mahmureala – ca printr-o vrajă. Cântării cu înfrigurare situația și înțelesei: Mărgeluș își bate joc de mine; se răzbună pentru toate umilințele ce i le-am provocat în cei doi ani de căsnicie; gestul din seara asta e doar un început de răzbunare..

Îmi scot smucit papucii și mă lungesc pe canapea. Las-o să se răzbune, îmi zic, dar cu o îndârjire cât se poate de leșinată. Las-o să-și recupereze și ea măcar o părticică din demnitatea-i juvenilă pe care i-am terfelit-o în anii ceia care... trebuiau să fie cei mai frumoși pentru ea. Și... pentru mine, de ce nu? N-a fost să fie. Acum e inutil să desfacem firu-n patru. Ca să lămurim cărui și câtă vină i-ar aparține. Dar ar fi o catastrofă, îmi spuneam, de n-aș conștientiza... că vina cea mai grea și mai nesuferită îmi aparține. Și din moment ce-mi dam perfect seama de asta, ar fi trebuit să intervină cel puțin o anumită ușurare, nu? Dar nu venea! Nu venea nici „cât un sâmbure de mac” – asta era problema ce mă frământa nu numai într-o dureroasă nedumerire. Ci mă mai aluneca mereu și într-un început de înțelegere disperată. Ce-am avut-o în ultimele zile mai ales, după înmormântarea concubinului soției mele: fără să-mi spăl păcatele prin anumite gesturi, acțiuni din partea-mi, acea ușurare n-are cum să vină! Nu poate! Și aici intervenea o situație și mai confuză: habar n-aveam ce gesturi, ce acțiuni trebuie să urmeze din partea mea! Și asta pentru că nu-mi era defel clar ce-ar fi așteptat Mărgeluș din partea-mi. Pentru a-și recupera acea demnitate rănită. Încearcă, hai, să găsești răspunsuri la toate aceste întrebări! Ca să poți deveni pentru dânsa alt om... Un pic alt om. De care avea tare mult nevoie atunci, cu două decenii în urmă... Când trebuia să ne simțim foarte fericiți mâncând cu o singură

lingură. Și dintr-o singură farfurie... Că mai multe, pur și simplu, nu aveam!...

Tresării cu spaimă – intră Mărgeluș cu brațele pline și-mi dădu perna și așternutul să le țin:

– Dormi așa sau... desfacem canapeaua? Ce-ai amuțit, Sorine? Și, văzându-mi mutra cernită:

– Ajută-mă!

O împinsei ușor de coapsă și desfăcui singur canapeaua. După care o lăsai să-și unduiască umerii așternând cearșaful.

– Sting lumina? o întrebai răgușit, cuprinzându-i ușor talia.

– Doamne, măi Sorine, tu crezi că eu sunt pregătită de-acum pentru asta?...

14 Dimineața, după beția din ajun în campania lui Nicu Rediș și a Episcopului, mă trezii cu un cap greu ca trunchiul de la căsuța-mi de vacanță pe care tai lemnele. Mă ridicai copăcel – urechile-mi vuiiau a prăpăd. Dacă continui cu băutul în stilul ăsta, îmi spuneam frecându-mi ceafa, am să ajung și eu boschetar ca talentatul actor Gh. G. Și-am să aștept și eu, într-un culcuș de la subsol, să-mi aducă vreo gospodină miloasă de la țară niște ardei umpluți... Ca să-mi potolesc foamea de vagabond alcoolizat. Dar actorului i-a zâmbit norocul, până la urmă. Că l-au ridicat oamenii trimiși de primar. De l-au hrănit, scăldat, curățat de păduchi și dus la dezintoxicare. Dar pentru ca să ai norocul ăsta, trebuie să fii cineva! N-ai să-i culegi de prin subsoluri pe toți păduchioșii alcoolizați din gubernia asta ortodoxă a Sf. Rusii! Un sfert din numărul angajaților în câmpul muncii ar trebui să lucreze pentru întreținerea lor! Peste actorul de cinema Gh. G. a dat un corespondent de la *Timpul*, care a bătut alarma, apoi un reporter de la televiziune – pe mine cine să mă descopere în mizeria asta de provincie? Pe actor l-au jelit, pentru că-i fostă vedetă a ecranului. Și pentru că a ajuns într-o stare jalnică,

părăsit de două soții – eu pentru ce să...? Ia stai, dragă, mi-am zis, studiindu-mi în oglinda din baie mutra parcă trecută prin valțuri: eu ce, n-am fost părăsit? Tot am fost! Sunt și eu victimă! Ce-i drept, una mult mai puțin populară, cu un trecut cunoscut de-un cerc lărguț de amante și unul, pe măsură, de prieteni de pahar. Diferența dintre noi e că eu am fost părăsit de o soție, iar actorul, de două, că eu am fost uitat de o duzină de amante, iar actorul... Ei, de unde poți ști câte ibovnice a avut Gh. G.? Și dacă le-a avut, l-au părăsit, negreșit, pentru că... cine se mai poate culca cu un boschetar? Doar tot o boschetară...

Încălzii o cană mare de apă la aragaz și-mi opării bine obrazii. Înainte de ras. După ce-o bărbierii și-o pulverizai cu parfum, mutra-mi deveni agreabilă. Aproape agreabilă. Pentru că sub ochi rămaseră să-mi spânzure agasant două pungi ce-mi readuse fulgerător în fața ochilor obrazii cu ochii lacrimoși ai lui Eugen Ionescu de pe coperta unui volum cu interviuri ale maestrului...

Conectai calculatorul să verific – n-am vreun mesaj de la redacție? Încărcat cu multă informație (rablă-mi e una dintre acelea pe care japonezii le aruncă în tomberoane), are nevoie de mai mult timp să se încălzească. Arunc privirea-n sus și dau de mutra jalnică a Bufonului Oteei Stan – cadoul pictoriței la jubileul meu. Seamănă aproape leit cu mutra-mi – aceleași riduri nesuferite ale obrazilor, aceeași bărbie, aceeași frunte, deși... – o studiez atent pe cea din oglindă – a Bufonului mi se pare mai îngustă... „Ce-i, nenorocitul? pare să mă întrebe clovnul. Ți-ai mai ucis câțiva neuroni sănătoși aseară în barul lui Rediș? Ține-o tot așa, că n-ai mult și-ai să ajungi ca mine – cred c-ai înțeles? Am fost izgonit din arenă după reprezentăția de azi, nenorocitul de mine! M-am frământat, m-am maimuțărit, repetând aceleași trucuri, dar n-au vrut să se hlizească, ticăloșii! Au bătut de două ori din palme câțiva copilași, în rest, nicio spurcăciune n-a vrut să râdă! Măcar așa, din politețe, din compasiune, dacă vrei. Să

mă încurajeze și pe mine un pic. Că și noi, amărății ăștia din circ, ca și voi, și mai amărății din cercul pământului, avem nevoie de încurajare! Ca să arătăm de fapt ceea ce nu suntem... Ai șanse să mă ajungi pe mine, nenicule, dacă nu te mai lași de pahar...” Vruî să-l întorc cu fața la perete, dar mă răzgândii – voi face-o altă dată. Dacă va continua să fie obraznic... Tăifăsuiesc uneori și cu ființele din celelalte tablouri, făcute cadou de aceeași pictoriță. Cu Bufonul-Zburător în cădere însă o fac mult mai des. Și nu de fiecare dată când mă așez în fața computerului – uneori nici nu-l observ. Cu toate că-mi atârână deasupra capului. Tăifăsuiesc cu el nu când îl vreau, ci când mă vrea el. Nu vă pară straniu. Stați cuminți – nu mi-am înecat încă mintea în vinuri. Pentru că nu-mi place votca. E băutura preferată a rușilor. Ficatul mi-e la pământ. Medicii îmi recomandă mai degrabă o votcă bună, dar eu beau vin. În el am să-mi înec, până la urmă, mințile. Și sufletul. Pentru că, dacă nu mi l-aș îneca-n el, chiar aș înnebuni. În modul cel mai banal cu puțință. Vinul e marea mea mângâiere. După... femei. Cu fiecă zi, cu fiecă săptămână strămtorându-le. Pe femei. Estopându-le imaginile și făcându-mă să le uit. Se pierd în ceața gri a memoriei. Întâi, mutrele lor, apoi numele. În afară de câteva care m-au marcat mai mult prin frumusețe interioară. Și fizică, bineînțeles. Prin finețe în vorbă, în comportament. Prin luciditate. Și, doar în ultimul rând, prin temperament. Acum tot mai des ele trec pe planul doi – după vinișor.

Știi că în clipele acestea, cititorilor, îmi savurați rândurile cu ironia ușoară a ochilor. Sau poate chiar vă hliziți cu adevărat. E voia voastră. Vreau să vă descurajez însă – motivul nu-i cel banal la care vă gândiți. Dar nici să vi-l expun pe farfurie acum nu mă încumet. Pentru că nu pot s-o fac. Nu mi-e clar nici mie de ce. La drept vorbind, nu-i asta cel mai important din ce voiam să vă spun. Vă mărturisesc că discut cu Bufonul. Când mă provoacă el, nu când doresc eu. Dar mă provoacă de cele mai multe ori

dimineața. Când zorii încep să-mi lingă geamul dormitorului. În clipele acelea matinale, când aburii tari ai mahmurelii îmi apasă tâmplele, iar o durere ascuțită îmi săgetează moalele văduvit de floci al capului, Bufonul, sclavu-mi captiv, răstignit pe perete, deasupra calculatorului, devine filozof. Și mai întotdeauna scremetele lui filozofice îmbracă straiul zdrențuit al cinismului. Un cinism rudimentar, enervant. Dar care are darul urât să-mi amintească de existența-mi sterilă. Ca și-n dimineața asta, bunăoară. Când de-acum a câta oară-mi amintește că-mi ucid neuronii în băutura! De parcă am ajuns la un asemenea stadiu de degradare, încât nu-mi dau eu însumi seama de asta! Căcănarul! E un ratat. Păcat că n-ați avut ocazia să-l priviți și voi îndeaproape. Contemplați-i atent mutra din profil și vă veți convinge: toată emană o descurajantă resemnare. În fața destinului implacabil. Ce-o fi îndemnat-o pe Oteea să-mi picteze o asemenea pocitură pentru jubileu? Dacă a pus în tablou ideea c-am să sfârșesc ca Bufonul ei, nu-mi rămâne decât s-o trimit în...

15 Revenit peste o săptămână la căsuța-mi de vacanță, prima jumătate a sâmbetei o consacrai lotului: scoasei morcovii, îi curățai și, după ce-i lăsai la soare să se zvânteze, îi culcai gospodărește într-o ladă, unul lângă altul, presurându-i cu nisip jilav. Apoi îi pusei într-un colț al beciului. Drăguțul de el ajunsese într-un hal fără de hal. Scoasei cele două lăzi mari – una cu resturi mucegăite de sfeclă roșie, alta – cu mere putrede. Săpai două gropi pe lotul părăsit al vecinului și le cărai cu căldările, îngropându-le. Măturai gospodărește beciul, scoasei gunoiul. Apoi turnai apă încălzită la aragaz în varul uscat dintr-o vadră smălțuită, mestecai bine și stropii cu o măturică pereții, dezinfectându-i. Deschisei amândouă ușițele beciului – să se zvânteze, să pătrundă-n el sănătatea aerului tare al sfârșitului de octombrie!

Se urcă în stomacul deșert ora micului dejun. Intru în bucătărie, spăl vreo zece cartofi și-i pun în ceaunaș la fiert. Iau loc pe un taburet, ridicându-mi picioarele pe un altul. În nări mă izbi putoare de excremente de șoarece – îmi amintesc cu necaz că intenționasei mai de mult să cumpăr otravă pentru micii diavoli. Era a doua ori a treia oară când uitam să fac această cumpărătură foarte necesară pentru a-mi proteja căsuța de invazia nerușinaților de rozători. Mă îmbrăncea memoria la modul serios. Și gândul mă trimise la doctorul George Drăgan – pe semne, trecuse mai mult de-un an de când nu-l văzusem. Hotărâsc melancolic să trec pe la el cu prima ocazie. Să-mi recomande ceva pentru limpezirea bostanului.

În timp ce fierb cartofii, constat cu mâhnire că nu mi-am cumpărat nimic de băut. Rămăsese de sâmbăta trecută vreun pahar și jumătate de vin alb la fundul borcanului (o pomană din partea lui Nicu Rediș), dar ea-mi prindea bine pentru ora lirică de la sfârșitul zilei. Când urma să încerc să duc la capăt *Poemul de adio* pe care-l concepusem din zece capitole. Nucul meu drag își scuturase veșmântul de aur trist aproape în întregime. Pământul, deși uscat până în adâncuri din lipsa ploilor, era rece, pietros. Iar pânza patului meu pliant – ruptă! Pârâise sub mine în amurgul poetic al sâmbetei trecute. Căci în ultima vreme mă și îngrășasem. Făcusem această oribilă descoperire pe cântarul unei babe rusoaice din gura pieței alimentare unde mă dusesei să cumpăr nenorociții de cartofi ce urmau iată-iată să-mi potolească foamea. Adăugasem un surplus de trei kg! Detestam cu scârbă femeile grase (ați aflat-o din primul roman, dacă v-a pedepsit Dumnezeu să-l citiți), dar și bărbații ce-și poartă tobele mai sus de curea, ca niște osândiți, de nu-și pot lega șireturile la pantofi. Era a doua zi când refuzam să consum pâine. Cumpărai totuși o franzelă pentru Bim și Prinț. Primul e un câine cuminte, cu ochi în permanență lacrimoși, cu o blană neagră, lucioasă care-și face somnul pe divanul vechi de sub perete, străjuindu-mi timp de noapte

casa. Când încui portița, luni, la înspicarea zorilor, scheaună jalnic, gudurându-se. Atunci îi ofer ultima porțiune de franzelă, cu care îmi șterg tigaia ce mă hrănise în ajun („Ai grijă, Bim, să-mi păzești căsuța în lipsa mea, că suntem prieteni, ce naiba!”), după care mă petrece până la stație. Autobuzul pornește, eu îi fac din mână, Bim rămânând încă multă vreme umezind cu ochii așteptarea reîntâlnirii de sâmbăta viitoare.

Dar Prinț (așa mi-l botezaze un musafir de pahar) e un motan gras, fălos, cu un tupeu ce mă dă în răcori. E și el un vizitator de pripas care-mi apare-n prag mieunând chiar în primele clipe când descui ușa. Se vâra sub picioare, vâlurându-și coada fantastică, îmi sare cu etichete pe genunchi când încep să mănânc. Iar în lipsa mea, se suie pe masă lustruind cu limba farfuriile. Îl sictiresc, lovindu-l cu mătura, el își întoarce impasibil capul – îi mai dau una la fund ori îl las? După care revine imediat să cerșească ce nu i se cuvine. Pentru că l-am încuiat de câteva ori în beci să-mi prindă șoarecii, dar miaună până îl slobođ. De închid ușa să nu intre, își face vânt și sare pe fereastră. Acesta nu-i Prinț, ci boschetar nerușinat! Care te obligă, pur și simplu, să-l miluiești. Și s-o faci până la săturare! Dar burduhanul lui Prinț e sac fără fund – mă întreb: cum și-l umple în toiul iernii? Când oastea de șoareci se retrage în casele încuiate, rămânând să lumineze doar o singură ferestruică – în cocioaba babei Pașa, o ucraineană ce vinde o băutură drăcească ce-a băgat în mormânt în ultimii ani doi paznici alcoolici – o poșircă din apă și spirt tehnic. Baba e surdă bine, crește-n fiecare an un ocol întreg de rațe, doi-trei porci pentru cele două fiice ale sale care au expulzat-o cu de-a sila din apartament, aducând-o în sânul naturii. Să le asigure cu carne de pasăre și de porcină ce corespunde standardelor ecologice europene. Posibil, și Bim se înrolează-n timpul iernii în plutonul numeros de patruzeți ce-i păzește babei gospodăria.

Verific cu vârful cuțitului – sunt fierți. Scurg apa din cartofi și-i las un pic să se răcească. Ies afară să-mi fumez țigara. Pe scări, mă întâlnește mieunând Prințul („Mai așteaptă, căcănarule, nu numai tu ești flămând!”), îl înșfac dragăstos de coadă și-l târâi după mine pe scări. Prinț protestează violent, se smucește și intră, legănat, în casă („Când vreau, atunci am să intru – n-ai să-mi interzici tu!...”), iar eu îmi aprind țigara. Și, sugând țâța morții, mă întreb: ce-mi aștern la chindii sub nuc, să mai scâncesc în vers singurătatea, dacă patul mi-e rupt?

Revin în bucătărie și mă îngrozesc – Prinț, suit pe masă, se căznește să pescuiască cu laba un cartof din ceaună! Îl pocnesc cu palma la cur, el mă privește calm și... nu se mișcă! Pun mâna pe mătură, mă îndârjesc! Și numai atunci găsește de cuviință să coboare, răsturnând ambele căni – cea de ceramică se sfarmă-n trei, iar pe cea din plastic o ridic, azvârlind-o-ntrânsul. Dar nu se clinește de lângă prag, păduchindu-și blana. Iau loc pe taburet și mă întreb disperat: cum aș putea să scap de Prinț?! Pe cât mi-e drag Bim, pe atât mi-e nesuferit motanul! Oare nu-i nicio soluție să scap de Prinț, fără să intr-un păcat? Că doar n-am să-l lovesc cu toporul, să-l omor! Mă ridic și culeg cu năduf cele trei cioburi și le arunc într-o pungă cu gunoi. Unde naiba s-o fi cotelit cana de plastic? Caut și o scot de sub etajera cu cărți din coridoraș, o șterg de pantalonii sportivi și mi-o umplu pe jumătate – lască-mi rămâne și pentru liricizarea neuronilor în amurg... Vinul e răsuflat, acru rău, dar ce-i de făcut? Cojesc un cartof, îl înmoi în sare, dau să-l mușc, dar îmi amintesc de sticluța cu ulei din dulăpior. Torn câteva picături într-o farfurioară, adaug sare. Acum da, cartofii basarabeni sunt la fel ca barabulele de Bucovina! Scot apoi franzeluța din geanta roasă, din piele falsă și rup o pișcătură – dă-o naibii de cură de slăbire! Cum să halești cartoful gol, fără pâine? Cojesc și al doilea, al treilea... Cartoful la noi, în Bucovina, e a doua pâine. Gospodarul fără doi-trei saci de cartofi

sub pat, că beciuri pe atunci nu se auzea să aibă oamenii, e un nenorocit! Dacă n-avea măcar o capră cu lapte-n șură și, cum spuneam, și dedesubtul patului umplut cu barabule, țăranul român din Bucovina și Ținutul Herței n-avea cu ce ieși din iarnă.

Renunț la gândul răzbunării – dacă-l cotonogesc și scap de Prinț, cu cine mă mai întrețin în pustietatea asta? Că Bim îmi vine, de obicei, când flămânzește. Și își face somnul pe divanul de sub perete numai dacă-i cu stomacul plin și n-are nevoie să cerșească mâncare pe la alte case. Cele șase-șapte vile arătoase sunt departe – un singur vecin am, cu seră solidă unde crește răsad de flori, de care pomeneam într-un articol indignându-mă că nu înțelege o boabă românește. Dar e fiul unor moldoveni deportați în Siberia – acum câțiva ani, tătă-său îmi povestea prin ce grozăvii a trecut călătorind în vagoane pentru vite și ce umilințe a îndurat acolo, printre „frații” mai mari. Dar, uite că, în familie n-au vorbit cu copiii românește și, reveniți în Moldova, i-au dat să învețe în limba ocupanților care-i expulzaseră în 1949. Cumplit de îndoielnică fire are românul nostru...

Revin la bucătărie și, aplecându-mă să-mi strecor chiștocul în punga pentru gunoi, dau de urmele negre de pe masă. Le lăsase lăbosul naibii! Iau spălătorul, le șterg, icnind veninos. Și mă încrunt a prăpăd simțindu-i burduhanul lunecându-mi între picioare! Îl expulzez cu călcâiul și pun mâna pe mătură – Prinț mă privește ținând-și irisuri, ridicându-și bărbia: „Miauuu!”. Arunc mătura, rup din franzelă o coajă, o înmoi zgârcit în ulei și-i fac semn nesuferitului să mă urmeze. Prinț își bagă botul în hârbul lui de la talpa cerdacului, miroase coaja și cade pe gânduri: s-o ia? să n-o ia? O culege totuși și se duce cătinel s-o mănânce pe peticul de iarbă de la colțul casei. Scuiplu consolator spre motan, intru trăgând ușa, îmi scot scurta, blugii și mă strecor sub *oghealul* rece. Încep să dărdâi. În ultimii ani, cum mă culc în așternutul rece, încep să-mi clănțanească dinții – altă afurisenie! O cinzeacă mi-ar prinde bine acum, reflectez tulbur, încercând

să-mi încleștez maxilarele. Doar o oră să ațipesc, îmi spun moale, și mă apuc mai serios de poemul acela...

16 O lăsați și luați loc pe scaun. Mărgeluș termină de făcut patul și rămase pe canapea, trăgându-și poalele halatului peste genunchi. Mă întreabă cu ochii înfiți în covorul verzui:

– Tot mai alerg după fuste... mai tinere?

Tac. Ce pot să-i spun: că-n toți anii aceștia, cât am trăit singur, în lipsa ei, pierdusem catastrofal interesul față de femeile străine? Nu-i vorba, cine mi-a lecturat primul roman știe că n-am fost călugăr de grotă când se întâmpla să-mi cadă vreo una, pentru care, de n-aș fi profitat, Sf. Petre m-ar probozi rău când mă voi duce să trec vămile. Numai câtă ispită diavolească emana corpul trandafiriu al Adelei, pe care-l frământasem cu bolnavă patimă înainte ca vlăjganii să-mi piseze tărtăcuța! Îmi mărturisise repetat – și era chiar convingătoare în clipele acelea! – că se înamorasese de mine încă pe când de-abia absolvise gimnaziul. Fiica fostului meu redactor de la ziarul raional, devotat leninismului, se dovedise a fi apoi o înfocată frontistă, ea unica prezentându-se atunci cu mine la stația de transfuzie să doneze sânge pentru frații noștri de peste Prut, împușcați de securiștii ceaușiști. Chiar m-a durut apoi, că am pierdut-o... Ce o fi făcând cu fostul ei pușcăriaș în cuibul bandiților separatiști din Tiraspol? Acolo n-are cum să-și debiteze ideile unioniste, c-o pățește rău. Te mai pomenești că-n zilele astea umblă mândră cu fătul fericitului ex-pușcăriaș în pânțele și, dacă-și mai trimite din când în când vreun gânduleț spre mine, apoi gândulețul acela e într-atât de pipernicit și aburit de amăreală, că nu-ți vine și nici nu poți înveli cu el barem un blestem.

– N-ai înțeles întrebarea, Sorine, ori... te rușinezi să răspunzi?

Acum mă ținea fix în ironia albastră a ochilor și nu-mi venea să nu-i răspund:

– Te mulțumești cu o minciună sau să-ți spun drept?
 – M-ai prea hrănit cu minciuni în cei doi ani, cât am fost împreună, acum... prefer să-mi spui...

– După ce m-ai părăsit, doamnă, o întrerupsei, mi-a pierit catastrofal interesul față de alte femei – poți să mă crezi?

Ironia celor două brândușe se aprinse într-o văpaie amenințătoare:

– Cât erai cu mine, vrei să spui, eu nu valoram nimic pe lângă târfele tale de ocazie? Ele te interesau, nu soția ta devotată ca o sclavă? Vorbea numai cu vârful buzelor ce, date cu ruj, semănau cu două petale de trandafir roșu, contrastând înspăimântător cu obrazu-i palid ca șoapta muribundului. Și, după o pauză, în care părea că se sufocă: Zii că mi-ai spus o minciună... Dacă nu vrei să ies chiar în clipa asta... și să nu mai vreau să te mai văd toate zilele mele!

– Nu a fost o minciună, reușii să mă mobilizez, ca să-i suport privirea. Tu m-ai înțeles pe dos. Explic: numai conștientizând... că te-am pierdut, am înțeles că nimeni nu-ți mai poate lua locul... în inima mea.

Femeia-și dădu capul pe spate, oftă, urnindu-și smucit piatra ce i se puse pe suflet:

– Vino, Sorine, și mă sărută... Și după ce sării iute, înlănțuindu-i umerii: Nu te pripi...

Sărută-mă mult... Așa cum m-ai sărutat atunci, de mult... în mașina redacției, după care, la o săptămână, m-ai furat mireasă...

Îi luai gura în a mea și mai lacomă și-i supsei buzele până la durere, întrebând-o gâfâit dacă nu se supără că i le învinețesc, la care Mărgeluș („Chiar nu-mi pasă!”) alunecă iar în flăcările mistuitoare ale gurii mele care nu mai știu dacă mai cunoscuse până și după asta o asemenea patimă dementă a sărutului. Era soțioara mea, de care soarta-mi vitregă mă înstrăinase... Nu, mă ținuse departe timp de optspezece ani și-n clipele acelea simții adevărata suferință a mân-

gâierilor ei ce mi-au lipsit atâta vreme. Că și așa fuseseră zgârcite în cei doi ani de existență chinuită conjugală... Pentru că n-aveau cum să mă copleșească. Ah, mângâierilor, ce mi-ați lipsit atâta-amar de vreme! Cum de ați putut să-mi alinați și să-mi zburăți voi atunci sufletul, când nesimțirea, bădărăniile mele vă ucideau în fașă?!

Simțirăm, probabil, amândoi că ne scurgem unu-n altul. Căzurăm pe spate, îmbrățișați, pe canapea. Stăturăm așa multă vreme, cu ochii închiși și cu simțurile vălurând în adâncuri, până când Mărgeluș își alunecă brațul de sub omoplatul meu, se sculă, deschise șifonierul, pornind să-și examineze în oglindă gura friptă de săruturi. Făcea asta mușcându-și dulce buzele-i umflate pe care-i flutura un zâmbet de floare enigmatică.

– Ne dezbrăcăm și... intrăm în așternut? Întrebai moale și-mi păru că obrazu-i din profil tresări în oglindă.

Mă temeam să-i aud răspunsul. Și el chiar întârzia să vină. Voiam să-l aud, dar să nu-l aud imediat, în clipa ceea. Lasă-l să mai întârzie, îmi ziceam febril. Lasă-l să nu vină deloc – e destul să-mi facă un mic semn cu mâna sau cu privirea ei albastră, ca ceru-mi de mai de la căsuța de vacanță, și-ntr-o clipă-am stins lumina și...

– Ești tare flămând?

– Sunt!

– Îți amintești măcar – de ce refuzi să-mi spui: câte femei ai avut de când ne-am despărțit?

– De când m-ai părăsit! urlai înăbușit, simțind că mă înfierbânt rece.

– Ce tot o ții: „m-ai părăsit, m-ai părăsit”? Și după un răgaz, în care presimțirile-mi se grăbeau să mă leșine, prădalnice: Am memorizat – știi că unchiu m-a ajutat să mă angajez la biblioteca universității? – o declarație: „Simt că te pot părăsi. Te iubesc atât de mult încât s-a împlinit ceva în mine – și acum te pot părăsi”. Fantastică declarație de dragoste, ce zici?

- De unde ai cules-o?
- Din *Jurnal filozofic* al lui...
- Constantin Noica?! Uite, asta e chiar fantastic!
- Ironizează. Știu, m-ai crezut întotdeauna o proastă...
- Nu-i adevărat!
- În genere, pe toți din jurul tău îi aveai de proști.
- Minciuni! I-am avut de proști și-i mai am pe acei care nu înțeleg și, ce-i și mai urât, nu recunosc că-s proști! Dar... ce are declarația de dragoste - asta, fantastică! - cu... M-ai părăsit de prea multă iubire, vrei să sugerezi? Ce se împlinise-n tine, rogu-te, spune-mi, că, fără să mă previi, mi-ai lăsat un bilet de adio și-ai plecat la acela care... te-a făcut curtezană într-un castel de milioane? Și, imediat, mă înfri-coșai subțire: Scuză-mă... Tu m-ai provocat să-ți spun astea...

Mărgeluș închise încet ușa șifonierului, făcu trei pași până-n fața icoanei Maicii, cu cele două mâini de copil apăsându-și obrazii, apoi le lăsă pe piept - două aripi palide și triste:

- Sfântă Fecioară... N-ai fost Tu martoră, adineauri, cum... ne topeam în îmbrățișări și săruturi?

Își luase o poză? Semăna să fie și asta. Dar, după ce se întoarse spre mine zicându-mi „Noapte bună”, ca apoi să iasă parcă împăcată cu sine și cu toată lumea, mă întrebai răcnind în mine: ce caut eu în casa asta?! ce mai puteam eu regăsi în apartamentul ăsta al Enciclopediei?!...

17 Între timp, în viața guberniei cu nume atât de dragă-laș, Republica independentă și suverană Moldova, nu se producea nimic ce i-ar fi făcut pe pensionari, invalizi și salariați un pic mai optimiști, mai încrezători în ziua de mâine, ci, din contra, se ridicau obraznic prețurile la produsele alimentare, creșteau tarifele la gaz, energie electrică și la alte servicii ce țin de plățile pentru întreținere ce-i vizau mai prăpăstios pe cei din cuștile amărate ale

blocurilor pătrate și gemene hrușciiov-brejneviste. După alte alegeri - înspăimântător se săturaseră oamenii de ele! - Alianța 2 se căpătuisese cu trei partide parlamentare - al patrulea, cel cu soarele-n frunte, nu trecu pragul electoral din cauza unor dezertori nemulțumiți de avansurile ce le oferea boss-ul formațiunii. Și iarăși se pomenise în imposibilitatea de-a alege Președintele țărișoarei. Partidul seceriocanului jubila în opoziție, boicotând ședințele Parlamentului, în schimb, Bruxelles-ul fărânaia amenințător, deranjat de criza politică. Cei trei lideri din fruntea partidelor democratice, mai suferind o înfrângere rușinoasă la referendumul în problema alegerii capului Republicii - din propria prostie, firește! - în loc să se consolideze și să caute alte soluții salvatoare, începură iarăși să se încolțească între ei ca hienele, în văzul electoratului. În felul ăsta, cele trei căpetenii ale Alianței 2 se dovediră a fi nu adevărate „spirite democratice”, care (mi se pare, consemna același Noica - i-am citit *Jurnalul*... făcându-mi notițe după ce o auzii pe Mărgeluș că-l citise înaintea mea), întotdeauna „vor acte de rațiune”, ci niște impotenți politici. Auzind că au fixat data alegerii șefului statului (dar sub presiunea fracțiunii comuniste din parlament!), scrisei cu năduf articolul ce urmează (îl reproduc cu prescurtări):

Rușinea noastră

...Nu pot să nu divulg acum și aici că redactorul-șef mi-a eliminat dintr-un șir de materiale calificativele cele mai dure cu care-i batjocoream impardonabil pe liderii celor două alianțe care, chiar din primele zile ale încropirii lor, se comportau ca niște ființe betege în înfăptuiri în numele populației, dar cu colți ascuțiți de hiene, gata în orice clipă să se sfărtece. Când mă revoltam, se justifica: „Îi criticăm, Marcule, dar să nu uităm: cu toate prostiile ce le fac, sunt totuși ai noștri...”

Prostii comiteau cu carul, dar ne întrebam: care guvernare nu calcă prin străchini? Acum avem dureroasa dezamăgire a spune: le putem ierta orice, dar una nicidecum: că ne-au ucis speranțele, nouă, celorla

care i-am votat să ne conducă. Ne-au ucis lamentabil aspirațiile de a ne apropia de frații de sânge din România, de Europa (nu în afirmații demagogice fariseice cum o făceau comuniștii, ci în fapte), aspirațiile în a ne simți mai liberi și a avea garanția pâinii pe masă.

Deziluziile ne amărăsc sufletele și nu mai găsim ce să le spunem celor trei lideri decât că sunt **rușinea noastră**. Niște partide care au ambâțul să se laude în toată mass-media că au constituționaliști cu stea în frunte, că au economiști, finanțiști și alți ...iști căpoși, lustruiți în școli europene, dar incapabili în acești doi ani să găsească, asistați de organizații europene, o soluție pentru alegerea unui om bolnav de suferințele neamului ca Președinte al statului, zic, asemenea partide sunt pur și simplu niște formațiuni impotente! Iar celor din fruntea lor cum putem să le spunem dacă nu impotenți politici?

...Am jurat, eu cu cei câțiva prieteni, colegi suferinzi de boala onoarei de neam, că nu vom mai vota pentru aceste partide-rușini, care, chipurile, ne mai conduc!...

Deocamdată, rușinea noastră încă mai rămâne cu noi vreo câteva săptămâni. Până va veni altă rușine – poate una suportabilă pentru obrazul nostru de mioritici rezistent la scuipături, dar mai probabilă – una usturătoare și dezonorantă pentru noi care mai ținem la truditul și prearăbdătorul nostru pământ. Cu limba lui în continuare batjocorită. Cu tradițiile lui slavonizate, rămase să-și păstreze neschimbate doar numele...

Toader Marcu

De data asta, redactorul nu-mi scoase nicio virgulă. Firește, era și el sătul până-n gât de ciondănelile politicienilor noștri, incapabili de „acte de rațiune”, demagogi înrobiți intereselor proprii ce uitaseră de promisiunile făcute electoratului. Eram mulțumit. Aruncaii revista pe pervaz, urmând s-o mai citesc după ce mă spal și-mi schimb lenjeria. Pusei o cratiță de apă pe aragaz și deschisei televizorul – Marcel

Pavel își urla „șlagărul” în care-și chema „altarul vieții”, dragostea lui dintâi, să se iubească cu ea în mare. „Ca doi copii” să se iubească! De mult mă gândeam să scriu un material despre această dezgustătoare nenorocire din cultura Basarabiei și, negreșit, și a României – diletantismul înspăimântător al textelor din muzica de estradă și celelalte genuri. Marea majoritate a cântăreților, cu foarte puține excepții din rândurile unor interpreți-veterani, își cumpun nu numai melodiile, dar și textele. Ei se erijează fără nicio jenă în poeți! Câștigătoare de premii la festivaluri de răsunet devin „șlagăre”, ale căror texte strălucesc prin tehnici de versificație primitive și limbaj searbăd, ce n-au absolut nimic comun cu poezia. Din contra, o descalifică lamentabil! Pentru mine, o nefericită nedumerire sunt unii interpreți cu alese calități vocale și cu o experiență scenică solidă, dar cântând texte ale unor autori anonimi sau ale unor bine cunoscuți publicului grafomani cu tupeu, care se vâra sub pielea lor și a compozitorilor, dar mai ingenioase rime decât „mine-tine” nu-s capabili, pur și simplu, să le ofere! Cumplită lipsă de gust estetic și din partea unora, și din partea cealaltă. I-aș întreba pe acei căror Dumnezeu le-a hărăzit vraja uimitoare a cântecului: cine v-a spus că-n Basarabia românească și Țara de peste Prut au pierit poeții? Adevărații poeți, vrăjitori ai metaforei? Într-o clipă, buna dispoziție mi se evaporase – trebuia să deschid televizorul?! Îl închisei cu scârbă.

Și-atunci dădu glas telefonul. Era Mișu Rogoz:

- Salut, Toadere!
- Salut!
- Ți-a ieșit articolul – l-ai citit?
- L-am...
- Nu ți-a scos redactorul nimic?
- Nicio virgulă.
- Păcat... Eu, în locul lui, nu ți-l publicam.
- De ce, Rogozule?!

- Să-i numești tu impotenți politici pe toți trei?
- Dar cine dintre ei nu-i impotent?
- Mircea Țeapă. El le-a propus mai multe soluții de alegere a Președintelui, dar ceilalți doi nu l-au susținut. Și, pentru că eu luasem apă în gură: De ce taci?
- Pentru că-mi place să tac.
- Înseamnă că recunoști c-ai făcut-o de oaie?
- Țeapă, dacă-l consideri politician cu scaun la cap, trebuia să găsească argumente să-i convingă.
- Pe tipii ceia orgolioși și rusofili să-i convingă? Care au refuzat să susțină decretul Președintelui ad-interim Țeapă referitor la ocuparea Basarabiei din 1940 de către ruși?
- Și ce vrei tu acum de la mine, Rogoz putred?
- Să recunoști c-ai dat în bară. Cum să le zici tu „rușinea noastră” celor care, pentru prima oară, în ultimii șaptezeci de ani, au adus în gubernia asta nenorocită, cum îi zici tu, libertatea presei?
- D-apoi...
- Se dușmănesc între ei, e drept, îmi închise microfonul Mișu, dar în cei opt ani, cât ne-a condus Vorevronin cu banda lui roșie, ne simțeam mai bine? Tot atât de săraci suntem și astăzi, dar acum tu poți să-l faci de ocară în *Tribuna*... pe cine vrei, nu?
- Și atunci puteam...
- Da, dar și bătaie luai, nu? Acum, după cum vezi, nu-ți dă la bot nimeni...
- Ai terminat, Rogozule?
- Pentru azi, am cam terminat...
- Bine, mă. Eu am băgat de-acum în fund reproșurile tale... și-acuși îl sun pe Nicu Rediș și, dacă mă invită-n barul lui, îi spun că vrei să vii și tu...
- Eu vreau să vin! Spune-i că tu dorești să-l iei și pe-un coleg... Pe-un jurnalist...

- Tu, jurnalist?! Îi spun eu ceva...Vezi că te jelesc, nenorocitul? Vreau să mănânci și tu o dată-n viață pastrama, să bei un vin ca lumea...
- Și dacă mă îmbăt... și mă întorc după 10-00? O suni tu pe Nadiuța și mă ceri?
- Halal bărbat! Ți-a stabilit Nadiuța o oră, după care nu-ți deschide ușa?
- Ție ți-e ușor să judeci, dacă...
- Terminat. Și îi închisei microfonul.
- Stau la cumpănă: să-l sun pe Nicu acum sau după ce-mi fac baie? Uf, baie – cu o cratiță de apă? Dar ce era de făcut? Apa fierbinte n-a mai curs pe țevi după destrămarea u.r.s.s.-ului. Ori ceva mai de mai încoace, că uitaserăm cu toții de ea. Ieșiseră boilererele, dar cum să strângi dintr-un salariu nenorocit de corespondent, să ți-l cumperi? În așteptarea zilelor mai bune, mă mulțumesc că am măcar cadă-n casă. Simt că-mi vin în nări aburii și mă grăbesc la bucătărie.
- După baie, renunțai să mă rad, cu toate că barba mă privea oțărâtă din oglindă, – aveam niște lame idioate, cu care mă sângeram mereu. Formez numărul:
- Ce mai faci, dle Rediș?
- Oho! Îi dai cu „domnule”? Te ascult.
- Am vrut să te întreb... cum îți pare opera mea din *Tribuna*... de azi...
- Chiar n-am avut timp să cumpăr revista, dar îl citesc când vii.
- Dacă s-ar putea, l-aș lua și pe-un coleg de-al meu, fotoreporter... E un băiat de avioane – n-are să-ți pară rău să-l cunoști.
- Putea-i să nu-mi spui – adu-l. Pe la 19:00 e bine?
- Sigur că...
- Atunci vă aștept. Și închise.
- Puteam să-i propun să începem mai devreme... Că-mi era zvântat rău gâtulejul și cerea insistent udătură. De fiecare dată când sim-

țeam (nu era, ce-i drept, o necesitate acută, pârjolitoare) că vreau să beau ceva tărie, mă străduiam din răspuțeri să alung gândul hain: că alunec în prăpastie. Îmi inculcam cu vrăjmășie în conștiință: era imposibil să fi moștenit de la cineva boala suptului. Pentru că, mă informasem bine, nici tata, nici bunicii n-au suferit de ea. Și doctorul Drăgan, spre consolarea-mi mincinoasă, mă asigurase că genele aici prea puțin contează – de cele mai multe ori, singur individul își provoacă alcoolizarea. Nu mă paște pericolul ăsta, mă asigura... Dar doctorul nu știe c-o duc numai în sindrofii! În ultimii ani, firește. De când sufletu-mi părăsise ultimele lumini ale speranței... că am să mai împart aburii ceaiului de dimineață cu femeia pe care așa de nedrept am pierdut-o... Pentru totdeauna oare? Că am înțeles: n-am s-o mai conving să lase capitala și să vină-n locuința-mi în care mă strivește singurătatea... Unde mă pândesc din toate ungherele deziluziile. Amare, ca pelinul putred... Dar soție parafată-n buletin am? Am! E vreo șansă oare să se mai schimbe ceva-n viața asta a mea ori nu e?! Dar nu voiesc să anticipez evenimentele – n-am reușit deocamdată să însălez toate amintirile legate de vizita ceea ce-o făcusem Enciclopediei... Când, acum șase ani, încercasem să-mi recâștig și soția, și fiica... Într-o singură seară. În câteva ore. Care mi-au nutrit apoi sufletul în alt șir de ani. Cu dureroasă mâhnire. Dar și cu speranță iluzorie...

18 Când deschisei ochii și-i aruncași pe fereastră, razele unui soare bleg lingeau frunzele – puține, să le numeri – de la poalele cireșului. Într-o oră și jumătate, umbrele întunericului vor înghiți costișa, întinsă până la răchita fantastică de lângă izvor. Și, cu ea, îmi vor absorbi în nămolul lor negru și căsuța-mi. Trebuie să mă grăbesc: îmi trag blugii, îmbrac scurta cu un singur nasture, primul de sus, mă încing cu o sfoară; deschid smucit dulapul – uaa! ce oribil îi scârțâie ușile! – și înșfac salteaua ce-o așterneam pe patul

pliant când era întreg; ieșind, culeg un palton vechi de pe fusul scării din tindă (pe el mi-l pun sub cap) și aterizez lângă nucul chiluș. Aștern zestrea pe frunzele-i foșnitoare – ce mândrețe de covor auriu! – și mă întorc în casă după pix și caietul gros, cu foi de aritmetică. Îl am din anii de studenție, unde, pe primele câteva pagini, începusem să conspectez prelegerile la cursul *Ateismul științific*. Dar am renunțat. Pentru că băieții din anii superiori ne asigurau că proful, un fost dascăl până la 1940, completa întreaga listă de examinare cu note de 4 și 5 (pe atunci, note de eminență!) pentru, respectiv, o votcă și o sticlă de coniac. Așa a fost și în grupa noastră. Eu, alegându-mă cu un „patru” pentru o votcă, m-am căpătuit la prelegerile lui cu vreo zece romane citite și cu niscaiva poezii, încropite pe ultimele foi ale caietului. Mă înduioșează moale acum când dau de ele. Deci îmi înfoi scurta sub cap, stau așa, cu ochii lipiți sentimental de crengile nucului în pielea goală, și... nu-mi vine nici fulguire de inspirație! Mă ridic și pornesc amenințător spre bucătărie. Unde îmi lăsai la dejunul copios, cu cartofi fierți, cam vreo cană de vin. Pentru liricizarea creierului. La ora când amurgul își toarce caietul poetic. Îmi torn în cana din plastic. Îmi scot șapca jagoasă cu care mă apăr de soare („Trebuie să-mi cumpăr o căciuliță, c-are să-mi fie frig la noapte...”), îmi fac o cruce gospodărească și las licoarea să-mi alunece pe gâtiță. Cojesc un cartof rece din cei trei de pe fundul ceaunașului. Rup o fărâmă din franzelă și-o ajut, mursecând-o, cu restul minunii de fragă de producție Rediș să alunece cum trebuie (la ultima întâlnire, am avut tupeul să-i cer să-mi toarne și într-o carafă de plastic). Revin însuflețit pe așternut și rotunjesc titlul: *Poem de adio*. Îmi zic că sună banal – un poet tânăr postmodernist ar refuza să-și lustruiească cu el pantofii. Sună ca un titlu de madrigal. Pe care Costache Conachi s-a răzgândit să-l compună în ultima clipă, preferând *Plâng, oftez, suspin, mă vaiet!* Meditez, cernit aproape tragic – licoarea își făcea

efectul... Până la urmă, revoltându-mă în fața postmoderniștilor, mă învârtoșez în decizie. Și las titlul să dăinuie peste vreme! În continuare, zămislirea-mi porni să curgă, unsă cu miere melancolică:

Briceagul nopții, iată-l, înfipt în beregata amurgului – cumintele, melancolicul sfârșit de octombrie-și dă duhul.

Așa, se pare, ar putea începe
acest poem de adio sluițindu-și
primele acorduri
în văzu-mi încă plin de imaginea ta.

Aici, la căsuța-mi de vacanță,
unde ți l-aș putea scrie,
femeie târzio, tu,
o mâhnire nudă respiră mortuar
pe bobocii pieriți ai trandafirilor.
Și-atâta tristețe țipă muștește în aerul
încărcat cu violet de Bacovia!...

Satisfăcut, las să-mi alunece caietul pe frunzele moarte și-mi aprind țigara. Trag două fumuri adânci ce-mi săgetară pieptul (cu vreo douăzeci de ani în urmă, un doctor din Chișinău mă asigurase că, dacă nu las fumatul, am să dau într-un astm și-am s-o mai duc înecat de tuse, ținându-mă de garduri, încă vreo șapte ani, după care...). Dar ea, țâța morții, nu mă lasă! Voința mi-e bălegată și aici nu-i nimic de făcut. Atâta doar: să am banii dezertorului din țarcul comuniștilor, acum capul partidului cu trandafir în frunte, mi-aș cumpăra, ca și dânsul, țigarete electronice...

Dau să citesc versurile scrise, foiesc ochelarii pe nas, dar degeaba. Umbrele amurgului se îngroșară, acoperindu-mă aici, sub coroana văduvă a nucului, ca pe-un boschetar sub un pod părăsit. Mă ridic

țanțoș. Hotărât să aprind lumina în prag. Mișc întrerupătorul, clămpnesc siguranțele contorului – nimic! Drăcie! Iar ne-au sistat lumina! Cobor înfuriat. Mă culc. Trag de sub cap paltonul, învelindu-mi picioarele. De după colțul casei, dinspre sera vecinului, se ingește luna. O lună plină, grasă – s-o tai felii și s-o mănânci, întinsă pe hrinci, cu... un *Roșu de Purcari*...

Și-n clipele ce urmară, în văzul împănat cu puricii unui început de noapte cu lună, îmi apărură obrazii rotunzi ai Dinei, amanta mea din salonul de degustări... Ale cărei vizite matinale la căminul studentesc le așteptam cu atâta nerăbdare! Capul ei săltăreț, cu părul scurt de culoarea scrumului țigării, se întoarse spre mine, ochișorii ei mici și verzui pătrunzându-mă fierbinți: „În timp ce-mi ispășeam pedeapsa-n pușcărie, te-ai gândit măcar o dată la mine, ticălosule? Că-n partida ceea de sticle de *Purcari*... ce mi le descoperiseră revizorii lipsă erau și zecile de sticle ce le consumasem cu tine la cămin, nu? Dar tu, ingrat fără rușine, nu numai că n-ai venit la proces să mă încurajezi barem cu-o privire, ci-n maniera cea mai josnică... mi-ai băloșat demnitatea de femeie în fața târfelor tale – doar așa-ai făcut, nu?”

O făcusem în prezența Adelei, altă ibovnică, v-am vorbit despre ea, insinuând cu mârșavie că Dina fusese parteneră de sex și băieților, coabitantii mei. Era cea mai urâcioasă insultă ce-o adusesem vreo dată unei femei. Și acea femeie, după cum mă pricepeam atunci, se nimerise a fi nu una desfrânată – nu era versată deloc în sexul barbar. Mă vizita cu incredibilă punctualitate de două ori pe săptămână cu două sticle de *Purcari* și gustărică destulă, ca să le mai potolească și dromaderilor mei de cameră foamea constantă. Am regretat în mai multe rânduri „isprava”-mi, dar nu-mi trecuse nu știu de ce prin minte niciodată s-o găsesc cumva și să-mi cer scuze. Iată că acum, lungit pe saltea, cu ninsoarea lunii în irisuri, îmi încolți acest gând, întrebându-mă: cum, în ce mod mi-aș putea

mărturisi mârșăvia? Am să mă prosternez în fața-i, actoricește, cum îmi reușea de minune pe timpuri, ori am să mă apropii spăsit, sărutându-i, pe rând, ochii verzi și spunându-i foarte simplu: „Iartă-mă, Dino, – i-am spus unei coabitante de-a ta de la o bază de tratament o minciună despre tine și regret amarnic”. Atât. Și dacă-mi va cere să-i spun care-i minciuna? Va trebui s-o înduplec să renunțe, pentru că ea, femeie simplă, cu școală de bucătăreasă, ar putea să mă albească de scuipat...

Simt că-mi îngheață spatele. Mă ridic, strâng salteaua, cu paltonul înghesuit înăutru, și, cum ajung la prag, aprind bricheta. Trec pragul și-i fac vânt saltelei spre fundul tinzii. Flăcăruia brichetei se stinge și-n clipa ceea mă lovesc cu fruntea de etajeră – o durere ascuțită mă săgetează până-n creier, teancul de cărți de pe polița de sus îmi cade pe picioare, împrăștiindu-se. Urlu înăbușit o înjurătură muscălească și reaprind bricheta: „Miauu!” își anunță prezența din prag motanul Prinț. Îl înjur și pe el, de-acum sonor, românește, închizându-i ușa-n nas.

Intru în cameră. Mă prăvăl îmbrăcat și încălțat în adidași pe divan. Cu fața-n sus. Fără pernă sub cap. Simt că-mi vin nădușelile bronșitei. Unica pernă o aveam pe polița de sus a șifonierului hrușciovist – aveam noroc că picioru-i hrentuit se proptea de perete. O, de-ar fi cineva în clipele astea să mi-o aducă! Și să mi-o potrivească sub cap... Mă rostogolesc greoi înspre perete. Trag de sub mine cuvertura. O ciuciulesc și o vâr sub cap. De-acum e mai bine.

O liniște înfiorătoare se așterne, odată cu lăsarea nopții, peste valea asta, mărginită de pădure de salcâmi și stejari tineri dinspre sud-est. La această oră, sunt de obicei, singur cuc. Moldoveanul rusificat cu sera, cum numai se înclină înspre amurg, își pornește mașina și pleacă. La cuibu-i pătrat din oraș. Are vilă arătoasă cu două nivele, dar nu rămâne-n ea peste noapte. Nici singur, nici cu nevastă-sa și copiii. Pe care-i mai aduce uneori, duminica, să-și

ține tot rusește zbenguiala, – limba buneilor ce-și ispășiseră „pedeapsă” de gospodari înstăriți în Siberia n-au s-o vorbească nici ei, ca și taică-său...

Acum, în liniștea apăsătoare ca un blestem, ce-o așteptam să fie săgetată de hămăitul lui Bim, uite că-i simt, simt, cu un început moale de spaimă, alunecând sub piele șerpilor ceia mărunți, strecurându-și iar în măruntaie limfa paralizantă a melancoliei. Care, hoțeste, vicleană, se convertește, scămoasă și rece, într-o apatie tot mai dură, tot mai înțepenită. Știam din alte dați: spre fierbintele creierului mi se va furișa degrabă amăreala dezgustului. Amărăciune pietroasă față de această lume mărunță, înstrăinându-se cu o ușurință înspăimântătoare de trunchiul din care venise, zic, această amăreală amenința mai întotdeauna să dea într-o altă amărăciune – cea a dezgustului de sine. Dar de la această pedeapsă – cum n-ai judeca, tot pedeapsă e! – până la înspicarea gândului morții e un singur pas... Și-n clipa ceea... auzii hămăitul întărit al lui Bim! Zvâcni ceva în ființa mea leșinată. Un început de ușurare își făcea loc în măruntaiele mele, acoperite de paralizia unei apatii dezgustătoare. Căinele își trimitea lătratul de pe divanul de sub fereastră. Spre-un patruș, probabil, ce încearcă să calce pe moșia peste care urma să fie stăpân până-n zori. Sau spre un răufăcător cu două picioare care se furișează să-mi dea spargere casei? Ultima variantă era mai puțin probabilă – de trei ori m-au prădat hoții și-n toate cazurile au făcut-o în timpul iernii. Din lipsă de bani, tovarășia noastră a rămas mai mulți ani fără paznic și bețivii satului vecin sau, mai precis, boschetarii urbei mele, deplasându-se până aici doar ei știu cum, pătrund fără probleme în căsuțele cu ferestre fără zăbrele. Fiind la curent că polițistul de sector nu reacționează nici într-un fel la reclamațiile noastre, nenorociții fără căpătâi devastează casele, rămân în așternuturile lor până termină proviziile și vinul din beciuri, apoi se duc să-și încerce norocul în alte părți.

Mă ridic greoi. Aprind bricheta. Slobod în buzunarul cu do-seala ruptă jumătatea ceea de franzelă ce-mi mai rămăsese după cina cu un cartof din cei trei. Ies târșându-mi adidașii pe scări. Pe ultima treaptă, aterizând sprinten, mă întâmpină Bim. Și-n aceeași clipă, țâșnindu-mi printre picioare, coboară și Prinț! Dacă nu mă prindeam de balustradă (da, dar îmi sări din mână bricheta!), m-ar fi doborât, căcănarul („De ce nu te duci să prinzi șoareci, spurcăciune?!”). Înjurătura-mi oribilă ce urmă, țigănească, nu-l clintește din loc: „Miauuu!”. Rup o fărâmă de miez și i-o duc la bot – teroristul o miroase, dar nu se atinge de ea! Îl trimit în mă-sa și i-o arunc câinelui, iar din urmă – și cealaltă bucată. Bim (dacă-i nobil!) se face a nu vedea pișcătura de miez (că nu putea să n-o observe la picioare, sub lumina atât de darnică a lunii) și merge direct spre porția destinată lui. Și începe s-o mănânce. Din când în când ridicând capul, mirat parcă de gestul nesăbuit al tovarășului său cu pretenții culinare. Îi las și merg spre porțiță. Aninasem mai de mult în gard o bucată de sârmă, dar cum s-o găsești, când streășina casei își aruncă umbra-i mătăhăloasă până-n drum? Mă descing de sfoară și leg cu ea porțița...

19 Puricii zorilor abia începură să-mi măsluiască geamul, că auzii telefonul mobil. Căut zăpăcit pe pervaz (acolo-l las când mă culc)– nu-i! Ridic perna („Ce zoioasă față are, Dumnezeu!, – oare-n vara asta am spălat-o?”) – telefonul amuți. Cine naiba mă mai caută la ora asta? Și încă în zi de duminică! Culeg ciorapii de jos să-i trag pe picioare și... încep să-mi clănțanească dinții. Mă scuturau frigurile. Așa pățesc în ultimii doi-trei ani, primăvara devreme și toamna târziu, când mă ia frigul la căsuță. Mă vâr în așternut și mă acopăr cu oghialul până peste cap – încep să-mi clănțanească mai mărunț, dar clănțănesc! Iar dă de știre telefonul – de data asta lung de tot, dar nu mă mișc. Să-l ia moartea! Cred că

l-am lăsat în buzunarul scurtei ce-o azvârlisei aseară pe scară. Cine a inventat râia asta de telefon celular să nu mai putrezească! Că viața ne era mult mai tihnită și mai lipsită de stresuri fără el! Potrivesc perna mai bine sub obraz, dar de aici nu-mi dă pace curiozitatea: cine-i așa de insistent? Sunetele urmară încă de două ori – și mai agasante. Ies smucit din așternut. Mă înfășor în oghial și țopăi pe degete, desculț. Revin din tindă cu scurta, vâr mâna prin buzunarul rupt. Scotocesc prin căptușeală, – îl găsesc, verific: căcănarul de Rogoz mă sună! Îl formează, aștept. Ridică Nadiuța:

– Salut, Nadea! Toader sunt. Da' iubitul ce-ți face?

– Iubitul? râde somnoroasă. Iată că s-a sculat și... n-are astâmpăr nici duminica. Ți-l dau.

– Ce faci, mă, că sufli greu?

– Fac puțină gimnastică...

– Și mie de ce nu-mi dai pace?

Mișu face o pauză, apoi:

– Tu, măi Toader, ai uitat ce zi e azi?

– E duminică. Și trebuia, Rogozule, să mă lași să dorm, înțelesu-ai?

– De înțeles am înțeles eu, dar...

– Dar ce? mă răstii, gata să-l trimit, că-mi înghețeau labelle la picioare.

– E semn rău, prietene, făcu Mișu și asta chiar începu să mă înfurie. Nu suntem în 28 octombrie?

– Suntem. Și? Spune odată ce vrei, că închid!

Mișu tăcu enervant, drăcuind nu știu pe cine de lângă el să tacă, apoi spuse, ca și când îi întindea mâna unui biețiv să se ridice din băltoacă:

– Ai tu un copil născut pe 28 octombrie...

Mă vâr în așternut crispat. Ca un însetat de-o săptămână. Cărui i se ia paharul cu apă când îl duce la gură...

- Nătălița...
- Da, Nătălița. Nu bastardul din Cernăuți...
- Taci, mă!
- Împlinește azi... douăzeci și patru sau douăzeci și cinci?
- Douăzeci și cinci, precizez ca un osândit.
- Vezi și tu ce faci... Și închise.

Pun telefonul pe pervaz. Mă întorn spre perete. Închid ochii. Aștept. Aștept ce? Ar fi normal, în cazul meu, să aștept o întâlnire. Pentru că nu poți avea o întâlnire ce ți-o dorești fără o așteptare. Andrei Pleșu spunea undeva că ratarea unei întâlniri poate fi dramatică. De la sărbătorirea zilei de naștere a lui Mărgeluș, am tot ratat, în aniiăștia, întâlnirile. Cu fiică-mea.

Care-ar fi dramatismul acelor ratări? Judecând rudimentar, acest dramatism rezidă în faptul că n-au avut loc. Simplu, fără alte comentarii. Dar dacă nu simplificăm lucrurile, filozofia e mult mai dureasă și mai sofisticată. E dramatic, poate, că n-a dorit ea, Nătălița, să mă vadă? Adică, să ne vedem, ce-i, de fapt, același lucru. Dar nu-i mai dramatic oare că eu n-am căutat să ne vedem? Poate de-aceea și ne-au fost ratate întâlnirile? Deși tot atât de dramatic ar putea fi, că n-am avut voință să insist, ca ele să aibă loc? Nu! Voință aveam destulă pentru asta – anume că n-am insistat să ajung de fiecare dată să ne putem întâlni. Aici e! N-am insistat, pentru că nu mi-am dorit cu adevărat aceste întâlniri!

Mă ridic violent pe șezute. Mă holbez pe fereastră – nu-mi bate nimeni în portiță? Auzii trei bătăi în portița de fier... Ori mi s-a năzărit? O ceață deasă, albicioasă îmi pușcăriase curtea. Pușcăriase, repet satisfăcut, dându-mi seama că DEX-ul nu cred că-l atestă în variantă verbală. Am să-l folosesc într-un poem, mi-am zis. Dar și-n acest context se potrivește de minune: pâcla asta îmi dă senzația că privesc dintr-o celulă cu gratii în curtea unei pușcării.

Dar să revenim: într-adevăr, cel mai dramatic ar fi să nu-mi fi dorit în toți acești ani întâlnirile cu Nătălița. Și iarăși în fața ochilor mei din care fugise înspăimântat somnul apărură imagini ale acelei dimineți, după un somn din bucăți, gătit până-n zori de aprinderi de revoltă ce izbucneau bolnăvicioase din orgoliul meu rănit – cum să refuze ea, soție legitimă, de cununie, să se culce cu soțul ei! Cu atât mai mult, își înmormântase concubinul și n-avea niciun fel de obligații morale să se țină și-n continuare departe de mine! Dar îmbrățișările noastre fierbinți până la epuizare? Dar săruturile noastre fripte de patimă? Ce-au fost ele, măi oameni, ce-au fost? False au fost, truate (din partea ei, firește)! E o logică elementară, cât se poate de firească. Dar nu pot să cred, nu, nu, nu! Doar doi ani am împărțit cu ea bucuriile și amărăciunile (of, că acestea din urmă au fost prea multe!) – nu pot concepe ca Mărgeluș să fie în stare să facă un joc perfid ca acela! Nu și încă o dată nu! Și-atunci? Alt bărbat în locul meu, oricine-ar fi, ce-ar putea crede?...

Mă ridicai din așternut (ah, Mărgeluș mi-l aduse, mâinile ei de fluture alb mi-l întinse...) puțin după miezul nopții. Căci nu avea niciun rost să continui, ca blegul, să stau lungit, cu somnul pierit în mine. Nu aprinsei lumina, căci pătrundea prin toate ungherele lumina de la două becuri din curte. Îmi trasei blugii și ciorapii, îmbrăcai cămașa și pornii să mă plimb cu mâinile la spate – patru pași de la canapea până la șifonier, trei pași de-acolo până la ușă, de unde alți trei mai mărunți până la canapea. Asta ținu vreo jumătate de oră, după care mersei la toaletă, străduindu-mă să dau drumul apei fără zgomot. Revenii și începui iar plimbarea. O ținui tot așa altă jumătate de ceas (mă uitam din când în când la ora de pe telefonul mobil) și, la un moment dat, auzii curgând la WC apa, iar peste câteva clipe, prin deschizătura ușii mele (n-o închisei după mine ca lumea) pătrunse, misterios, bostanul cărunț al Enciclopediei:

– Ce faci, Sorine?

– Mă plimbu – nu vezi?

Ștefan Guțu intră în pijama-i umflată ca parașuta, examină miop așternutul strâns, întinse mâna spre întrerupător, se răzgândi s-o aprindă, apoi se scufundă greoi în canapea:

– Vasăzică... nepoată-mea m-a mințit spunându-mi că se culcă aici... cu tine.

– Vasăzică, te-a mințit.

– Nu-i bine, făcu trist Enciclopedia. Și nu-i frumos... Și după o pauză, de-mi păru că-și trece cuvintele printr-o șăgălnicie copilă-rească: Și tu, prietene, te plimbi așa... de cum ne-am culcat noi?

– Aduci ceva de băut?

– Cum să nu! Acușica aduc tot ce trebuie! Și ieși sprinten, aprinzând în cameră lumina.

Venii de mă uitai în oglinda șifonierului: pe fața mea palidă nu descoperii urme de somn neîmplinit, doar numai cele două pungi de sub ochi îmi anunțau că e timpul să trec iarăși electrocardiograma. Și să mai văd ce-mi fac rinichii...

Se întoarse însuflețit, într-o mână aducând o farfurie plină cu felii de cârnaț, cu câteva hrinci de pâine deasupra, iar în alta, lipită de pieptu-i lat, carafa de plastic cu țuica studentului său devotat de la Vălenii de Munte. Cele două păhăruțe le scoase din buzunarul pijamalei. Le umplu, apoi zise sacramental:

– Eu destul i-am luat parte până acum! De azi înainte, Sorine, am să fiu numai de partea ta! Și trimise conținutul gălbui în maniera veritabilă a scursurii de la Rărărit. Mursecă apoi o felie de cârnaț, învârtindu-și meditativ păhăruțul între degete: Tu ce ocupații mai ai astăzi?

– Plec în urbea mea împruțită... Cumpăr o sticlă de votcă și mă îmbăt de unul singur în apartamentul meu, pe podea... Că n-am nici masă, nici scaune deocamdată...

– De ce să te îmbeți de unul singur? Ne îmbătam în doi, că-i mai vesel. Cu țuică din prunele fraților noștri de sânge de la munte – nu-i mai bine așa?

– Poate-i mai bine, de-am fi numai noi... Dar mai respiră peste perete o femeie care-și bate joc de mine... Și o fiică ce nu-mi poartă numele... Cărei și mai mult îi sunt străin...

Guțu înghiți îmbucătura, stătu pe gânduri preț cât ai trage două fumuri dintr-o țigară proastă, turnă în pahare, apoi zise:

– Greșeala ta, mi se pare mie, e că vrei prea rapid să le recuperezi pe toate... Că nu știi să aștepti...

– Eu nu știu să aștept?! mă revoltai. N-am așteptat optsprezece ani?!

– Ei, aceea n-a fost așteptare, dragul meu. A fost, din partea ta, o irosire de timp, împănată cu... aventuri banale, amoroase și chefuri. N-ar trebui să te superi: de câte ori ai încercat tu, la modul serios, s-o aduci pe Mărgeluș înapoi la tine?

– Cum puteam s-o aduc? Într-o odaie unde, pe sub paturi, se plimbau guzganii? Și, după ce slobozii și eu în deșertu-mi veninos țuica: Am făcut o tentativă în ajunul primirii locuinței, dar ea aștepta de-acum să-i ridice castelul cu etaje... feciorașul președintelui de colhoz! Care... era stăpân pe sexul ei de mai mulți ani...

– Asta era! sări de pe scaun Enciclopedia. Orgoliul! Și când locuiai în bojdeuca mea, îți mirosea rău de tot! El ți-a jucat festa! El îți strangula orice încolțire de speranță! De a o întoarce... De a-ți mai aparține... Și, după ce luă loc pe scaun: Nu știai tu că te iubește ca o nebună? Doar știai!

– Mi-a spus-o după ce mă părăsise... Vorbe... Doar vorbe!

– Ia stai! mă prinse vârtos de mână profesorul, pe când mutra-i se mohorî cu amenințări:

Iartă-mă că ți-o spun în casă la mine: tu chiar ai fost până acum așa de... prost și n-ai înțeles că Mărgeluș te-a iubit? Că te mai iu-

bește?! Lasă-mă naibii, Sorine! Nu mă fă să-mi schimb părerea despre... creierul tău!

– Iarăși vorbe! explodai încăpăținat, turnându-mi în pahar singur și dându-l tot de unul singur peste cap.

Profesorul mă privi în primele clipe, se părea, cu oarecare curiozitate, apoi curiozitatea ceea ce era, mai degrabă, o pâlpare ironică, trecu într-o tristețe ce i se citea de-acum foarte lesne pe chip.:

– Bine, frate, dar... cum îți lămurești tu: o fată ca Mărgeluș – cred că nu poți nega că era de-o frumusețe... neobișnuită, nu?

– Și mai este, intervenii cu rânjet...

– ...și o fică foarte responsabilă, continuă mai apăsător Enciclopedia, ziceam: cum îți lămurești: de dragul... unei simple aventuri și-a părăsit ea mirele în toiul nunții? Și nu unul oarecare, ci un bărbat chipeș, fiu al unui președinte de colhoz milionar, care (de taică-său vorbesc) îi promisese personal că are să aibă grijă de întreaga familie a surorii mele?

Gazda își turnă jumătate de pahar, îl ridică, dar îl puse înapoi pe masă, rămânând cu privirea-i agățată de el multă vreme. Era de tot stânjenitoare pauza ceea. Fiind asemănătoare cu una ce se vâra cam cu de-a sila între doi oameni. Care, după o lungă prietenie, descoperă pe neașteptate, ambii, că nu cunosc despre dânsii niște lucruri banale de simple, cum ar fi: dacă-și au toți dinții în gură; dacă li-s nevestele geloase; dacă-și au casele pe aceeași stradă etc. Era dificil, ba, poate, și riscant, chiar pentru un ziarist ca mine, să mai debitez ceva după ultima spusă a lui Guțu. Cel mai cuminte era să tac. Și eu tăceam. Ca un prost, firește, că altfel cum putea fi înțeleasă muțenia ceea a mea? Mă mobilizam să mă pot ridica, ca să merg să-l trezesc pe Mișu – plecarea-mi cât mai grabnică urma să pună punct la toate – cel puțin, deocamdată. Vorbi Ștefan:

– Dac-ați fi tineri, aș încerca să vă deschid ochii asupra unor lucruri la amândoi. Dar cum s-o fac în cazul vostru? Când de-acum sfaturile voastre are cine le aștepta...

Se auziră, timid, bătăi în ușă. Înțepenirăm amândoi. Ușa se deschise (nu privii într-acolo, încrâncenându-mă) și un glas ce mă făcuse nebun bun de legat acum douăzeci de ani, anunță vesel:

– Azi nu-mi mai sărbătoresc ziua, unchiule!... Încă n-ați terminat carafa ceea?...

Tresar cu spaime: cineva îmi bate într-adevăr în portiță și insistent de tot. Sar, deschid fereastra, scot capul, întreb cu groază subțiată:

– Cine-i acolo?

– *Otkroi, bleaghi! Nado pogovoriti...* (Deschide, *blea...*, că trebuie să vorbim – „bleaghi” însemnând „curvă”, cuvânt bălos prezent aproape în toate anunțurile rusului).

Îl întreb în limba mea – e un vagabond, să-l ia dracul! – să-mi spună ce vrea.

– *Boișsia, citoli?* (Nu cumva ți-e frică?).

Îi răspund că nu mi-e frică – să aștepte, că ies... Îmi trag ciorapii, îmbrac scurta, îmi pun, îndesându-mi-o, șapca, încălț adidașii și simt cu groază că-mi dântuiesc dinții – de data asta, oare nu de frică? Mă mobilizez și trag toporul de sub divan. Descui ușa, ies. Boschetarul, văzând, probabil, ce duc în mâini:

– *Cito tu, mujik! Ia k tebe po haroșemu...*

Cred c-ați înțeles: zice că a venit la mine, acum, la 5-00 dimineața, cu intenții bune!

Cobor scările. Înaintez, războinic, spre poartă. „Musafirul” se îndepărtează – la doi pași numai.

– Cine ești?

– Om bun este. Și venit să roagă pe tine...

– De unde știi că sunt aici?

– Văzut ieri când tu lucrai în *ogorod*...

– Și ce vrei să mă rogi?

– Frig... N-am cu ce încălzi... Vodka nu este? O sută grame destul...

– Nu sunt băutor, rusule. Sunt bolnav rău – mi-a spus doctorul să nu beau, c-am să mor...

Boschetarul înțelese. Îmbrăcat într-o scurtă mai modernă decât a mea, cu căciulă de iepure trasă peste urechi, mă privește cu afișat dezgust. Se apleacă apoi, de-și leagă șireturile de la adidașii negri, după care:

– Da' *Troinoi* nu are? Privindu-mi mutra nedumerită: Nu știe *Troinoi*? *Odekolon* bun la băut.

Văzându-l scund și slab, ca un schelet de țap pierit, prinsei curaj:

– Ai să zdohnești, rusule, dac-ai să bei *Troinoi*!

– *Pașiol nahui, maldovan durak!* îmi urează muscalul, întorcându-mi dosul (nu traduc – basarabeianul va înțelege, iar românului nerusificat nu-i trebuie). Și dispăru spre pădure, înghițit de mantia alburie a ceții.

Era puțin încurajătoare urarea la acel început de duminică...

20 După ce Nicu Rediș stabilise ora întâlnirii, hotărâi să-l sun pe Mișu și să-l fericesc, că-l iau cu mine. Îi povestisem destul despre sindrofiile de la barul lui Nicu și se arătase tare interesat să nimerescă și el în anturajul acela. Pentru că întâlnirile de-acolo nu erau niște banale chefuri, ci însemnau, mai întâi, discuții pe marginea evenimentelor politice la zi, de cele mai multe ori ca pretext servind articolele mele. Și acele discuții ale căror moderator era, firește, gazda, se duceau și în contradictoriu de multe ori, chiar, se mai întâmpla, pe muchie de cuțit. Asta înfierbânta spiritele, bulversându-le copios, spre amuzamentul celor care treceau pragul „clubului” Rediș pentru prima oară. Această satisfacție urma s-o trăiască și prietenul, colegul meu de redacție fără salariu, Mișu Rogoz. Formai numărul de câteva ori până ridică:

– Ce faci, Rogozule, de nu răspunzi?

– Aleg fasole...

– Ce?!

– Nadiuța m-a pus să aleg fasole – de ce țipi?

– Dar ea ce face?

– Îmi cârpește ciorapii. Marfa asta-i rahat, nu cum era înainte – îi încălți de două-trei ori și trebuie să-i cârpești.

– Tragică situație, Mișule. Îți înțeleg necazul și-s aproape de ini-ma ta.

– Văd că mă dregi... Dă-i drumul, prietene, că, dacă nu mă-i lua tu peste picior... Te-a sunat cineva în legătură cu articolul?

– Nu. Dar îl discutăm în seara asta – la 19-00 trebuie să fim la Rediș.

– Ei?! Mă iei și pe mine?

– Cum altfel?

– Chiar îți mulțumesc! Coborî apoi vocea în sâsâit discret: Voi pleca la tine acum, că mai târziu n-are să fie chip să mă eliberez... Se auzi glasul-i încărcat de responsabilitate profesională: Nadiuța! Termină tu, că trebuie să plec de urgență în delegație! Și mie: Așteaptă-mă – într-o oră sunt la tine...

Mai rar tipi ca Mișu ăsta, mi-am zis. Cum știe el să le sucească, să le dreagă în așa fel, ca să-i iasă toate cum vrea și fără conflicte. Ia cârpit-o Nadiuței că pleacă-n delegație în regim de urgență și a ieșit atât de firesc, că sunt gata să-l cred și eu. Într-o oră, mincinosul va fi la mine și va trebui să scărpinăm limba cumva încă vreo două ceasuri, ca la ora stabilită să fim la Rediș. Iar după sindrofia de la Nicu, unde Rogoz-ul meu se va îndopa temeinic cu pastrama de calitate, va fi așteptat, la întoarcere, cu fasole făcăluite de Nadiuța lui – cum să nu-și hrănească bărbățulul sosit, vai de el, din delegație?

Mă credeți sau nu, dar, cum închisei telefonul, mi se făcu dor de fasole făcăluite! Cu atât mai mult, după micul dejun nu mai intrasem în bucătărie – mă luasem cu cititul. Reciteam acum *Jurnal filozofic*

de Constantin Noica. Mi-era în plan să-l citesc încă fiind student la facultate. N-a fost să fie. Zeci de ori, de-a lungul anilor, îmi tot notam pe foaia specială din blocnotes ca să-l citesc și de fiecare dată intervenea ceva, făcând să-mi scape. Dacă n-aș fi zărit cărțulia pe biroul Zinei (i-am sechestrat-o imediat!), bătaioasa directoare a bibliotecii municipale („o patriotă nu în vorbe, ci în activități concrete”, cum o prezentasem într-un articol din revista noastră), poate nici astăzi n-aș fi tăifăsuț în gând cu cel mai mare filozof ar românilor din veacul ce s-a scurs.

Acum, în așteptarea lui Mișu, tastez la calculator notițele ce le făcusem la prima lectură – referințe strălucite ale autorului (e dificil să spui care din ele e mai puțin semnificativă) și mi-e frică să recunosc pentru mine cât de lipsit de importanță până acum mi-a fost spiritul fără Noica! La fiecă pagină, trăiesc clipe de uimitoare revelație. Acum, bunăoară, tastez rândurile: „când moare omul, spune o legendă populară, de a fost trupul fără păcat, sufletul îl sărută de sus până jos și zice: trupule, floare, cum m-ai purtat tu pe mine și m-ai păzit!”. Mă iau florii: cum să nu mă întreb și eu în clipa asta: ce-i va spune biet sufletu-mi trupului meu încărcat de păcate?

Sau: „Dacă nu se realizează pe cont propriu, orice viață e o nereușită, o amânare”. Dumnezeu! Trebuie să înțeleg că viața-mi, dacă mi-a fost atât de necalumea, nu s-a realizat până acum „pe cont propriu”? Cum să-mi dau seama: ce-am realizat în viața asta pe cont propriu, și ce...

Sau altceva ce mi se pare deosebit de important în cazul meu, naratorul acestei proze: afirmând că „o carte bună nu se poate scrie fără dragoste”, filozoful zice: „... un om nou e al treilea, pe când cartea e, de fapt, al doilea. Nu e rod, ci obiectul dragostei însuși”. Să-ți închipui numai! Se pare că Noica pune o carte bună pe o treapă superioară omului! Dar nu viermele acesta vorbitor, luminat de inegalabilul spirit creator, nu el zămislește cartea? Și atunci? Atunci

mi-ar făcea plăcere să cred că filozoful s-o fi gândit că o carte de valoare nu poate fi creată de omul, rod al unui cuplu care nu s-a iubit. Și-mi vine să țip de frică: în ce măsură au fost sinceri în dragostea lor părinții când m-au procreat? Și ce deosebire ar mai fi între rodul dragostei și „obiectul dragostei însuși”? Ori nu aceea că rodul e un produs finit al dragostei (ori al (ne)dragostei, ce poate fi esențial), pe când obiectul ei e unul al dragostei mereu în devenire – cea a zămislirii și deci etern e!

Nu cred că e bine să mă dedau filozoficărilor. Nu-i mai atractiv să trecem la fasole? Uite că mi-am amintit: de hramul bisericii Mihoarenilor mei, Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil, sora cu nume de floare de grădină, care-n suflet mi-o înlocuiește pe mama după moartea ei, îmi pusese în tolbă, la plecare, o pungă cu fasole pe care nici n-am desfăcut-o. O aduc de la balcon – ce mândrețe de fasole albe! Iau trei pumni, le înșirui pe masă și încep să le aleg. Sună soneria. E Mișu. Vine la țanc! Îi deschid. Intră cu aparatul de fotografiat în gât. Observ: își scoate pantofii cei noi:

- Ai încălțat pantofi noi? Nadiuța ce-a zis?
- I-am spus că vom intra la președintele unui raion să-i fac portretul...
- Iarăși minciuni! Nu te ustură obrazul?
- Mă ustură, dar ce trebuia să-i spun?
- Rediș nu te primea în adidași?
- Mi-s jerpeliți, măi Toader, – să arăt ca un boschetar?
- Și cravată ți-ai legat!
- Nu vreau să te fac de râs, prietene. Nu i-ai spus că suntem colegi de redacție?
- I-am spus.
- E în ordine. Tastezi ceva?
- Nu. Aleg fasole.
- Și tu alegi fasole? Fantastic!

- Nu-i fantastic – e un lucru enervant de plictisitor...
- Așa e. Bine că m-ai sunat și am scăpat...
- De data asta n-ai să scapi – vino și mă ajută. N-are ce face – vine. Îi ofer taburetul și un șervet ca să-și pună pe genunchi. Că... și-a luat pantalonii cu care se duce la hramuri: Nu cumva ți-ai îmbrăcat costumul de mire?
- Nu l-am îmbrăcat niciodată – îl țin de moarte...
- N-au să-l mănânce moliile până atunci?
- Nu, că Nadiuța îl ține-n naftalină. Măi, ce trebuia să cumperi nevoile astea așa de mărunțele?
- Nu le-am cumpărat – mi le-a dat sora.
- Dacă-s pe degeaba, e-n ordine. Când ai fost la hram? Răspunsei: Și de ce nu m-ai luat și pe mine cu Nadiuța, să văd și eu un sat din Bucovina? Că n-am fost niciodată prin părțile acelea. Poate ne duceam și pe la mormântul lui Aron Pumnul? Îmi povesteai că ai îngrijit de el un șir de ani și-i vopseai și garduțul...
- A fost așa de demult, că nici nu știu dacă poate fi adevărat...
- Nu mi-ai răspuns...
- De unde puteam ști că tu te vrei invitat la hram tocmai în Bucovina?
- Orice om se vrea invitat la hram. Îi face plăcere. Se poate duce ori nu, dar plăcere îi face!
- Bine. Am să vă invit la anul...
- Numai la hram și la Duminica Mare pleci la ai tăi? Pe când lucrăm la ziarul raional, plecai mai des...
- Așa era. Alegeam fasole și-i povesteam lui Mișu: când îmi trăiau ambii părinți, plecam, într-adevăr, cam o dată-n două luni,. După moartea tatei, cam o dată-n lună. Cât era mama ceva mai sănătoasă. În copilărie și-n adolescență, n-o auzisem niciodată că se simte rău. Mai târziu, un șir întreg de ani, a trebuit să plec la casa născătoare în fiecare sâmbătă, pentru că mama credea numai în medicamentele ce

i le aduceam eu. În câteva rânduri, cu mașina redacției, i-am dus și medici din urbea mea s-o consulte. Și-a dus bolile pe picioare până la moarte. Îmi povestea sora cu nume de floare de pădure – cu două-trei minute înainte să-și dea sufletul, a cerut o pastilă din cele cumpărate de mine, a pus-o, cu mâna-i galbenă, pe limbă, iar cu ceilaltă a dus la gură paharul cu apă („Vedeți c-am înghițit-o?”). Apoi („Să nu mai lăsați pe nimeni să-mi vină la pat să-și ceară iertare, că nu mai mor eu...”) s-a lăsat culcată pe pernă, dăruind lumii cu fluturile palid al buzelor ultimul zâmbet, odată cu stingerea lui zburându-i spre cer și sufletul... După înmormântarea mamei, îi spuneam lui Mișu, tot pustiul dintre cer și pământ coborâse în coșul pieptului și creierul meu. Îl asiguram pe prietenul meu că hăul cel mai înfiorător al pustietății îl înghite pe om după stingerea celui de-al doilea părinte. După pierderea primului, întunericul vidului nu-l absoarbe nici pe jumătate, pentru că mai rămâne cineva lângă cuptorașul în care pâlpaie focul, în răcoarea de sub streășină a prispei, mai rămâne un pilon de care se sprijină gândul unei noi revederi. După dispariția și-acestui pilon părintesc, pustiul dintre cer și pământ vine, grăbit, curățat de speranțe, să se cuibărească în tine – se simte comod, pentru că de-acolo ți-a evadat toată copilăria, călătorindu-se spre ceruri odată cu părinții...

– Da... E foarte trist tot ce spui... Tu, uneori, măi Toadere, când povestești, dar atunci când ceva te doare rău, parcă ai compune versuri. Ți-am spus-o nu numai o dată: e păcat că nu te apuci serios de poezie. Și, după o pauză, umezindu-și ochii: eu am mare noroc, că-mi trăiesc amândoi... Când se întâmplă să am câteva zile libere, o *șparlesc* la autogară și-n mai puțin de-o oră sunt bob sositor în beciul tatei...

– Da' Nadiuța?

– Ei, Nadiuța se bucură! Când mă întorc eu de la părinți cu tolbele deșarte?

- Îmi imaginez ce rău o duci tu printre cele patru butoiașe...
 - Anul ăsta n-ai probat tulburelul...
 - Cum nu l-am probat? Acum două săptămâni, n-am turtit noi un borcan de trei litri la masa asta? Minunat vin va fi!
 - Probatul de aici nu se compară cu probatul de pe scăunel, lângă butoi, cu câteva felii de brânză de oi și o ceapă tăiată-n patru...
 - Numai să aveți răbdare să nu dați cep la toate poloboacele până la Paște...
 - N-ar fi rău, râde-ntr-un dinte Rogoz, să fie Paștele ăsta până la Anul Nou...
- Gata. Fasolele-s alese. Le mătur cu cantul palmei de pe obrazul mesei într-o strachină adâncă, ce-o am... de la mama, le spăl de trei ori și le las în apă să se umfle:
- Le pun la fiert când mă întorc de la Rediș.
 - Tu ai să fii bun de fiert fasole atunci? își holbă farurile a mirare Rogoz, trecând în sufragerie și așezându-se comod în fotoliu să-mi citească articolul. A doua oară. Care și era pretextul întâlnirii noastre din acea seară la „clubul” lui Nicu Rediș...

21 După ce mă trimise rusul la origini, mă târșâii trist, chiar trist de tot, prin oftica mișcătoare a pâclei din curte și luai loc la picioarele lui Bim, care, între timp, aterizase pe paltonul zdrențuros. Pe care-l potrivesc de fiecare dată, împăturindu-l în două sau în trei pe gaura divanului prin care-i ies arcurile-i riginite.

- Ai umblat până acum la fete, donjuanule? Bim mi se uită țin-tă-n ochi, dând consolator din coadă. În loc să păzești casa, ca un câine devotat și cuminte, tu-mi umbli hai-hui cine știe pe unde și tragi la mine numai când flămânzești? Hai, judecă, măi, cu tărtăcuța ta de câine: e onest cum procedezi tu? Îmi bat boschetarii în poartă pe la 4-00 dimineața și n-are cine-i întâlni cu un lătrat de două pa-

rare! M-a trimis porcul dracului la origini, pentru că-i vreau binele, sfātuindu-l să nu bea *Troinoi*, și tu unde erai măcar să scheuni a protest? Așa-mi aperi tu demnitatea pentru că te hrănesc? Nu păstrez eu de fiecare dată pentru tine oase în congelator, când mai cumpăr din când în când câte-o pulpă de găină *made in Brazilia*? Și nu uit niciodată să ți le aduc când vin, donjuan parșiv ce ești! Bim ciulește urechile, semn că aude o vietate apropiindu-se de moșia mea: Dacă se întoarce cumva boschetarul, pune-l pe fugă așa, ca să nu mai aibă poftă să-mi bată-n poartă, bețivul naibii!

Bim face o săritură de atlet, trece pe sub gard, târâș, și dispare hămăind furios în direcția pădurii. Eu rămân însă pe divanul rupt și rece cu întrebarea lui Mișu înfiptă-n creier, ca o osândă veche: „Tu, măi Toadere, ai uitat ce zi e azi?”. Iartă-mă, Rogozule, uitasem, într-adevăr, că-i ziua Nătăliței... Dar nu avui curaj să-ți recunosc sincer, prietenește că regret asta. Orgoliul! Orgoliul mi-a rămas viu, nevătămat și continuă, măi Mișule, să facă ravagii în existența-mi sterilă. Și, uimitor! Nimeni, în afară de tine, n-a avut curaj până acum să-mi mai amintească din când în când că pute rău. Pentru că orgoliul răspândește mirosuri insuportabile, mai ales, în anturajul oamenilor dragi, nu numaidecât desprinși din arborele tău, dar care-ți doresc binele și-ți vor numele nepătat. Dar pentru ca să-ți dai seama de asta, trebuie, cel puțin, să nu-i permiți orgoliului să stea la pândă în preajma sufletului tău. Mereu în preajmă. Să-l mai trimiți, și cu cât mai des cu atât mai bine, să pască în amintirile tale unde le-ai produs altora suferințe. Să pască, să pască, încât să nu mai aibă vigoarea de altă dată să stea la pândă lângă sufletul tău...

Nu i-am spus lui Mișu, întorcându-ne acasă, nici după aceea, că în dimineața când mă surprinse Enciclopedia plimbându-mă, nedormit, prin camera unde trebuia să petrec o noapte cu Mărgeluș, după optsprezece ani de înstrăinare, zic, nu i-am mărturisit că-n

orele acelea trecute prin rana disperării m-a fript dureros gândul că n-am s-o mai pot recupera pe Nătălița...

Noi, vasăzică, stăm cu păhăruțele de țuică-n față și de-odată, după câteva bătăi cu laba mâții, ușa se întredeschide (eu, înțepenit, nu mă uitai într-acolo) și aud: „Azi nu-mi mai sărbătoresc ziua, unchiule!”. Unchiu îi face semn să intre, trage un scaun lângă el și:

– Stai, nepoată, cu noi puțin, că trebuie să lămurim niște lucruri... De fapt, nu mă apuc eu să lămuresc pentru voi lucrurile, pentru că-s așa de încălcite, că nici Dumnezeu nu știu dacă vă poate ajuta. Eu i-am spus-o lui... și acum ți-o spun și ție: până ieri, precum bine știi, eram cam întotdeauna de partea ta. Ei, bine, de-acu înainte, am să fiu numai de partea lui! Îți place ție ori nu, dar așa am să fac. Cu toate că... Așa cum nu m-am amestecat în toți anii ăștia în relațiile voastre, n-am să mă amestec și nici de-acum înainte...

Obrazul până atunci înviorat al soțioarei mele numai în buletin se posomorî, brusc îmbrăcând paloarea gutuiului copt:

– Doar suntem creștini, unchiule! strigă Mărgeluș, ca palmuită. Și trecu pe canapea. Încă nu mi s-au zvântat lacrimile pe mormântul lui și... de-acum să mă vâr în așternut la altul?!

Încremenirăm amândoi – două statui. Nu eram capabil a mă nărui mai mult: acel „altul” eram eu, Sorin Marcu. Bărbatul ei de cununie cu care avea un copil. Și pe care, cu ore numărate-n urmă, îl rugase s-o sărute. Și-n brațele căruia se topise, arsă de dorul revederii. Era cu neputință să înțelegi o asemenea femeie. Era cu neputință să-ți închipui că ar putea vreodată și ea să te înțeleagă! Iat-o, împietrită pe canapea, cu capul dat pe spate, și pe fața ei de regină răzvrătită înfloreste o suferință lividă. O suferință ce se vrea mărturisită? Sau înțeleasă, cel puțin, se vrea? Nu, nu mărturisită – n-aș crede. Înțeleasă, poate. Eu n-aveam cum să i-o împărtășesc. Dar de înțeles aș fi înțeles-o atunci oare? Puțin probabil. De vreme ce am început să reflectez asupra acelor clipe peste ani...

Ștefan se dezmetici primul și turnă. Ciocni cu paharu-mi de pe masă și bău, ieșind cu felia de cârnaț în gură. Fără să spună un cuvânt. Penibilă situație. Cu lumânarea să cauți, alta asemănătoare n-ai să găsești. Mie ce-mi rămânea să fac? Să privesc în fața ei marțială și să urlu? De ce a venit? De ce nu m-a..., nu ne-a lăsat în pace să ne bem țuică-n tihnă? N-a chemat-o nimeni. Nu-i reproșează nimeni nimic. Cum... nu-i reproșează? Nu i-a declarat unchiu tranșant că-n continuare n-are să fie de partea ei? Că va fi de partea mea? În sensul că... Chiar în ce sens se pregătește el să fie de partea mea? Că dacă și-n continuare vom fi răzlețiți... Dacă și mai departe îi va purta doliu concubinului, ce-i poate face Enciclopedia? Cum poate s-o influențeze el? Și adineauri a spus-o foarte clar: că n-are să se amestece în relațiile noastre...

– Plecați degrabă?

Mă întoarsei spre ea și văzui că vorbește cu ochii închiși.

– Se scoală Mișu... Bea un ceai și plecăm.

– Să vă fac o cafeluță?

– Mie, nu. Doar... poate lui Mișu...

– Vreau să te rog ceva...

– Spune.

– N-o mai trezim pe Nătălița. Am vorbit până după miezul nopții... E bine să pleci așa... fără să-ți iei rămas bun.

– Așa crezi tu?

– Da. Și-atunci deschise ochii – două viorele măhnite: E stresată destul. Nu te mai băga în ochii ei. Să nu-i impunem nimic. E matură. Și-i destul de înțeleaptă, ca să decidă singură... dacă te acceptă... Și cum te acceptă...

– Am înțeles. Dacă așa stau lucrurile...

– Străduiește-te s-o înțelegi. Ghinionistul acela din cimitir a adus-o de la maternitate... A îmbăiat-o cu mine-n doi în fiecare seară, înainte de culcare... așteptând-o să crească... Și numai când a

auzit-o silabisind „ta-ta”, a plecat cu treburile lui în Magadan... A iubit-o, măi, poți tu să înțelegi? Și copilul, simțind și înțelegând asta de mică, nu putea..., nu poate să nu-i răspundă cu aceeași dragoste – și asta ar trebui să înțelegi, nu?

Eu o privii în miezul mâhnit al ochilor:

– De ce-i zici „ghinionist”?

– Pentru că... nu i-a mers! A fost nefericit cu mine! sări femeia de pe canapea și nu putui să-i

înfrunt privirea aprinsă. Timp de optsprezece ani, așa și nu l-am mai putut convinge... că nu-mi este indiferent, că țin la el, la dragostea lui atât de dureroasă pentru mine!

Se apropie de fereastră și stătu mai multă vreme cu ochii duși în urma zorilor ce reușiseră între timp să trandafirească în alb văzduhul capitalei Basarabiei. Simții cum, din cuiburile vechi, adormite, mi se urcă spre inimă aburii geloziei. Ah, blestemata! Uite că-mi învie, drăgălașa, – și eu o credeam pierită! Mă curmase câțiva ani la rând... din ziua când rămăsesei cu bilețelul cela de adio pe masă – l-am ținut la vedere vreo trei luni să-mi terorizeze existența: „*Mă întorc la mama. Nu îndrăzni să mă cauți, că-i degeaba. Ești un ratat, donjuanule de mucava, și-am fost o oarbă nenorocită când m-am îndrăgostit de tine, ca o nebună. Îmi datorezi onoarea – nu-ți datorez nimic. Copilul ce-l port sub inimă nu este* (ultimul cuvânt, tăiat, și-n continuare...) *nu va fi niciodată al tău... MĂRGELUȘ*”

Mi-au rămas cuvintele incrustate în creier cu cărbune încins. De la prima lectură. Le pot reproduce și-n somn. La orice oră de noapte. Le murmuram, în primele zile, ca idiotul pășind pe stradă. Le sorbeam cu ceaiul de dimineață. Le înghițeam cu votcă sau cu vin, în singurătate, la cină. Le șopteam în loc de rugăciune înainte de culcare. Le reproduceam în gând la mormintele părinților, când mi se impietrea sufletul și nu puteam plânge. De ce n-aș întreba-o acum:

– Îți amintești ce-ai scris în bilețelul de adio? Ți-o fi venit greu să-l reproduci... cu exactitate, nu? Ți-l reproduc eu. Și după ce-l reprodusei: În a doua propoziție mă avertizai... să nu îndrăznesc să te caut... Asigurându-mă că punțile dintre noi... nu mai pot fi refăcute. În ultima frază, ai renunțat... – de ce-ai făcut-o? – să mă mai pedepsești înștiințându-mă... că nu-i copilul meu. Pentru care-ți mulțumesc! Și-ți sunt recunoscător! Dar modificarea timpului prezent în cel viitor nu-mi surâdea cu nicio speranță... Acel categoric „nu va fi niciodată al tău” nu-mi joacă festa și acum? Peste optsprezece ani?! Ai tot evitat să-i spui fetei care e adevăratul ei tată...

– Adevăratul e cel care-a crescut-o! mă întrerupse, întorcându-se brusc spre mine.

– Da. Dar în toată perioada asta, tăinuind de ea adevărul, ai pregătit-o... să nu mă accepte, nu-ți dai seama? („Așa poate proceda numai o mamă idioată!”).

– Îmi dau seama perfect. Tot nefericitul ghinionist e de vină...

– Așa?!

– Da. Pentru că a murit... Dacă trăia... până-ți găseai tu o femeie și... făceai cu ea vreun copil, n-am mai fi discutat acum problema asta...

– Fii mai explicită („Parcă eu numai un bastard am!”).

– Cum aș putea fi mai explicită? Ai fi avut soție, copilul tău... Și ne-ai fi lăsat în pace! Eu mă împăcasem de-acum cu destinul...

– Și Nătălița?

– Ar fi fost mai fericită... N-ar mai fi știut că maică-sa a avut o dragoste... care i-a adus atâtea suferințe...

– Acum știe! rânjii eu („Că mai are și un tată biologic cu care refuzi să te culci!”). Și-mi pipăii vena de la tâmpla stângă, care se îngroașă când mi se ridică tensiunea.

– Acum știe totul. I-am povestit până după miezul nopții...

– Te pomenești că... i-ai spus și cum te-am dezvirginat! În camera cea fără ferestre unde locuiam cu chirie?!

- Da.
- Cum te-am mințit că nu mă ating de tine...
- Da.
- Cum te-am dezbrăcat cu de-a sila...
- Da!
- Cum ți-ai pierdut cunoștința...
- Da...
- Și-am profitat în modul cel mai...
- Taci! Ți-am reproșat mârșăvia asta vreodată? Și după ce-am fugit cu tine-n ziua nunții?

Nu-mi reproșase. V-am spus-o și cu altă ocazie. Asta trebuia cel mai mult să apreciez la Mărgeluș... în cei doi ani de viață conjugală. Am apreciat-o însă mult mai târziu. După ce m-a părăsit... Ei, dacă am prețui noi după merit ființele apropiate cât sunt lângă noi, ce armonie ar mai fi în relațiile dintre oameni pe această Terră! S-ar părea, una din cele mai regretabile pedepse ale lui Dumnezeu pentru păcatele făptuite e că ne dăm seama cu adevărat de virtuțile omului cu care împărțim pâinea doar când îl pierdem. Cum de se întâmplă această nedreptate? De ce Domnul nu ne ajută să căscăm bine ochii... și să apreciem bunătatea și frumusețea omului drag în momentele când acesta cu ele ne împesoară? Nu mai târziu. Ci în clipele, când simțim acea bunătate și frumusețe înnobilându-ne sufletul... Deschizându-l spre orizonturi limpezi, care se închid în fața orgoliului, invidiei, urii...

- De ce taci? mă întrebă de-acum mai potolit femeia, așezându-se pe marginea canapelei. Poate că ți-am reproșat vreo dată, și... am uitat?

- Nu... Nu mi-ai reproșat. Am apreciat asta, dar mult mai târziu... ("Ții neapărat să-ți etalezi virtuțile!"). Iartă-mă, dacă poți...

- Tu... îți ceri iertare?! mă fulgeră Mărgeluș cu luminițele ironice ale ochilor. Măi Sorine, nu mă convinge c-o faci serios, că... aș putea să leșin iar!

- Să nu leșini. Aș putea să te violez din nou. Atunci nu m-ai declarat la miliție – acum ai putea s-o faci...

- Greu de spus... Dacă are să-mi fie bine...

Zvâcni ceva aprig în mine. Mă ridicai și pornii spre ea. Femeia se ridică și ea:

Oprește-te, Sorine. Ușa e... Merg să caut cheia...

Și-n glasul ei ușor tremurat, într-o zecime de secundă, se prăbuși zidul cel uriaș dintre noi... Care părea crescut între cer și pământ...

22 Îl lăsați pe Mișu să-mi lectureze articolul și pornii, în salon, calculatorul. E o rablă ce mi-a dat-o gratis patronul unui SRL, cărui i-am compus o felicitare în versuri pentru finul său la o aniversare, cu tot cu o imprimantă, *Epson*, o vechitură și mai și, care, odată pornită, mă expulzează din cameră cu scârțăitu-i oribil. Așteptai minute îndesate să se încălzească, apoi, altele vreo cinci ca să se conecteze internetul. Cu acesta din urmă am avut destule probleme – tot din cauza slabei capacități a procesorului. În sfârșit, verific poșta și... descopăr un mesaj... – de la cine credeți? De la Adela! Îl citesc dintr-o răsuflare: *Salut, Sorine! Știi că ți-ai schimbat prenumele – actualul, Toader, sună mai demodat nu știu cum. Îți citesc materialele doar când plec la Chișinău, pentru că la Tiraspol revista n-ai cum s-o cumperi, nici să te abonezi. Mi-a dat adresa ta de pe interenet secretara redacției – te rog să n-o probozești. Îmi cunoșteai e-mailul, dar poți tu, cu orgoliul tău, să-mi scrii primul? Ce sunt eu pentru tine? O femeie sentimentală care te-a îndrăgit din clasa a noua și care te-a urmărit ca o nălucă timp de peste douăzeci de ani și – sper că n-are acces altcineva la poșta ta? – ți s-a dăruit cu patima ce n-o cunoscuse nici până atunci, nici după aceea? Acum, pe scurt, despre mine: soțul mi-a intrat iar în pușcărie – de data asta, pentru ani mulți. Am de la el o fetiță – în toamna ce vine merge la*

școală. Tare mi-am dorit un băiețel. Și mi-l mai doresc. Dar numai de la tine... ADELA.

Așa mai zic și eu noutăți! Stau năucit în fața monitorului și nu știu: să mă bucur? să mă întristez? Dac-ar fi să mă bucur, meditez, care ar putea fi motivele? Că nu-mi scrie o târfă ordinară, ci o femeie frumoasă și inteligentă. Și o sinceră patriotă. Nu ne-am despărțit prea bine în urmă cu aproape șase ani (ne întâlnisem, s-ar părea, din întâmplare și a doua oară), dar asta a fost numai din vina mea. Din vina mea? Trebuie să ne mai gândim... Atunci îmi ceruse prin telefon sfatul: să se împace sau nu cu pușcăriașul (așa-i zicea mereu, că stătuse câțiva ani în închisoare), cu care era în divorț? Și vorbea cu mine – nu e nebună? – în prezența aceluia! Apoi fostul pușcăriaș îmi ceruse și el să-i răspund sincer – am intenții serioase cu fosta lui soție? o iubesc? Că, dac-o iubesc, zicea, el renunță la Adela! Pentru că înțălesese de la ea: fusese ceva între noi! Mă pusese într-o situație penibilă. I-am dat de înțeles omului că n-o iubesc. Și atunci Adela, rănită în orgoliu, s-a dezlănțuit, insultându-mă! Și pe loc m-a anunțat că primește propunerea pușcăriașului! Și-i va face și un copil! Bravo! S-a ținut de cuvânt. S-a răzbunat. Pusese mari speranțe în mine, proasta, numai după două partide de sex! Se poate?! Dumnezeu cu ea. Regret, că și de data asta s-a ales praf din familia ei. Nu merita... Cu frumusețea și inteligența ei, e demnă de o soartă mai bună. De mai mult noroc. Acum ce i-aș putea răspunde? Că destinul nu-mi surâde mai dulce nici mie? De află că sunt tot singur și că... aproape mi-e strangulată speranța să-mi mai refac familia, mă trezesc mâine-poimâine cu dânsa la ușă! Asta-mi trebuie? Și dacă aude Mărgeluș că-mi continui aventurile, chiar îi *lajă* de tot, cum mi-a răspuns acordeonistul acela orb din poarta pieței duminica trecută, când îl întrebam cum o duce.

Îi dau de pomană de fiecare dată șoptindu-i la ureche să-mi interpreteze *Cântecul vierului*, ale cărui versuri le-am compus, muzica

aparținându-i Dirijorului. Vă amintiți? Care-mi făcuse cunoștință, v-am povestit de-acum, cu medicul-acordeonist și, prin mijlocirea lui, cu Nicu Rediș. L-am compus într-o seară, la beție, la îndemnul lui („Măi Toader, căcănarii de toate profesiile își au cântecele lor, iar vierul – *crâșca* mă-sii! – care ne îmbată peste-o..., dacă nu-n fiecare zi, cu vinul său, nu are, sărmanl, niciun cântec – dreptate-i asta?!”). Stabilind în prealabil ce picior de vers voi folosi și din câte silabe, el s-a așezat la pian cu portativu-n față, iar eu trecui în altă încăpere, punând un scaun în ușă, și mă apucau de treabă. Peste o oră, l-am anunțat că textu-i gata și i-l citii. Iar peste altă oră, Dirijorul îmi cântă melodia! Am memorizat doar refrenul: *Când ți-e inima întreagă / Și când lumea ți-e mai dragă, / Omule, / Tu primul pahar de vin / Pentru el să mi-l închini, / Omule, măi omule!* Vă place și vouă? Când plec la piață după alimente și-l văd pe acordeonistul orb (fost profesor la Colegiul de Muzică, din mila guvernului comunist, ajuns în stradă muzicant-cerșetor!), îi slobod un leu în cutiuță și-l rog să-mi interpreteze cântecul. Îl ascult de la început până la capăt, îi îmbrățișez umerii, luându-mi rămas bun, și, în tot restul zilei și până adorm, târziu seara, umblu cu melodia cântecului înfiptă în tristețea dulce a auzului.

Dar cum de-am ajuns eu de la fosta amantă, Adela, la profesorul-cerșetor orb? Nu mă va pedepsi cititorul pentru această lipsă de coerență în expunere? Ah, da, am pornit de la Adela, pentru că i-am citit mesajul. Dacă i-au înfundat bărbatul pe mai mulți ani în pușcărie, treaba-i slută. Va trebui să-și crească singură copilul și nu-i deloc ușor s-o faci nici în Transnistria, unde separatiștii primesc ajutoare de miliarde de la Kremlin, dar pe care le însușesc ei (Kremlinul l-a prins cu mâța-n sac pe fostul conducător-pungaș, nu l-a susținut la alegeri și acum separatiștii îl au călăuză pe un alt jujucă, mai tânăr, care va linge dosul lui Putin cu aceeași osârdie). Îl ascultam într-o seară într-o emisiune televizată pe ambasadorul Rusiei în gubernia

ei, R. Moldova, plângându-se în modul cel mai serios că Rusia nu-și poate evacua armamentul, tehnica militară de pe teritoriul ocupat de ea însăși! Și controlat de ea însăși! De ce nu și le poate evacua? Pentru că administrația regiunii separatiste se împotrivesc! Și spunând aceste minciuni, ambasadorul se uita drept în ochii noștri! Și nu roșea, oameni buni! O mai crasă fățarnicie ca cea a diplomației rusești poate că există, dar numai nu pe Terra! Nouă, cu obrăznicie, în ochi, **edilii** Kremlinului ne vorbesc că nu recunosc suveranitatea Transnistriei, iar lor, separatiștilor, le trimit anual și cu regularitate, telegrame fierbinți de felicitare cu prilejul aniversărilor de la constituirea, prin forța armelor, a republicii moldovenești nistrene! Dacă Dumnezeu ar inventa o pedeapsă ca să-i zătrească de pe fața pământului pe cei mai nesuferiți mincinoși și ipocriți, i-aș arăta eu cu cine să înceapă mai întâi...

– Nu ne ducem? mă ghiontește Mișu, îmbrăcat fercheș, la patru ace. Că rabla ceea de troleibuz circulă foarte prost.

Trag și eu pe mine un pulover mai nou, îmbrac scurta cu care plec, de obicei, în capitală

și ieșim. Umbrele serii înghițiseră de-acum blocul meu brejnevist și caldarâmul. Stăm. Așteptăm troleibuzul. Mai circulă un maxi-taxi spre cartierul lui Nicu, dar numai sâmbăta și duminica, când se mai duc cu pomenele la cimitirul din mahalaua țiganilor. Se mai apropie încă patru inși – trei tineri balansând în jur la douăzeci de ani și din urma lor – un rus chel, trecut de vârsta pensiei, probabil. Înțelesei că-i rus, pentru că îi probozea pe însoțitorii săi în limba lui Maiakovski: pentru că își sorbeau berea din sticle stând în picioare, bătrânul le spusese să și le bea ca lumea, pe scaun. Vlăjgani nu-l luau în seamă, gâlgâindu-și lichidul spumos și sugându-și veseli țigaretile. Pensionarul chel trecu la altă observație, văzându-i cum își aruncă chiștoacele la picioare, pe când pubela le era chiar în față.

– *Ti mojeși zacrâvati emu rot?* (Tu poți să-i închizi gura?), se adresă tânărul lungan, cu cercel în ureche, către camaradul său delături, cel mai solid dintre ei, un tânăr îndesat, cu siluetă de boxer, care reacționează imediat:

– *Ghiaghia, molci, blea!* (Unchiule, taci, *blea* – ultimul termen l-am explicat deja pe altă pagină).

Eu urmăream cu oarecare fierbințeală-n tâmple scena, pe când Rogoz al meu își privea drăgăstos labele de urs, adunându-le în pumni și desfăcându-le. Îl ghionții și-i șoptii să nu se amestece. De după cotul străzii, apărură troleibuzul, dar, la cotitură, îi sări o *bretea*. Lunganul cu cercel slobozi o înjurătură *made in* Tambov, al treilea camarad pirpiriu, cu o borsetă în mână, repetând-o. Tânărul îndesat nu participa la revoltă, căci tăifăsuia înfundat, la doi pași, cu unchiu. Se auzeau loviturile ritmice de ciocan ale șoferului urcat pe șalele vehiculului.

– Cum crezi, Mișule: vom pieri în mizeria asta ori avem vreo șansă să scăpăm cumva?

– Nu cred că avem șanse, răspunse morocănos Rogoz. Doar dacă evadăm undeva. Dar îi lăsăm numai pe derbedeii ăștia să ne spurce trotuarele, pământul?

Pirpiriul cu borsetă se întoarse brusc către prietenul meu, apoi se burică și șopti ceva în urechea cu cercel. Urechea se întoarse și ea încet spre Mișu, gest care mă puse-n gardă:

– Mișule... Mă tem că... mesajul tău a fost înțeles și de băieței. Am putea avea probleme. Ne retragem și... așteptăm următorul troleibuz?

– Mai avem un sfert de oră până la... recepție. Din cauza acestor limbrici, să întârziem?

Troleibuzul se apropie. Urcăm. Ce splendoare! Vocea minunată a Doiniței lui Nicolae Sulac se prelinge din cabina șoferului, ca un dar primăvărat al privighetorii. Luăm loc pe scaunul de lângă ușa

de mijloc. Chelul moralist cu cei trei însoțitori ocupă primele două scaune din față. Las' că nu-i chiar atât de proastă viața asta! Important e să n-o iei prea în serios. Noi așa și facem. Că alt remediu să nu te împuști nu-i! Îl zăresc pe lungan vârându-și capul în cabina șoferului... Muzica scade brusc în intensitate, apoi se curmă subit. Mișu sare de pe scaun, face două salturi și eu – din urma lui:

– De ce-ai oprit, mă, muzica? îl întreabă răstit pe șofer.

– Mi-a zis... clientul cela lung s-o opresc.

– De ce?

– Zice că-i calcă pe nervi...

– Și tu de ce-l ascuți? Plece-n mă-sa să comande! În țara lui!

Se repeta povestea din restaurantul gării din cealaltă carte. Lunganul se ridică brusc în picioare, eu proptindu-mă cu nasul în umărul lui. El, punându-i pipiriului laba pe umăr:

– *Cito scazal, Lioșa? Perevodi.* (Tradu, Lioșa, ce-a spus).

Lioșa cu borseta traduse cât se poate de reușit. Lunganul fârnâi amenințător, apoi îl rugă să-i transmită moldoveanului, *na țaran-skom evo iazâke* (în limbajul lui de țaran), să coboare la următoarea stație, că au de discutat. Pipiriul transmise lui Rogoz mesajul într-o română perfectă.

– Se acceptă, făcu Mișu îngălbenind. Tu, măi Toadere, să nu te bagi, bine? Să-mi ții scurta, sacoul și cravata...

Lunganul ceru iar lui Lioșa să-i traducă. Ascultă, apoi îi spuse și el nepotului îndesat al lui *gheaghea* să coboare numai el, ceilalți doi urmând să plece mai departe, adică să se ducă la garajele lor, pentru că urma stația terminus. Îi șoptii lui Mișu, treierat de spaima, să-i lase-n plata Domnului, că ne așteaptă Rediș. Mișu tăcu pietros până când troleibuzul nu înceteni, făcând la stânga, pe rond, apoi zise: „Te ascult... Dar numai dacă ne lasă în pace...”

N-a fost să fie. Cum numai coborârăm din troleibuz, cei doi se întoarseră spre noi cu vrăjmășie, pregătindu-se de atac. Mișu își scu-

tură întăratat umerii, lăsând să-i alunece scurta și sacoul de-odată, iar cravata mi-o aruncă fără să mă vadă:

– Nu te bagi, Toadere, până nu te chem, înțeles?

Gheaghea, pleșcatul, le spuse în graiul lui celor doi „luptători”, făcându-mă să îngheț (iarăși traduc în română, ca să nu-mi enervez eventualii cititori ce n-au avut „norocul” meu să fie obligați să învețe limba coloniștilor): „Noi vă așteptăm în garaj. Dacă-i căsăpiți, aruncați-i peste gard, direct în tomberoane...”

– Ai auzit, Mișule?! răcnii disperat, aruncându-i hainele și scurta mea pe bancă și pregătindu-mă de luptă.

– Am auzit! urlă fioros Mișu, trimițându-și aprig pumnul în burta lunganului, care se prăvăli sac rupt la pământ, gemând ca un vițel înjunghiat.

În clipa următoare căzu și Mișu pe spate, lovit violent în barbă de boxerul îndesat, după care-mi puse piedică și mie, prăvălindu-mă. Mișu sări-n picioare ca aruncat de arcuri și începu să-i care pumni îndesatului, pe care acela îi para cu abilitate. Și-atunci explodă-n mine curajul lui Sorinel-mihoreneanul, care-și doboră abil pe imaș bătașii mai mari, secerându-le picioarele. Făcui un salt viforos și-i înlănțuii picioarele boxerului de-l răsturnai pe spate. Și-atunci sări pe el și Mișu, punându-i cotul pe gât:

– Da' cine te crezi tu, veneticule?!

– Eu nu este venetic, hârcâi boxerul. Eu moldovan, da' învățat la școla rusă... Și lunganului care-l întreabă, încă ținându-se de burtă, dacă n-are nevoie de ajutor: *Pașol von!* (Pleacă, să nu te vād!)

– Ce facem, Mișule – îi dăm drumul? îl întrebai, dar de aici continuam să-i țin înlănțuite copitele în adidași albi.

– Mai așteaptă, Toadere. Și dacă ești moldovean, de ce-i ataci pe ai tăi, boule? îl luă la întrebări Rogoz, strivindu-i grumazul. De ce te-ai vândut porcilor?

– Nu vândut porcilor, blea, că sîntem toți moldovanî. Și *șfolociul* acel care nu lăsat să cânte are mama și papa moldovanî. Dă-mi drumul, că mă nădușit...

Lunganul se îndepărtă, târșăindu-și cataligele pe cărarea de-a lungul gardului de sârmă. Îl rugai pe Mișu să-l lăsăm în plata Domnului pe boxer și să ne grăbim. Că ne-așteaptă Rediș! Rogoz își descălecă învinsul, care, ridicat pe șezute, ne urmărea cum ne îmbrăcăm. Și în timp ce-i ștergeam lui Mișu cu batista bărbia însângerată:

– *Mujiki*, eu invit pe voi, în garaj al meu, aici, nu departe, la un pahar. Am vin tare bun...

– Măi Toadere, tu auzi ce spune?

– Vrea să ne îmbete și să ne pună la murat în tomberoane...

– Mulțumim, frate moldoveanule. Noi suntem bapțiști și nu bem. Și după ce se luă după mine printre arbuștii pe jumătate goi ce se agățau de îmbrăcămintea noastră: Tu ai înțeles, prietene? Lunganului acela cu cercel, cărui îi calcă pe nervi cântecele Doiniței Sulac, îi circulă prin vene sângele nostru românesc, mă! Tu, în materialele tale, ai numai grija guvernărilor – de ce nu scrii și despre stărpiturile noastre naționale ce-și dau copiii în școli rusești? Despre așa ceva nu prea-mi aduc aminte să fi scris, corespondent Marcu!

– Nu-și are rostul așa materiale, Rogozule. Stărpiturile naționale ce-și dau odraslele în școlile rusești n-au citit și nici n-au să citească vreodată *Tribuna...* noastră.

– N-o prea citesc nici intelectualii noștri... I s-a redus catastrofal tirajul – de ce oare?

– Au apărut și alte publicații românești ce atacă aceleași probleme. Și le atacă, se vede, cu mai mult profesionalism. Întrebă-l pe redactorul-șef, el trebuie să știe mai bine...

– Ei, îndrăznesc eu să-l întreb?! Tu nu știi cum e el?

Zării de departe lumina ce țâșnea împrăștiată de sub streășina garajului uriaș al lui Nicu Rediș. Iuții pașii, întrebându-mă: ce minciună să-i cârpesc lui Nicu ca să-mi motivez întârzierea?

– Îi spunem drept, Mișule, de ce ne-am reținut atâta? Ori invențăm ceva?

– Tu ce, n-ai văzut ce buzoi umflat am? Ar putea să se gândească omul naiba știe ce despre mine...

23 Bim (vecinul cu sera îl strigă cu acest nume și așa-zic și eu) nu se mai întoarce... La ce să mai vină, de vreme ce, a simțit el cu intuiția lui de câine, nu mai am ce să-i dau de mâncare? Ceața e deasă, s-o tai cu briceagul și să i-o dai... Prințului s-o mănânce. Că nu-și mai satură niciodată burduhanul! Acum pe unde o mai fi umblând? Că, în afară de baba ceea surdă din cocioaba de sub pădure, n-are cine-l hrăni. Șoarecii s-au aciuat prin beciurile și podurile celor șapte-opt case nelocuite sau, mai degrabă, au trecut dealul și fac ravagii în podurile cu porumb ale țăranilor din satul vecin... Cei șase meri ai mei din fața casei, despuiații, se zăresc ca niște fantome zdrențuite... Și eu mai stau pe divanul rece și rupt cu întrebarea ceea a lui Mișu înfiptă-n creieru-mi vlăguit de resentimente: „Tu, măi Toader, ai uitat ce zi e azi?” Uitasem, Mișule. Și chiar de n-aș fi uitat că-i ziua de naștere a Nătăliței, ce-aș putea face? Cât locuiau în Dușmani, nici nu cunoșteam data precisă – după calculele mele și ale lui Mărgeluș, când era însărcinată, știam că se va naște în primele zile ale lui noiembrie. De 28 octombrie am aflat de la maică-sa... În dimineața ceea... Când ne-am iubit pe canapeaua din apartamentul Enciclopediei...

Ne-am iubit cu atâta descătușată patimă, cu atâta sete pârjoli-toare, de parcă știam amândoi: gata, Dumnezeu nu ne va mai aduce vreodată, goi, în așternut; asemenea dar din partea Lui n-are cum să mai vină – trebuia să ardem în aceeași măsură amândoi. În ora ceea de foc, când trupurile noastre se fripseră după atâția ani de despărțire, topindu-se unul în altul.

Ea, care, după acea zi blestemată cred că pentru amândoi, când îi smulsei virginitatea în modul cel mai barbar, zic, ea, care nu mi-a mai permis în acei doi ani de căsnicie s-o dezbrac, acum, cum se întoarce în cameră și învârti cu mâna ei cheia în broască, se lăasă în genunchi în fața icoanei, șopti numai dânsa știe ce câteva minute fierbinți, apoi se apropie toată fremătând. Era hotărâtă să-și înfrângă toate barierele pudicului, răsădite în ea ancestral? Și păstrate neoflitate grație înțeleptelor sfaturi, îndemnuri părintești? Vorbi cu tremurul buzelor: „Vreau să mă dezbraci... Dar fă-o cum n-ai făcut-o niciodată... cu vreo femeie. Imaginează-ți că sunt mireasa ta... Că halatul acesta... – hai, scoate-mi-l încet – e rochia-mi albă de mireasă... ce-am îmbrăcat-o pentru tine... la nunta noastră ce n-am avut-o...” Și-n timp ce-i trăgeam halatul de pe ea, cu mâinile-mi – două vâpăi dogoritoare: Auzi tu? Rochia ceea de mireasă în care am fugit cu tine, pentru că... nu-mi era predestinată prin iubire, era străină trupului meu – el deja îți aparținuse ție... Mi l-ai dezbrăcat? Acum scoate-mi cămășuica... Așa... Trece-mi bretelele peste umeri... S-a oprit pe sâni? Da' tu descheie-mi sutienul de la spate... Așa... Nu te precipita... Lasă-l să cadă acum cu cămășuica... E bine. Ți-a mai rămas încă o piesă vestimentară... Cea mai intimă... și mai râvnită de bărbați... După care mă vei duce în așternut... Să fiu a ta. Așa cum ți-ai dorit tu în acești optsprezece ani. Așa cum mi-am dorit-o și eu – mărturisesc asta pentru prima oară în fața lui Dumnezeu... pe care l-am rugat să mă ierte, în fața sufletului meu...”

După ce ne îmbrăcărăm, strânsem iute așternutul și aranjăram canapeaua, Mărgeluș descuie ușa, puse cheia în buzunarul halatului, apoi se așeză pe taburet în fața oglinzii, examinându-se („Așa-i, Sorine, că... am îmbătrânit rău și m-am urâtit?”). Eu o asigurai că-i și mai frumoasă, că sunt gata să jur că nicio femeie la vârsta ei nu arată așa de tânără... La care ea zâmbi moale („Ei, Sorine, că doar n-ai să recunoști că m-am ofilit – nu vrei să-mi rănești orgoliul – îmi dau

seama...”), după care veni lângă mine, pe canapea. Luându-mi mâna între palmele ei minuscule, în care de-acum se aciuase cuminența: „Să nu gândești cumva rău despre mine... Acum vei pleca acasă și... vei fi la locul tău, auzi? A trecut timpul aventurilor, nu?”. La care eu îi spusei că nici nu poate fi altfel, pentru că, din donjuan de mucava, cum am fost, am devenit un donjuan în derivă. Ea râse senin, senin de tot („Aaa! Nu încerca să spui că nu te-am botezat reușit – și prima, și a doua oară!”), de mă învălui cu vioriul ochilor, revărsându-se. Apoi mă preîntâmpină: „... Plutind în voia valurilor și a vântului, va trebui să nu uiți totuși... că-n mâinile mele e timona corabiei... Trag nădejde că voi da dovadă de puțintică voință... Că voi reuși să mai strunesc corabia ceea din când în când și s-o îndrept în direcția capitalei...”

Stând așa, cu gândurile răvășite, pe divanul hrentuit, îmi reproșeam de-acum a nu știu a câta oară: de ce trebuia chiar în dimineața ceea atât de fericită pentru mine, de ce trebuia să-i cer în termeni atât de categorici să lase capitala și să se mute-n urbea mea nenorocită? Că aici va trăi nu cu chirie, ci în locuința noastră proprie! Mărgeluș mă privi cu ochi grei și neliniștiți („Aici nu locuiesc cu chirie, Sorine, și sunt cu fiica mea. Și cât are nevoie de povețele mele, de... prezența mea, n-am de gând s-o părăsesc”), după care se ridică și ieși...

Partea a doua

24 Am terminat să-mi răscolesc amintirile legate de ziua ceea. Mă oblig, cu insistență dureroasă mă oblig să-mi inculc, prin autosugestie, în conștiință că atunci, în seara ceea, în decursul nopții, nu s-a produs absolut nimic ce putea să mă umilească, să-mi scuipe demnitatea, să arăt prost în fața lui Mărgeluș, a Nătăliței. Nimic, nimic altceva decât acea oră matinală, în care am fost fericit ca niciodată. Nu trebuie să-mi rețin în memorie, îmi ziceam și-mi zic, decât clipele îmbătate de beatitudine ale acelei ore, doar acele clipe să mi se rețină, mereu înflorite, mereu proaspete, în neuronii creierului – altceva nimic, nimic!

De-aceea veți vedea că-n continuare Marcu nu va mai apărea în canavaua acestei proze decât așa cum îmi semnez articolele de când au venit acești rânzoși democrați la putere – Toader Marcu. Sorin Marcu va rămâne doar pe foile amintirilor ce-au fost depănate deja. Aproape așa i-am spus-o și lui Mărgeluș cu care vorbesc mai mult la telefon. De ani buni de-acum. De parcă am trăi pe continente diferite. Asta e.

– Semnezi cu alt prenume de-acum? mă întrebă într-o seară și nu așteptă să-i răspund. Chiar ai făcut bine, că ți-ai inventat un nume nou de botez! Am să-mi bag cu insistență-n cap că Toader e un alt om, e cu totul alt om! Pe care nu l-am cunoscut vreodată și care, de asemeni, nu m-a cunoscut nici el! Și, văzând că tac, continuă transfigurată parcă de o idee pe care o aștepta de tare multă vreme: Întotdeauna ai fost ingenios, Todirel dragă! E bine cum îți spun? Că numai așa cred că te dezmierda mămicuța, nu? Și exclamă patetic: Doamne, ce idee minunată ai avut să-ți inventezi un alt nume!

– E numele meu adevărat! protestai. Nu mi-am inventat un alt nume, Mărgeluș dragă...

– Atunci să nu-mi mai zici nici tu Mărgeluș! spuse femeia. Așa-mi zicea mama – of, trebuie să plec la ea, că-i bolnavă... Dar nu-mi mai place să mi se zică așa. De multă vreme mă indispuie. Cât eram

mică, mai tânără, da, mi se potrivea poate. Dar acum – nu! Nu-l mai vreau!

Chiar mă crispai, auzind asta. Ieșea că eram, așa, pe neașteptate, în pragul de a descoperi că, uite-l, mă părăsește de tot un mister pe care-l credeam înstrăinat doar pe jumătate. Uite-l că mă părăsește fără menajamente, așa, pe nepregătite. Și eu nu-mi imaginam c-ar fi putut să se întâmple asta atât de rapid și – culmea! – atât de simplu! Logic era s-o întreb măcar acum care-i este numele. Al ei. Cel adevărat, de botez. Dar, uite, că nu-mi venea să deschid gura. Mărgeluș era pentru mine numele de care, în clipa când mi-a răscolit auzul, îndulcindu-l, mi-am zis că ăsta-i numele pe care l-am așteptat! Care mi-a fost sortit mie să-mi înflorească-n suflet. În carne și-n os. Și să-și sloboadă rădăcina de lumini în ființa-mi însetată de-o dragoste neordinară. Una care să mă viscolească crâncen cu surprize. Care mai de care mai neobișnuite. Mai zămislitoare de fioruri. Și acum, ce-i de făcut? S-o rog să mi-l spună? Că eu doar am fost tâmpitul tâmpiților! Să nu mă uit măcar o dată în buletinul ei?! Să văd care-i numele mic?! Să nu-mi arunc măcar o dată ochii și-n certificatul nostru de căsătorie (actul îl păstra ea, la dansa-n sertar)?! Dar când, pentru el, am semnat amândoi în *selsovietul* din Dușmani, nici atunci n-am auzit, n-am văzut care-i adevăratul nume al viitoarei mele soții?! Am fost, firește, un tâmpit de marcă. Va trebui, meditati contrariat, va trebui să nu dau pe față că nu i-am cunoscut prenumele. Mare talent nu-mi trebuie pentru asta. Important e s-o provoc cumva să și-l rostească ea singură. Să-l aflu. Interesant, ce nume de botez putea să-i pună mama, o mulgătoare amărâtă din Dușmani? Chiar dacă era atunci deputată în sovietul suprem al u.r.s.s. Alde mine știu cum se votau în acest for candidaturile înaintate din mijlocul clasei țărănimii colhoznice. O formalitate repugnantă. Da, trebuie cumva s-o provoc să și rostească numele. Că nu-mi face cinste chiar deloc să mă descopere că nu l-am știut. Întrebai:

– A cui a fost ideea – a mamei sau a tatei?

– Să fiu botezată Parasca? A insistat bunică-mea pe linia paternă... Mi-am închipuit că zâmbește cu o tristețe dulce: Maică-sa, tot Parasca, se trăgea din părțile Herței, dintr-un sat din lunca Prutului – nu ți-am spus despre asta? Și după o pauză umplută cu lumină, tot dulce: M-am prefăcut că nu-ți cunosc adevăratul nume de botez – cum să nu-l știu, măi Toadere, dacă îl am în certificatul nostru?!

Amuții galben. Doamne, m-am întrebat, câte surprize îmi va mai aduce femeia asta? Consoarta străbunicului meu, Toader, din pe atunci Ducatul Hliboca, al cărui nume l-am moștenit, se numea... tot Parasca! Parasca Murariu din Ținutul Herței! Urlai:

– Nu se poate!

– Ce nu se poate?

– Să fie una și aceeași persoană!

– Care persoană? Vorbește mai lămurit, Toader dragă!

Transpiram. Îmi imaginam cum îi iau mâinile mici, ușor tremurate, în palmele mele și-i vorbesc, de parcă-i fac o declarație de dragoste:

– Nevasta străbunicului meu, ce-i port și eu numele, se numea Parasca – păstrez copia actului ce-i anunțase nașterea! Ridicat din arhiva Cernăuțiului. Și se trăgea tot din Ținutul Herței!

– Ei, și?

– Păi, s-ar putea să fim rude!

Se auzi un ha-ha-ha solar. Mărgeluș (nu, că Parasca nu-i mai zic, să-și ia de-o grijă) râdea pe bune. O lăsa să se potolească: Iese că și copila asta a noastră care nu mai vrea să se împace cu gândul că are un tată viu, biologic s-a născut din păcat? Pentru că suntem rude! Dar ce-mi vorbi în continuare mă intrigă în toată legea:

– Tu, dragul meu, măcar de-aici încolo, pentru că, ziceai, ai terminat cu amintirile – o, în ele erai ticălosul Sorin pe care l-am adorat, nu știu cât de mult îmi va tânji sufletul după Toader... – spuneam,

măcar în continuare străduiește-te să nu-i execuți întocmai autorului indicațiile, ci să-ți mai trăiești viața cum îți vine ție...

– Sunt eroul autorului, produsul lui. Și ca narator tot sunt al lui...

– Ca narator, mai cântă-i în strună, că n-ai cum altfel, dar, în calitate de erou al acestei istorii, nu te obliga să simți și să gândești numai conform tiparelor ce ți se impun. Am spus: trăiește-ți viața cum îți vine, nu te lăsa dus de căpăstru la fiecare pas... Făcu o pauză și, pentru că eu amuții ca un nerod, chiar negăsind replica: Hai, So... Toadere, că pentru azi o fi destul. Pa! Și închise.

Și despre convorbirea asta îmi amintii stând pe divanul vechi, sprijinit de perete, pe când o ploaie mărunță începu să picure pe adidașii mei negri. Și poate urma să mai rămân captivul amintirilor, de data asta de sorginte mai recentă, dacă n-aș fi zărit o coadă stufoasă masându-mi moale genunchiul: „Miauuu!” Prinț sări pe divan și, vărându-și botul mustăcios în deschizătura de la piept a scurtei, porni să toarcă.

– Văd că mă lingusești, măi Prințule, dar chiar n-am ce-ți da de mâncare... Din partea motanului, nicio reacție: Tu umbli flămând, mustăciosule, când peste tot – în beci, în pod, la bucătărie șoarecii își fac de cap! Cum de-ai crescut tu așa puturos, Prințule? Ce educație ai avut tu, băiatule?...

25

Nicu Rediș sta în pragul garajului, fumându-și țigara. Ne aștepta:

– Măi, măi! tună basul lui Rediș. Un corespondent atât de fălos să întârzie la o ședință atât de importantă a „clubului” cu... (Se uită la ceasul de la mână) tocmai juma’ de oră!

– Am remușcări, bătrâne, scuză. S-au aninat de noi niște moldoveni de-ai noștri, aici, la stație... și-am fost nevoiți să le căutăm în cinste. Ți-l prezint: amicul și colegul meu de redacție, fotoreporter Mișu Rogoz.

Gazda îi întinse mâna, se uită la buza lui umflată și exclamă înveselit parcă:

– Ați luat bătaie?!

Și-n clipa asta, din garaj ieși Episcopul. Mișu avu o tresărire crispată și se grăbi să-i ceară binecuvântarea. Ierarhul i-o dădu, apoi îmi întinse mie mâna:

– Ne pare rău, că ați avut probleme... La marginea cartierului acesta e mare întunecime – altă dată va trebui să venim împreună cu mașina...

– Bună idee! confirmă gazda. În fâșia asta de pădure, s-au săvârșit câteva omoruri...

Luarăm loc. Mutra concentrată a lui Mișu spunea foarte clar că prezența fostului meu coleg de școală despre care-i povestisem destul îl jenează. Las' că, îmi ziceam, după două-trei pahare, își va reveni. Cu toate că n-avea niciun fel de motive să fie stresat – de fiecare dată când aduceam vorba de Episcop, imputându-i patriotismul moldovenist și atașamentul slavon, Mișu îi lua apărarea („E dreptul lui să-i zică limbii cum găsește de cuviință! Și e absolut normal să se roage pentru sănătatea Patriarhului Rusiei – nu acela l-a făcut episcop? Nu i-a jurat credință? Și, dacă i-a jurat, trebuie să-și țină jurământul, nu? Pune-te și tu în locul lui – n-ai face la fel?”), aducându-mă uneori în pragul furiei! De-aceea nu cred că-l stresează urât că va mânca cu Preasfinția Sa din același blid. Ba din contra, asta, sunt sigur, îl onorează! În acele clipe, zău că mi-ar fi făcut mare plăcere să-l trag de chica ceea netunsă de la Sf. Paști! Rediș pune pe masă gustărica și coboară-n beci cu urciorul. Iar Episcopul se apucă să curățe două cepe. Mișu îl urmărește cu ochii bulbucați, ghiontindu-mă:

– Măi Toadere, curăță ceapă, nu vezi?! Sâsâitu-i în ureche mă irită, mă înfurie: Preasfinția Voastră, dați-mi voie să le curăț eu, îi propune-n tremur Mișu, apropiindu-se de ierarh cu o evlavie de care nu știam că e capabil Rogozul meu.

– Dumneata crezi că ai să le curăți mai bine? Dacă vrei chiar să ne ajuți, vezi de curge apa prin robinetul acela, că, de-au sistat-o, va trebui să aducem de la fântână. E în spatele garajului din față.

– Nu curge! se înviorază fotoreporterul. Și apucă vadra deșartă de lângă ușă, ieșind ca o pajură.

– Văd că... nu prea te bucuri de întâlnirea noastră, dragul meu coleg...

– Așa-ți pare... Dumneata ar trebui să nu te bucuri... Eu am avut tupeu data trecută. Bine că

Nicu mă mai oprește și mă admonestează la timp...

– Mă vorbiți în lipsa mea? ieși Rediș cu urciorul plin, prinzându-mi, pe semne, cu urechea replica.

– Te-am pomenit, dar numai de bine, confirmă pentru mine Episcopul, aranjând, cu abilitatea unui bucătar de speță, în cele două farfurii feliile de ceapă. Acuși vine și Mișu cu apa și putem începe.

– S-a dus la fântână? Îmi place, zice gazda. Fiecare trebuie să facă ceva în „clubul” nostru.

Dacă nu avem nicio gospodină, ne servim noi singuri. Și mai adăugă: Drept e, corespondentul nostru nu prea se repede la treburi, dar îl iertăm – dânsul ne oferă pretexte să ne putem întâlni, nu?

Intră găfâind și Mișu cu vadra plină, ocupându-și locul între mine și colegu-mi de clasă. Gazda turnă în paharele de cristal negrul scânteietor cu purici: Propun să închinăm acest pahar pentru Basarabia noastră, așa neîntreagă cum e! S-o vedem cât mai grabnic în Europa, că altă scăpare din mizerie nu are!

– De ce pentru Basarabia? făcu Episcopul. Să închinăm pentru Republica Moldova!

Eu mă încreții, gata să explodez. Mișu mă ghionti ușor cu cotul. Sorbim cu toții în liniște vinul pe jumătate, în afară de Rogoz. Care-l gălgâi din numai trei înghițituri până la ultima picătură, după care oftă greu și lung.

– De ce oftezi atât de greu, Mișule? se interesă Rediș.

– Întrebați-l mai bine, dle Rediș, pe prietenul ăsta al meu – el ar putea să vă lămurească mai bine.

– Chiar nu mă pricep, recunosc, ce l-a făcut să ofteze... din pânțe.

Rogoz se întoarce încruntat spre mine:

– De când îmi promiți tu că mă iei și pe mine la... Clubul dezbatărilor? Nu-ți amintești, vasăzică? Eu am memorizat bine: de când ai publicat Scrisoarea cea către Traian Băsescu, Președintele României, despre mijloacele diabolice de urcrainizare a românilor din Ucraina. Din ziua cea mi-ai tot promis. Că ai să mă iei și pe mine să beau un vin ca lumea. La Regina Angliei a putut să ajungă Negrul nostru de Purcari? Dar la mine de ce să nu ajungă? Puteam să pun mâinile pe piept, și să nu gust minunea asta!

– Azi chiar ai să-l bei în toată legea, Mișule. Și-ți mulțumesc pentru idee: din seara asta, vom numi barul meu *Clubul dezbatărilor*, cum l-ai botezat dumneata adineauri. Ce zici, Preasfinția Ta?

– Se aprobă.

– Să-i spunem *Clubul dezbatărilor politice*, intervin eu.

– Pentru ce, Toadere? protestează Mișu, trăgând cu coada ochiului la urciorul burduhos, spre toarta căruia nu se mai întindea mâna gazdei. Doar nu-i neapărat să vorbim doar despre politică. Ba din contra: eu aș propune să discutăm altceva, că de politica asta sunt sătul până-n gât!

Urmă o pauză, ce-o umplu atât de frumos Rediș turnând în pahare! Meditam și eu confuz: la „ședințele” noastre de până atunci, numai despre politică am și vorbit. Pentru că, de regulă, erau puse-n discuție materialele mele proaspăt apărute. Acum, dacă schimbăm tematica dezbatărilor, va trebui să scriu și despre altceva, dacă țin să fiu în centrul atenției...

– Susțin propunerea dlui...

– ...Rogoz, îl ajutați.

– Susțin propunerea dlui Rogoz, continuă Episcopul, pentru că, într-adevăr, la întâlnirile noastre nu numai politica trebuie să ne preocupe. Câte alte probleme frământă lumea acum!

– S-a făcut, dădu verdictul Rediș, iar eu aprobai tacit – cine dacă nu patronul butoaielor are cuvântul decisiv? Mâncați, dragii mei, că-i carne afumată de vițel pe care l-am cumpărat de la un văr de-al meu, că de la piața noastră nu poți ști ce cumperi... Și-apoi, de luna viitoare, începe Postul Crăciunului și va trebui să ne mulțumim o vreme și cu cartofi și fasole...

– Vom avea dezlegare la pește – e un post mai puțin strict, ne încurajă ierarhul.

– Peștele e tot atât de scump ca și carnea, constată Mișu, așteptând înfrigurat să ridice paharul Rediș.

Ochii lui Mișu scăpărară – Rediș ridică paharul:

– Acum ridic acest toast pentru noul membru al clubului nostru... Mișu Rogoz! Am înțeles că astă-seara, în drum spre noi, a încasat și o bătaie de la „frații” noștri mai mari și asta e un prilej în plus să deșertăm această cupă!

Obrajii lui Rogoz îmbrăcară purpuriul bujorilor proaspăt înfloriți:

– Vă mulțumesc din toată inima, dle Rediș! Cu toate că nu merit eu atâta onoare... Îmi pare foarte rău, că, grație amicului meu, n-am avut plăcerea să vă cunosc mai de mult. Încă o dată vă mulțumesc! Și trimise răcoarea parfumată a rubiniului pe gât, văduvind paharul, sub privirile noastre inspirate. Deșertarăm și noi paharele iarăși pe jumătate, ca europenii, în mine schieunând țâncul invidiei – de ce n-aș fi eu în locul temerarului la băutul paharelor, ca Mișu? Dar Rogoz, după ce înghiți o felie rumenă de vițel, ținu să menționeze:

– Precizez, stimați domni și Preasfinția Voastră: am primit una zdravănă în bot, e adevărat, că se nimeri a fi boxer profesionist...

Dar nu eu cu amicul meu am fost aceia care am capitulat. Jurnalistul nostru i-a imobilizat cotofoagele, trântindu-l la pământ, iar eu am realizat celelalte... Dar, din păcate, băieții nu erau „frați” muscali, ci moldoveni de-ai noștri! Trecuți prin școli ruse, precum ne-au mărturisit ei înșiși...

– De ce ești așa de trist, Preasfinția Ta? se interesă Nicu.

– Cum să nu te întristezi auzind asemenea lucruri?

– Se subțiază neamul nostru românesc din Basarabia, vlădică? Ținu să-l mai întrebe Rediș.

– Se subțiază neamul nostru moldovenesc, prietene. Și nu atât din cauza rusificării moldovenilor, ci, mai degrabă, din cauza plecării lor peste hotare. Se destramă familiile... Am două verișoare recăsătorite – una în Italia și cealaltă, în Grecia. Uite unde-i nenorocirea cea mare...

– Doi consăteni de-ai mei, vecini cu casele, pasc oile în Italia. Și eu aș pleca, că-mi plăcea-n copilărie să le pasc, dar Nadiuța nu mă lasă...

Rediș se ridică, deschise geanta-i de piele roșie, scoase *Tribuna...* din ziua cea:

– Bravo, Toadere! Bine i-ai mai tras în țepă pe liderii celor trei partide – într-adevăr, sunt niște politicieni impotenți, dacă în doi ani n-au fost în stare să aleagă Președintele țării. Căută cu ochii în ziar: Eu în fiecare material de-al tău găsesc câteva rânduri care mă înduioșează uneori până la lacrimi... Citește: *Deocamdată, rușinea noastră încă mai rămâne cu noi vreo câteva săptămâni. Ba poate mai mult. Până va veni altă rușine – poate una suportabilă pentru obrazul nostru de mioritici rezistent la scuipături, dar mai probabilă – una usturătoare și dezonorantă pentru noi... Fiți atenți aici: ...care mai ținem la truditul și prearăbdătorul nostru pământ. Cu limba lui în continuare batjocorită. Cu tradițiile lui slavonizate, rămase să-și păstreze neschimbate doar numele...* Așa că, lasă tu, Mișule, oile italienilor să le pască ei, că sunt și dâșii mioritici „cu brânza-n puțină și

cu mintea-n cur”, cum scrie tot Marcu al nostru undeva. Iar noi să paștem oile pe „truditul și prearăbdătorul nostru pământ. Cu limba lui în continuare batjocorită”, cu obiceiurile și tradițiile strămoșești care dispar sub ochii noștri...

Pe pedestal de granit, sus, contemplez mulțimea care ovaționează, înflăcărată, scandând: „Vivat Basarabia românească!”, „Vivat democrația!” „Vivat Toader Marcu!” etc. Nori rumeniți de soarele răsărind plutesc leneși, surăzători deasupra capului meu încoronat cu lauri; ciocârliile noastre autohtone și „privighetori din alte țări” zboară pe lângă urechile mele, ciripind fericite, avântându-se spre azuriul cerului; mulțimea fremătând la picioarele mele din marmură stă înțepenită în așteptarea lozincilor mele profetice. Și ele s-au desprins, în sfârșit, de pe buzele mele învăpăiate de emoție: „Noi suntem acasă!”, „Noi suntem acasă!” repetă în unison patrioții țării, ridicând placarde cu aceeași inscripție cu roșu, pe fundal albastru. „Noi suntem români!” lansai altă lozincă și mulțimea o repetă, ridicând cele două degete cu victoriosul „V”. „Trăiască Bucovina-soră! Vivat Carpații românești!” mă aprind incandescent și simt cum pedestalul de sub picioarele mele se lungeste, crește în dimensiuni, iar cu el – și monumentul meu, de mă pomenii cu un nor lingându-mi coroana...

– Felicitări, dragă prietene! Pentru asta chiar merită să închinăm un pahar! Și Nicu Rediș turnă însuflețit rubiniul, pășindu-l pe Episcop care-și acoperi gura paharului cu palma. Nu uită de funcția-i de moderator: Preasfinția Ta, nu vrei să spui nimic?

– Bătăios material. Când l-am citit, m-am întrebat: Cum de s-a hotărât redactorul să-l publice?

Și după o pauză: Sunt rânduri care ne pun în gardă...

– Cum ar fi? se interesă Nicu.

– Că la cârma țării și-n Parlament va veni altă rușine... „una usturătoare și dezonorantă”, cum scrie colegul...

– Nu vrei să deschizi parantezele, Toadere? mă privi-n miezul ochilor Nicu. Te-ai gândit cumva la partidul comuniștilor care ar putea reveni la „treuca puterii”, cum ziceai într-un alt material?

– Fără îndoială, confirmai, și pusei mâna pe pahar, iar Mișu mă urmă cu însuflețire.

Bem tustrei, în afară de Episcop:

– Cinstiți sănătoși. Eu mi-am luat porția, cum se spune...

– Păi, dacă se întorc iar cornorații, suntem de râsul lumii! Vom avea un adevărat haos! exclamă Rediș.

– Nu cred, interveni calm colegul meu de clasă. Acum e haos. Când erau ei la putere, Republica se bucura de stabilitate politică și nici în economie nu era mai rău...

Mă adresai așos lui Rediș:

– Ține cu secerciocănașii lui Vorevronin, nu ți-e clar?

După ce-și mai astâmpără stomacul cu vițeluş afumat, ceru microfonul și Rogoz:

– Nu-i sufăr pe comuniști, dar pe democrații noștri mi-e și mai ciudă! Drept scrie Toader: ne-au ucis speranțele de a ne apropia de frații din România și de Europa, de a ne simți și mai liberi...

– Și tot acolo, interveni vlădica, menționează ceva și mai important: *de a avea garanția pâinii pe masă...*

– Nu asta e cel mai important! se aprinde Rediș.

– Ba da, răspunde tot așa de calm ierarhul. Omul simplu, în bună parte și intelectualul, dacă n-are ce pune pe masă copiilor, nu mai crede în ce spun și ce fac politicienii. Iar fără a fi crezut de ei, politicianul devine cadavru. E mort.

Și atunci zbârnâi răutăcios rânza din mine:

– Vrei să spui, Dane, că Dumnezeuul tău...

– Dumnezeuul nostru, mă puse la punct colegul.

– Admiți că Dumnezeuul nostru, plin de bunătate cum e, îi va ajuta să revină la putere pe urmașii ticăloșilor care ne-au închis bisericile și i-au trimis pe preoți în gulaguri, nimicindu-i?

– Morala creștină nu dă nimănui dreptul să judece cele făptuite. Așa a fost voia Domnului...

– E clar, Dane, îi zisei pe nume a doua oară, de când absolvise Seminarul Teologic. Voi, când vă lipsesc argumentele, vă camuflați neputința cu numele Domnului.

– Fără insulte, Toadere! îmi gâtui avântul gazda. În „Clubul debaterilor” tronează libertatea de opinie, se discută calm. Se discută și aprins, dar nicidecum cu reproșuri sau cu insulte!

– Pardon, Nicule...

Mulțimea zgomotoasă de la picioarele mele dispăru, ca măturată de vânt. Și începui să alunec de pe soclu – la început, cu capul ridicat, cu coada bârligată, dar, cu cât mă apropiam de peticuțul nostru provincial, cât un vârf de ac, aproape invizibil de pe Terra, laurii coroanei de pe frunte se prefăceau în frunzulițe firave de lobodă, uscându-se, coada-mi înflorată de păun se pleoștea, lăbărțată. Și, dacă un sfichi de vânt nesperios îmi smulse coronița, desfăcând-o, năsoiu-mi trufaș se-ntoarse cu nările-n pământ și... de-odată simții sub picioare gresia lucioasă din barul lui Rediș! Eram eu, cel adevărat. Și dacă eram măcar aproape adevărat, trebuia s-o las moale, chiar moale de tot, dacă-mi cerea patronul, – putea fi o nenorocire mai mare decât să-ți fie barată calea spre poloboacele cu vin ale lui Rediș?...

26 Nu se mai întoarce Bim, constat cu aceeași părere de rău. Pentru că, în prezența acestui câine inteligent, cu blană neagră, lucioasă, nu mă simt cu totul singur. Motanul Prinț mă vizitează des, dar vizitele sale sunt scurte de tot: miaună, cerând mâncare, îl hrănesc și nu mai încălzește locul și singurătatea lui Toader Marcu – se duce la alte case sau naiba știe unde. Bim se arăta un prieten mult mai statornic în ultima vreme: vine, schiaună, gudurându-se. De am o bucată de pâine, un os ori coji de cartofi, îi pun

în străchinuța lui de la colțul casei. Flăcăul scoate conținutul din străchinuță pe iarbă și prinde a mânca. Fără pic de grabă. Cât nu-l probozesc să mănânce din blidul lui – degeaba. Îi place să-și scoată tainul pe fața ierbii de la colțul casei. Și să-l mănânce cu acuratețe, ca un aristocrat. Are Bim ceva din noblețea câinilor de la curțile de nobili: o anumită eleganță în felul cum pășește, chemat de mine, în felul cum își ține capul și mă privește când îi dau sfaturi sau îl probozesc când descopăr dimineața că și-a părăsit culcușul de pe divan. Și, mai ales, în modul cum privește, cu un vădit aer de superioritate, la Prinț, când acela îndrăznește să ciordească uneori din porția lui...

Mi-e trist, că nu se mai întoarce Bim. Și-mi reproșez, că am venit la căsuță cu pâine puțină. Acum, dacă se întoarce, ce-i dau? Am decis: mai pun la fiert un ceaunaș de cartofi. Că lui Bim îi plac cojile. Numai să le murdăresc cu un pic de ulei. Intru la bucătărie, împiedicându-mă de cele două taburete. Dau drumul la gazul din butelie. Aprind chibritul și... Și constat că s-a terminat gazul! Nu mă pierd cu firea – pun scara, deschid oblonul, caut de ce să mă prind ca să urc. Oblonul îmi cade-n cap! Îl deschid iar, sprijinindu-l mai deșelat de perete, să nu cadă. Urc. Găsesc pe băjbâite lădița de carton. O deschid. Caut. Și apuc de-un picioruș reșoul! Era acolo unde l-am pus. În ziua când șeful Gospodăriei gaze, încă pe timpul comuniștilor, mi-a făcut cadou o butelie și un aragaz micuț. Drept mulțumire pentru *zarisovka* ce-o făcusem despre el. Reșoul, unul rudimentar, pe care ne fierbeam noi ceaiul la redacția raională, nu știu prin ce minune, se pomenise la mine. Cobor mulțumit. Îl suflu de praf. Îi aranjez spirala. Introduc furculuța-n priză și aștept. Pe naiba! Nu roșește! Mă repăd vulturește spre contor. Clămpănesc siguranțele – nu-i lumină! Uitasem că nu era nici aseară. Potlogarii! Idioții! Iar ne-au deconectat-o!

Din cauza asta nu l-am putut avea musafir în căsuța mea pe Gri-gore Vieru. Îi trimisesem prin poștă ultima cărțuție de versuri și,

la două săptămâni, Poetul ieși pe prima pagină a *Tribunei...* cu o referință elogioasă de tot. La adresa plachetei mele! Consemnând (reproduc din memorie): „Cinste celui care a scris-o și editurii care a publicat-o!” Eram fericit. Cel mai mare poet român contemporan găsisese asemenea calificative pentru un autor aproape necunoscut de nimeni! De întâlnit ne întâlnisem, firește. La diferite lansări de carte la Universitate, la Uniunea Scriitorilor. Unde mai intram cu colegii de facultate din când în când. Dar nu ne dădusem mâna. Nu ne privisem în ochi niciodată. Nu trece mult după aceea și-ntr-o zi, intrând la redacție, îl văd, „palid ca lămâiul”, aplecat asupra unor foi, din care citea pentru secretara-dactilografă. Mă retrag, cam speriat, spre ușă. Dar secretara, zicându-mi pe nume, mă pofteste să iau loc. Și să aștept. Poetul se ridică pripit, se spropie de mine. Îmi strânge mâna („Poezia dumitale a fost o revelație pentru mine în ziua cea – unde ai ținut-o până acum, domnule? Ai să ieși cu două-trei poeme în antologia mea...”). Apoi reveni la foile lui...

Întors în urbea mea cu văzduh slavonizat, îi povestii doar lui Mișu despre acea întâlnire. Asigurându-l că am să-l rog pe poet să-mi scrie o prefață la viitoarea carte. Mă încurajase însuși poetul s-o fac, nu? Rogozul mășcat mă privi ca pe un extraterestru, proaspăt coborât din farfurie („Tu te-ai *căldărit* ori ce? Să scrie Vieru prefață pentru un poet anonim, ca tine?!”), după care mă sfătui să fiu cuminte. Să-l las în pace („Nu vezi cum îl încolțește în *Moldova suverană* o lepădătură de român venit de peste Prut? Și alți pigmei basarabeni de-ai noștri?”). Dar peste câteva zile, într-o seară, având curajul câtorva pahare suit în creierul mic, îl sun pe Poet. Răspunse chiar dânsul! Mă prezentai. Și-i spusei despre ambățul meu. De a avea de la el o prefață pentru ultima-mi plachetă. Se învoi. Dar îmi propuse să intru, mai întâi, la el acasă. Ca să vorbim. Chiar în ziua următoare dacă pot, pentru că trebuie să plece în România. Și-mi dictă adresa.

Avui o noapte albă. Alcătuii în minte un scenariu. Mai bogat în detalii decât acela cu care plecasem la Enciclopedie s-o felicit pe Mărgeluș cu prilejul zilei de naștere. Episod cu care terminam primul roman. Acesta e al doilea – cred că vă dați seama. Și cu toate șansele să fie ultimul înainte de examenul șugubăț – trecerea vâmlor... Băutură nu mă încumetai să cumpăr, ci numai o cutie de bomboane pentru doamna. Caut adresa. Sun la ușă. Deschide doamna. Mă pofteste să intru. Și... rămân buimăcit: intram într-o bibliotecă! Nu într-un apartament. Poetul mă salută. Și trecurăm din biblioteca-vestibul în biblioteca-sufragerie Pare obosit. Apăsător de poveri. Ce nu-s pe măsura ființei lui plăpânde, ca iarba foamei din '47. Se interesează de urbea noastră (voi folosi ghilimelele, deși reproduc din memorie): „Se vorbește tot așa, ca pe timpuri – în stradă, în organizații și instituții numai în limba străinilor?” (Doamna îi aduce telefonul, că-i solicitat). Poetul își cere scuze, rugând să fie contactat mai târziu. Apoi: „Se învață româna serios în liceele voastre românești?” (Doamna iar îi aduce aparatul, că-i solicitat). Poetul își cere scuze – promite că-l va contacta mai târziu. Apoi: „Și care-i prezența de spirit a intelectualilor voștri – vor vota iarăși comuniștii la următoarele alegeri?” (Doamna, tot calmă, din nou îi aduce aparatul, că-i solicitat). Poetul se irită („Deconectează-l, te rog, să pot vorbi cu domnul”). „Și ce faceți, mă întreabă, cu Episcopul cela al vostru – chiar e așa de antiromân cum pare când vorbește la televizor?” Îi spun că ierarhul mi-e coleg de clasă și cred că în ultima vreme... reușesc să-l mai... „Vrei să spui că reușești să-l dai la brazdă? Nu cred că ai să poți... Eu de câteva decenii caut să-l influențez pe X... (e vorba de un compozitor renumit pe care nu-l pot nominaliza din cauza unei mari nedreptăți – Poetul nepereche s-a călătorit dincolo înaintea mea) Și, vorbi mai mult cu amărăciunea ochilor, nu mai iese nimic... Dar am făcut atât de mult pentru el, să fie onorat și-n România!” Când se întoarce spre mine, întreaga-i făptură copilărea suferința.

Îi adusei aminte, cu strângere de inimă, cu ce rugăminte am venit. Și-i pun manuscrisul pe masa încărcată cu cărți și foi. Îmi promite că-mi va scrie prefața („Cum îmi promite, dacă nu-mi citise manuscrisul?!”), dar ceva mai târziu. Îl întreb dacă n-ar vrea să vină la mine. La căsuța de vacanță, pentru vreo săptămână. Ca să scape de telefoane. Zâmbește blajin: pentru o săptămână nu crede c-ar putea, zice, dar pentru trei-patru zile vine! Să-l sun și să vin după el. Poate chiar atunci îmi va scrie și prefața? mă străfulgeră gândul. Și mă ridic însuflețit. Și, din vestibul, mai întreb: „Se întâmplă, maestre, să plecați așa, pe vreo săptămână, la București? Îmi răspunde afirmativ. Atunci, vă pot ruga ceva mult de tot? prind curaj. Să mă lăsați să vă fiu paznicul bibliotecii până vă întoarceți”. „Iată că așa ceva încă n-am mai auzit!” exclamă doamna, râzând sonor (răspunsul ei l-am reproduș înlocmai)...

Ies afară și mă lungesc pe divanul scrâșnind din arcuri. Și aud țârâind cu amărăciune ploaia pe ardezia cancerogenă de pe acoperișul pridvorului meu. N-am mai apucat să-l aduc pe Poet la căsuța mea. N-am îndrăznit. N-am putut. Dintr-un banal și despotic motiv: ne deconectaseră lumina. Ca și astăzi. Ce faci, bădie Grig, în împărăția ceea a stelelor și a frigurilor albastre? Și a întunericii? Fără începuturi. Și fără sfârșituri. Ți-ai lăsat trupul ca ramura de salcie în cimitirul acelei capitale, înspăimântată, învrăjbită de pasărea măiastră a geniului matală. Nu ți l-au învălit în țărâna Pererătei. Să ți-l vâlureze iarba, precum ți-a fost vrerea. Păcat. Viermii, devorând carnea de sfântă a mumei matală, flămânziseră. Rău flămânziseră în așteptarea cărnii tale ostenite, bătute cu pietre. De fameni. Mici. Invidioși. Mușcați mereu de șerpia veninoși ai invidiei. În fața gloriei, trecută prin suferința verbului matală. Suferință mai mult tăcută în sudoarea versului, decât strigată. De-acolo, din spaima uriașă, albastră a cerului, nu-i mai vezi? Pe detractorii matală. Tot viermi și ei. Flămânzi. De lauri. Tot viermi și ei. Ai pizmei. Dar nu pot urca la

steaua care te-a găzduit regește, bădie Grig. Nici cu sufletul. Pentru că nu-l au. În locul unde luminează el, au veninul. Venin greu, ca păcura. Bun pentru hrănirea clipelor, nu pentru veșnicii...

27 Trag șapca la ceafă – mă trage curent rece dinspre estul vecinului meu. Care a sosit deja (i-am auzit mașina vuind) să lucreze în seră. Pentru dânsul nu există odihnă de duminică. Nu există niciun fel de sărbători. Le lucrează pe toate – și pe cele din calendarul ortodox, și pe cele din calendarul leninist, roșu. Drept e, am observat, la 9 mai, ziua victoriei ostașului roșu, care, după terminarea războiului, i-a ridicat buneii și pe taică-său, pe atunci preșcolar, trimițându-i la urșii albi, zic, l-am văzut în fiecare an cinstind victoria ocupantului cu frigărui și șampanie. Acum, la ora asta matinală de duminică, îl aud zângănind vedrele – se duce la fântână după apă, pentru că, în lipsa luminii... Ba nu! Nu mai se duce la nicio fântână! – se aude ticăind vesel motorașul generatorului. Pentru că moldoveanul-rus e gospodar. Nu-i un ziarist amărât ca mine. Încă de astă-primăvară, i-au săpat fântână lângă vilă. Și omul și-a instalat pompă de cinci mii de lei (informația o am de la taică-său, cu care ne salutăm și mai tăifăsuim câteodată), zic, și-a instalat o pompă și, în lipsa luminii, pornește generatorul și apa curge gâlgâind drept în poloboacele din seră. Visez și eu, cu invidie și ciudă, să-mi sap o fântâniță la câțiva pași de nucul meu liric. Să-mi slobod în ea o pompă de câteva sute măcar („Izvoraș”, bunăoară, că-s patriotul Moldovei!) și, când mă freacă ăștia de la Fălești cu lumina, să apăs pe... Îh! Să apăs doar... pe buricul babei Mașa de sub pădure, că generatorul costă o avere!

Toate aceste divagații de trei parale erau doar produsul învelișului nisipos al gândului meu dureros fierbător: ce să întreprend, ca s-o pot cumva felicita pe Nătălița mea? Că astăzi e ziua ei de naștere! Mă decid: formez numărul lui Mărgeluș. Aud un „Alo” somnoros.

- Buna dimineață, doamnă! Nu dormeai cumva?
- De ce n-aș dormi? E duminică, nu?
- Și nu te duci la biserică?
- Urmează o pauză, de tot suspectă pentru mine, știind cum frecventează biserica.
- Nu cred c-am să pot... Am dureri de cap. De trei zile mă îndop cu tablete.
- Și cu ziua Nătăliței cum e? Urmează altă pauză, care începe să-mi împungă nervii: Nu-i prea devreme s-o felicitez? Îmi dai numărul ei?
- E plecată... Peste hotare.
- Cu probleme de serviciu? Știam că era pe cale să se angajeze la un ziar din capitală.
- Nu.
- Tu poți vorbi mai cu lumea?
- Ce vrei, Toadere, de la mine? Nu ți-am spus că mă simt rău? E plecată cu logodnicul ei. În munți...
- Care munți?
- Nu prea știu nici eu! răspunse evident iritată Mărgeluș. Ce munți sunt în Columbia?
- Munții Anzi. Dar de ce a plecat tocmai în America Latină? N-avem noi Carpații noștri?!
- De-acolo e băiatul, răspunse mai moale soțioara mea prin corespondență.
- Nu-i român de-al nostru?! exclamai pierit.
- Nu... E un columbian...
- Negru?! zbierai sărind de pe divan – tremuram, ca un ocaș bolnav de tifos.
- Nu-i chiar negru. E mulatru... S-au găsit pe internet, s-au plăcut și... Femeia, pe semne, își da seama că turb. Și turb în muț-

nie. Nefiind capabil să scot două silabe din coardele mele paralizate. De-aceea, probabil, găsi de cuviință să mai adauge, de data asta mai pițigăiat: N-ai văzut tu așa bărbat frumos! E sportiv! Alergător pe distanțe lungi... Și, după o pauză gătuată: Nu te bucuri?

– Cum nu?! strânsei în palmă telefonul, gata să-l sfărâm. Mă prăpădesc de bucurie! Va trebui să sărbătoresc evenimentul, că-i unul... jos pălăria! Te pup pe botișor pentru aceste noutăți!

– Și eu te pup. Pa! Și închise.

Ocup iar poziția orizontală. Și înghesui paltonul sub cap. Că-mi ardea ca focul. Îmi spusei: ori înghit o pastilă de tensiune (pe care n-o aveam, firește), ori mă îmbăt cu votcă ori... țuică. De orice fel! *Troi...* Nu, în afară de *Troinoi!* Că n-am tâmpit cu totul! Unde-i spurcăciunea de boschetar care mi-a bătut în portiță? I-aș da douăzeci de lei și l-aș trimite la baba Mașa. După o sticlă de spirt aghezuit cu H₂O! Mie nu-mi vine să mă duc – se va zvoni că jurnalistul Marcu bea *bormotuhă* de asta nenorocită! Și-apoi, are o turmă-ntregă de câini... Dar, ia stai! Cum să-i dau douăzeci de lei, când am numai bancnota asta de douăzeci? Autobuzul nu mă ia mâine dimineață gratis! Îi pot da alcoolicului numai treisprezece – să-mi rămână șapte lei pentru bilet. S-ar putea să pot pleca și cu cinci lei... cu vreo mașină de ocazie. Dar depinde peste cine dai. Că poți să te alegi și cu ocară bună întinzându-i particularului numai cinci lei, el știind că biletul la autobuz costă șapte... Să admitem că boschetarul aruncă și el din partea lui cei șapte lei, dar... cum bei poșirca ceea a babei fără hăleală? Că restul cela de franzelă i l-am dat lui Bim!

Situația era de tot parșivă. Neîndoielnic. Fiica mea, unica fiică... legitimă, și-a găsit un logodnic de culoare! Și are facultate, e jurnalistă cu masteratul luat, dragă Doamne!! Frumoasă ca o prințesă, erudită, având și o educație... serioasă, trebuia să-și găsească un?... Și sării pe șezute, fulgerat negru: nu-i cumva... islamist?! Asta a mai rămas – să se mărite fiică-mea cu un mahomedan! Bag mâna în bu-

zunarul spart. Caut telefonul. Îmi tremură labele... Nu-l pot debloca! Apăs receptorul verde. Hotărâi să fiu calm. Cât mai calm... Nu răs-punse de-odată. În sfârșit:

– De ce nu te astâmperi, dragul meu?

– Lasă-mă tu cu „dragul meu”! Spune-mi: e islamist?

– Cine?

– Logodnicul! zbierai, – ce mă mai întrebi?!

– Asta era..., oftă Mărgeluș. După care tăcu.

În clipele ce urmară chiar credeam că mă sufoc. Așteptam însă. Sentința. Nu putea să nu știe, dacă a discutat cu Nătălița despre băiat. Era cu neputință să nu știe! Și, uite, că tace! De ce tace?! Înseamnă că-i adevărat! E mahomedan! Are s-o convertească! Nătălița înfășurată-n feregea! Islamiștii ăștia-s fanatici! Are să-i bage pe gât Coranul! Ateu nu sunt, ortodox veritabil – cu atât mai mult, dar proprii mei copii să se convertească în altă credință?! Și, mai ales, în cea musulmană?! E de neconceput pentru mine... Nu le-a fost destul că sute de ani ne-au luat cu silnicie fecioarele-n haremuri – acum vor să le facă și soții?! Soții-roabe, pentru că femeile lor sunt umilite și-n mileniul trei! N-au nici pe departe libertățile pe care le au femeile noastre. Și uite că tace!

– De ce taci, femeie? Îți place să mă-nnebunești? („E o nemernicie să ascunzi de mine – sunt tatăl ei doar!”) De ce nu-mi spui tot ce știi ?

– Știu doar că se întâlnesc acum a treia oară. Și că se iubesc. Altc-eva chiar nu mă interesează...

Acum trebuia să răspund eu. Dar amuții. Ce puteam să-i spun auzind asemenea... („Cum să nu te intereseze, idioato?!”), asemenea ineptii!

Dar continuă ea, cu o calmitate ce mă stropi cu benzină – rămâ-nea doar să-mi dau foc:

– Ți-am spus că nu mă simt bine și... am avut o noapte albă. Am luat un somnifer și vreau să dorm, înțelegi?

– Sigur că înțeleg! Cum să nu înțeleg? Pe tine nu te preocupă în fața cărui Dumnezeu se vor închina nepoții tăi! Și ai să ai o droaie întreagă! Pentru că mahomedanii ăștia nu se opresc până nu-i fac pe toți! Și închisei. După care scuipai și trimisei spre poartă două sudălmi rusești și alte câteva românești.

Chiar nu-mi rămase altceva de făcut decât să mă îmbăt. De bucurie! Pe Nicu Rediș nu-l puteam nicidecum deranja – în zilele de duminică, nu-l puteai clinti din familie. Era inutil deci să plec în oraș. Acasă n-aveam rezerve lichide. Nici financiare pentru ameliorarea bolii suptului. Mișu era plecat de ieri la părinți – huzurește acum, mangositul, printre butoaiele lui taică-său! Spurcăciunea de boschetar nu mai apare. Slabă nădejde de are să mai bată-n poarta unui „baptist” nebăutor ca mine. Rămânea doar... Tudor, președintele asociației noastre. Dar cum să-l deranjezi tu în timpul slujbei? Știam: în fiecare duminică, se duce la biserică împreună cu soția. Inspirație pentru scris nu aveam – afară bureza îndesat. Și eu n-am însăilat vreodată un vers în altă parte, decât doar sub nucul meu liric. Intru-n căsuță. De-aș putea asculta, îmi zic cătrănit, măcar niște știri la vreun radio... Și-atunci îmi amintii: tămâia mamei lui de Costică! Din februarie îl aștept să-i prindă și să-mi aducă tranzistorul! După prima spargere, polițistul de sector, amenințat că-i voi scrie ministrului de interne, de nu-i prinde pe hoți, ce-a făcut ce-a dres, i-a găbjit, nu i-a găbjit, dar mi-a restituit personal pierderea – o tigaie, trei farfurii și un ceanaș nou-nouț. După a doua spargere, l-am amenințat iar că-i scriu ministrului – de data asta, hoții nu-mi intraseră pe geam, dar îmi forțaseră ușa. Costică-polițistul s-a prezentat la căsuța-mi cu un coleg în civil, aducându-mi un lacăt nou și punând la bătaie un coniac și un borcan de vin, cârnații aparținându-i de asemeni. Dar, uite, după a treia spargere, m-a fraierit! Hoții îmi stricaseră două ochiuri de geam, dispărând cu tranzistorul – unul vechi. Pe care-l cumpărasem pe banii ce-i promisem în sov-

hozul *N. K. Krupskaja*. Din ce considerente a fost botezat un sovhoz cultivator de vii, cu fabrica lui de vinuri, cu numele consoartei sterpe a lui Lenin, pentru mine era și atunci o enigmă. Ziceam, pe care l-am cumpărat, student fiind, trimis la culesul poamei. Mi-a vorbit la telefon că-i cunoaște „pe dracii ceia de copii” ce mi-au intrat în casă, așa le-a zis, și că pune el mâna pe dânșii! Dar nici până astăzi nu mi-a adus tranzistorul! Nici n-a intrat barem cu-o sticlă de votcă să lămurim lucrurile... Pentru că eu am suportat toate cheltuielile pentru stricăciuni – am plătit meșterul să-mi aducă, să-mi taie și să-mi instaleze la loc cele două ochiuri. Și, în plus, am rămas și fără tranzistor! Îi aveam numărul în agendă. Formez:

– Domnu căpitan? Te salută corespondentul Marcu. Ești acasă? Foarte bine! Și pentru polițiști duminica trebuie să fie duminică... Cu sănătatea o duc eu cum o duc, dar, uite, aștept de... aproape zece luni să-mi dai de știre – ai pus laba pe răufăcătorii ceia... pe care, ziceai, îi știi cine-s, dar până acum... Aștept tranzistorul... Aștept să-mi fie recuperati banii pentru stricăciunile ce mi le-au pricinuit dracii, și... nimic! Chiar astăzi mă întorc în oraș și-n numărul următor public o scrisoare deschisă către ministrul vostru! Și-i spun cum vă faceți pe-aici datoria... Vasăzică, dacă n-am scris atunci plângere și dumneata n-ai înregistrat-o, acum poți să mă trimiți într-un loc? Îmi pare rău, măi Cos... dle căpitan. Ne cunoaștem de-atâta timp doar... Și Tudor, președintele, te-a pus la curent atunci, chiar a doua zi, după spargere... Bine, stimate domnule: așa și voi scrie ministrului – pentru dumneata hârtia contează, nu necazurile omului... La revedere!

Închid și aștept. Căpitanul acesta, Costică și mai nu țin minte cum, n-are studii de polițist, ca și majoritatea covârșitoare în gubernia R. Moldova: educatori de grădiniță, învățători de clase primare, de mizică, de discipline tehnice etc. Nu-l bănuiesc de asta pe Costică, dar majoritatea se angajează strecurând mită crasă în mâini păroase

sau grație nepotismului. Având o poliție alcătuită cu preponderență din diletanți, de unde crime, furturi descoperite? Costică e consăteanul unui cunoscut de-al meu ce și-a abandonat (nu cunoscutul meu, ci Costică) postul de învățător, încadrându-se în poliție. Și pot spune că mi-a lăsat o impresie de băiat mintios și descurcăreț. Acuși mă sună. Pot pune pariu că mă sună. L-am pus pe cărbuni amenințându-l cu scrisoarea deschisă. Dacă nu mă sună, îmi schimb părerea despre dânsul. Nu-și mai dă el seama că asemenea rahaturi nu se publică-n *Tribuna*...! Dacă nu mă sună, e o oaie! Sau, poate, invers: dacă se sperie, e o oaie? Prefer varianta a doua – important e să vină cu sticla și zacusca! Hopa! Cântă telefonul – s-a prins! Ridic:

– Alo!... Nu-i vorba de supărare, domn' căpitan... Dar cine-ar putea să să bucure în locul meu?... Nu, nu știu dacă plec astăzi... Poate pe la prânz... Putem sta de vorbă – de ce să nu putem? Numai că... Scuză, dar am avut niște musafiri aseară și... n-am să am cu ce să-ți stau în cale... Bine, te aștept. Închid.

Vine! Nu v-am spus eu că vine? În jumătate de oră e aici! Mă hotărâsc: iau măsuța de la bucătărie și o aduc în cameră. S-a făcut. Acum trebuie să caut ceva s-o acopăr – dacă vine omul cu... nevasță-sa, bunăoară? În afară de ziare, n-am nimic... Nu-i bine. Renunț. Mai potrivit ar fi să spăl mușamaua, că-i zoioasă. Dar cu ce-o spăl, dacă n-am cu ce? Nicio problemă – o spăl cu apă și săpun! Vai de capul meu! Care săpun, dac-am uitat să-mi cumpăr? Nu m-am zgârcit – chiar uit mereu să-l cumpăr! Atunci? Rad frumușel jegul cu cuțitul și... Am un briceag pe care mi l-a meșterit Iohan, un neamț ce lucra la uzina militară. El, cu mâinile lui, l-a făcut. Din metal lucitor și tare – de când îl am, nu l-am ascuțit. Mă servește la orice. Îl mai scarpin de betonul scării și mă apuc de lucru. Umezesc, mai întâi, cu spălătorul mușamaua. Și aștept – las să se înmoaie jegul. Iar până atunci, iau ciotul de mătură și mătur. Așa... Fărăș n-am, dar sacrific aripa unei lăzi de carton de lângă etajera din tindă, pe care păstrez

vreo douăzeci de cărți mai valoroase românești în grafie chirilică. Nu m-am îndurat să le azvârl. Scot gunoiul. Revin. Mă apuc de ras mizeria. Îmi reușește! Va arăta ca nouă, nenorocita! Adică mușamaua. E de înțeles, îmi va trece pragul totuși un căpitan de poliție...

28 A căzut zăpadă curată peste orașul murdar al tinereții și al ultimelor două decenii ale vieții mele. Viață inutilă, care, uite-o, că se apropie de finiș. De întins aș putea s-o mai întind eu, nu-i vorba, că și părinții, și bunicii au avut viețuire lungă, dar ce folos din asta? Același filosof, Constantin Noica, își exprima, la un moment, încrederea că „și-a găsit o încadrare în societate” – cea de a fi incomod. Zicea că nu e un lucru ușor: „Trebuie să sfârșești prin a fi cineva ca să se împiedice lumea de tine. Dar când reușești, ce plăcut este”. Eu, care am simțit de când începusem să mă maturizez că sunt incomod pentru toată lumea, n-am bănuțit chiar niciodată că omul ar putea să se aleagă cu satisfacții de pe urma asta! Dar, recitind referința gânditorului, mi-am dat seama, până la urmă, că acea plăcere despre care vorbește dânsul nu o capeți conștientizând că ești incomod pentru oameni, ci te alegi cu ea dându-ți seama că ești „cineva, ca să se împiedice lumea de tine”. Prin urmare, conștiința propriei valori care deranjează micimea din jurul tău – asta poate aduce satisfacții. Așa înțeleg eu lucrurile. Dar poate le înțeleg pe dos? Și concluzia asta la care am ajuns ar trebui să mă indispuină. Sau, cel puțin, să mă pună pe gânduri. Așa ar fi normal. De ce să mă indispuină? Foarte simplu: pe cine l-ar bucura stigmatul sorții de a fi incomod pentru vecinul de palier? colegul de serviciu? femeia pe care ți-ai ales-o spre a împărți cu ea nu numai patul conjugal, dar și zorii ce auresc fereastra, dar și umbrele nostalgice ale înserării? Cu totul altceva însă ar fi să-ți incomodezi redactorul, colegii invidioși, cititorii ce nu-ți împărtășesc gândurile, idealurile, dar totuși îți citesc materialele! Să-i incomodezi, pentru că dânsii se împiedică de

ideile și forța argumentelor tale! Aș fi fericit să trăiesc măcar uneori conștiința existenței acestui „cineva”, care mi-ar justifica întrucâtva inconvenientele aduse celor din anturaju-mi.

De când îmi exercit profesia de ziarist, am tot trăit acest scârbos sentiment că incomodez multă lume. Pe timpul sovieticilor, lucrând la ziarul raional, eram apreciat și laudat în ședințe de către redactor pentru portretele ce le făceam oamenilor simpli de la țară („Luați exemplu de la Marcu – el nu realizează, cum faceți voi, niște mortăciuni ce vorbesc lozinci aninate pe pereții grajdurilor. De-aceia eroii *zarisovcilor* lui (un fel de schițe mici despre fruntașii din producție) sunt oameni vii, nu scheme”), din această cauză producându-le incomodități, firește, celorlalți colegi. În special, evreicelor Roza și Frida, să le ierte Dumnezeu lor, care îmi mai și traduceau materialele în rusă. Eram privilegiat într-un fel, fiind unicul colaborator care nu-mi scriam articolele în limba „eliberatorilor”, ci „moldovenește”. Îl incomodam și pe colegul Semion care râvnise ani în șir la postul de locțiitor de redactor, dar, până la urmă, l-am ocupat eu. Îl mai incomodam că, fiind responsabil de aspectul stilistic și gramatical al materialelor traduse-n „moldovenește”, îmi permiteam să-i corectez puzderia de greșeli din articole, care, mai întâi, treceau prin mâinile sale, – era ambățul lui, cu toate că nu-l puneam nimeni s-o facă („Nu te fă, Marcule, că ești mai hâtru ca mine – n-am absolvit amândoi aceeași facultate?”).

Iar după ce-am trecut să lucrez la *Tribuna...*, cercul acelor incomodați de mine s-a lărgit catastrofal: când se întâmpla (și se mai întâmplă) să lovesc în protipendada democrațiilor noștri (pentru că fac prostii mari), îl incomodam (și continui să-l incomodez) pe redactorul-șef, un patriot-unionist din fașă („Răi-buni, dar sunt ai noștri, Marcule”). Dar în urbea-mi mlăștinoasă, cu aer muscalicizat, la tot pasul dau de incomodați: de-i satirizez pe cei din partidul de centru-stânga (spre satisfacția celor din partidul de dreapta), sunt

huiduit de susținătorii acestora, care-s, majoritatea foști votanți ai comuniștilor, tipi intransigenți, duri, ce sunt în stare să te trimită la origini fără menajamente și în văzul lumii. De-i ostracizez pentru inactivism politic pe cei din eșichierul politic de dreapta (spre admirația leniniștilor din stânga și mulțumirea reținută a celor din segmentul centru-dreapta), îmi incomodez nu numai șeful, riscând să fiu redactat „cum trebuie”, ci și prietenul meu, Mișu Rogoz („De ce trebuia să-l critici pe Președintele Țeapă, că n-a organizat tineretul PLM-ist să protesteze împreună cu moldoveanul cela de culoare, în ziua sosirii ministrului de externe al Rusiei? Parcă, dacă erau proteste mari, edilii noștri democrați nu prelungeau tratatul cu Kremlinul?”). Recunosc, Mișule: l-ar fi prelungit. Cu toate că eu, naivul, văzând acum doi ani că vin în fruntea guvernului oameni tineri, școliți în universitățile din România și Europa, aveam convingerea că, în sfârșit, protipendada noastră moldovenească nu va linge fundul Kremlinului! Cum au făcut-o ceilalți președinți și premieri până la ei.

N-am devenit cineva, ca să se împiedice lumea de mine, vorba filosofului, dar, uite, că se împiedică la tot pasul! Acum câteva ore, intru în unul din autobuzele nr. 21, al căror proprietar e un proaspăt venit din Magadan, și iau loc ca tot omul. Dar la următoarea stație, mă ridic și-i cedez scaunul unei țărance, cațapă, pe semne, cu două tolbe mari. Ea se așază-n locul meu și nu-mi spune nici „Pupă-mă-n fund”! Eu mă enervez și o întreb cât se poate de galant și românește: de ce nu-mi spune nimic? Ea mă privește ca pe-o barabulă degerată („A cito tebe skazati?”).

Dar se apropie taxatoarea, o moldoveancă tânără, zdravă, c-ar putea să tragă-un tren din urma ei („Du-te la țiganii tăi de peste Prut și cere-le lor să te pupe-n cur, că le oferi locul”), vorbindu-mi, precum vedeți, tot într-o română agreabilă. Iese că, preț cât ai trage câteva fumuri de țigară, am incomodat două ființe – țăranca cațapă

cu tolbele și taxatoarea moldoveancă. Ambele, la sigur, la alegerile viitoare n-au să voteze unioniștii din PNL-ul dnei Pavlicenco. Dacă ne gândim bine, în mod indirect, s-ar putea s-o fi incomodat și pe dna președintă, și pe unioniștii ei, pentru că, incomodându-le pe acele două, nu le-am pornit și mai avan împotriva Marii Uniri? Ideal pentru care pledează-n program acest partid. Toate se leagă-n lumea asta, măi oameni buni. Nimic nu pare a fi întâmplător. Chiar și visele noastre. De-ați citit, acum două săptămâni, materialul meu, *Vreau să fiu negru*, cu care l-am incomodat, cum vă spuneam, pe amicul Rogoz, ați fi putut să vă convingeți în plus de acest adevăr. Nu l-am pus în discuție în „Clubul dezbaterilor” al lui Rediș, dar vi-l inserez cu prescurtările de rigoare (sper că nu vă incomodez prea mult cu producția-mi gazetărească):

Astă-noapte, am avut un vis cu spaime: din umbre clătinătoare și zdramicate pe la margini, se încropise imaginea unui negru năsoi, cu o șuierătoare-ntre buzele groase, înfruntând haiducește un cordon de polițiști...

Mă trezii transpirat. Era, fără îndoială, bărbatul de culoare pe care-l arătase cu o seară înainte o televiziune de-a noastră fluierând în fața Ministerului de Externe. Îmi aminteam și de dialogul stupid dintre acesta și viceministrul acestui minister care ieșise la protestatar, muștrându-l că pute. La care negrul îi răspunse, într-o română prea desăvârșită pentru gubernia R. Moldova care-i acordase cetățenie, că vicele îi un rasist și că el protestează în numele poporului R.Moldova pe care Rusia vrea să-l țină și-n continuare sub călcâi.

Omul de culoare a fost unicul moldovean democrat care ieșise-n ziua ceea să protesteze împotriva sosirii ministrului de Externe al Kremlinului într-o vizită la noi!... Negrul a fost în ziua sosirii ministrului rus unicul protestatar care cerea evacuarea armatei a 14-a de pe teritoriul Transnistriei (ne mai hrănim cu iluzii că aparține Moldovei?). Mai cerea și altele, dar nu prinsei cu auzul meu demodat.

Bravo, Alianță Democratică! Bravo, patrioți tineri ai Basarabiei! Ați demonstrat cu brio că puteți arunca pietre la 7 aprilie 2009 – de ce n-ați ieșit să aruncați barem niște ouă clocite în ministrul kremlinist care ne-a venit să prelungească un tratat care îi umilește până la sânge pe trăitorii acestei gubernii?

În clipele ce urmară după secvențele televizate despre care vă spun, mi-am dorit sincer, ba chiar sincer de tot să fiu eu în locul celui negru venit în negreața noastră despotică ancestrală ce se cheamă lipsă de demnitate... Un curajos analist politic afirmă că hărtia ceea cu angajamentele Rusiei vizând respectarea integrității statului nostru e o ficțiune grețoasă, care nu-i bună nici de pus în cui undeva...

Cred, măi oameni, că e mai bine să fii negru, pe dinăuntru fiind alb nobil, și cu totul dezolant e să fii alb, pe dinăuntru fiind negru putregăios. Sau, și mai rău, roșu leninist, hidoșenia din creierul nostru, care pute cel mai tare și cu care aceste ultimele două generații se vor duce în mormânt.

P. S. Când l-am mai auzit pe zurbagiul de culoare că vrea, devenind Președinte, să săvârșească Unirea, mi-am zis: ori e nebun unionistul negru, ori ziaristii rusani au pus la cale o mârșăvie, ca să mai poată râde de moldoveni...

Toader Marcu

Nu v-am spus eu, dar Mișu îmi aducea și alte reproșuri („Ce te-ai legat de tinerii care au aruncat cu pietre? De ce-i atribui tineretului democrat această pacoste? N-ai înțeles până acum că au făcut-o huliganii puși la cale de banda p.c.r.m.-ului?”). Când i-am dat peste nas că Procuratura încă n-a adus probe să afirmăm asta (peste câteva zile se împlinesc trei ani de când le caută, și procurorii noștri nu le găesc!), Mișu-al meu îngھیți gălușca. Acest articol i-a răscolit

și pe unii foști colegi de facultate, care mi-au telefonat, bătându-mi obrazul...

Apoi vine și fosta-mi amantă, Adela, cu mesajul ei pe internet... Care se simte evident incomodată, că nu i-am scris eu primul (din cauza orgoliului, zice)! Până și numele-mi adevărat de botez a incomodat-o – e demodat, zice! Și iar îmi amintește că m-a îndrăgit din clasa a nouă! Și m-a urmărit ca o nălucă timp de peste douăzeci de ani! Și că mi s-a dăruit cu patima... ce n-o cunoscuse nici până, nici după aceea! Uite că i-am memorizat chiar scrisoarea! Iese că am incomodat-o rău făcând-o să se îndrăgostească prea devreme de profilu-mi? Și c-am deranjat-o urmărindu-mă ca nălucă timp de douăzeci de ani? Sper că n-am incomodat-o măcar dăruindu-mi-se – cu patima ceea unică, irepetabilă?! Trebuie să recunosc: în ambele cazuri când ne-am iubit, m-am simțit și eu în al nouălea cer. M-a găzduit cu atâta căldură prima oară în apartamentul ei atât de frumos mobilat, inundat de ghiveciuri cu flori exotice (l-am descris în primul roman). Și m-a servit cu vinul meu preferat – *Negru și Roșu de Purcari*. A fost înamorată tragic. Dar, poate, că și acum e? A descusut-o pe Dina, tot fosta-mi amantă, de la salonul de degustări, pe când eram student, care-i vinul meu preferat și, după mulți ani de „vânătoare”, mă găbjește, în sfârșit, și mi-l pune pe masă!

Sună muzicuța telefonului. E Mărgeluș.

– Te-ascult, distinsă doamnă...

– Oho! „Distinsă” încă nu mi-ai spus, mi se pare...

– Îți spun acum.

– Ce faci?

– Fac aceea ce făceam și acum o săptămână, ce făceam acum o lună, ce-am făcut acum un an, acum doi ani, trei ani etc., de când ne iubim la telefon!

– Oprește-te, Toadere. Te-a supărat cineva și-acum... te răzbuni pe mine? Și, după o pauză moale: Te-ai mai calmat? Acum spune liniștit, fără răcnete: de ce ești revoltat? ce vrei de la mine?

– Sex vreau! răcnii ca un descreierat. Sex adevărat! În cearșafuri albe! În cearșafuri foșnitoare! La orice oră de noapte ori de zi – când mi-e pofta! Cu soția mea de cununie, cu soția mea legitimă – asta vreau!

Femeia luă iar o pauză. Da data asta, pe deplin motivată – în locul ei, gândii febril, cine și ce ar fi putut să mai spună? În sfârșit, mă întrebă și-n glasu-i intuiii, vreți să mă credeți ori ba, nevinovata nedumerire întruchipată:

– Bine, dragul meu, dar noi am mai vorbit despre asta și nu o singură dată!

– Am vorbit, răspunsei și simții că mi se îngroașă vocea, urcându-mi-se ceva noduros și aspru-n gât. Făcui o sforțare, ca să mai adaug: Scuză-mă, draga mea, – mi-a venit și mie, uite-așa... O zi bună! Și închisei.

Mă lăsai pe divan, privind fix în tavan – cât ai măcina, aprins, o idee ce poate iată-iată să-ți scape, cât ai aduna o fleandură de curaj, ca să poți face un salt și să sari peste o tranșee. Sării în picioare însă, ca aruncat de arcuri: scuipe eu pe fidelitate, gata! Până când am să mă iubesc cu ea la telefon, până când?! Până voi deveni impotent?! Că la mine refuză categoric să vină! Iar la Chișinău, zice, îi e incomod să facă sex în apartamentul lui unchiu! Are să poată ieși din locuința lui, zice, când reușește să vândă castelul din Dușmani... și-și cumpără casă în capitală! Refuză să ne întâlnim la Enciclopedie – de ce refuză?! Poate că îi face vizite un alt donjuan? Pe care-l știe și unchiul și... nu mai vrea să-i trec pragul?! Că nu-mi vine nicidecum să-l întreb pe Guțu. Nu îndrăznesc și capătul! Uite, de-acum atâția ani umblu nebun cu bănuielile astea-n tărtăcuță și nu mai știu ce să cred! Destul! Scuipe pe devotament și plec la Adela! Chiar sâmbăta asta ce vine! Plec? Dar dacă mă arestează ticăloșii ceia de separatiști?! Îmi incriminează vreo activitate de spionaj și mă bagă la dubă?! Nu. Să vină mai bine ea! Are copil mic? Las' că nu-i chiar mică – la toamnă,

mi-a scris, se duce la școală. Să lase fetița cu cineva pentru o zi-două. De mă mai iubește și... își mai dorește să procreieze cu mine un băiețel, să vină! Atâta doar... Unde o primesc? Că nu-i de dorit defel s-o vadă vecinii – cine știe cum se întorc lucrurile cu Mărgeluș? La hotel tot n-o pot duce – și de-aș putea, m-ar costa o avere! Trebuie să mă sfătuiesc cu Mișu... El ține mult la Mărgeluș, dar, ca bărbat, trebuie să mă înțeleagă – cât pot trăi așa, fără sex?!

Formez numărul:

– Alo! Fotoreporter Rogoz?

– El îi!

– Nu poți veni la mine? Ți-a mai rămas ceva în damigeana ceea, nu? – că am o chestiune de rezolvat... Vreo doi litri? Așa de puțin?!... Da, da, cât se poate de urgent!... Iar alegi fasole?! Da ce, Dumnezeu – te îndopi cu fasole peste o zi? Da' Nadiuța ce face?... Ce să-i spui? Pe un mincinos ca tine să-l învăț eu ce să spună? Spune-i că vreau numaidecât să-mi aduci să văd pozele ce le-ai făcut la ultima deplasare... Încă nu le-ai făcut?... Da' ce, Nadiuța verifică și asta?! Măi omule, măi, spune-i că... trebuie să asist și eu când developezi pelicula... Că ultimele fotografii trebuie trecute direct în calculator și tu nu-l ai... Hai, te aștept!

Îmi întoarce pe dos nervii uneori Mișu ăsta. Acum, la sigur, nu dorește să vină! Vrea, bețivul, să soarbă singur ce i-a mai rămas în damigeană! Hai să facem un calcul: s-a întors de-acasă, duminică, cu zece litri. A doua zi, luni, am gătit trei litri în doi – ei, și Nadiuța a luat de două ori câte jumătate de pahar, dar asta n-o socotim. Acum, zice mangositul, – poți să-l crezi pe Rogoz?! –i-a mai rămas doi litri! Vasăzică, până azi, că suntem în joi, el singur a supt cinci litri! În numai două zile! Dacă în jumătate de ceas nu sosește, nu-l mai iau data viitoare la Rediș! I-o fac eu! Trebuia, de fapt, adineauri să-l ameninț – te pomenești că-n damigeana ceea a rămas ceva mai mult...

Vasăzică, peste câteva zile, mă voi întâlni cu Adela... Rămâne doar să accepte să vină ea la mine. Ar fi o nesăbuintă să plec eu în cuibul separatiștilor. N-are cum să refuze – a fost ideea ei să ne întâlnim! Cu ce umplu buzunărașul timpului așteptându-l pe Mișu? Pe pervaz dau de blocnotesul gros cu notițe de lectură. Mi-amintesc, îmi făcusem niște adnotări la câteva emisiuni TVR 1, în care apăreau eseștii Andrei Pleșu și Gabriel Liiceanu, antrenați în niște dialoguri. La una dintre ele, mi se pare că vorbeau despre miracolul întâlnirii. Interesant... Ia să văd... Mă întind pe divan, punându-mi perna sub cap – așa fac lecturi de când mă țin minte. Răsfoiesc blocnotesul. Găsesc. Nu le reproduc întocmai, dar așa cum le-am prins, despicate de pe buzele lor : *Întâlniri de însoțire... Întâlniri gata făcute... Întâlniri care dau roade... Întâlniri neașteptate... Întâlniri care te derutează, care te blochează...* Se încerca o clasificare spontană, improvizată ad-hoc. Și la un moment dat, pe neașteptate, Liiceanu își întreabă interlocutorul: *În crepuscul, mai poți întâlni?* Nu-mi amintesc ce i-a răspuns Pleșu... Dar acum, recitind întrebarea, mă cutremur cu spaime... Am senzația stranie că... sunt aruncat de valuri... Pe o insulă!... Jur-împrejur, cât prinde dureros ochiul, numai pustietatea albastră, mișcătoare a mării... Ascult cu auzul înfricoșat suflarea, tremurată văluos, a apei... Și simt cum mă topesc în ea, picătură cu picătură... Centimetru cu centimetru... Într-adevăr, ce întâlniri mai poți avea în crepuscul? Când simți scurgându-ți-se, implacabile, ultimele lumini ale viului? Când realizezi că uriașa gură a genunii se cascadează spre a te înghiți? Pentru că ești așteptat dincolo, în împărăția absorbitoare a umbrelor... De unde a te întoarce n-ai cum... Mai buchisesc ieroglifile, însăilate atunci în mare grabă... și am impresia că am mai pomenit undeva de referințele acestor filosofi... (îmi joacă festa memoria): *Orice întâlnire e un răspuns la întrebarea pe care trebuie s-o pui... Nu toată lumea beneficiază de întâlniri miraculoase... Întâlniri ce te trimit spre unele orizonturi...* Și dacă pentru sâm-

bătă am decis să mă întâlnesc cu Adela, e firesc să mă întreb: care din aceste referințe s-ar potrivi mai bine întâlnirii noastre? Dintre cele pomenite ceva mai sus, nu mi se pare adecvată niciuna. Doar, poate, a treia. S-ar putea să „dea roade” și întâlnirea noastră. Depinde de disponibilitatea Adelei... Eu, sper, voi fi disponibil. N-are de ce să mă deruteze, să mă blocheze întâlnirea de sâmbătă. Pentru mine, Adela a fost pur și simplu o femeie frumoasă, inteligentă, care, dacă în primul sfert de oră, când ne-am întâlnit prima dată, părea să mă deruteze – e chiar în firea lucrurilor ca o femeie, întâlnind întâmplător un bărbat, să-l invite-n casă? – apoi, confesându-se cum și când s-a îndrăgostit de mine, a dispărut între noi orice blocaj. Și nu concep: de ce această întâlnire pe care și-o dorește ea, în primul rând – e foarte clar din mesaj – ar putea fi răspuns la vreo întrebare pe care trebuie s-o pun? Așa afirmă Pleșu, mi se pare. N-am nicio întrebare pentru Adela. Pentru că nu e învăluită în niciun fel de enigme această întâlnire, ca să arate a fi miraculoasă...

Va fi totuși una care mă va „trimite spre unele orizonturi”? Să vedem cine spune asta: nu-i clar. Unul dintre ei, la sigur. Chiar nu mi imaginez niciun fel de orizonturi spre care m-ar putea trimite această întâlnire. Fiecărui individ, la naștere, îi sunt predestinate un anumit număr de orizonturi, nu? Spre care își îndreaptă corăbiile. Corăbiile idealu... Nu, e emfatic spus – corăbiile aspirațiilor, visurilor. Și când una naufragiază, orizontul spre care plutea se închide. Și tot așa – naufragiază a doua, a treia etc., până când se închid toate orizonturile. Și omul, rămânând fără orizonturi, nu-și mai trimite nici corăbiile – încotro să le mai trimită? Cine ți le mai așteaptă? Și unde? Corăbii ți-au mai rămas – mai puțin strălucite, mai puțin cutezătoare, dar nu le mai poți avânta nicăieri, pentru că orizonturile îți sunt închise! Partea cerului, mărginită de linia orizontului, s-a înnegurat, s-a smolit și zarea, pare a fi ultima, a pierit! Și-atunci ce-ți rămâne? Să-ți îneci singur, pe rând, și corăbioarele ce ți-au mai

rămas. Această procedură despotică poate că s-ar consuma fără mari suferințe, de nu și-ar arăta din când în când coltele azuriu speranța: da' poate nu merită să le îneci pe toate? Da' poate ar fi cazul să mai aștepți?...

Se aude soneria la ușă. E Rogoz. Merg să deschid.

– Salut! M-am reținut un pic, că au sistat iar apa – de trei ori în ultima săptămână au crăpat niște țevi în preajma blocului nostru! Tu înțelegi, măi Toadere? De trei ori! Și a trebuit să car apă de la fântână și-i un rând și-acolo, măi, de-ți crapă rânza! Când are să mai fie ordine în gubernia asta, cum îi zici tu? Se schimbă nerozii de la putere, dar idioțeniile rămân!

– Îi tragi bine cu discursul! Ce-ar fi să-ți înaintăm candidatura din partea partidului lui Țeapă în consiliul orașenesc?

– Caută-ți de treabă! Rusofonii au să-i voteze pe comuniști încă-un secol înainte! Orașul ăsta au să-l călărească rusofonii, până când ne vor înghiți ei pe noi. Și vom dispărea împreună cu păstorul nostru tot visând la libertate...

– Vom dispărea. Cum să facem umbră pământului fără iluzia de libertate? Fără sentimentul artistic? Uite ce scrie Noica: „Tot ce e nostalgic și libertate, tot ce e sentiment artistic, tot ce e sete de zări noi – spun unii – ține la noi de sufletul păstorului”.

– Ai să mă înnebunești cu citatele tale din Noica! Să mi-l dai să-l citesc și eu.

– Caută-l la bibliotecă – eu nu-l am. Unde-i vinul? Hai să trecem la bucătărie.

– Hăleală ai ceva? Ei, pun și eu întrebări idioate – Nadiuța știe ce bucătar ești tu. Și Mișu scoate din sacoașă două plăcintuțe. Apoi umple paharele pline ochi – nu-l mai pot deprinde să toarne evropenește: Bine că m-ai chemat azi – mâine ar fi fost târziu... Nadiuța zice că, dac-ar pune balaurii să-l păzească, totuna l-aș bea. Trăiască neamul!

– Sus cu el! răspunsei cu formula pe care o scandam și la bețiile noastre, ascunși prin beciuri, pe timpul lui Andropov. Făcui o pauză de două secunde, după care îl sorbii până-n temelie: Minunat vin!

– Da. Pentru că s-a copt foarte bine poama astă toamnă. Păcat că, după Sf. Vasile, va trebui să trecem la butoiul cu vin alb, dar acela e cam acru...

– Ne-om chinui noi cumva și l-om bea și pe acela, nu?

– Firește că ne-om chinui! Că n-am să-l las pe moșneag să-l soarbă singur! Mai anțărt, la Sf. Paște, mama s-a trezit și cu butoiușul cela de-o sută de litri uscat – tata îl băuse pe ascuns! Cu stuful, printr-o găurică ce-o sfredelise în vrană...

– Bravo!

– Ei, mama a luat un ciomag și... De nu săream, ar fi luat mărdea-lă. Plecăm undeva după ce terminăm?

– Nu. Ai să pleci tu singur sâmbătă la autogară, cu mașina... Să mi-o aduci pe Adela...

– Care Adelă?

– Ei, care Adelă? Cu care am benchetuit noi în trei la nenorocitul cela de restaurant de la gară.

Unde ne-ai dus tu când lucai hamal.

– Da, îmi amintesc. Atunci i-am bătut pe rusofonii ceia... care interziseră chelnerițelor să cânte muzica noastră? Noi le ascultăm cântecele lor la toate radiourile, la toate televiziunile, dar ei... Nu știi ce au coloniștii ăștia, măi Toadere, cu muzica noastră națională, că n-o pot suferi! Și când ne-am dus la Rediș, tot din cauza asta ne-am bătut...

– ăștia din urmă erau moldoveni de-ai noștri – ai uitat?

– Moldovenii diavolului! Odată ce au învățat la școala rusă și s-au rusificat până-n unghii, gata, nu mai sunt ai noștri! Și nici copiii, nici nepoții lor n-au să mai fie ai noștri... Vine Adela tocmai din Tiraspol să te vadă? Da' pușcăriașul ce zice?

– Pușcăriașul i-a nimerit iar la dubală, sărmanul...

– Cred că-i dorită... Vine să vă...?

– Da, să ne...

Rogoz cade pe gânduri. Toarnă în pahare. Ciocnim. Bem muștește.

– Dar cu... devotamentul față de Mărgeluș cum rămâne?

– Nu i-am jurat eu niciun devotament.

– Înțeleg. Frica e mai mare decât devotamentul...

– Care frică?

– Să devii impotent. Că nu-i glumă asta – să te conservezi atâția ani! Nu-i vorbă, n-ai fost tu prostul să rabzi când simțeau că...

– Mi-o aduci?

– Are să-mi fie rușine să mă întâlnesc după asta cu Mărgeluș, dar... ce pot face?... N-ai cum să te descurci fără mine?

– Nicidecum! Că nu mi-o aduci în apartament! Dacă o văd vecinii și ajunge până la?...

– Aha! Tot ți-e frică! Atunci, unde o duc – la hotel?

– Acolo e și mai rău. O rudă de-a lui Mărgeluș din Dușmani... lucrează la recepție...

– Și-atunci?

– De-aceea și te-am chemat – să ne sfătuim...

– Păi... de ce n-o duci la căsuța de vacanță? Acolo poți s-o ții toată iarna, că n-are cine să ți-o vadă.

Mă ridicai însuflețit și îl îmbrățișai – ce prieten genial am eu! Și mie nu-mi venise în gând! Deblocai imediat telefonul, căutai numărul în agendă și îl formai. Îmi răspunse Adela. Care imediat mă recunosc:

– Salut, Adelo! Sunt eu, Toader... Voiam să-ți spun că... ți-am citit mesajul și m-am gândit... – n-ar fi cazul să ne întâlnim?

Ea:

– Vii la Tiraspol? mă întrebă cu vocea-i cântătoare, palpând de lumină.

– I-am atacat foarte drastic pe separatiști în articolele mele – redactorul îmi interzice să plec în Transnistria...

– Ar putea să te aresteze? mă întrebă înveselită.

– ...și să mă bage la dubă, adăugai eu. Va trebui să vii tu. Găsești cui să lași fetița?

– Sigur! Am în blocul meu o prietenă foarte bună. Când trebuie să plec?

– Vino sâmbătă. Dacă poți... Va pleca Mișu cu *Moskvici*-ul să te luăm de la autogară.

– S-a făcut. Chiar mi-e dor să-l văd pe Mișu...

– Ai auzit, Rogozule? mă întorc spre el. Toate femeile mele frumoase sunt îndrăgostite și de tine! Bine, Adelo. Noi te așteptăm. Cum te pornești din Chișinău, ne suni. Pa! Toarnă, bețivule, ce stai?

Mișu le umple iar ochi. Ei, de data asta îl beau și eu haiducește, fără să mă răsuflu! Mișu ridică paharul și-mi urează:

– Îți doresc, măi Toadere, să-i faci o treabă bună! Că-i femeie frumoasă și te iubește – așa cel

puțin, am înțeles eu atunci... Da' care muiere nu te iubește pe tine, donjuanule de... mucava? Cum te-a botezat Mărgeluș a doua oară?

– Donjuan în derivă...

– Minunat! Adică un donjuan, ca... o barcă hodorogită... Și pluțești precum bate vântul și te mână valurile? Măi Toadere, nevasta ceea a ta, când te pocnește, nimerește drept în frunte! Da' și Adela ceea... mi-a părut atunci foarte spirituală. Ziceai că are o fetiță?

– Are...

– Fă-i, măi, un băiețel! Cât te costă pe tine să-i zămislești unul? Va avea flăcăul acela al tău de la Cernăuți un frățior mai mic – are să se bucure grozav!

– Ți-am povestit, vasăzică, ce-mi scrie în mesaj?

– În care mesaj?

– Hai, nu te mai preface – ți-am spus... ce doleanță are?

– Nu mi-ai spus tu nimic despre vreun mesaj de la dânsa – prima oară aud!

– Ei, bine... Mi-a trimis un mesaj și-mi spune că... și-ar dori un băiețel – de la mine, firește...

– Uite, măi! De ce nu m-ar ruga și pe mine vreo muiere să-i procreiez unul? Că eu numai băieți ar trebui să pot face! Dar iată că nu se găsește niciuna să mă roage! Da' nu trebuie deloc să mă roage – destul ar fi să-mi facă o aluzie! O cât de micuță aluzie... și-s gata de atac!...

29

A doua zi, cu capul cât banița, îi telefonai lui Nicu Rediș, cerându-i numărul de la celular al Episcopului. Trebuia numai decît să aflu ce perspective o așteaptă pe Nătălița și pe noi, părinții, de la căsătoria ei cu columbianul, alergător pe distanțe lungi. Simții că ierarhul e speriat auzindu-mă:

– E ceva urgent, Toadere? Că sunt pornit la Chișinău... cu o declarație, că Ministerul Justiției i-a legalizat de-acum pe musulmani... pe ascuns!

– Dacă ai putea să ne întâlnim până la plecare, pentru că... Pentru că e o chestie delicată de familie... Care nu suferă amânare...

– Bine, răspunse Episcopul. Chiar acum telefonez Mitropolitului că am să mă rețin cu vreo jumătate de oră. Te aștept la eparhie.

Cum coborâi în centru, mă suii într-un taxi și în cinci minute eram în fața ușii. Apăs pe sonerie. Îmi deschide un băietan tânăr, care mă conduce până la ușa biroului Episcopului. Bate timid, se închină, se retrage. Colegul meu de clasă, în veșminte de ierarh, cu cruce aurită la gât, mă invită neapărat să iau loc:

– Te ascult, Toadere...

– Fiică-mea, Nătălița, – a susținut anul trecut masteratul tot la ziaristică... și e angajată la o revistă – a făcut cunoștință pe internet

cu un columbian... și nevasă-mea zice că... e îndrăgostită și-i pe cale să se căsătorească...

– Așa, așa... Și care-i problema?

– E de culoare! Mahomedan... Ce-i de făcut?

Ochii ierarhului se posomorăsc. Dar nu-i rupe din flacăra zbu-ciumată a văzului meu. Își netezește barba scurtă:

– Legătura ereditară între părinți și copii este și mai durabilă atunci, când sufletele lor mărturisesc aceeași credință în Dumnezeu... Când și părinții, și copiii sunt botezați în numele Tatălui, Fiului și al Sf. Duh. Această legătură fiind consfințită cu ambele botezuri, ea devine veșnică. Întreruperea acestei legături pare a fi o tragedie...

– Îmi dau seama că-i tragedie! îl întrerup, fript de nerăbdare. Dar îl iubește, vlădică! A treia oară se întâlnesc, drept e, dar nu-i o banală aventură. Maică-sa zice...că se iubesc!

– Renunțarea la credință nu poate fi justificată cu asta...

– Cu care „asta”?

– Cu dragostea ei pentru acel om. Există o altă dragoste... Mai înălțătoare... Una măreață și veșnică – dragostea pentru Dumnezeu. Dacă Nătălița o are, nu va putea s-o abandoneze...

– Asta mă interesează! Ce-i de făcut, ca să n-o abandoneze? Pentru asta am venit la tine!

– Ar fi bine să vă păstrați calmul amândoi...

– Mărgeluș... nu-și face probleme. Eu îmi ies din minți!

– Te înțeleg... Ascultă aici: covârșitoarea majoritate a fetelor noastre moldovence, ortodoxe, căsătorindu-se cu musulmani, – eu personal nu cunosc excepții – își abandonează credința – ele, nu soții lor. Mă tem că Nătălița voastră va proceda așijderea...

– Și de asta-mi dau seama! îi retezai discursul de-acum a treia oară. Care-ar fi soluția?! Și-n aceeași clipă, îmi veni să vomit, surprins că... folosesc cuvântul preferat al unui transfug-lichea, ahtiat

de putere, ce dezertase recent cu alte două doamne de aceeași calitate din fracțiunea comuniștilor și pe care îi ridicularizasem într-un material.

Fostul meu coleg zâmbi blajin:

– Soluția ar fi să vă consolidați în rugăciune... Și tu, și soția. Întru salvarea sufletului creștin al fiicei. În aceste cazuri, între părinți și copilul convertit la altă credință se deschide o prăpastie... Și, vă-zându-mă că mă încrețesc: În orice caz, o răceală în relațiile dintre ei este inevitabilă... Dacă Nătălița va îmbrățișa islamul, vouă nu vă rămâne altceva decât, prin rugăciune, să reduceți această prăpastie, că ar putea să se deschidă... Să-i ușurați ei povara și povara crucii voastre, ce urmează s-o duceți oricum... Rugăciunea este firul de legătură cel mai durabil cu Dumnezeu. De-acolo numai poate veni salvarea. Se mai întâmplă ca... părinții să renunțe la copilul lor...

– Nu-mi vorbi de asta!

– Eu constat doar, Toadere... Și nicidecum nu pot concepe să se întâmple asta în cazul vostru... Și Episcopul se ridică: Scuză, dar sunt așteptat de Mitropolit. După ce guvernul i-a legalizat pe ascuns pe islamiști, acum vor să ne bage pe gât Legea Antidiscriminării. Homosexualii cer să fie recunoscuți drept minoritate sexuală, ca să iasă-n stradă... cu parada incestului... Islamiștii se grăbesc să-și construiască pe pământul Sf. Ștefan moscheile...

– U. E. ne pun condiții...

– Da, Toadere. Și dacă ne oferă libertatea vizelor, în schimbul renunțării la tradițiile noastre creștine, moștenite de milenii, vai de sufletul nostru!

– Oricum, vlădică, spre Europa ni-i calea...

– Noi înțelegem asta. N-avem altă soluție, cum zicea și dordonel acela, dar, vorbeam și-n „Clubul...” lui Rediș, mi se pare, – să intrăm în U.E. , dar cu demnitate, nu pe brânci!

Mă străfulgeră:

– Pe mine nu mă poți lua în capitală?

– De ce nu? Am trei locuri libere...

Decizia-mi mirosea urât de tot, dar... trebuia odată și-odată dusă la îndeplinire: să intru la Enciclopedie, fără să-i dau de știre... Să intru seara sau, poate, și mai târziu... Să văd ce-mi face soțioara... Urc în mașină. Episcopul mă anunță că șoferu-i rus și nu înțelege moldovenește.

– Proaspăt sosit în independenta și suverana țărișoara Moldova?

– Nu. Bunelul, șofer militar, a venit aici după „eliberarea” din 1944, ca specialist, zice, ca să-l ducă cu *Volga* pe un verișor, trimis de Moscova... să dirijeze lucrările de construcție a uzinei militare din orașul nostru. Dima e dintr-a treia generație a „fraților” mai mari și și-a făcut liceul la noi în urbe...

– Și n-a învățat româna în școală?

– Cum nu! răspuse ierarhul vesel. L-a învățat câțiva ani la rând chiar colegul nostru de clasă, Victoraș, care, spune băiatul, a luat și bătaie de la colegii lui... Când refuza să le pună note de „9” și „10”. Și-l întrebă pe rus: ce notă are la română? Dima răspuse că „9”.

– Poate i-a dat și Dima câteva la moacă?

– Poate, că l-am întrebat. Dar nu spune, pentru că a simțit el că-l cunosc pe Victoraș...

Nu era noutate pentru mine. Câțiva ani în urmă, îl întâlnisem pe Victoraș undeva în centru. Și am stat la o bere într-un bar. Atunci mi se plânse: nu știe dacă are să mai poată lucra până la pensie, pentru că are necazuri. Și îmi vorbise că elevii rusofoni sar la el să-l bată când le pune note mai mici de 8. Mă îngrozisem. Și-l întrebasesi dacă știe despre asta directorul („I-am spus de câteva ori, dar, vipera șovină, zice să nu mă pun cu ei, că-s copii cu tați mafioți, cu bani mulți... și de-aceea e bine să-i notez cum vor ei și să-mi caut de treabă... Că, oricum, nu-i mai poate impune nimeni să studieze moldoveneasca. Directoarea nu i-a spus niciodată limba română...”). Începusem să

tremur de furie, mi-amintesc bine, și-i promisesei pe loc: am să scriu despre porcăriile astea! Dar m-a rugat să n-o fac. Că are s-o pățească. Că-n fruntea Direcției de Învățământ e o lichea. Care nu iese din cuvântul comuniștilor. Ei sunt marea majoritate în consiliul primăriei. Ai noștri sunt mult mai puțini, zice (de parcă eu nu știam!). Și-s fricoși, bieții de ei... Au să-l concedieze și... va trebui să lase casa și orașul, ca să se angajeze pe undeva, în vreo școală sătească...

Îl lăsai pe Episcop să facă ordine în planul lui drastic de luptă cu Ministerul Justiției. Că islamiștii (cu aceștia din urmă urma să mă înrudesesc și eu), obținuseră între timp ce-au vrut. Mă întrebam, cu ochii prinși de ceafa nobilă a Episcopului: cu ce-am să umplu cele vreo șase-șapte ore? Pentru că la redacție intram numai cu probleme de serviciu și să-mi primesc salariul. Iar la Ștefan Guțu urma să bat în ușă după opt seara... Ba, poate, la o oră și mai târzie? Să mă conving: tânjește soțioara-mi după mine ori... își poetizează drăgăstos orele serii cu altcineva? Și-atunci îmi amintii... de caporal! Cel cu schije rusești în picior... Cu care se căpătuisese lângă Stalingrad.

Făcusem cunoștință în curtea Enciclopediei. În după-amiaza ceea nenorocită, când părăsisem odaia, lăsându-le pe cele două, Mărgeluș și fiică-mea, să buhăiască îmbrățișate. Care mi-a vorbit, pe scaunul din curtea lui Guțu, despre iernile siberiene... Când îi înghețau lacrimile pe obraz – am memorizat bine expresia. Mi-a lăsat la plecare numărul lui de telefon... Că i-l cerusem chiar eu. Invitându-mă la o țuică din prune ce i-o adusese un camarad de companie din... Sibiu, mi se pare. Vai, vai, dar mai e în viață oare caporalul? Că-și târșăia picioarele atunci... Și iarăși revenii la amarul meu, de-acum cu ciudă: Enciclopedia! El trebuia să-mi telefoneze – nu mi-e prieten de peste douăzeci de ani? Normal era să mă cheme și... să-mi spună sincer care-i situația – nu să mă lase toți anii aștia să mă zvârcolesc în bănuiele și să sper ca un idiot...

Răsfoiesc agenda de telefoane. La care literă l-oi fi notat? La „c”, probabil... Cu care începe „caporal”... Ori la „b”, cu care începe „bătrân”? Lipsa la ambele. Mașina mușcă harnic din șoseaua Codrilor Orheiului. Și eu nu mai pot da de telefonul acela... Nu putea să nu-l am! Pentru că agenda ferfenițită o am încă de pe când plecaseră din parlament președinții agramați de colhoz. Poate l-am notat la „v” (veteran al războiului)? Nu-i nici acolo. Așa... Așa... O fi la „d” (deportări)... Că fusese deportat doar! Caut. Așa e! Are numărul din șase cifre. Fix. De-acum trebuie să decid: îl sun acum, din mașină, ori îl sun când cobor? Zicea că... locuiește într-o garsonieră într-un bloc cu... un etaj, undeva lângă fostul lac comsomolist...

– Te întorci cu noi, Toadere?

Tresării:

– Nu mai vreau să-ți fac probleme...

– Nu-mi faci niciun fel de probleme. Cum mă eliberez, îți dau un telefon și te iau de unde te găsești.

– Voi pleca, probabil, mâine-dimineață... Ori seara mai târziu.

– Dacă intervine vreo schimbare în program, mă suni. Acum unde oprim? mă întrebă ierarhul, căci trecusem de cercul ce-i în moarte clinică de mai mulți ani.

În fața semaforului roșu, vizavi de monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, cel mai iubit cu adevărat, dar și fariseic, șoferul riscă... și-mi face semn să ies. Mă execut și sar pe trotuar. Lovindu-l un pic cu copita dreaptă pe un vlăjgan cu butoni muzicali în urechi („Blea!...”), care-mi arată pumnul-i slavon. Dar sunt optimist și pățit destul – îmi fac drum printre călători până ajung la stație. Mă apropiu de o doamnă oacheșă, cu pălărie verzuie, și-o întreb cât se poate de galant: cu ce troleibuz pot ajunge în raionul fostului lac comsomolist? Doama mă privește ca pe-un buric netăiat, își țu-guiește buzele groase și roșii ca steagul internaționalei comuniste (*Ne ponimaiu po moldavski*), eu o trimit în gând la origini, nu-mi

pierd firea și mă apropiu de doi tineri, care palatalizau românește. Ei îmi lămuresc în ce troleibuz *chirtoacănean* să urc și peste câte stații cobor. Procedez întocmai, începând să torc posibilul scenariu după care trebuie să dau din coate. O face pe mironosița, mă furnică gelozia... Toți aniiăștia a făcut-o pe mironosița... Dacă o găsesc în odaie cu altul...

Nu m-am încrâncenat mult – se apropie cam încruntată taxatoarea. Mă achit pentru bilet, o întreb de lac. Și-o rog să-mi spună când cobor. Trec o stație. Trec două. Trei... Îmi fac drum spre taxatoare, o ghiontesc. Ea-și amintește, dar târziu! Trecurăm de stația mea („Nu vă îngrijorați – sunteți tânăr – ce-i pentru dumneavoastră să vă întoarceți vreo cinci sute de metri?”). Mă concentrez asupra esențialei – cum cobor, îi telefonez caporalului. Putea să-și schimbe numărul de telefon? Sau să se mute-n altă locuință? Poate doar... în cea din patru scânduri mirosind a eternitate... Oprește. Cobor sprinten. Scot agenda, caut, formează numărul:

– Alo! Alo! Mai aștept: Alo!

– Vorbiți, tremură un glas răgușit, scuturat de-o tuse scurtă.

– Sunt un corespondent, cu care... D-voastră ați discutat mai mulți ani în urmă... Într-o curte de la Porțile orașului...

– Chiar îmi pare rău... Nu-mi amintesc... să fi vorbit cu un corespondent la Porțile orașului... În definitiv, asta puțin contează. Și ce-ați dorit?

– Păi... mi-ați lăsat în ziua ceea telefonul și... m-ați invitat la o cinzeacă de palincă – o aveți de la un camarad de campanie de la Sibiu, pare-mi-se...

– Ah, Mihăieș Luncașu! Am luptat împreună până la Cotul Donului. Îmi aducea câte-o sticlă de palincă, așa e... Avea un frate la Orhei, dar a murit sărmanul... Și Mihăieș n-are la cine să mai vină... Dar nu-l mai duc și picioarele...

– Dacă mi-ați spune adresa...

– Vai de mine! – nu v-am spus-o? Strada Lacului nr. 7, apartamentul 17. Și puse receptorul.

Rămasei prostit: caporalul mi-a lăsat adresa, dar nu m-a invitat să vin! Doar dacă a rămas valabilă invitația veche... Memorizasem ușor – blocul 7, locuința 17. Întreb de-o doamnă legată de-un baston. Îmi lămurește. Traversez strada și-o apuc la stânga, în direcția lacului. Numerele impare sunt tot pe stânga – primul bloc jerpelit, cu un etaj, n-are număr. Al doilea, și mai jerpelit, are nr. 3. Dar al treilea, tot din piatră vânăta, netencuit, n-are niciun număr! E o alimentară mică, la parter, ce-mi amintește de zăpăceala mea proverbială – m-am pornit la bătrân cu mâinile-n fund! Intru. Examinez vitrina. Întreb vânzătoarea de două ori, pentru că durdulia îmi răspunde moscălește la salut: n-are cârnați din carne de vită? Răspunde tot moscălește că are din carne de pasăre. Îi cer jumă' de kg, ridicându-mi ochii spre sticlele de votcă – dacă nu-i mai face vizite camaradul de campanie, e clar că n-are de băut... Scot portmoneul și-i cer și-o sticlă de-un sfert de *pșenicinaia*. O cântăresc în mână. I-o înapoiez. Și-i solicit o sticlă de jumătate de litru. Scot bancnota de 50 de lei să plătesc, dar durdulia-mi spune că nu ajung – de săptămâna asta, vodka s-a scumpit. Îndoit. Mai scot o bancnotă de 50. O ia. Și mă întreaba dacă nu-mi trebuie pâine. Îi cer o franzelă. Iau vioi restul. Durdulia, cu coamă scurt-băiețească, de culoarea varului proaspăt stins, îmi mai dă, de-acum gratis, o horboțică de zâmbet subțiat și lățit. Cu care părăsesc magazinul. Trec de-un bloc cu nr. 5 și intru în scara a doua, a următorului. Caut cutia poștală cu nr. 7. Are ușița deschisă și turtită. Caut să pun punga undeva – peste tot e mizerie. O las pe pantofi, îndrept ușița și încerc s-o închid. Mă las păgubaș. Și urc la etaj. Din cele patru uși de garsoniere, numai a caporalului are număr, sonerie și... vizor! Apăs. Se aud pași târșâiți:

– Corespondentul?

– Corespondentul, răspund. Și-ntr-o clipă, chiar prostește, mă săgetează un soi de ciudă: merita oare să-l deranjez?

Ușa se deschide cu-n clinchet de scârț, caporalul apare, buhos, într-un pulover de lână gri, și mă studiază cu ochii-i umezi:

– Intră dumneata... și împinge bine ușa... Ridic-o puțin și împinge-o.

Fac ce-mi spune. Îmi scot pantofii și intru din urma lui în odaie. Pe stânga – un divan desfăcut, învelit cu o cuvertură ajunsă într-un cafeniu spălăcit; drept înaintea, la trei pași îngreleți de reumatism, – o masă învelită cu mușama gălbuie, pe care stau zburlite două ziare; în dreapta, pe o noptieră cu ușița spânzurată-n balamaua de jos, un televizor mic, pe care – mă apropii – stă deschisă cam la jumătate o biblie. Bătrânul îmi arată la unicul scaun de la masă, iar el se lasă, sprijinindu-se cu ambele mâini de baston, pe marginea divanului:

– Iată aici, îmi sfârșesc și eu zilele, domnul meu...

– Aveți și... bucătărie?

– Cum intri, în stânga.

– Îmi dați voie? Și mă ridic să-mi deșart punga cu cumpărături.

Trec pragul: N-aveți ușa aici?

– Trage dumneata perdeaua...

Trag perdeaua cafenie, lungă până-n podea, și mă pomenesc cu... scaunul closetului la picioare:

– Am intrat în WC, domnu... caporal.

– Păi... n-ai nimerit bine. Trage-o pe cea de alături, din dreapta.

Trag perdeaua din dreapta, de aceeași culoare, și nimeresc în bucătărioară: o măsuță acoperită tot cu mușama gălbuie, cu un dulăpior suspendat de-asupra ei, o chiuvetă minusculă și două taburete. Scot din sacoșă și le pun pe măsuță:

– Dacă treci și matale aici să-mi arăți ce și cum să fac... Și mă duc, de-l ajut să treacă pragul și să ia loc pe taburet.

– O! dumneata, dle corespondent, ai adus de toate! se bucură bătrânul. Deschide dulapul și-ai să găsești două păhăruțe. Așa. Acum toarnă și... să facem cunoștință: mie-mi spune Gheorghe Zdraguș. Fost caporal în Armata Română, deportat în Siberia de „frații” noștri mai mari. Ei, dragul meu, s-au scurs puhoi încoace și toți au primit apartamente în casele românilor noștri refugiați peste Prut... Sau în blocuri noi, iar noi, moldovenii veniți din sate, am fost băgați în garsoniere de-acestea ca a mea, cu WC în bucătărie – la început, aveam WC-uri comune la etaj, dar mai târziu am stricat debaralele și-am instalat și noi scaune de astea, pe banii noștri... Și la ce ziar zici că lucrezi, dle?

– La *Tribuna*... Și mă înfiorai puțin, căci observai bine ce ziare are bătrânul pe masă.

– Păi... eu numai la *Tribuna*...voastră mă abonez! De când am revenit la alfabetul nostru! exclamă caporalul Zdraguș, apucându-mi laba mândră cu mâna-i osoasă și scuturând-o. Ia să trecem noi în odaie. Că eu n-am avut încă musafiri de-alde dumneata. Chiar te rog! Și se ridică hotărât.

Nu-mi rămase decât să dau votca pe gât și să trec, cu sticla și gustarea, în odaie. Adusei apoi un taburet din bucătărie și ne așezarăm amândoi la masă. Turnai iar în păhăruțe, tăiai în felii cârnațiul și franzela. Ciocnirăm. Bătrânul, după ce sorbi pentru o înghițitură:

– În anii când ne băteam pentru limbă și alfabet, era mult mai citită *Tribuna*... – de ce nu-i țineți pe jurnaliștii talentați... și-i lăsați să treacă la alte ziare? Asta, cred eu, ar fi pricina că vi s-a redus așa de mult tirajul. Și după ce mestecă o felie de cârnați mai mult cu gingiile: Am lucrat un șir de ani la un ziar raional, c-am făcut și eu un pic de carte... Ar mai putea fi aici și patriotismul nostru, care îi tot mai adormit în ultimii ani... Să iasă, dle, în stradă un singur protestatar să ceară retragerea armatei rusești din Transnistria – și acela să fie un negru?! Un singur cetățean moldovean de culoare să

ceară în stradă Unirea cu Țara! Nici în visele cele mai urâte nu se întâmplă așa ceva, dle! Bine scrie colegul dumitale, Toader Marcu, – nu e cumva fratele lui Sorin Marcu de pe timpuri? – și bătrânul Zdraguș ia revista de pe masă, punându-și ochelarii: *Tragic e, dlor suspuși democrați, că voi nu sunteți capabili (sau nu vreți intenționat s-o faceți) să-i îndemnați pe moldovenii voștri albi să iasă-n stradă protestând când ursul alb vine pe piciorul nostru de plai să ne dicteze vrerea...* Am avut și... mai avem niște conducători fricoși, dle corespondent... Și dacă-s fricoși, cum să fie capabili să-l înfrunte pe ursul alb? Și acum forțele lor „pacificatoare” de la Nistru trag din *kalașnikov* în copiii noștri! Și ambasadorul rus îi ia apărarea ucigașului, care a tras în tânărul cela de optsprezece ani! Bine scrie redactorul vostru în editorialul de azi: ambasadorul rus e un mincinos și... – caută în celălalt număr de pe masă, nu găsește, renunță – și forțele acestea „pacificatoare” rusești n-au făcut și nu fac altceva, decât să-i păzească pe criminalii secesioniști! Care au croit „țară” rusească pe pământul strămoșilor noștri!

Bătrânul părea epuizat. Îl rugai să se calmeze. Și-i pusei în față o cană cu apă. Îmi mulțumi. Bău două gături, apoi întrebă liniștit, transfigurat parcă într-un tată care tăifăsuiește cu fiu-și după o așteptare care l-a îmbătrânit cu un veac:

– Scuză-mă. Nici nu te-am întreat cu ce treabă ai poftit la un moșneag boșorog ca mine...

Dumneata cum semnezi?

– Toader Marcu...

– Aoleu! se însenină bătrânul. D-apoi eu de când vreau să te cunosc?! Sorin e fratele dumitale?

– Nu. Eu semnam așa în anii trecuți. Dar numele meu de botez e Toader. Am revenit la el.

– Iată cine a poftit la mine! Și eu nu bănuiam nici cu spatele! Apleacă-te, domnule Marcu, și scoate de sub divan un borcan cu

roșii murate. Sunt conservate de fiică-mea. Când a venit în august să mă vadă...

Mă execut. Ajung borcanul. Îl spăl sub robinet:

– Aveți și copii? Ați crescut-o în garsoniera asta din...

– Treisprezece metri pătrați, mă ajută caporalul. Nevastă-mea, Dumnezeu s-o ierte, dormea cu ea pe divanul acesta, iar eu îmi așterneam o saltea pe locul unde stă masa noastră, că pe atunci n-o aveam... Destupătoarea e pe polița de jos, în colțișorul din dreapta.

Destup borcanul. Scot trei roșii într-o farfurioară. Iau loc. Torn:

– Și-i plecată departe?

– Vai de capul meu! Tocmai în Columbia...

– Columbia?! strigai ca un stricat.

– De ce te sperii, dle? E măritată acolo...

– Cu un mahomedan mulatru!

– Cu un mahomedan negru ca păcura, răspunse calm bătrânul.

Și are de-acum trei copii. Și nu știu dacă se opresc, pentru că nu le permite Coranul să-și arunce plozii...

Îmi aruncai ochii prin geam – soarele scăpăta. Arborii de dincolo de trotuar își lungiseră umbrele până aproape de fereastra bătrânului. În ochii blânzi ai căruia, pentru o fulgerare de clipă, îmi păru că transpore, clătinându-se sub voal, un obraz alb de femeie...

30 După ce părăsii garsoniera fostului caporal (mi-a povestit despre camarazii săi de luptă, mulți dintre care rămăseseră să zacă fără vreo cruce în pământurile de lângă Stalin-grad și mai de dincoace, despre camarazii săi de suferință cu care lucrase la tăiat pădure și la cherestea), îndepărtându-mă de blocul netencuit de peste cincizeci de ani, unde bătrânul își strangula în cei treisprezece metri pătrați singurătatea, aveam senzația că m-am despărțit de-un om față de care de aici încolo voi avea niște datorii. Pe care puțin probabil voi fi în stare să le achit... Voi scrie neapărat

despre deportatul Gheorghe Zdraguș, îmi vâram cu de-a sila în creier promisiunea, cu toate că materiale de acest fel fuseseră publicate cu zecile pe paginile *Tribunei*... – era aproape cu neputință să mai vii cu ceva inedit în elucidarea acestei tragedii. Și-mi amintii, încleștându-mi până la durere pumnii, despre ticăloșii anonimi (cine mai crede că vor mai fi prinși?), care profanaseră nu de mult piatra din Piața Marii Adunări Naționale (pe acest loc urma să se înalțe monumentul în memoria jertfelor regimului comunist), instalată prin decretul curajosului Președinte interimar, dar nesuținut de ceilalți doi președinți de partide din Alianța 2, dar și de Curtea Constituțională! Doamne, câtă lașitate, câtă ingratitudine cinică față de sacrificiului neamului nostru în pușcăriile, lagărele rusești! Față de sutele de mii de români basarabeni pieriți prin foamete! Provocată de același regim criminal, adus în coarnele tancurilor cu stele roșii! Nu se putea să nu scriu, căutam alte argumente, pentru că-mi făcusem și notițe. Și-i promisei, ducând în blocnotesul meu și unica fotografie în care caporalul Zdraguș, lăsat să se întoarcă în Basarabia, poza în fața fotografului. Cu câteva zile înainte de a fi arestat de n.k.v.d.-iști. Pe pământul României. În prezența tovarășilor săi cu care împărțise ani de luptă pe viață și pe moarte tainul de ostaș și cartușele...

Ajuns la stație, deblocai telefonul. Mă uitai la oră – trecuse de 20-00. Îmi aprinsei o țigară, trasei adânc („Dacă îi vine iubitul, nu mai pleacă el înainte de 22-00...”). Toți anii de când „coabitam” cu Mărgeluș prin telefon, am fost ros de viermii geloziei. Se întâmpla să mă scol dimineața cu lipicioasa, strecurându-mi-se în țesutul creierului și să mă culc cu durut-amăruia învăluindu-mi inima. N-am mărturisit nimănui despre asta... Mă rușinam să-i spun și lui Mișu. La ce bun? Să mă compătimizească? Aș suporta orice: luat peste picior, scuipat, ocărât mojicește, dar numai nu compătimit! E deprimant, demoralizant pentru un bărbat. În situația mea. De-aceea, fiind întrebat de către cineva dintre foștii noștri cunoscuți, le spuneam la toți că-i plecată în Italia cu fiica noastră. Care-i măritată acolo și are

copii mici. Mărgeluș își dădăcește nepoței – era credibil. Și agreabil pentru amândoi.

Sosi troleibuzul. Tot *chirtoacănian*, nou-nouț (din cele procurate de Primărie, la inițiativa primarului D. Chirtoacă). Nu mai trebuia să întreb – mă deplasez cu el până-n centru și de-acolo iau altul, nr. 8, ca să ajung la Ștefan Guțu. Adică până aproape de blocul lui – câteva sute de metri de mers pe jos mi-ar prii chiar. Și aș mai trage de timp – puțin îmi pasă ce impresie va produce vizita mea ad-hoc la o oră târzie! Enciclopedia trebuie să mă înțeleagă – n-a anunțat el că-mi va ține parte mie? De mult a spus-o... și la beție, dar... Scot bancnota de douăzeci să achit taxa. Și, cât îmi face restul, doamna mă ține fix în lumina verdelui deschis al ochilor. N-a zăpăcit-o cumva verigheta ce-o port pe degetul de la mâna stângă? Că majoritatea basarabenilor, pupându-i pe slavoni știți unde, își poartă, ca și ei, verigheta pe dreapta. Iar cei care o poartă ca toate popoarele latine sunt considerați divorțați. Aiureală în stil muscălesc. Da, duduia continuă să-și trimită ocheadele verzi spre mine... și asta nu-mi displace deloc – taxatoarea, pe semne, e o... domnișoară bătrână sau... o divorțată ce merită toată atenția. Mai ales, din partea unui ghinionist ca mine. Care a uitat ziua, săptămâna... de când a făcut ultima oară sex.

Ajung. Cobor. Traversez strada și dau nas în nas cu un domn care ieșea dintr-un mini-marchet. Intru – cum să merg la Enciclopedie fără doftoriceasca tărie? Cer vânzătoarei cu burtoiul pe tejghea să-mi dea un *Spicușor* de trei sferturi, cu spic veritabil înăuntru. Scot din portofel tot ce am și mă îngrozesc: plătesc sticla... și nu-mi rămâne pentru bilet la întoarcere! Cer scuze și solicit o *Pșenicinaia*, dar fără spic înăuntru, care costă jumătate din prețul celei dintâi. Voios, bag votca în buzunarul de la inimă al sacoului și-mi fac loc printre câțiva băietani care-i trăgeau sonor cu *blea*. Mă fac a nu auzi – când sunt fără Mișu, spiritul-mi protestatar e cât se poate de me-

lancolic... Iată-mă-s în fața blocului. Aprind țigara. Trag trei fumuri zdravene. Fac doi pași înapoi. Și încerc să ghicesc: care-s cele două geamuri ale lui Guțu? La etajul lui, toate-s luminate. Așa pare să fie... Intru-n lift. Apăs. Simt cum mi se încălzesc tâmplele. Doamne! Îmi vine să vomit... Încerc să înghit saliva – ce să înghit, dacă nu-i? Gura mi-e uscată și amară ca foaia de tutun, zvântată. Se oprește. Ies. Transpirat rece. Cutreierat de frisoane. Mă iau în mâini. Trebuie! Aștept. Îmi șterg cu batistuța fruntea, gâtul. Nu-i nicio grabă. Ah, Dumnezeule! Iată că se ridică... De la picioare... Parcă nu mi se întâmplase până acum... să mă ia de la etichetele picioarelor? Uite-o că urcă... Mă învăluie... Se strecoară, tot șerpește, spre coșul pieptului... Leșinându-mi inima. Capu-mi se îngreiază ca o minge de baschet, dar din oțel. Cu găuri. Prin care trec, reci, curenți uscați. De data asta, apatia năboi ocolind tristețea... Și amărăciunea... De ce nu mă cearcă tristețea? În alte dăți, îmi acoperea inima... Făcându-mă uneori să plâng... Nu, nu-mi trebuie acum asta!... De ce mă acolește... și amărăciunea? Doar de cele mai multe ori, apele ei mâhnite... cu-atâta tulburare îmi strâmtorau apatia! Acum nu le simt... Se pare, abandonându-le, pe toată ființa-mi pune acum stăpânire sila, scârba... De-aș avea o oglindă-n față, m-aș scuipa. Foarte simplu. Fără crispări. Cum ai scuipa un obiect de care de mult n-ai trebuință. Dar de care te-ai împiedicat și-ai căzut cu capul de perete...

Ușa din spatele meu se deschide și-acel cineva își face loc pe din dreapta mea. Își întoarce capul. E prietenul meu... Ștefan Guțu. Cu punga de gunoi în mână:

– Tu ești, Toadere?!

– Eu...

– Și ce faci aici – îmi spionezi casa? Așteaptă, că mă întorc imediat. Și cheamă liftul.

Șerpia apatiei tresăriră. Dar scârba rămase neclintită. Ca o osândă ce-și slobozise rădăcinile-n adânc. Și-acolo a împietrit. Paralizată.

Și-n acea clipă, în golul meu curățat de orice, zvâcni palid, timid o dorință: de a părăsi palierul... Apăs pe butonul liftului. Dar înțelesei că urcă. Mai apăs. De două ori. Trebuie să aștept să oprească. Îmi încordez auzul. După câteva clipe, opri. Din el iese Enciclopedia. Fac o mișcare moale să intru. În lift. Enciclopedia mă lovește-n umăr:

– Încotro, omule? Ești beat... ori ce?

– Sunt. Sunt beat. Am băut... o sticlă întreagă de votcă... Cu caporalul Zdraguș...

– Care Zdraguș?

Mă impun să vorbesc mai bâlbâit:

– Un capo...ral din Armata Ro...mână... Care a fo...fost predat de românii noștri n.k.v.d.- iștilor ruși... să-l ducă în Si...siberia!

– Clar, zâmbi Guțu. Așteaptă un pic aici, că vin să te iau. Ba nu, se răzgândi pe loc. Intră acum. Dar să știi că... am un musafir... Un coleg de-al meu... de catedră. Și mă împinse de spate în hol.

Enciclopedia mă apucă de mâneca sacoului și mă duse-n sufragerie. Unde nu-l aștepta niciun coleg. Mă ajută să iau loc pe scaun. Apoi să scot sticla din buzunar. După care mă rugă să-l aștept – acuși se întoarce cu zacusca. Șerpii apatiei urcară în gât, înăbușindu-mă. Asta dură doar câteva clipe. Apoi se scurseră, reci, reci de tot, în picioare, părăsindu-mă. Și-n următorul moment, simții cum pune stăpânire pe toată ființa mea amărăciunea. Nu gelozia, nu! O amărăciune cu flăcări îmi umplu ochii. Mi-i șterg cu batista, iute, înfricoșat. Mă scol. Mă apropiu de oglinda garderobului. Mă ablig să zâmbesc. Îmi ieși un rânjet. Subțire, jalnic. Mă oblig să iau o mină serioasă, indiferentă. Aproape-mi reușii. Revin pe scaun. Intră și Guțu cu o farfurie cu felii de brânză de oi. Destupă tot el sticla, toarnă în pahare:

– Pentru întâlnirea noastră, Toadere! rosti oarecum tremurat Enciclopedia, privindu-mi, dac-aș fi avut, căciula.

– Unde ți-e co...legul? îl întreb cu mina de indiferență impusă ce-o păzeam cu strășnicie, să nu-mi scape.

– Privește cu Mărgeluș... albumul familiei...

Simții că mă părăsește, iute și înfricoșat, mahmureala:

– Al cărei familii, prietene?

– Al familiei... voastre... Al familiei noastre, știu eu? Văd că-i enervat.

– Clar...

– Să-l chem?

– Nu! Nu deranja cavalerul... E om serios, nu?

– D-apoi cum! Doctor habilitat. Din august, i-au dat catedra.

– S-o conducă?

– Firește.

– Și te-ai ales și tu cu o normă întreagă de ore?

– Cu jumătate. Prin cumul. Dar mi s-au înapoiat ambele cursuri după care am tânjit atâția ani – asta pentru mine-i principalul.

– E divorțat?

– Nu. I-a decedat soția acum jumătate de an. Tare suferă, sărmanul...

– Clar... Și vine la soția mea să-l consoleze?

– Eu ți-am spus de câteva ori, Toadere: nu mă amestec în familia voastră! Rezolvați-vă problemele singuri. Hai mai bine să bem... Și Ștefan ridică paharul. De una poți fi sigur: Mărgeluș nu s-a culcat cu el. Și cred că ...nici nu se pregătește s-o facă. În orice caz, până nu se împlinește anul de la moartea regretatei soții...

– Bravo! Nevastă-mea e o creștină exemplară – sunt sigur că va respecta tradițiile noastre ortodoxe... Da' tu cheamă-i pe amândoi – de ce să nu ia și ei cu noi o cinzeacă?

Enciclopedia sorbi paharul cu înghițituri nobile, după care mursecă filozofic o felioară de brânză:

Consideri tu că e bine... să-i aduc pe amândoi? Să încerc, într-adevăr... Se ridică greoi și ieși.

Primul gând ce mi se înfipse hain în creieru-mi înfierbântat e să-i dau câteva-n bot doctorului *habilitat* (ce titlu fistichiu, inventat

de fantastica noastră Academie!). Și să dispar din casa asta! În care mi-au fript sufletul atâtea îndoieli și regrete... Și din care plecasem într-o dimineață, acum mai mulți ani în urmă, poate... mai fericit ca niciodată... Al doilea gând însă mă îndemna, fierbând în smoala mâniei, să-i arunc în față un adio zbierat acestei femei! Care – ipocrita! – vorbește uneori cu mine la telefon cu tandrețea unei înstrăinate... tânjind cu nedisimulată mâhnire după omul drag... De care destinul o ține departe! Destinul! Mai frecvent, de el soțioara-mi vorbește la telefon cu atâta resemnare... și împăcare de sine – asta mă scoate din sărite! – de parcă soarta a expulzat-o pentru vecie din civilizație, dosind-o... în chilia unui schit din munți, în jurul căruia revărsările de ape au săpat prăpăstii de netrecut...

Intră Enciclopedia, urmat de doctorul habilitat, un bărbat robust, frumos, cu ceafă de taur și frizură neagră și scurtă, având un pardon masiv și lat de mamă-eroină, în costum gri și la cravată.

– Iată, Toadere, colegul și șeful meu... despre care-ți vorbeam – Laurențiu Carton. Doctor habilitat. E cumnat cu Anastas Scumpu, prozator cunoscut – nu putea să nu fi auzit tu de ultima lui carte, *Nu mă tenta, că-i degeaba*, pentru care Academia e tentată să-l propună Parlamentului norvegian la Premiul Nobel...

– Să lăsăm asta, stimate coleg... Că nu se mai repăd norvegienii să-i eternizeze pe basarabeni cu premiile lor. Și către mine, întinzându-mi mâna: Sunt încântat, dle Marcu, de articolele dumitale pamfletare, conținând pe alocuri, dacă nu vă supărați, și vulgarisme... De multă vreme voiam să vă cunosc, dar amicul acesta al dumitale... și al meu tot nu se mai încumeta să ne întâlnească...

– Iată că ți-am făcut azi o surpriză, dle Carton. Sper că și pentru ziaristul nostru e tot atât de plăcută...

– Firește, firește, miorlăii eu („Te bag în mă-ta cu Cartonul tău, prietene drag!”).

– Iată că vom închina o cinzeacă pentru asta! exclamă Enciclopedia, luminat de plăcerea de a ciocni la masa lui paharele... și cu soțiorul nepoatei, și cu eventualul pretendent la mâna ei, deocamdată admirator de albume familiale.

Eu și Ștefan sorbirăm votca dintr-o pălitură, cumnatul viitorului nobilian însă se mulțumi doar să-și umezească aristocratic buzele fine și subțiri. Îmi cerui scuze, făcui o tartină, mă ridicai și intrai în dormitorul lui Mărgeluș. Culcată, femeia-mi iubită țipă ușor, trăgându-și halatul pe picioarele-i dezgolite. Sări-n picioare, apoi alunecă moale pe canapea:

– De ce nu bați în ușă, omule?

– Sunt needucat. Nu știi, iubito, că sunt o brută?

– Te-ai îmbătat și nu mai știi ce faci...

– Ți-am adus și ție o tartină. Așteaptă – acuși! Ieșii și revenii cu păhăruțul cu votcă. I-l pusei lângă tartină: Ia și bea. Merită: am făcut cunoștință cu admiratorul tău. Carton de calitate! Cu maniere aristocratice. De-aceea nu te mai lași venită în orașelul tinereții noastre? De-aceea nu ți se deschide gurița să mă chemi încoace? Crezi tu că soțiorul tău... cu care te iubești la celular de-atâția ani n-ar fi capabil să răsfoiască cu tine albumele? Mai păstrezi fotografia cea în rochie de mireasă, alături de fericitul mire? Pe care l-ai părăsit în toiul nunții și-ai fugit cu mine? I-ai arătat-o doctorului habilitat? Ce-ai zis? A mai văzut el în viața lui o mireasă mai frumoasă ca aceea? Sunt sigur că n-a văzut. I-ai povestit cum te-am răpit? Bine. Și-a dat seama habilitatul că zâmbetul acela fericit ce-ți înflorise pe buze nu era pentru mire, ci pentru mine, înnebunitul? Care te așteptam în mașina redacției, după club – să te iau în brațe și să te duc în odaia mea închiriată fără ferestre, unde... te făcusem femeie?

– Taci!

– Știu că nu-ți place să-ți amintesc că... te-am violat în timp ce erai leșinată... Nu te mai supăra – judecă și tu: dacă nu-ți luam vir-

ginitatea până la nuntă, mai fugeai tu după mine? În vecii vecilor nu fugeai!

– Ce vrei tu de la mine, Toadere?

– Vai, vai! Tu încă nu știi ce vreau eu de la tine?

Îi întinsei paharul, flutură din cap că nu vrea și-l băui eu dintr-o sorbitură.

– Intenționezi, beat cum ești, să mă terorizezi așa... și la noapte?

– Dacă rămâne doctorul, habilitatul, eu cedez. Plec... să dorm în gară. Cum decizi tu, așa facem!

Priveam în fața ei palidă și tăceam. Chiar nu mai aveam ce să-i mai vorbesc. Mărgeluș își examina mâinile – ah, ce mânuțe delicate de cenușăreasă are! Nu de cenușăreasă, c-o fi fiind pline de bățături, – mâini de regină! De regină cu piele de crin și irisuri desprinși din primăvara Codrului de fagi ai Cosminului. Cum mă mângâiau aceste mâini, dulțețuri dragi, înainte să adorm! În foarte puținele seri când se întâmpla să mai vin treaz acasă... Cum îmi puneau, îngrijoratele, măhnitele, comprese cu apă rece pe frunte în diminețile când îmi crăpa dovleacul după sindrofile din ajun la iarbă verde, cu țoape crăcite și guri împutite de țigară! Acum, uite-le, stau cumiți pe genunchi – poate să îngenunchez... și să le frig cu săruturi? Chiar îmi săltai fundul de pe scaun și...

– Stai cuminte! îmi ordonă scurt și rece, privindu-mă pieziș. Vizite de-astea să nu-mi mai faci...

– Te-am deranjat, vasăzică? sâsâii eu, făcându-mă arc. Nu v-am lăsat să răsfoiți nestingheriți albumele? („Poate că... habilitatul ți-a ajuns cu buricele degetelor la jucărie?...”).

– În asemenea hal te-am văzut destul în acei doi ani în care am cunoscut numai umilința... Nu mai doresc să te văd așa! Dar pe omul acela să-l lași în pace...

– De ce adicăteala să-l las în pace?

– Nu-ți datorează nimic. El vine la unchiu, că... sunt colegi și prieteni vechi...

– Vine la unchiu, dar... stă în dormitorul tău?

– E prima oară când am stat în dormitorul meu. Nu îndrăznește nici să-mi sărute mâna – dă-i pace...

– „Să-l lași în pace”, „dă-i pace” – uite cum îl ocrotește! Da' ce-i fac eu, măi nevastă? Sau... poate ai uitat că-mi ești soție? („Altul, în locul meu, ți-ar fi umflat botul!”)

– N-am uitat, nu...

– Să încerci numai să uiți!

– Aoleu! Și Mărgeluș se întoarce cu toată fața. Tu, măi Toadere, chiar în serios mă ameninți? Și începu să râdă! Da, da! Descătușat, înalt, dându-și capul pe spate – înveselită-n toată legea! Încercai și eu să-i țin isonul, dar... rânjetu-mi bleg o aprinse și mai mult, pe semne, căci prinse să râdă în hohote! Mă răsucii atunci și începui să privesc încruntat la becul de pe stâlpul din curte. Femeia se opri brusc. Spuse grav, dar cu oarecare blândețe:

– Întoarce-te, Toadere, – of, chiar mi-ar plăcea mai mult să-ți zic Sorin acum – și ascultă-mă.

Eu m-am gândit tare mult la noi în acești ani...

– Ei, și?

– Nu mă întrerupe, bine? M-am gândit tare, tare mult, Toadere dragă, și am ajuns să conștientizez că... ne-am irosit amândoi viața... S-au scurs în van cei mai frumoși ani... Ce spun eu? Ar fi trebuit să fie cei mai frumoși și pentru mine, și pentru tine... Dar n-au fost deloc frumoși, măi Toadere! Și-ntr-o clipă, ochii i se umplură cu lacrimi: Scuză-mă... Acuși... Scoase băsmăluța din buzunarul halatului și-i șterse fără nicio grabă: Vai de mine, d-apoi eu de ani buni n-am plâns în prezența cuiva! Plâng deseori, dar... după ce sting lumina și mă culc... Crezi tu, măi Toadere, că nu m-am gândit... să plec la tine și să rămân în orașelul acela... de care chiar mi-e dor? De sute de ori m-am gândit la asta. Sau... n-am avut în gând să te rog... să treci tu în capitală? Vai, și mai mult m-am gândit la asta!

(„Nu trebuia să te gândești, zbieram în mine – trebuia s-o faci!”) Dar ce rost mai are? Uite-așa m-am întrebat toți anii: ce rost ar mai avea? Să mai facem copii? Avem unul – să fie fericită cu mulatrul ei! Am descoperit și ne-am spus-o la telefon: când e stresată ea de ceva, nu-mi aflui nici eu locul; când e mâhnită, mi se umple și mie inima de tristețe; când mă apucă dorul câteodată de Dușmani, ea mă sună și mă întreabă: „Mami, ție nu ți-e dor de satul nostru? Că-mi vine să buhăiesc, de dor ce-mi e!” Uite-așa. Ne bate la amândouă-n piept aceeași inimă. Și mă doare, că... Nătălița nu mă întreabă niciodată de tine... Pentru că-mi dau seama, îmi dau perfect seama și regret: eu am fost aceea care am greșit mai mult!... Dar, din păcate, nu se mai poate face nimic... Și, după o pauză enervantă („Sigur că-i vina ta – trebuia să lași s-o crească-n răsfaț până la maturitate concubinul tău? Și, numai după ce l-au căsăpît tâlharii ruși, să-i spui de mine!”). Am greșit în fața ei mai întâi, pentru că... am lipsit-o, până la urmă, de răsfațul („Iar răsfaț!”) tatălui ei. Care... m-a ajutat s-o aduc pe lume... Și-n fața ta am greșit... Că nu i-am spus fetei de tine mai devreme... Dar tu? Tu nu-ți asumi nicio vină?! O singură dată ai căutat-o, o singură dată, măi! Când avea șase anișori – cred că n-ai uitat cum a refuzat să ia cutia de bomboane de la tine? Cum ți-a spus? „Nu mănânc bomboane de la nene străini” – așa ți-a spus, nu? Am simțit atunci că se prăvălise cerul peste tine – te-am jelit și-am rugat-o să ia cutia... Ei, măi Toadere, măi, așa mi-e hărăzit mie de soartă – să-mi asum și multe din greșelile tale, pentru că... Pentru că am fost blestemată de Dumnezeu să iubesc un... Donjuan de.... Care n-a ținut la sufletul meu, nu – a ținut doar la învelișul sufletului meu, cum zicea înainte de moarte sărmana Leonida Lari... („Doamne! Din păcate, ar putea să aibă dreptate!” urlai în mine, ferindu-mi ochii de cele două făclii triste ale văzului ei).

În hol se auziră vorbe. „La revedere, doamnă Parasca! se auzi glasul un pic pițigăiat al doctorului habilitat.

– La revedere, domnule Laurențiu! răspunse și Mărgeluș, adunându-și mai strâns genunchii sub bărbie („Uite că-l tutuiește cu numele de botez!”).

– La revedere, domnule Marcu! răsună iar glasul habilitatului, de data asta, mai îngroșat. Și văzui cum ușa se întredeschise puțin: Aveți un stil inconfundabil, domnule, dați-i așa înainte – lumea așteaptă materialele dumitale!”

Bolmojii și eu un „mulțumesc” cătrănit, iar doamna Parasca („Măi, da’ Carton îi știe toată biografia!”, țipai în gât) rămase neclintită în muțenia ei mândră de femeie curtată de cumnatul unui viitor nobilian.

Ușa se lipi la loc. Se auzi deschizându-se, apoi și închizându-se liftul. Și răsunară două bătăi.

– Intră, unchiule!

Unchiul intră, luă loc pe scaun, își întoarse fața aburită:

– V-ați mai zgâlțâit un pic?

– Nu ne-am mai zgâlțâit, unchiule. Dar te rog să nu-l mai iei în „barul” matală, că-i cherchelit destul.

– Dacă-oi vrea, nu l-oi lua, iar, dacă-oi vrea, l-oi lua! se zbârli moale Enciclopedia.

– Fă cum știi, dar mie bărbat beat... în așternut nu-mi trebuie...

– Dacă așa stau lucrurile, să vrea el, nu-i torn o picătură! rosti înveselit profesorul Guțu.

Iubiți-vă, dragii mei, că nu mai sunteți nici voi așa de tineri. Destul că ați lăsat să alunece pe lângă voi anii cei mai frumoși... Se ridică mai puțin sprinten de cum îl știam eu, zise „Noapte bună” și ieși.

Încremenirăm amândoi într-o muțenie stingheră. Ce dorit eram de corpul ei cu piele trandafrie! L-aș fi sărutat cu dementă patimă din creștet până-n unghiile picioarelor ei minuscule! Dar numai nu acum. După ce aflai că a răsfoit albumele cu un bărbat străin. Care dorește s-o cucerească, firește! Pentru un vădan cu pardon de femeie

ca el, ajuns, probabil, la șaizeci, o femeie ca Mărgeluș e o adevărată comoară! Îi zice Parasca? Foarte bine! Să nu-i spună Mărgeluș, că-l omor! A răsfoit, mângâindu-se cu umerii, albumele... I-o fi atins, ca și cum din întâmplare, mâinile... A întreat-o de mai multe ori – ca să i se uite-n ochi, mârlanul! – despre fiecare individ din fotografie... Ei, nu posedă el arta seducției, având atâtea curviștine la secția lor cu frecvența redusă? Care, dacă nu susțin cu mită examenele, le susțin, cu siguranță, cu jucăria! Nu, acum, după ce văzui că a respirat aerul ieșit din bronhii individului, nu mai ard în flăcări. „...Bărbat beat în așternut nu-mi trebuie”! Trișează, vicleana. Enciclopedia a luat-o-n serios, dar eu n-o cred! Dacă i-e dor și e hotărâtă, ar face-o fără ostentație. E un spectacol ieftin – de ce i-ar trebui? Și de-odată-mi veni să-l jelesc:

Sărmanul Ștefan!

Îl jelești? De ce-l jelești?

Că te-a crezut!

Vrei să spui... că adineauri am jucat teatru?

Da. Fals de tot, trebuie să recunosc.

Femeia sări de pe canapea, de i se dezgoliră picioarele până-n locul unde eu am umblat întâiul. Eu am fost norocosul! Își strânse halatul cu cordonul de mijlocel, mlădiindu-și popoul, de-mi veni amețeala. Pe-o clipă.

Ajută-mă, ce stai?

Ce vrei să fac?

Să întindem canapeaua! Ține plapuma. Și perna. Acuși aduc una și pentru tine. Și făcu vânt cearșafului roz, ca să-l aștearnă.

Acesta seamănă a fi începutul unui spectacol adevărat, și-mi înțepă inima un junghi de fior.

De ce faci asta?

Ce-i cu tine, mări Toadere? E o datorie conjugală... Nu sunt soția ta? Soție legitimă din toate punctele de vedere! Fac ce au făcut

mamele, bunicile și străbunicile noastre. În toate veacurile – când se întorceau bărbații lor din căraușie, de la concentrare, războaie, Doamne ferește!... din disperarea... unei căsătorii „fericite” ca a noastră, primul lucru ce-l făceau ele, îi puneau la masă – pentru mine a făcut-o unchiu...

Pentru că tu erai ocupată cu curtenitorul...

Pe urmă... După ce-i hrăneau pe săturate, le așterneau patul și se duceau să se spele... Ba nu!

Îi puneau pe dâșii să se spele. Le îmbăiau capul, curățindu-l de păduchi – tu cred că n-ai nevoie de așa ceva? Iar după asta, se spălau și ele, așa, în grabă, pentru că le plesnea inima să se vâre cât mai rapid în așternut... Avem apă fierbinte – nu vrei să-ți faci un duș?

Ba da – cu tine.

Bineînțeles. Scoateți costumul și vârate-n cadă. Acuși îți aduc prosopul! Și ieși sprintenă.

Rămasei – arătare metamorfozată-n uimire. Îmi scot haina, pantalonii. Și pășesc în slipuri în holul răcoros de-a binelea. În dormitorul Enciclopediei stăpâna întunericul. Întredeschid puțin ușa și bag urechea – unchiu își torcea sforăitul în ritm de tangou. Închid și, tiptil, cu senzația unui adolescent la prima întâlnire, intru în baie. În costumul lui Adam, pășesc în cadă. Deschid robinetul cu apă fierbinte, lăsând șuvoiul să-mi curgă-n cap. Nu-mi mai aminteam când ultima oară corpu-mi trăise plăcerea unui duș fierbinte – în urbea mea nu circulă apa-ncălzită pe țevi. Mă mulțumesc, ca toată lumea, nepretențioasă și proastă, să încălzesc la aragaz o cratiță-două de apă, s-o torn în cadă sau într-un lighean. Și să mă spăl. Mai întâi, pe cap. Iar cu restul zoilor, folosindu-mă de un șervet subțire ud, să-mi masez corpul. Iau de pe policioară șipul cu șampon. Îmi torn. Și, cu ochii închiși strâns, încep să-mi frec cu spumă părul. Intră Mărgeluș. Îi fac loc lângă mine. Sâniul îmi împunseră moale pieptul. Îmi ia mâinile. Le duce, de le lipește pe coapsele-i... Mă înfior de-a-ntregul.

Împătimitu-mi zvâcni crâncen. Ea gemu ușor simțindu-i, probabil, pendularea... În clipa următoare, îndreptă șuvoiul, clătindu-mi capul. Pune repezit dușul la picioare. Deschid ochii și-i sorb mamelonul roz. Ia, tremurând, săpunul și... începe să-mi înspumeze zestrea germinatoare. Gem. Mi-l înăbușă cu palma-i mică... După care-și repede gura în gura mea aprinsă. O apuc de fese, ca s-o topesc în mine. Îmi lasă zestrea. Mă apucă, lacomă, de după ceafă, acaparându-mi, pe rând, buzele și sugându-le cu flăcări. Obosește. Mă lasă... Se-apleacă iute. Ia dușul și-mi spală încrâncenatul ce aproape capitulase... Șoptește cu buzele învinețite să închid apa. Mă îndepărtează cu privirea, luându-și prosopul:

Șterge-te și tu. Și răcește-te... Mergem în așternut. Sunt prea dorită... Vreau mult, mult... Se învește cu halatul. Deschide atent ușa și iese.

Stau. Stâlپ aiurit, învelit până la brâu în prosop înflorat. Prima nedumerire ce-mi căzu în creier: e Mărgeluș ori nu-i Mărgeluș? Descoperii aici, în cadă, acum câteva clipe demente, o altă femeie. O cu totul altă femeie. Care nu bănuiam că există. Nicidecum. Era cu neputință să înțeleg ce anume se întâmplase. Șterg cu un colț al prosopului oglinda aburită prinsă-n ușă. Și privesc atent la mutra bărbatului: pot fi crezut sau ba, dar nu mă recunoscui: fața palidă de ocnaș împingând roaba plină cu pietre... contrasta înspăimântător cu ochii-mi căscați peste măsură... În care, pur și simplu, țipa spaima!

Ușa băii se deschide brusc și Mărgeluș îmi face semn mut, dar aprins, să ies. Mă scutur, înșfac slipul din cui, dar o urmez gol, acoperindu-mi comoara adamesc-descurajată cu prosopul. Femeia se scurge ca un pește alb sub plapumă, eu – din urmă. Lipindu-mă de popou-i umed, fremătând. Șezui așa, cu simțurile fumegânde, până când:

- Ce aștepti, Toadere?
- Să-mi vină...

Mărgeluș întoarce capul, șușuindu-și uimirea:

- Nu vrei de-acum?!
- Eu vreau – el nu poate... Donjuanul!
- Clar, râse scurt femeia. Dacă-i în derivă...
- Asta-i situația, oftai.
- Să așteptăm să se potolească vântul... Să se mai liniștească valurile... Principalul e să nu scapi din mâini cârma corabiei...
- Pune și tu mâna pe cârmă – fă ceva...

Mărgeluș se întoarce cu fața-n sus. Zice, mi se păru, cu oarecare mâhnire:

- Din păcate, măi Toadere, n-am să-ți pot face ce-ți făceau amantele. În clipele astea... chiar îmi pare rău, că... sunt așa cum sunt, dar n-am ce să mai fac...
- Învață-te.
- E târziu, Toadere... Chiar e târziu... Ți-am făcut în baie ce mai citisem și eu în cărți... Ca să te aprind. Pentru că eu te doream groaznic...

Îi iau ușurel mâna și i-o pun pe donjuanul scârbit. Urmează o pauză în care așteptarea devine tot mai nerăbdătoare... Tot mai înfrigurată... Degetele mâinii, moi, încep să se miște încet... Dar cu tot mai încurajată nesfială! Și capitulantul tresări, dându-mi fiori în tot trunchiul. Mâna-și palpită degetele, iar stăpâna-i mi se lipește de coapsă, apucându-mi și ea tremurat mâna și apăsându-și-o pe sâni. Încep să-i masez. Dar ei îmi cer săruturile. Freamătă sub văpaia gurii. Geme ușor, mlădiindu-și pieptul mic și plin. Încep să ard. În flăcări. Capitulantul ridică sus drapelul, așteptând ordinul de atac. Și el veni:

- Haide, dragule, că nu mai pot!...

Îi apuc cu aripile-mi înnebunite popoul și intru! Cu efort, cu durere intrai! Mărgeluș al meu se lasă singură... „dezvirginată”. Bucuria descoperirii îmi tulbură mințile. Într-o clipă, bănuielile proaste

se topiră ca zăpada aruncată-n foc: numai o femeie ce-și conservează sexul ani și ani îți poate oferi această senzație amețitoare a castității. Această bucurie a fructului neîntinat ce-și așteaptă culegătorul. Să-i zicem cuceritor. Recuceritorul, de fapt. Ba nu! Acum, numai acum eram adevăratul și doritul cuceritor. Nu atunci! În odaia cea fără ferestre. Când o violasem alunecată adânc în leșin. Iată-mă... ajuns cu drapelul victorios în pisc! Îmi înăbuș urletul. Îi sfâșii fesele zbatându-se spre mine. Când contenesc zvâcnetele, trag plapuma peste noi și-i întreb scoica trandafirie:

– Nu întreprinzi nimic? Vrei să-i faci Nătăliței un frățior?

Femeia-și îndepărtă urechea și rămase nemișcată. Nu găsește ce să-mi răspundă? În clipele acelea, mai stupidă întrebare nici că se putea. Într-un târziu, zise totuși incolor, somnoros:

– Gândește-te tu ce întreprinzi... până dimineață. Mobilizează-te. Că eu sunt într-o perioadă

când nu se procrează niciun fel de frățiori... Profită de asta...

N-am mai profitat. Dormii buștean până dimineață. Mărgeluș – la fel. Mă ghionti când bătu

Enciclopedia-n ușă:

– Nu pleci la serviciu, unchiule?

Unchiul băgă capul buhos:

– Azi n-am ore. Toader nu vrea să se dregă cu o cinzeacă?

– Întreabă-l pe dânsul – ce mă întrebi pe mine?

– El știu că vrea, nepoată, – tu faci probleme...

– Poți să mai aștepți vreo oră, unchiule? El va veni singur la mata, bine?

Enciclopedia se retrase bombănind. Mărgeluș sări sprintenă și întoarse cheia-n broască:

– Dacă ai nevoie să mergi la WC, haide! Că eu te aștept...

Îmi făc necesitățile, trec în baie, trag zăvorașul și-mi examinez pleoștitul. Cerc să-l revigorez – deprimatul... nu dă niciun fel de

semne. Îl spăl cu săpun și apă calduță. Iar cerc să-l încurajez. De-acum mai puțin creștinește – zadarnic. Încep să mă revolt și să-l scutur, biciindu-l în van. Disperat, mă buric pe degete, să-l expun în fața oglinzii – poate se va rușina și... Nimic! Trag pe mine, tremurând de mânie, slipul. Și mă opresc în pragul dormitorului – caporal dezonorat, cu epoleții rupti...

– Îmi dau seama, zise consolator Mărgeluș. Se vede că anii ăștia au fost ani de secetă sexuală și pentru tine... Și nu te-ai menținut în formă... Hai, vino-n așternut... Să știi că-mi pare foarte rău, că ai ajuns să fii așa, mai zise despuindu-mă. Tu care reușeai de douăsprezece ori pe noapte – îmi amintesc bine...

Îi astup gura cu palma. Ridicându-mă deasupra și oferindu-i-l.

– Te-ai spălat bine? Am să încerc s-o fac pentru tine... și pentru prima oară... Dacă are să-mi fie rău, să nu mai încerci vreodată să mă provoci...

Începu încet-încet... Îi simțeam răsuflarea gurii, frigându-mă... O palmă îi țineam pe frunte, cu alta-i mângâiam părul... Apoi îi simții respirația nasului... Mai puternică – revigoratul triumfa în captivitate. De-odată, Mărgeluș se smuci, acoperindu-și cu cearșaful fața. Atunci mă repezii și-o desfăcui!

– Nu te grăbi, mă rugă. Dacă o pățești iar, nu-ți mai fac...

Mă zvârcolii, golindu-mă. Peste vreun minut, eram pățit. Ieșii din ea găinățat de neputință și rușine. În timp ce-o vedeam înțepenită, cu fața la perete, îmi trasei, transpirat, pantalonii, îmbrăcai cămașa și sacoul. Și luai loc pe scaun, lângă fereastră. Așteptam. Ce așteptam? Ce mai puteam să aștept? În orice caz, voiam cât mai repede cu putință să dispar. Simțeam această dureroasă necesitate, ca pe-o izbăvire. Aveam nevoie, absolută nevoie să rămân singur. Îi zăresc laba de cenușareasă a piciorului, ieșită de sub plapumă. Mă ridic. Îi sărut toate degetele-jucării. Și ies în hol. În baie curge dușul – Enciclo-

pedia-și spăla mahmureala. Răsucesc cheia. Deschid. Ies pe palier. Cobor cu liftul. Simt ușurare și amețeală – în același timp.

Văzându-mă în curte, gândul fierbinte ce-mi veni: aș da și cămașa de pe mine, ca să mă pomenesc într-o scăpărare de secundă la căsuța-mi de vacanță... Să mă afund, măcar pentru o oră, în singurătate. Ca într-un mormânt uitat. Să mă îndop pe săturate cu aerul vălurând dinspre pădure. Să mă împiedic de grăsanul Prinț, lunecându-mi cu coada-i bârzoii printre picioare. Să-i netezesc părul lucios de pe cap câinelui meu de pripas, Bim. Carpănul măsiu! scui-pai cu voce tare înjurătura preferată a lui tata. De ce nu s-ar întâmpla și-n viață unele lucruri cum se întâmplă-n povești?! Ai gândit și ai ajuns – în aceeași clipă! Ai gândit și ai avut – în aceeași sutime de secundă! Omul a născocit tot felul de năzdrăvănii, mi-am zis, nu atât din dorința de a le avea, cât din neputința de a le avea! A le simți gustul în gură, în stomac. A le admira culorile în cuibul văzului. A le trăi, cu simțurile topite, sunetele în scoica auzului etc. Neputința de a le avea i-a învățat imaginația. Și l-a pus la treabă! Și, văzând ce minunății poate face punându-și în mișcare sclipitorul motorăș al ficțiunii, arătarea de biped și-a dat seama că e atotputernic! În basme! Nu-i vorbă, diavolul sau Dumnezeu i-a pus în buzunar telefonul celular! Jucăria care-l ajută, stând pe burta amantei, să-și convingă consoarta că-n seara ceea are enorm de lucru și... nu-i sigur că-l va isprăvi până dimineață... Sau i-a pus computerul pe masă! Învățându-l cum să iasă pe Skype. Ca să se iubească platonice cu sexul opus ori, o, Doamne! cu dementul(a) de același sex – și tocmai de pe alt continent! Etc., etc. Dar câte alte născociri cu mirosuri tari de moarte a fâtat creierul involburat al omului! Și câți monștri ai nimicirii încă are să mai fete, pentru că materia cenușie a bipedului regenerează mereu și fără odihnă – Atotputernicul din ceruri, s-ar părea (poate nu mă va trăsni în clipa asta?), în ultimele veacuri capitulează tot mai mult în fața diavolului...

Ei, toate astea le știți și voi, dar revin totuși la dorința cea banală a mea. Ce mi-a încolțit în această curte măroaie – să mă pomenesc într-o clipită în curtea micuță a căsuței mele de vacanță. Doar nu vreau să stăvilesc valurile până la ceruri ale tsunamiului! Nu doresc să prezic cu exactitate ziua și ora fixă a erupției vulcanului X. Sau, cu atât mai mult, a cutremurului devastator ce va lua zeci de mii de vieți, înecate în zădărnice, ca a mea. Eu vreau, măi oameni, să se producă un lucru simplu și banal, ca un papuc de curtezană – am gândit... și m-am trezit imediat în curtea cu iarbă tristă, necesită a căsuței mele de sub pădure. Atât!

Da, disperata neputință a zămislit poveștile. Neputința de a fi ceea ce nu ești. Și nu poți nicidecum fi. Neputința de a avea palate, castele aurite, de a fi stăpân peste bogății nenumărate. Neputința de a fi tu însuși un Făt-Frumos sau o Ileană Cosânzeana. Ori de a procrea copii viteji, frumoși, mintioși cum sunt cei doi. Înțeleg, nu poți fi categoric în aserțiuni reflectând la nivelul acesta. Dar, aflându-mă, matinal, într-o curte din capitală și stând pe o bancă prăfuită de lângă un balansoar, apăsând de dezgustătoarea neputință de a fi în clipele acelea în curtea căsuței mele, m-am întrebat: ce-ar fi dacă, ajuns la o oră ticăloșit de târzie în urbea mea murdară până la stele, chiar m-aș apuca să scriu o poveste pentru copii? Despre un trăsnet care a inventat o șmecherie simplă de tot, accesibilă fiecărui nenorocit cu buzunarele goale, zic, a inventat o drăcovenie care l-ar catapulta în două-trei secunde unde dorește! Păi, ce-ar putea fi? S-ar înmulți lumea cu încă o poveste (Doamne ferește! să mai fie și proastă...). Și nu-s sigur, nu-s sigur chiar defel că această lume, până la compătimitire visătoare, s-ar alege cu o neputință mai puțin...

31 Am ajuns pe la chindii și topit de foame în orașul deziluziilor mele. Deziluzii ce le trăisem în toate cele patru anotimpuri. Știam că frigiderul mi-e gol. Intru în alimentara de

la parter. Corpolenta Oxana mă întâlnește cu zâmbetu-i unsuros, curgându-i în sclipiri de mărgăritar roșu de pe buzele carnoase. Mă salut curtenitor și-o întreb dacă are pâine. Răspunde ca întotdeauna, cu accent rotund slavon:

Pâine terminat la amiază. Dar pentru tine oprit ca totdeauna. Și scoase de sub tejghea o franzelă pe care mi-o vârî rapid în geantă ce reușii s-o deschid. Dar la pâine este? se interesă durdulia, pentru că, aflându-se cu serviciul în același bloc și mai fiind și femeie, nu putea să nu știe că nu mă așteaptă nimeni acasă cu bucate fierbinți.

Ca să fiu sincer, dragostea mea, deschid portmoneul, nu prea am la pâine. Dar... plătesc

franzela și... rămân lefter.

Ce înseamna „rămân lefter”?

Înseamnă că rămân fără vreo lăascaie, comoaro.

Dar „vreo lăascaie”?

Niciun bănuț, iubito.

Nu spune așa. Dacă aude barbatu' meu, luăm bataie – și tu, și eu...

E boxer de clasă?

Nu-i boxer, da' bate tare bine. Și râse, dezvelindu-și dinții lucitori și cam lați.

Bine, doamnă. Dacă bate tare bine, n-am curiozitatea să-l cunosc.... Și mă întorc să ies.

Dacă nu-s bani, mâine plătește – eu aștept. Am *sardelki* proaspăt – să dau?

Să le zici crenvurști... Dă-mi șase bucăți.

Cum spus – crevuși? Toată lumea spune *sardelki* – mult mai bine și ușor de spus.

Îi mulțumesc. Și-i promit că a doua zi mă achit. Rusoaica îmi urează „Mâncare plăcută!” și zâmbetu-i de miere carnoasă mă însoțește până la ușă.

Aveam mare noroc de rusoaica asta durdulie. Care-mi dădea de mâncare pe datorie, fără să-i cer. De unde simte ea, și de fiecare dată,

năzdrăvana, că mi-e punga deșartă? Dar, uite, că ghicește fără greș! Urc scările cu o duioșie dulce încălzindu-mi pieptul: cu altă vânzătoare carpănoasă și nepricepută-n locul ei, și azi la cină, și mâine la micul dejun mi-aș fi băut ceaiul cu pâine goală! Și, amintindu-mi, mă răcii până-n pantofi: ieri îmi telefonase redactorul-șef, comunicându-mi groaznica veste: de luna viitoare, n-are de unde să ne remunereze – nu vom primi nici salarii, nici onorariu („Spune-i și lui Mișu: frații noștri de la București n-au nici ei de unde să ne mai dea – voi căuta aici sponsori. Dar până atunci, dacă vreți să mă ajutați să scoatem ziarul, va trebui să ne mulțumim cu situația...”). Cu alte cuvinte, să lucrăm de pomană. Nu reușii să-i spun lui Mișu noutatea. N-aveam idee nici eu ce-am să fac în continuare. De urgență trebuia să-mi găsesc de lucru. Salariul pentru luna trecută urma să-l primesc săptămâna viitoare. Mâine va trebui să împrumut de la cineva, ca să mă achit cu vânzătoarea...

Descui ușa. Intru. Îmi scot ghetetele. Trec direct în bucătărie. Ce fericire – curge din robinet apa! Și se aprinde aragazul! Renunț să-i fierb – mai gustoși sunt crenvurștii prăjiți în ulei. Apuc tigia și... cad pe taburet. Turtit de amăreală: uitasem că s-a terminat uleiul! Stau cernit ca nepoftitul la praznic. Mi-e foame! Pun la loc tigia și scot din dulap ceaunașul – las' că nu-i prăpădul lumii, măi Toadere! Torn două căni de apă. Fac mai mășcată flacăra – în cel mult zece minute, îmi astâmpăr stomacul. Și-mi revigorez optimismul! Pun numai trei la fiert – ceilalți trei îi las pentru micul dejun de mâine. Ies la balcon. Și studiez, ca un ins terminat pentru societate, damigeana deșartă... Cu care, chemat de urgență, venise ultima oară Mișu Rogoz. Cretinul! Cum să torni tu... până la ultima picătură?! Ar fi lăsat măcar din politețe ceva, pe fund!... Voi fi nevoit să-l sun acum pe Nicu Rediș. Și, dacă acceptă... să deschidă „Clubul dezbatărilor” azi- seara, pe Rogoz nu-l iau! Nu-l iau și gata! Numai să fi reușit Nicu să-mi citească articolul de azi... În care scriu despre Epi-

scop. Că lui vlădică i-au transmis de-acum că e aclamat în *Tribuna...* nu încapă nicio îndoială. Are doi preoți tineri, deștepți, energici, cu școală preotească în România (cu ei se prezintă și la conferințele de presă din capitală) ce-l pun foarte operativ la curent cu toate evenimentele. Și ierarhul nu putea să nu-l sune pe Rediș – sunt prietenii! Și să-i spună cum îl beșteleşte Toader Marcu, colegul său de clasă. Pentru concepțiile sale moldoveniste. Pentru colaborarea cu seceriocănașii partidului comunistilor. Nu-i vorba, scriu acolo și despre calitățile bune ale lui vlădică: e un mare admirator al lui Mihai Eminescu. Trebuie să fii un fanatic ca să înveți tot *Luceafărul* pe de rost și altele zeci și zeci de poeme, pe care, sunt sigur, nu le declamă nici așa zișii profesori-eminescologi de la universități. Ori să-i chemi în fiecare an, la 15 ianuarie, pe toți prietenii – lămuresc în articol de ce nu-i pot fi prieten, și nici dușman – cunoscuții, unii dintre ei buni patrioți ai neamului românesc, și să sărbătorești cu vin bun și mâncăruri dintr-ales ziua de naștere a poetului nepereche. Am mai consemnat acolo că i-a adus într-un spectacol, special comandat, pe Carol al II-lea și Prințul Mihai, angajându-i pe actorii profesioniști și obligându-i și pe preoți să joace momentele acele glorioase, semnificând dragostea de neam și setea de credință a românilor, când Regele României a asistat cu fiul său moștenitor la sfințirea celei mai frumoase catedrale din urbea noastră – așa a insistat dânsul să cinstească aniversarea acestui măreț edificiu și a ctitorului său vrednic – Episcopul Visarion Puiu!

N-am înșirat, firește, în acel articol toate virtuțile ce-i fac cinste. Căci, recunosc, unele din ele îmi par incredibile. Nicu Rediș, bunăoară, mi-a povestit cum a plecat la cimitirul din satul ierarhului. Și l-a văzut plângând și sărutând crucile de la mormântul părinților. Cum, la întoarcere, au intrat și-n curtea casei lui născătoare, scufundată în singurătatea părăsirii. Și au zărit o pisică zgribulită lângă stâlpul verandei. Episcopul s-a apropiat, a luat-o în brațe, încălzind-o la piept.

Apoi s-a dus cu ea la vecin, a bătut în ușă și l-a rugat pe gospodar să ia pisica și să aibă grijă de dânsa. Că el n-are să rămână dator pentru asta... Poate a mai înflorit Nicu întâmplarea ceea, dar, mi-amintesc bine, mă înduioșase până la lacrimi. Pentru că pe mine, afumatul mereu de orgoliu, mă mișcă mai dureros, mă marchează chiar pe mai lungă durată nu evenimentele, situațiile tragice cu răsunet, puternic mediatizate, ci, mult mai des, întâmplări, situații, la prima vedere plicticos de banale. Cum ar fi reacția fostului meu coleg, acum ierarh cu peste o sută de parohii în subordonare, la vederea acelei pisici. Topită de frig lângă stâlpul unei verande de casă alunecată în mușenie... Imaginea acelei pisici orfane, cu stăpâna-i (mama lui vlădică) dormind somn împietrit în umezeala hleiului din cimitir, m-a urmărit atunci câteva zile la rând. Pornit agresiv, ca și acum de altfel, împotriva Episcopului, inveterat moldovenist și supus docil al Patriarhului Moscovei și al Întregii Rusii, mă întrebam măcinat de un sentiment ciudat de uimită simpatie (pe care încercam să-l îndepărtez cu îndârjire, dar el se încăpățina să-mi dea târcoale): poate oare sălășlui atâta blândețe, compasiune într-un suflet în care n-a încăput până acum cel mai sfânt și mai râvnit ideal al românilor – Unirea Neamului?

Nu vă mai reproduc aici materialul din *Tribuna...* de azi – dacă nu ne întâlnim deseară în barul lui Rediș (dar cât de dorit ar fi să se întâmple, că-mi sfârâie gâtlejul!), cred că-i suficient asta ce v-am spus. Mă întreb înciudat: dar de ce să nu-l sune Mișu pe Rediș? Formez. Ridică Rogoz:

Salut, fotoreporter amărât! Și de-odată-mi amintii de vestea grozavă ce nu reușisem să i-o transmit – să se bucure! Trebuie să-ți transmit o veste, ghinionistule...

Trebuie să mai vedem... cine dintre noi doi e mai ghinionist. Ce veste?

Începând cu luna viitoare, suntem ambii șomerii... Urmă o pauză și trebuia să precizez: Măi, Rogozule, m-ai auzit bine?

Te-am auzit bine... Nu ne mai poate remunera?

Cum de-ai ghicit?

D-apoi... șeful nu o singură dată ne-a vorbit că am putea da faliment. Și ce face cu *Tribuna*...?

Zice că... Dacă continuăm, ca proștii, să muncim de pomană și dacă va mai găsi niște sponsori, revista ar putea să mai apară...

Și tu ce-ai de gând să faci?

Să plec la surorile mele din Bucovina la cultivat barabule...

Prostia asta ai mai publicat-o și-n ziar – pleci tu în cur.

De ce vorbești, Rogoz putred, așa de nerespectuos cu mine? Cîne-ți dă dreptul?

Scuză – uitasem că ești sensibil... Și tăcu.

Vom mai vorbi noi la tema asta... Acum ia și sună-l pe Nicu Rediș și... ispitește-l dacă a citit materialul meu de astăzi...

Ți-i uscat gâtletul? De ce nu-l suni tu?

Dar cine l-a tot sunat în toți anii ăștia?

În toți anii ăștia ați pilit fără mine... Și după ce mai medită un pic: După ce l-ai beștelit pe Episcop – știi că-s prieteni, nu? – tu mai vrei să fii pus la masă și onorat? Mie, că nu-s amestecat cu nimic în treaba asta, mi-e rușine să dau ochii cu ei...

Chiar nu găsi ce să-i spun. Uneori, Mișu ăsta îi dat dracului cu argumentele lui. La prima vedere, rudimentare, bune numai să-ți ștergi de praf papucii cu ele, aceste argumente, de tot puerile, poți să spui, te pot pune la încurcătură. Te pot dezorienta, zăpăci în așa măsură, că nu-ți rămâne altceva decât să înghiți gălușca! Și să aștepti următoarea lovitură sub centură. Într-adevăr, trebuie să ai tupeu ca, după dezvăluirile ce le făcusei la adresa ierarhului... („Care dezvăluiri, dacă le știa de mult toată lumea?”), după atâtea reproșuri – că nu-și recunoaște etnia, că nu-și numește corect limba în care vorbește... („Trebuie să i le aduc, pentru că el, cu doctorat susținut, nu-i o gân-ganie proastă, ca să nu-și cunoască originea poporului care l-a

născut!”), mă întrebam, după toate astea, îmi mai puteam permite să mai ciocnesc cu P.S. paharele? Să mai aștept invitație din partea lui Nicu Rediș care, chiar dacă nu împărtășește opiniile Episcopului, întotdeauna mi-a imputat când îmi permiteam să...

De ce taci, unionistule? mă întrebă apăsât Mișu.

Și tu nu ești?

Sunt și voi fi. Dar unul moderat. Nu răutăcios, dezlănțuit ca tine. Gata să-i pui unghia-n gât oricui care nu-i gata să urce pe baricada ta. Și, după o pauză enervantă: Uite ce vreau să-ți spun eu: acest fost coleg de clasă al tău care nu-i deloc mai prost decât tine, dacă ar fi fost observat la timp și apreciat de către frontişti care s-au retras, dezamăgiți de Iudoșca, în tufari...

Unii au ieșit din tufari. Și acum îl ovaționează pe trădător în Piața Marii Adunări Naționale.

N-ai ascultat ultimele știri: Iudoșca a renunțat la proteste. A făcut în pantaloni, renegatul.

Lumea îl huiduiește, s-a făcut de râsul găinilor.

A eșuat ultima tentativă a cadavrului de a se revigora. Dar ce voiai să spui de Episcop, și n-ai terminat?

Pe scurt: de-l miruia pe el Patriarhia Română în fruntea Mitropoliei Basarabiei... de mult eram cu toate bisericile sub aripa Bisericii Țării-Mamă!

Utopie! Cine era să-ți voteze ție, întunecatele, așa ceva? Niște găinari de parlamentari agrarieni? Sau legiuitorii-jujuci din banda dictatorului care au jecmănit țărișoara timp de opt ani? N-ar fi în stare s-o facă nici democrații noștri de la treuca puterii...

Nu-și mai coasă nici ăștia buzunarele – fără grijă! exclamă Mișu cât se poate de înveselit.

Să lăsăm discuțiile astea aiuristice – sună-l imediat pe Rediș, că vreau să beau...

Poate că eu vreau mai tare, dar ce să-i spun omului?

Măi, măi!... Spune-i că... ești indignat și tu de ce-am scris despre Episcop și... propune-i să fiu chemat de urgență la „Clubul dezbaterilor”... și frecat bine...

Asta-i altceva, făcu mulțumit Mișu. Dacă se învoiește, va trebui neapărat să-ți frec și eu ridichea... Așteaptă, că-l sun. Și puse receptorul.

Eram satisfăcut de sfatul ce-l dădai prietenului – trebuia să ia foc. E firesc să ia foc. Nu mai pot crede... că Rediș ar putea bănuși șiretlicul la care am recurs... ca să ne facem iar drum spre butoaiile sale... Și-apoi, chiar dacă-l apăra de fiecare dată pe vlădică de atacurile mele, patriot convins, cum e, nu pot să cred că-n sinea lui nu se bucură. De încercările mele, uneori disperate (dar și răutăcioase întotdeauna!) de-a-i face educație unionistă.

Conectez calculatorul. Aștept – vuitește, scârțâie, dar se deschide. Trebuie să văd: ce mai scrie C. Tănase în *Timpul* despre vânzoleala politicianilor noștri de a găsi o soluție pentru alegerea Președintelui țărișoarei. De doi ani tot caută, și nu mai găsesc. De data asta, editorialistul ridiculizează decizia Guvernului „Cu privire la Comisia Națională pentru Funcționarea Limbilor”, unde *nicăieri în hotărârea discutată nu figurează denumirea limbii în numele salvării căreia a fost instituită înalta comisie națională – limba română*, ca mai apoi să concluzioneze: *Un lucru trebuie spus cu toată tăria: în R. Moldova funcționează plenar toate limbile, cu excepția unei singure limbi. Această limbă se numește limba română care, prin voia lui Dumnezeu, trebuie să fie limba oficială a acestei țări. Dar nu e! Uite-așa majoritate parlamentară, democrată și patriotă, avem noi de aproape trei ani!* Și cu cât spirit nonconformist acest cel mai bătaios jurnalist din toate timpurile al Basarabiei scoate în lumină, biciuindu-le, tâmpeniile liderilor democrației! El, care atât de mult a contribuit ca aceștia să-i alunge de la treuca agoniseliilor pe comuniști! Nu-i cruță! Taie-n ei ca-n curechiul moldo-

venesc. În alt material, C. Tănase aduce o replică a ex-premierului, Ion Sturza, referitoare la flecăreala guvernului democrat în legătură cu problema intrării R. Moldova în U.E.: *Să nu fim banali și ridicoli. Noi știm foarte bine că nimeni la Bruxelles nu vrea niciun fel de cerere de la noi și ne imploră: stați cuminți acolo, nu începeți niciun proces formal, că o să fiți respinși și o să fiți umiliți. Noi trebuie să arătăm că, în afară de promisiunile acestea, mai facem și ceva acasă. Ce spirit treaz, pragmatic, Dumnezeule, are acest ex-premier al guvernului, debarcat de către coaliția monstruoasă – fracțiunea comunistă a lui Vorevronin și cea a lui Iudoșca!*

Verific mesajele. Ce operativă-i amanta mea, frontista! Mesajul Adelei e uns cu miere de mai și aburește de alean și nerăbdare: *Înebunesc de dorul tău, Toadere. Ți-am spus și la telefon: aștept, cum așteptam în copilărie, la bunica, Paștele, să respir, goluță, lângă pieptul tău... Sâmbătă, dis-de-diminează mă pornesc... ADELA.*

Înghet, bleg. Nu trecuse decât o zi de la rușinosul fiasco cu soțioara mea... Și acum, chiar a doua zi, îmi vine drăgălașa panteră, Adeluța! Care, însetată „ca nisipu-n pustiu”, se grăbește să-mi stoarcă toată vigoarea bărbătescului. Care vigoare, dle, când... nici nu-i bănuiesc existența de-acum vreo douăsprezece ore?! Lângă mine, în maxi-taxi, la întoarcere, timp de două ore a stat lipită de coapsa-mi amărâtă o doamnă tânără, cu picioare dezgolite bănuiești până unde, și nu m-a cercat niciun abure de emoție! Era și asta o premieră. După cea din așternutul lui Mărgeluș. Care m-a urinat cu gânduri amare până la sosirea pe peronul autogării. Acum stau cu ochii înfiți în mesajul Adelei. Și-mi doresc nespun... să dea peste mine apatia ceea îndurerat-melancolică. Care-mi paralizase simțurile de-atâtea ori în ultimele două decenii... Dar, în locul ei, începu să se deschidă în inima mea, amari ca pelinul, bobocii vârtoși ai neputinței. Carpănul mășii! Da' lighioana asta de neputință – nu-i poți spune sentiment nicidecum, e mai mult o senzație răpănos-lipicioasă! – te imobili-

zează ca pe-o cârpă, uitată-n beci, putredă. Ai gheboasa frică: uite-acuși, dacă te miști – îți dezdoi cumva, de la genunchi, un picior ori îți răsfire degetele mâinii – te risipești, te împrăștii în zdrențe scâmoase în toate părțile. Idioată senzație!

Dădu de știre celularul. Era Rediș!

Salut, corespondentule! Și după ce-i răspunsei: M-a sunat Mișu și-mi propune să te chem la „Clubul...” nostru. Ca să-ți frecăm ridichea! Și râse cu basu-i, de crezui că-mi crapă telefonul.

Vasăzică, nu mă inviți, ci mă chemi la frecuș?

Păi cum altfel, măi Toadere? Nu ți-e destul că-i beștelești pe lide-rii noștri democrați – îl mai scoți în prăjină și pe Episcopul nostru? Nu-i frumos.

Da' cu ce-l insult eu? îi ripostez bățos. Nu-l cunoaște toată gubernia asta împutită că-i un moldovenist sadea? Și că a colaborat cu comuniștii și acum mai cochetează cu ei?

Așa-i, măi Toadere, dar... e prietenul nostru totuși...

Nu mi-e prieten... Și am scris acolo de ce...

Dar mi-e prieten mie, omule! Bem un pahar de vin, discutăm la aceeași masă cu toții – nu-i normal să-l consideri și tu prieten? Cu-atât mai mult, ți-a fost coleg de clasă, măi, – e bine să te porți în modul ăsta cu colegii?

Nicu tăcu. Înghiții și eu în gol. Senzația ceea nesuferită de neputință deveni sufocantă.

Dacă ar fi fost altcineva în locul lui Rediș, l-aș fi trimis în măsă! Dar, în cazul lui, nu puteam s-o fac nicidecum. Și-n clipa ceea, îmi amintii că peste o săptămână voi fi șomer! Corespondent voi rămâne, de-oi vrea să mai scriu, dar unul de trei parale, fără soldă („Oare Rediș nu mi-ar putea propune vreo slujbă să mă pot hrăni?”). Răspunsei grăbit:

Îmi pare rău, că te-am supărat... Și, dacă vlădica s-a simțit lezat, să-mi spună cu ce-am greșit... De mă convinge că... am scris despre

el niște neadevăruri, sunt gata să-mi cer chiar și-n seara asta scuzele de rigoare.

În beciul meu să ți le ceri?! isbucni tunător Rediș. După ce l-ai feștelit în toată republica, îți ceri iertare lângă poloboacele lui Rediș! Ești un tip fantastic, dle Marcu! Așteaptă, că te mai sun... Și închise.

Hopa! mă aplecai și mai ghebos, strivit de neputință. De-atâția ani salvatorul mărinimos al gătlejului meu, însetat mereu de licoare parfumată din strugurii Călărășilor, acum e supărat de-a binelea. Nu-i de glumit. Trebuia salvată cumva situația. Și salvată operativ, pentru că, de neputință gătit cum eram, în fața ochilor mei îndoliați apărură, schânteind, paharele mari, elegante ale lui Rediș, în care dănțuiau purici purpurii. Mă sforțai disperat să-mi vină un gând, dar nu se mai putea – ticăloasa ceea de neputință mă înțepenise așa, de parcă voia să mă împrăștii pe podea, în fața computerului-bunic, în cioburi minuscule de cârpă înghețată. De la care urma să pornească mirosuri de mucegai... De mucegai tare, cu nuanțe țipătoare de descompunere, – mucegaiul neputinței. Mă sună iar: tresării, găurit de basu-i, de data asta, mult mai moale:

Nu ți-e dor de-un *Cabernet* și niște frigărui din vițel? L-am pus de ieri la murat...

Simții în nări fum parfumat de carne, îmbătată de mirodenii, pârpalindu-se pe grătar:

– Regret, că te-am ofensat cu articolul acela, Nicule („Să te ia naiba, cu tot cu amicul tău moldovenist!”)... Dar, din păcate, nu pot ieși în *Tribuna*... să mă căiesc. De-aceea nu pot fi cu voi în seara asta... Să dau ochii cu vlădica... („Taaare mi-i în cot de supărarea lui!”).

– Las-o baltă! Nu-ți reproșează nimeni că n-ai scris adevărat. Episcopul își trăiește viața după preceptele biblice – e gata oricând să-și întoarcă și obrazul stâng, dacă îi lovit pe dreptul... Hai să fim serioși, Toadere, – bine? Și închise.

32 Înfiorat, ca un caporal în ajun de-a-și primi decorația, mă așez și-i scrisei răspuns: *Din păcate, Adeluță, comoaro, sâmbătă trebuie să fiu în Bucovina. Amânăm întâlnirea noastră cu o săptămână. Am să te mai contactez. Te pup flămând și dulce. TOADER.* Închid calculatorul („De data asta, nu-l mai sun pe Rogoz – nici el nu va fi de partea mea, căcănarul!”), după care pun la încălzit o cană de apă, să mă rad. Din oglinjoară mă privește șters un bărbat cu argint în barbă, cu pungi spânzurând sub ochii obosiți și grei. Aduc apa. Mă săpunesc lăptos cu pământul fără mâner. Și încheștez dinții – trebuia de mult să schimb lama... Rabd stoic, însângărându-mă în colțul buzelor. Mă spăl pe față, pe gâtul păros. Mă privesc („Când am să am bani, carpănuț mă-sii!..., să mă tund? Cu ce-s mai delicat ca Rogoz?”). Îmi șterg apăsat fizionomia. După care mă stropesc copios cu *Carmen*. De împruții toată locuința din belșug și foarte ieftin. Deschid garderoba. Studiez cuierile cu cele câteva cămași. Mă încrețesc vânt – nu-i niciuna călcată. Renunț la cămașă și cravate. Și trag pe mine puloverul gri. Cu care îi făcusem vizita Enciclopediei și lui Mărgeluș. Avantajul: guleru-i îmi acoperă aproape în întregime punga de sub bărbie – slăbisem înspăimântător în câteva zile. În așteptarea salariului. Alimentația-mi fusese subțire. De tot. Îmi amintii subit de durdulia Oxana. Cu recunoștință și...ciudă. Cărei mâine mort- copt trebuie să-i întorc datoria. Sună răgușit telefonul fix. Ridic.

Ești pornit? mă întreabă Mișu.

N-am unde mă porni.

Păi... nu pleci la Rediș?

N-am de ce pleca la Rediș, minții morăcănos iar.

Rogoz luă o pauză suspectă, după care:

I-am propus acum jumătate de oră să ne întâlnim și... să-ți fre-căm ridichea – chiar așa i-am spus. El a răs cu poftă și-am înțeles... că te sună el și te invită...

M-a sunat, dar e supărat și nu m-a invitat, aproape l-am mințit și de data asta.

Pentru că Nicu mă întrebă dacă nu mi-e dor de un *Cabernet* și de frigărui, dar n-a apucat să deschidă gura să mă invite. Ei, era clar ca bună ziua că Rediș ne așteaptă. Dar trebuia lăsat Rogoz să mai fiarbă – tămâia cui îl are!

Am înțeles, spuse Mișu trăgănat, ca un început de necrolog. Rămân și eu acasă... S-o ajut pe Nadiuța la ales fasole...

Iar alegi fasole?!

Da' cum ai crezut? Noi de două-trei ori pe săptămână mâncăm fasole. Că ele, spune soacră-mea, înlocuiesc carnea...

Trist, trist de tot îmi păru timbrul lui Mișu. Simțeam perfect de unde vâlurează spre mine mâhnirea ceea a lui, pentru că-l cunoșteam ca nimeni altul. Vestea că Rediș nu mă invitase la bar era pentru prietenul și colegul meu rămas, ca și mine, fără slujbă, mai bine zis, cu slujbă, dar fără pic de onorariu, zic, această veste era pentru dânsul o pedeapsă neașteptată a destinului, venită pe nedrept. Mișu cu Nadiuța lui care lucra infirmieră la spital cu un salariu de răs, având două fetițe mici, se descurcau destul de greu. Toți banii lor de bugetari nu le ajungea de multe ori să achite facturile la gaz, lumină, căldură, apă etc. Fiindu-i Nadiuța orfană de mică, toată povara alimentării cu ale gurii cădea pe seama părinților săi, bătrâni neputincioși și ei. Mișu robotea pe parcela lor și a bunicii de cu primăvară și până toamna târziu. Prietenul meu nu-și permitea să umble pe la baruri, decât invitat de cineva cu buzunarele mirosind a lei bătuți. Și care, acel cineva, nu aștepta apoi de la dânsul să-i întoarcă invitația. Unica mană cerească pentru uns gătlejul care-i revenea, socotea el, pe drept era tulburelul (îi zic așa, pentru că nu mai reușea, sărmanul, să se așeze și să se limpezească) din cele câteva polobocele ale lui taică-său. Dar damigeana ce-o tăbârcea când se întorcea din sat avea nesuferitul blestem de a se goli maximum în două-trei zile, pentru

că cel care vă vorbește pune cu multă generozitate umărul. De-aceea, știind că era joi și se scurgea tragic a doua zi de când damigeana lui Mișu se pârâlea la soare, nudă, pe balconaș, îmi călcai pe inimă cum, îmi ziceam, și-ar fi călcat și dânsul la rându-i:

Lasă fasolele, Rogoz însetat, și în jumătate de oră să-mi fi la stație...

Neapărat! se auzi în receptor goarna sonoră a lui Mișu, ca să mai adauge, de-acum pentru Nadiuța, pe semne: Termini singură. Mă așteaptă Toader să trec niște fotografii în computerul lui. Și puse receptorul.

Păcat că nu m-a lăsat să aud ce-i răspunse Nadiuța. Probabil: „N-ar mai ajunge Marcu ăsta, că mereu te cheamă la computerul lui! Și te întorci călcând pe două cărări!” Sau: „Ia-mă și pe mine, să văd eu ce fotografii băgați voi mereu în computerul cela al lui... Poate te cheamă, că... i-i urât să privească singur filme de-acelea porno? Că nu degeaba îmi propui să-ți fac fel de fel de porcării!” Și asta ar putea să-i spună, pentru că, acum vreo două săptămâni, stând în trei la masă, cu damigeana pe jumătate la picioare (prima jumătate o soarbe Mișu duminică seara, când se întoarce de la taică-său, și a doua zi, fără concursul meu, firește), zic, pentru că venise vorba de pericolul ce-l reprezintă accesul liber al copiilor la computer, Nadiuța zise, privindu-și consortul cu un surâs strâmb: „Ce să mai vorbim de copii, când bărbați în toată mintea privesc filme de-acelea grețoase, apoi se apucă să-și învețe femeile să facă ce fac prostituatele celea...” Mișu nu se lăsase provocat, pentru că n-o învrednici pe Nadiuța barem cu-o privire de motan, lipsit cu desăvârșire de curiozitate.

Închid calculatorul. Mă îmbrac. Și ies. La stație mă aștepta de-acum Rogoz. Ca și-n alte dați: în costum, la cravată și cu pantofii proaspăt dați cu cremă lucioasă. Îmi strânge mâna:

Am citit încă o dată articolul tău și vreau să spun că... i-ai făcut și un serviciu Episcopului nostru. Făcui din mână a lehamete.

De-acum urcați în troleibuz, noi fiind unicii lui pasageri: Stai să-ți explic: Cine, în afară de noi, știa că vlădica e un mare admirator al poezilor români, în special, al lui Eminescu? Și că poate declama *Luceafărul* în întregime pe de rost? Așa... Cine cunoștea, dacă nici eu nu știam, că scena ceea cu Carol al II-lea și Prințul Mihai, când a fost jucată la hramul catedralei, a fost ideea lui? Și chiar să nu fi fost ideea lui, dar, fără aprobarea dânsului, nu s-ar fi jucat! Cine știa că a mai sponsorizat editarea unor cărți pentru copii? Și le-a mai dus în școli cărți gratis? Nimeni! Vor afla astăzi. După ce vor citi materialul tău. I-ai făcut o publicitate bună, crede-mă. Merita, după ce l-ai beștelit că-i un moldovenist neclintit ce nu-și recunoaște etnia. Și... refuză încăpățânat să-i zică limbii română...

Ajungem. Coborâm. Garajul lui Nicu Rediș ne aștepta cu streșina-i semeață, luminată de un bec puternic, dar cu ușile închise!... Mă uit: telefonu-mi indică 18-40. Venirăm prea devreme. Pornim la plimbare pe o cărare, printre arbuști sălbătăciți. Considerai că trebuie să-l pun la curent:

Am primit, Mișule, mesaj înfocat de la Adela că-i decisă să vină... I-am răspuns că amânăm întâlnirea cu o săptămână...

Ai altă ocupație sâmbătă?

I-am scris că voi fi în Bucovina...

Mă iei și pe mine? se aprinse Mișu.

Nu. Pentru că nu plec...

Vai de capul meu! Nu mai ajung eu să mănânc găluște în Bucovina ceea a ta... Cum poți tu să te duci în satul tău numai de două-trei ori pe an? Eu m-aș aprinde de dor!

De luna viitoare pot pleca pentru totdeauna...

Ah, vom fi șomeri! De fotografiile mele, măi Toadere, se poate lipsi când vrei, dar cum are să se descurce redactorul nostru drag fără tine... și ceilalți colegi ai tăi, dacă-l părăsesc?

Avem poștă bogată... Ne vin zilnic pe e-mail zeci și zeci de materiale – niște „cearșafuri” lungi, că poți înfășura cu ele clădirea redacției de câteva ori.

– Nu sunt ziarist, dar am deplina convingere că o revistă, un ziar, ca să poată concura pe piața noastră mediatică, poate fi editat doar cu o echipă de profesioniști. Care ar fi prezenți cu materialele lor în fiecare număr. Publiciști cu pană tare. Ca tine.

Mulțumesc pentru apreciere. Plec. Și cred că... pentru totdeauna!

La cultivat barabule?

Și fasole, carnea ta aproape zilnică. Ai să vii în fiecare an la mine, când iese tulpurelul... Cu câte... două damigene pline. Și ți-oi da în schimb o tolbă de fasole.

Cum să treci vama la ucraineni cu două damigene? Spuneai că ai voie să duci numai doi litri...

– Așa-i, prietene...

Când le spui că pleci acasă, grănicerii te corectează: *Edeși v gosti!*

A, ți-am povestit... Păi, cum să-mi spui tu, carpănul mă-tii! că plec în musafirie... la mine acasă?! El, *haholul*, cărui i-a dat Kremlinul o halcă de țară pe pământul strămoșilor mei, mă caută-n tolbă! Mă pune să vărs grâul în tomberon – din tăbâtocul ce-l duceam mamei să hrănească găinile! Că-mi interzice regulamentul, dle, să iau mai mult de zece kg! Tu înțelegi, măi Mișule, ce-ți spun? De la daco-romani, pământul acela a fost al românilor și ei, noii stăpâni, închid școlile românești, șterg orice inscripție românească de pe case, biserici, clopotnițe, blocuri ale instituțiilor culturale, administrative din Cernăuți etc. La cea de-a 600-a aniversare de la întemeierea orașului la care-am fost prezent, edilii urbei, invitații-vorbitori de aiurea nici n-au pomenit, măi, numele lui Alexandru cel Bun! În timpul voievodului a fost atestat ca punct de vamă! În 1408!

Stinge-te, Toadere. Că ți se ridică tensiunea și n-ai să poți bea ca lumea... Și tu vrei să părăsești republicuța noastră independentă

și suverană și să pleci încolo la cultivat barabule?! Tu nici cetățenie ucraineană n-ai – cine-ți dă pensie acolo? Crezi că k.g.b-ul lor nu-i la curent ce articole „elogioase” ai publicat tu în acești ani despre coloniștii ucraineni, cum le ziceai? Au să te declare... *persona non grata* și-ai să te întorci cu coada-ntre picioare în orașul nostru scump... Și-ai să-l rogi pe vlădică... să-ți dea voie să cerșești la ușa catedralei... unde-și oficiază el slujbele...

Sosi vuind și BMW-ul lui Rediș. Coborî din el Episcopul și un bărbat zdravăn, cu mustăți brumate de cărunțenie. Mă uitai mai bine, înfiorat:

Petrică Frunză?!

Da, măi Sorine, eu sunt.

Ne îmbrățișarăm. Rediș zâmbi satisfăcut:

Așa-i că ți-am făcut, măi Toadere, o surpriză aducându-ți alt coleg de clasă?

Mulțumesc, Nicule! Mi-ai făcut o mare surpriză. Nu ne-am văzut cu Petrică de la absolvirea școlii... Știam că-i director la o uzină mare de mașini, dar nu îndrăzneau să-l deranjez...

Eu eram acela care nu îndrăzneau să te deranjez, spuse Petrică cu o păpădie de zâmbet dulce sub mustață. Ești un corespondent de temut...

Mare corespondent! rânjii. Și simții cum mă fac mic-mic („Dacă ați ști voi că de la începutul lunii viitoare sunt aruncat în stradă, mi-ați întoarce toți dosul chiar în seara asta...”).

Astăzi n-am fost punctuali, scuzați, ziariștilor, ni se adresă Rediș, deschizând ușița garajului și făcându-ne semn să intrăm. Eu cu Mișu dăm foc cărbunelui, iar voi, Toadere, aveți ce vă aminti. Poate-i mai spui ceva lui vlădica – te pomenești că n-a încăput totul în materialul cela? Spune-i, că nu-i supărat! Să te crucești, nu alta!

N-am pentru ce să fiu supărat, îmi întinse mâna Episcopul. Trebuie să-i mulțumesc, că... mi-a făcut reclamă. Episcopul de la Edi-

neț m-a sunat acum o oră și mă întrebă: „Te-ai gândit, poate, să treci cu parohiile la Mitropolia Basarabiei?”

Fantastic! explodează goarna lui Nicu Rediș. Măine-poimăine are să te întrebe și Mitropolitul!

Problema asta chiar nu poate fi luată în serios. Aș prefera să nu vorbim despre ea, că ne dăm în spectacol...

Vezi, Mișule, – avem apă? Dacă nu curge, toarnă-mi din caldarea ceea să-mi spăl mâinile, că vreau să ajut și eu cu ceva...

Curge, Preasfinția Voastră! Curge din robinet... Iată și săpunul, și prosopul, îl înconjoară Rogoz cu tot respectul, de care e capabil cu cei șapte ani de-acasă de la coada vacii.

Au reacționat căcănarii! Le-am spus – și președintelui nostru, și contabilei, că, dacă nu-mi dau apă, îl rog pe Marcu să-i dea la ziar, că au auzit și ei de dânsul...

Auzi, Toadere? mă întrebă Mișu, suflând cu foitul pieptului în cărbunii ce începură să se încingă. Are să scâncească redactorul după tine, dacă-i lași...

N-am înțeles, zice Rediș, privind-mă pieziș. Treci la alt ziar?

Nu, înspică un hlizit insinuos Rogoz. Pleacă-n satul lui... la cultivat barabule. De luna viitoare, e șomer. Redactorul ne dă foaie de drum la amândoi... *Tribuna*...dă faliment.

– Da' cum se poate?! se uimi Petrică Frunză. În țara asta sunt destui oameni de bună-credință – vom susține-o să nu dea faliment. Ea a aprins flacăra demnității naționale în primii ani ai deșteptării noastre... Noi datorăm *Tribunei*... și Declarația de Independență, și alfabetul latin, și Tricolorul, și Stema Republicii. Ba și Imnul pe care, din lașitate, l-am înlocuit cu altul...

– Da... Ne-ați adus o noutate cam proastă, dragii mei prieteni, oftă gazda cu primul „do” din gamă. Și după ce șterge cu o cârpă curată grătarul: Dacă falimentează *Tribuna*..., e un semn urât. Apoi către Episcop: Dumneata ești abonatul ei, vlădică, chiar de când începuse să apară – nu-ți pare rău?

Cum să nu-mi pară rău? Dar ce putem face noi, dacă așa-i voia Domnului?...

În continuare, nu mai rosti nimeni niciun cuvânt. Frigăruii sfârâiau plăcut. Rediș îi stropea îndemânatic cu vin alb. Mișu avea grijă să gătuie flăcările ce mai răbufneau din când în când. Îi suflai în ceafa nerasă de vreun an:

De ce strici tu, Rogozule, dispoziția oamenilor cu problemele noastre?

Dar mă auzi Rediș care se întoarce din garaj cu o strachină adâncă să pună-n ea frigăruii:

Nu ne-a mai stricat dispoziția. Pe Mișu-l angajez eu șofer, dacă-i convine – cu tine-i mai complicat...

Îl pot angaja și eu la uzină, zise serios Petrică-directorul. Șofer ori... Ce profesie aveți?

Și, încât Mișu îl privea prost, intervenii eu:

Una care în timpurile noastre e de trei parale – fotograf. Dar profesia lui de bază e cea de deșertător...

Ce fel de deșertător? deveni curios Frunză.

De butoaie.

Eu râsei sonor. Rediș râse scurt și răgușit. Mișu doar își crăcăna buzele – subțire și orizontal.

Dar Petrică rămase serios. Așa-l cunoșteam din școală. Vărtos la carte, era, poate, unicul din clasă care, deși bun de pozne ca și noi, răspundea numai când era întrebat. Și care nu se înveselea așa, din nimic. Nicu se adresa mie:

Ziarul ăsta din oraș nu-i de nasul tău – chiar dac-ar dori să aibă un ziarist ca Marcu. Ș-apoi...

ce să publici tu în el? Că se află sub dictatul consiliului primăriei, unde-s majoritari comuniștii. Doar dacă-ai putea să-ți schimbi macazul...

În ce fel să mi-l schimb? mă zgâii la dânsul.

Păi... să le cânti în strună.

Și-atunci Rogoz detună într-un râs înspumat, ținându-se de bur-tă. Nu-l văzusem nici eu până-n ziua ceea să scoată din hogeacul lui un hohot așa de descătușat, de-am început și noi cu Nicu să-i ținem isonul. Mult mai reținut, firește, ce-l făcuse și pe vlădica să ne privească cu oarecare nedumerire, netezindu-și bărbuța, gestul ăsta ajutându-i să-și acopere cu demnitate arhierescă zâmbetul. Numai Petrică rămase imperturbabil. Cum îi șade bine unui descendent dintr-o familie de frunte a satului. Cunoșteam asta de când eram mic. Colegii de clasă, la fel. Și Petrică, deși modest din fire, își cunoștea prețul. Și atitudinea profesorilor era una aparte față de această mladă din gospodari înstăriți, care, și-n condițiile așa-zisei egalități între membrii colectivului agricol, nu renunțaseră la blazonul de frunțași ai satului.

Îl lăsarăm pe Mișu să se stingă. Rediș puse pe masă frigăruii, paharele de cristal și coborî cu urciorul în beci. Episcopul aranjă în două farfurii roșiile și castraveții, iar pe șervețele de hârtie, felioarele de pâine – toate opera mâinilor lui delicate de ierarh. Ieși cu urciorul maiestuos patronul și ocuparăm fiecare locul lui. Episcopul binecuvântă masa. Rediș umplu paharele și ne întrebă cu solemnitate, mi se păru, cam gravă:

Pentru ce închinăm primul pahar, vlădică?

Mai întâi, să binecuvântăm masa. Toți ne ridicarăm. Și după aceea: Vom închina primul pahar întru slava Domnului. Că ne-a ajutat să ne întâlnim iar sănătoși aici și... cu gânduri bune.

Băurăm până la jumătate rubiniul cu miros de tămâioasă, cu ferici-ta excepție din partea lui Rogoz, care lăsă să-i alunece splendoarea cu purici până la ultimul strop. Gazda ne îndemnă să servim frigăruii cât sunt fierbinți, destupând cu abilitate borcănașul cu muștar, din care-i puse-n farfurie cu lingurița ierarhului, mie și lui Petrică, apoi și sie-și. După care-l întinse lui Rogoz:

Acum, dacă se poate, spune-ne și nouă, Mișule: ce te-a făcut pe tine adineaori să râzi cu atâta poftă? Eu chiar sunt curios să știu...

Mișu își deșertă în farfurie muștar ca să-i ajungă, apoi răspunse cât se poate de serios:

M-a înveselit chestia ceea cu macazul... Bucovineanul ăsta cu draci... să-și schimbe macazul?

El mai degrabă se... spânzură – iertați-mă, Preasfinția Voastră – decât să scrie pentru comuniști...

Mâinile și gurile noastre continuă în tăcere să-și facă treaba. În afară de cele ale Episcopului, care rămaseră nemișcare. Ochii lui căprui odihnindu-se pe gura paharului din care sorbise, apostolic, doar o înghițitură. Când mâna binecuvântată a lui Nicu se întinse spre urcior, spuse, fără să-și privească colegul de clasă:

Aș putea să-ți dau de lucru eu, Toadere... Înalt Preasfințitul îmi cere să colaborăm la ziarul Mitropoliei și are să-mi trebuiască neapărat un redactor care ar aduce la condiție, stilistic și gramatical, materialele... mele și cele ale preoților, căci vai și amar de cărturăria lor! Adică a noastră...

Gazda ridică oarecum înviorat paharul:

Uite că nu mai ești șomer, Marcule! Dar cum rămâne cu macazul, Preasfințite?

Nu se pune această problemă, dragă Nicolae. Materialele noastre nu vor aborda chestii politice.

Ciocnirăm cu toții. Eu chiar luai exemplul lui Mișu și-l sorbii cu patima celui mulțumit de un prieten sincer. Care e convins sută la sută că nimic n-are să mă frângă în așa măsură, ca să devin lichea națională. Cum s-a întâmplat, de altfel, cu alți ziaristi cărturari care o fac astăzi pe experții politici de pe ecranele televizoarelor. Dar Rediș nu e omul care să nu limpezească treaba până la capăt:

Bine, vlădică, dar nu te temi c-or auzi moldoveniștii dumitale intransigenți... că ai angajat un unionist, tot intransigent și el, și te-or bănuși de colaboraționism secret cu de-alde noi?

Asta chiar mă preocupă cel mai puțin, spuse apăsător Episcopul. Îl cunosc destul de bine pe Toader – mă îndoiesc că-și va trăda vreodată principiile...

Și valorile, interveni prosteste Rogoz, repetând o formulă utilizată până la greață de politicienii din Alianță, dar își dădu rapid seama: Scuzați-mă, Preasfinția Voastră...

Da, colegul nostru nu-i dintre acei care-și schimbă macazul, spuse apăsător Petrică, întrebându-mă: Nu-ți mai place să-ți zicem Sorin?

Toader e numele meu de botez.

Dar Rediș iar reveni la ierarh:

– Enigmatică făptură ești și dumneata, vlădică: dânsul te trage-n țepă chiar în numărul de azi – și scoate din geantă *Tribuna...* – iar Preasfinția Ta îl mai și lauzi! Am să citesc doar ultimele două alineate, care sunt și cele mai intrigante: *Unde, când ești dumneata cel adevărat, vlădică?! Vociferând de la tribuna așa-zisului congres civil, organizat de urgență roșie ce vrea să revină la treuca puterii? Ori împărțind copiilor cărți scrise într-un alfabet, din care tata dumitale, atunci, de mult, și-a ales trei crini românești, încrustându-i pe frontispiciul casei d-tale părintești? (Lichelele satului s-au cățarat și le-au ras apoi cu daltă roșie...). Ești cel adevărat când preoții se feresc în prezența d-tale să-i zică limbii noastre limba română? Ori ești cel adevărat când citești din scoarță-n scoarță „Tribuna...”, la care ești abonat, mă asigur, de la apariția ei? E trădător de neam P. S. Episcopul, dragă prietene? (În continuare, Toader se adresează unui fost frontist care-l agățase la o întâlnire că nu există nicio deosebire între Iudoșca și Episcop cu care este coleg). A îmbrățișat Episcopul oare idealurile pe care le-a afișat atât de mârșav Iudoșca, ca să le poată apoi trăda?! Uite, dacă l-am putea convinge să treacă cu toate parohiile lui la Mitropolia Basarabiei, asta, din partea Preasfinției Sale, ar fi trădare în toată legea! Dar, pentru noi și toată suflarea românească, trăda-*

rea cea mai frumoasă ar fi (cum se potrivește oximoronul!), pe care a cunoscut-o Biserica neamului nostru vreodată în Basarabia. Și subsemnatul, la sigur, ar deveni prietenul devotat al de mult așteptatului trădător... Toader Marcu.

Furculițele încremeniră. Și paharele așteaptă, stinghere. Îl privii pe Rediș: acela împături ziarul și-l slobozi în gura genții. Apoi își luă paharul și-ncepu să soarbă din el, cu un surâs enigmatic, lipit de colțurile gurii închise strâns. Mă uitai la Episcop: acela bătea ușurel toba-n masă cu buricele degetelor. Mă uitai la Petrică Frunză: acela-mi prinse ochii, ridicând ușor din umeri – adică, ce-i aici ieșit din comun? Mă uitai la Mișu: bulldogul însetat ținea paharul umplut ochi în captivitatea labelor, așteptând fierbinte îndemnul gazdei. Patronul „Barului dezbaterilor” însă nu se grăbea. Pentru că Nicu Rediș de-aceea și-și asumase rolul de moderator, ca să întrebe până la urmă:

Chiar te rugăm, Preasfinția Ta, spune-ne măcar nouă: când ești dumneata cel adevărat?

În toate cazurile, dle Rediș, – oare nu m-ai înțeles până acum?

Nicu se holbă la Episcop, apoi, pe rând, la noi, dar mi se adresa mie:

Poate cunoști, Marcule, și niște dedesubturi pe care n-ai vrut să le divulgi?

Nu cunosc niciun fel de dedesubturi, răspunsei nervos și înșfăcai paharul, dându-l peste cap, Mișu urmându-mă cu aceeași grabă.

Moderatorul ciocni cu paharul lui vlădică de pe masă, privindul pe ierarh drept în miezul ochilor:

Asta ar însemna că... n-am fi chiar visători proști de tot, dacă am aștepta din partea Episcopului nostru „trădarea cea mai frumoasă”... pe care o așteaptă și Biserica neamului nostru din Basarabia?

N-ați fi visători proști, dragă Nicolae, se înnegură vlădica. Cu o condiție: Episcopul vostru să nu fi avut un jurământ de credință Bisericii ce-o slujește. Și pe care nu are să-l încalce niciodată...

33 A doua zi, după miezul nopții spre vineri, mă trezii înspăimântat exact la ora două. Aprind lumina, cu ochii prinși de acele ceasornicului de pe șifonier. Tâmpile-mi ardeau, înțepenite. Mă apăsa ceafa – vinul cel roșu de tămâioasă își anunța efectul. Iau de pe televizor un *kaptopril* și-l trimit cu de-a sila. Sting lumina. Intru-n așternut. Îmi pieri somnul însă. Apăs nervos pe întrerupător. Deschid dulapul cu cărțile la care țin cel mai mult. Scot placheta mea firavă cu cincizeci de poeme. Deschid la întâmplare. Citesc:

...Am chemat amintirea și ea m-a zburat
Într-o vâlcea de imaș cu rogoz rourat...
Se deschidea cerul, cântau ciocârliile.
Pe coasa tatei scăpăra soarele...

Am amețeli. Mă clatin. Sting. Dibuiesc pe întuneric. Mă culc. Cu cărțulia pe piept. Aștept... Am senzația stranie a legănării într-o căruță încărcată cu fân proaspăt cosit. Sus, îngropat pe jumătate în iarba răcoroasă mirosind a levănțică și mușețel întârziat. Prin găurile obosite ale ochilor mei închiși, se perindă lanuri de porumb nalt și verde, câmpii de floarea-soarelui, cu pălăriile aurii întoarse spre astrul, în maiestuoasă și leneșă înălțare... Iată că trec, legănându-mă amețitor de dulce la doar cât ai întinde mâna, pe lângă fântâna tatei din bahna Buhăieților... Cu ghizdele mereu noi, cioplite și geluite de tata de câteva ori pe an, pentru că ticălosul de brigadier punea la cale s-o astupe. Că-i încurca toamna și primăvara la arat. Iată că boii mei bătrâni, cu ochi lacrimoși, o cotesc pe drumeag înspre ferma de vaci, să-și descarce povara hrănitoare... Soarele își cerne podoaba tot mai harnic, roua-și usucă ultimele lacrimi de pe frunzulițele de trifoi și eu mă legăn, mă legăn, și eu nu mă mai satur de-acest somnoros clătinat, în captivitatea cu mirosuri tari de ne-moarte a ierbii cosite...

Mi-a reușit, îmi zic, aburit dulce, poemul ăsta despre coasa tatei. Și de-odată-mi amintesc, cu bucurie leneșă, de referința ceea a lui Noica precum că o carte, bună, firește, nu se poate zămisli fără dragoste. Că, spre deosebire de pruncul născut (sper că nu reproduc chiar eronat), ce-i al treilea rod al procreării, cartea e obiectul dragostei însăși, fiind al doilea. Am meditat mai multă vreme asupra acestui „al doilea” și am ajuns să cred că asta nu pare să se potrivească pentru un roman ca al nostru, care, oricum ai suci-o, dar tot al treilea e. Și e rod, cum nu e rod? Al celor doi – al autorului... și al meu, al povestitorului, care, la rândul-mi, sunt zămislit tot de el, autorul. În poezia adevărată, al cărui aliaj îl constituie „pâinea spiritului” și „vinul inimii” (Grigore Vieru), cei doi se contopesc. Cu alte cuvinte, eroul liric (o rudă apropiată a mea, naratorul) îl absoarbe pe autor, topindu-l în sine, cu întreaga flacără a divinității ce-l mistuie. Pe când într-o proză, în tronul căreia stă regele-eveniment, iar alături de el, pe-o treaptă mai modestă, regina-situație, autorul n-are stăpânire deplină asupra-mi. Eu nu mă mișc și nu gândesc întotdeauna cum dorește el, care, neîndoielnic, se vrea suveran! Și n-o fac nu pentru că nu mi-ar conveni să-i fiu servitor fidel, ci pentru că nici eu însumi nu pot fi suveran peste personajele mele ce mi le oferă cotidianul, iar, dacă se întâmplă că nu-s acolo (în cotidian), le izvodesc singur. În rest, și unora, și altora le ofer deplină libertate – gândească, simtă, miște-se cum vor! Pentru că, oricum, nu le poate nimeni interzice să fie ele însele.

Cel mai proaspăt exemplu: i-am răspuns cu un mesaj Adei să nu vină în sâmbăta asta, amânând întâlnirea cu o săptămână. Cunosând moralul balingat al protagonistului (care-s eu, Toader Marcu în carne și oase), după acel fiasco rușinos ce-o lăsase pe Mărgeluș fără replică, aruncată-n cearșafuri, zic, simțindu-l, adică simțindu-mă (că voi trece iar la persoana I) caporal cu compania culcată la pământ, cu steagul pătat de rușinea neputinței, era absolut firesc să

ocolesc cu cât mai trează prudență câmpul minat. Acel câmp minat se numea femeia. De data asta, era Adela, amanta mea de pe timpuri, îndrăgostită de mine în adolescență. Care, în prostia ei (nu, era cât se poate de inteligentă) sau în naivitatea ei – Dumnezeu știe cum să-i spun! – mai trăgea nădejde că vom face un cuplu conjugal... sau un cuib de concubinaj. Logica firească a desfășurării acțiunii îmi spunea, mă obliga chiar să amân acea întâlnire – asta, evident, sporea și curiozitatea eventualilor cititori, menținându-i pe linia de așteptare. N-a fost să fie! Pe Adela a durut-o-n cot de calculele mele raționale. Și va sosi chiar în această sâmbătă! Așa a fost vrerea personajului. Dacă dorești cu adevărat sincer să scrii cu dragoste o carte, cum ar zice filosoful, ești dator să respecti doleanțele personajelor. Să le înțelegi păsul așa cum îl concep ele, să le oferi absoluta libertate de a alege chiar paradoxul, neconceputul. Cititorul va înțelege și nu te va condamna. Cititorul care judecă nu numai cu creierul, ci și cu intuiția, cu simțurile descătuseate în adânc nu poate să nu-l înțeleagă. Pe narator. Dacă și naratorul, la rândul-i, nu e robul ideilor și al tiparelor preconcepute.

Ei, Adela va sosi mâine, am anticipat spunându-vă la această oră, pentru că mă va suna tot mâine, pe la 10:00, că-i pornită din Chișinău. Acum însă, pentru că nu mă mai prinde somnul, încep, în min-te deocamdată, să fac pregătirile de plecare la căsuța de vacanță. Mai întâi, trebuie să împrumut de la cineva niște bani – cât au costat oare cei șase crenvurști? – ca să-i întorc datoria Oxanei. Neapărat. Nu-mi puteam permite nicidecum să mă dizgrațieze rusoaica – în momentele critice, când mă întorc acasă fără un sfaț în buzunar, Oxana îmi aruncă colacul de salvare. Și nu mă culc flămând. Nu știu de unde vine această simpatie, această încredere. Nu mi-a făcut și nu-i fac avansuri. Îi mai zic din când în când „dragostea mea”, „odorul meu”, pentru că-i place. Simt asta. Nu-mi amintesc să fi înconjurat pe vreo rusoaică cu asemenea politețuri. O fac, pentru că polobocica Oxana

a învățat să vorbească româna. Și se interesează de fiecare dată să memorigeze cuvinte noi, să le pronunțe cât mai bine. Nu-i genul meu – ca femeie nu mă interesează. Nici n-am curiozitatea să-i cunosc familia – știu doar că rusul ei bate bine. Așa mi-a spus aseară. Să văd: cei trei crenvurști îi pap acum, înainte de plecare, sau când ajung? Mă ispitește mai mult să-i mănânc la sosire, cu vreun păhăruț de ceva... Dar, fiindu-mi deșartă butelia cu gaz, nu-i voi putea fierbe la reșou dacă ticăloșii nu ne dau nici acum lumină. Aproape la sigur că nu ne dau, pentru că a cernut zăpada. E frig. A intrat, gheboșat și amărât, pustiul în căsuța mea, a intrat țanțoș, fălos și-n vilele arătoase ale mafioților. Mafioți becisnici – cei barosani își au vilele în coasta orașului, pe locuri virane, nu în văgăuni ca a noastră. Cum o mai duc oare Prinț și Bim? Au să-mi mai facă vizite în primul sfert de oră după sosire, cum se întâmplă regulat în ultimii doi-trei ani? Lui Nicu Rediș n-am curaj să-i cer – trebuie să ai tupeu cras să-i mai ceri bani omului care, aproape în fiecare joi, ne îndoapă pe săturate și ne adapă cu vin bun până ni se urcă-n gât. Și trebuia să i-l duc și pe Rogoz! Care nu așteaptă niciodată să-i spui de două ori să ridice paharul. Lui Petrică Frunze nu-i cunoșteam coordonatele, dar nu eram cu el în asemenea relații ca să pot îndrăzni să-i cer să-mi împrumute bani. Dar Mișu? Să-i ceară Nadiuței vreo cincizeci de lei, dacă n-are el! Pentru o săptămână. Până când primesc leafa. Ultima. N-am mai auzit să renască din cenușă ziarele care au falimentat...

Revigorat, mă ridic și pun apa la încălzit, să mă rad. E de-abia 04:00. Totuși, cât o fi costat cei șase crenvurști? În jur de douăzeci de lei, nu mai mult... Că nu-mi vinde niciodată de cei scumpi... Plus paisprezece lei pentru cele două bilete tur-retur... Și mi-ar trebui o carafă de ulei. La magazin, cel rafinat e prea scump... Trebuie să trec pe la piață să-mi cumpăr de cel fil... nu, nefiltrat, că-i și mai ieftin. O sticlă de-un sfert de litru... mi-ar ajunge și încă ar rămâne și pentru... când va sosi Adela. Peste o săptămână (mai corect ar fi să spun „până

mâine”, dar, la ora ceea de tot matinală, încă nu știam că am s-o am bob sositor chiar a doua zi). Torn uncropul în cana de aluminiu (o păstrez încă de când eram student), îmi săpunesc fața bine și încep... Uuu! Uit de fiecare dată să-mi cumpăr o altă lamă! Renunț să-mi mai rad mustața – o las pentru data viitoare. Data viitoare va fi când? Poimâine... La căsuță... Dar lame am la căsuță? Aparat am, de acesta primitiv, dar lame nu-mi amintesc să fi avut în ultima vreme... Mi-e șifonată rău memoria. Mi se călătorește... Să-l sun la ora asta? Rogoz are somn sănătos de buhai de rasă – la ora asta doar me tun. Termin cu chiu cu vai. Mi-e însângerată bărbia în două locuri, de pe mărul lui Adam se prelinge o șuviță purpurie... Mă aplec deasupra căzii. Dau drumul robinetului, mă spăl – sângerez și mai tare! Ticăloșie! Înșfac șervetul și-mi tamponez gâtul. Și fața. Mă privesc în oglindă – o arătare de culoarea racului fiert, cu pungi sub ochi... și cu părul zburlit mă privește cu aerul sfidător de boschetar pișat. Ghiontit cu coada măturii de-o țafă de la serviciul de solubrizare („Sunt aproape terminat... Candidatură mai potrivită pentru băieții de la dezalcolizare nici că se poate...”). Ies iute din falsul oglinzii („Imposibil să arăt așa în realitate!”). Îmi iau *karmen*-ul de pe aripa căzii și trec în dormitor să mă parfumez. Slobod o lingură de parfum în căușul palmei și... gem de usturime! Mă întorc în baie să mă mai admir. Cu bărbia e aproape-n ordine. Dar din mărul lui Adam mai curge! Tamponez locul. Trec în sufragerie. Rup o pișcătură din *Tribuna*... și o potrivesc pe rană. Se îmbibează și... continuă să se prelingă! Zbier de trei ori înjurătura tatei, tamponând iar locul. Cu mâna slobodă, conectez computerul. Zumzăie, vâjâie, pârâie, dar pornește! Aștept cuminte și mândru. Ridic ochii – nenorocitul de Bufon pare să fi adormit... Niciodată nu mi s-a părut atât de firesc dormitând, cu degetele mâinii drepte sub bărbie. La picioarele lui, în mijlocul unui petic nisipos – e luminat de soare, de-i așa de galben? – crește stinger un copăcel, a cărui umbră firavă pare să fi ajuns cu multă caznă

până la pietrele de lângă picioarele-i. Straniu... Cum de nu i-am observat umbra în atâția ani, de când mi l-a făcut cadou Otilia? Și nici frunzulițele nu i-am văzut – că nu i-o fi crescut în zilele astea, cât am lipsit de-acasă?! Hai să le număr: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12... Ultima s-a desprins de ram și, uite-o, cade... și nu mai cade! Din bucata ceea de cer spălăcit, la nivelul capului înfășurat strâns în fesul-i de clovn, transpar trei clopote mari – astea pot să jur că lipseau când pictorița mi-a făcut cadou tabloul! Mă întreb: am halucinații... la ora asta? Cum puteam să nu le fi zărit până acum? Dacă li se observă clar contururile la toate trei! Iar la al treilea, de jos, îi spânzură limba bombată, de parcă intenționează să se desprindă și... să strivească vârfuluțel plăpândului copăcel!

Îl las pe bufon să dormiteze pe șezute (important e... să nu se desprindă din tablou și să-mi cadă-n cap) și deschid internetul. Caut pagina ziarului *Timpul*. Să văd ce mai scrie Constantin Tănase despre referendumul ce l-a inițiat Alianța. Să modifice Constituția și să treacă definitiv la republică parlamentară. Găsesc: „Eminescu le dă sfaturi liderilor AIE în materie de referendum...” Splendid titlu. „După ce în *Timpul* din București, la 2 august 1880, temutul ziarist M. Eminescu le vorbește politicienilor despre rostul „sufragiului universal”, își întreba cititorii: *Dar este și politica generală a unei țări un lucru atât de ușor încât s-o poată judeca orișicine după cum îl taie capul?*” Dar mă înspăimântai când citii de-acum rândurile lui nea Constantin: „Care-s șansele comuniștilor de a reveni la putere? Deocamdată, șansele comuniștilor de a reveni la putere sunt mai mari decât șansele Alianței de a scoate lumea la referendum”.

Mâine, duminică, revigoratul cadavru politic, Iudoșca, flancat de alți trei șefuleți de partide anonime, vrea să iasă în fruntea protestatarilor și să-i conducă până la răsturnarea guvernului Alianței. Caut alt editorial al lui nea Constantin. Găsesc: *Nu e de glumă*, ne pune-n gardă ziaristul, – *nu e exclus ca în Piața Marii Adunări Naționale să*

se verse sânge. Fără sânge, Voronin și Roșca nu pot reveni la putere. Acestea (adică protestele) vor fi o tentativă de lovitură de stat, scopul fiind nu de a înlocui un guvern "rău" cu unul "bun", ci de a schimba cursul (geo)politic al R. Moldova, de a scoate R. Moldova de pe vectorul european și a o reinclue pe orbita vestică, asiatică, prorusească. Simt că încep să tremur („Uite-acolo trebuie să fiu eu duminică, ca să-l huidueisc pe renegatul ahtiat de putere! Acolo trebuie să mă aflu, dacă mă consider patriot nu numai cu scrisul, dar și cu fapta...”). Din alte articole aflu că partidul cornoraților roșii duminică nu vor participa la manifestații – de ce oare? Viclean, fostul dictator – îl trimite pe Iudoșca să verse sânge (el cu ciracii lui stă deocamdată într-o parte), că fără vărsare de sânge cum să răstorni Alianța? Că nu-și va da demisia! N-are de ce! Adică ar avea, căci a comis gafe destule, dar cui să-i cedezi puterea – juntei roșii?!

Închid pagina și verific poșta: Adela nu-mi răspunde la mesaj. Ori n-a deschis calculatorul, ori nu se grăbește să-mi scrie – dacă-i convine și ei să amâne întâlnirea noastră, de ce s-ar grăbi să-mi răspundă? Închid pagina. Simt că mi-e foame. Dumnezeu! Dacă mănânc crenvurștii la ora asta, când ajung la căsuță, iar voi fi flămând! Ce-i de făcut? Mai cuminte ar fi să rabd. Rabd eu, dar, cum mi se descarcă stomacul, începe jigăraia. Am decis: mănânc doi crenvurști, iar ultimul îl pap la căsuță. Să-mi amăgesc foamea până prăjesc sau fierb cartofi. Dar cum îi prăjesc – carpănul mă-siii! – când mi-e deșartă butelia? Și dacă ne-au sistat și lumina? Murături mai am din anul trecut... Și cartofi îmi rămăseseră pentru vreo două-trei mâncări. Atâta doar: să-mi cumpăr o sticlură de ulei și două franzele. Dar udătura nr.1? Cu polițistul de sector m-am împăcat, nu-l mai pot șantaja să aducă vreo sticlură... Ce-ar fi să-i dau un telefon inginerului Sergiu de la fabrica de vinuri și coniacuri? Ce-și are vila pe culmea dealului, chiar lângă drumul pe care cobori spre iaz. Păstrez undeva cartea lui de

vizită – mi-a dat-o când a oprit și m-a luat ultima oară în mașina lui. De câte ori mă vede, oprește. Și mă pofteste-n mașină. Mai an, întorcându-ne în oraș, am tras direct la fabrică și m-a invitat în biroul lui. M-a servit cu coniac și ciocolată – păcat că-l asaltau subalternii... și n-am avut timp să mai discutăm. Mă uimise atunci dulapul lui plin cu cărți. Și, mai cu seamă, dicționarele românești de care-i erau pline două polițe. Mi-a mărturisit că, la sovietici, învățând la facultate disciplinele în limba rusă, după destrămarea u.r.s.s.-ului, și-a procurat dicționare și manuale de specialitate. Să însușească terminologia în română. Ca să se simtă mai intelectual. Îl întrebai: ce-ar însemna „mai intelectual”? Răspunse: „Te poți considera intelectual doar cunoscându-ți limba maternă mai profund decât celelalte limbi. Dacă nu obții asta, nu mai aștepta nici de la proprii copii s-o facă”. Aproximativ așa răspunse. L-am admirat atunci. Pentru logica lui simplă, dar strălucită prin comprehensivitatea ei. Când ieșii, mi-a spus să-l sun când plec la căsuță. Că am putea să plecăm împreună... Hotărâi să-i dau un telefon înainte de a mă duce la autogară – dacă am noroc să plece și el? Și... un inginer-șef de la o fabrică de coniacuri nu se va duce la vilă, chiar și pentru o zi, fără vreo sticlură cu zece stele – că nu-i nebun!

Pe la 6.00, îl sunai pe fix. Pe Rogoz. Ridică Nadiuța:

Distinsa familie Rogoz?

Bună dimineața, Toadere, răspunse cu glasu-i îngroșat de somn – doamnă educată! – Nadiuța.

Ce-ți face iubitul, Nadiuță?

Ce poate să facă el la ora asta, când toți oamenii dorm?

Ce-ai zice tu, Nadiuță, dacă Mișu... ar veni la mine să...

Dar ce, n-ați uscat încă damigeana ceea? Nu-l las. Să stea mai bine lângă mine, să mă ajute...

...la ales fasole, o întrerupsei și simții că mă înfierbânt.

Și la ales fasole! Ce-i rău în asta? De mâncat îi place să le mănânce!

Logic, Nadiuță. Numai că, fără Mișu, nu știi dacă am s-o scot la capăt...

Cumpără-ți și tu un aparat de fotografiat și lasă-l pe Mișu – i-am spus nu o dată să se întoarcă la gară – când lucra hamal, primea o leafă mai ca lumea și nu ajungeam la sfârșitul lunii să n-am pe ce să le cumpăr copiilor o bomboană...

Era pornită rău Nadiuța. Nu puteam conta deloc pe Mișu – lacătul de la caznaua familiei îl închidea și-l deschidea numai Nadiuța. Aluzia era transparentă: acum, la sfârșit de lună, caznaua familiei Rogoz era pustie. Ca și sufletul meu – de unde să-ți mai împrumute ea cincizeci de lei? Că suma asta mi-ar fi fost aproape destulă ca să plec la căsuță. Să mă îndop două zile cu barabule și cu aer parfumat de pădure. Și să mai scriu, poate, vreo strofă pentru poemul acela de adio, pe care acum chiar nu mai sper să-l termin vreodată... Și începu să le simt... Șopârlele melancoliei... Strecurându-mi-se lunecoase, din labele picioarelor. Și, odată ridicându-se (nicio boare de uimire, că mă așteptam la asta), începe să mă înțepenească apatia („Poate n-a mai veni și dezgustul, nesuferitul?”). Dar veni!... Simțindu-i otrava mai întâi în răcoarea tâmpelilor... Apoi în gură, uscându-mi-se...

– Ce-ai mai vrut, Toadere? dădu glas Nadiuța, de-acum părând mai revigorată nu știu cum.

– Ce-am vrut te-am...

Nu te cred, mi-o tăie. Spuneți minciuni că plecați, trimiși de redactor. Voi, măi Toadere,

mă aveți de proastă. De parcă nu-mi dau seama că umblați mai mult cu băutul decât cu treburile ziarului!

O zi bună, Nadiuță! îi urai, mobilizându-mă să nu zbier, și pusei receptorul.

Căzui pe canapea – sac viu, cu simțurile leșinate („Trebuie neapărat să trec pe la doctorul Drăgan – dacă mai târăgănez, ar putea să

fie târziu...”), îmi pusei una din cele două pernuțe sub cap și închisei ochii. Era dezgustul de sine. Cel mai nimerit ar fi acum să mă scol, să mă postez în fața oglinzii și să mă scuip – de câte ori îmi spun, dar n-o fac! Să mă scuip, să mă scuip, până voi deveni... o arătare albă. Albă de amărăciunea propriului dezgust. E mult mai nesuferit decât dezamăgirea de sine. Ultima e mai puțin consistentă. E mai împrăștiată nu știu cum. Dezgustul e zămislit dintr-un material mai trainic, mai dur. Dezamăgirea poate s-o aburească sentimental și tristețea... regretului după lucrurile dragi. Ce-ar putea fi recuperate? Într-un târziu violet, poate. Dacă nu te-ar părăsi cu totul Dumnezeu... Dezgustul, nu! Dezgustul îți contestă și ultimele pâlپări ale așa-zisei speranțe de a te recupera. E ca un vid sufocant, arzând în flăcările nerăbdării de a trece dincolo. Pentru că este încă aici. Dar e vidul care-l simți numai tu. Nimeni altcineva. E vidul predestinat numai creierului și trunchiului tău...

Alunecai în somn. Dormii ca o zdreanță aruncată-n hău până când nu mă trezi, strident, telefonul fix:

– Salut, dle corespondent liber-profesionist!

– Salut, dle fotoreporter! După care plâng vagoanele cu nisip și cărbune...

– Așa e, măi Toadere... L-am sunat pe unchiu... și mi-a spus să mă prezint luni seara, în schimbul de noapte.

– Felicitări! Vezi ce înseamnă să ai un unchi brigadier la gară!

– Tu nu vrei să mă însoțești? Plătesc destul de bine. Și-ți mai întărești și mușchii – nu știi cum ne bat rusofonii?

– Eu sunt publicist ilustru, Rogozule, – să mă fac de răs descăr-când vagoane?

– Degeaba ironizezi – ești într-adevăr mare. Dar ne câștigăm și noi pâinea. Aleg căpoșii noștri din Alianță Președintele țării și, cum trece criza politică, fondăm un ziar al nostru... și le dăm rânza la toți!

– Și cine ne dă bani?
 – Frații de peste Prut – lui Iudoșca cum i-au dat pentru *Flux*? Și-n fiecare număr îl atacau pe Grigore Vieru, pe redactorul nostru...
 – Fostul... Acum ascultă-mă: te-am cerut de la Nadiuța să vii până la mine să...
 – Nu mă mai crede, măi Toadere, – mă întorceam mereu pe două cărări, iar a doua zi, dimineața, îmi cerea să-i arăt pe cine am fotografiat, cum îi zice și de unde-i...
 – Nu mi-ai spus de asta...
 – Nu ți-am spus, pentru că nu voiam să te amestec...
 – Bine. Cu deplasările de serviciu am terminat-o. Acum am nevoie de vreo cincizeci de lei...
 Că plec pentru două zile la căsuța de vacanță. Să-mi împrumuți pe o săptămână, până primim leafa...
 – Tu o primești – eu dacă voi avea vreo sută de lei onorariu pentru luna trecută... Și după o pauză: Cu dragă inimă, Toadere, dar parcă tu nu știi că numai Nadiuța...
 – Cere-i.
 – Degeaba-i cer. Mai alaltăieri îmi spunea că n-are pe ce cumpăra o pereche de... chiloți.
 – De chiloți?! Pentru cine?
 – Pentru dânsa, pentru mine – de unde să știi? Ea are grija chiloților...
 Îi urez și lui Mișu o zi bună. Iar mă lungesc pe canapea. Și... pentru a doua oară în dimineața ceea, leșinându-mă, puse stăpânire pe mine dezgustul. Așa ceva nu mi se întâmplase. La început, chiar nu pricepeam: era doar un dezgust de sine? Pe urmă am înțeles: era, mai degrabă, un dezgust împrăștiat: dezgust pietros față de păduchele k.g.b.-ist, trădătorul, care, ieșit din prohabul lui Vorevronin, se află acum în fiertura pregătirilor de manifestațiile de stradă; dezgust, usturător, dureros, pentru acei care-l vor urma; dezgust, de-

acum mai moale, pentru Mișu care nu-i stăpân pe bugetul subțire al familiei; dezgust, învăluit de-un abure de ciudă, față de Nadiuța lui, care cântă cocoșul în casă și care de multă vreme nu ne mai crede că plecăm cu chestiuni de serviciu; dezgust, unul ce-l simt în clipele astea bătându-mi în tâmpile cu disperare – pentru ocupația-mi ingrată. De câine de pază. Câine mai întotdeauna hămesit de foame. Dar, în schimb, căcărezat de-o fărâamă de glorie, foarte mulțumit că mai există un Rediș care-i venerează osteneala cu un pahar de rubiniu...

34 Nu-mi amintesc să mă fi îmbrăcat vreodată, dimineața, și, cu ghetele pe picioare, gata să ies, să n-am idee încotro plec! Flămând nu eram – mâncasem doi crenvurști și ultima felioară, cam uscată, de pâine. Pe-al treilea, gata fiert, învelit în hârtie albă de scris, îl slobozii în geantă. Unde-mi luai și o căciuliță sportivă de lână, ca să dorm în ea. Uite-mă, cobor scările și habar n-am încotro mă voi duce. Se cerea în mod obligatoriu să nu mă vadă pe fereastră Oxana, vânzătoarea. Pentru că trebuia să-i înapoiez, cum i-am promis, datoria. O cotesc la stânga, să nu trec pe sub geamul alimentarei. Apoi o iau pe cărărușă spre stradă. Iată c-am ajuns și la stație – mai departe încotro? De aici pleacă un singur troleibuz și un singur microbuz. Ambele, în două direcții – troleul pleacă la gara feroviară, microbuzul – la autogară. Cu acesta din urmă trebuie să plec eu, ca să iau autobuzul spre căsuță. Dar n-am cum, pentru că nu înapoiasem datoria! Nu trecusem pe la piață să cumpăr ulei! Și-n clipele acelea de rătăcire, stând pe cele două scânduri reci ale scaunului, auzii claxonul. O limuzină neagră trase pe dreapta. Sticla de la geam coborî, lăsând să apară capul Episcopului!

– Salut, Toadere! Dacă nu te grăbești tare, aș vrea să vorbim...

Șoferul sări, îmi deschise ușa, urcai:

– Bună dimineață, vlădică! mă salutai și eu, strângându-i mâna.

– Încotro?

- Încă nu știu... Am de mers în mai multe locuri...
- Nu mi-ai răspuns data trecută – accepți să-mi fii redactor ori... caut pe altcineva?
- Chiar nu m-am gândit la asta...
- N-ai timp să te mai gândești, omule. S-au adunat o mulțime de materiale – în aceste trei zile trebuie aduse la condiție. Iar luni ar fi bine să le trimitem redacției. Mai vorbim la eparhie, și-i făcu semn soferului s-o ia la dreapta.

Intrăm în castelul eparhiei. Urcăm la primul etaj – peste tot domnește curățenia și luxul. În stânga, icoane, în dreapta, icoane – toate impozante, dominându-mă. Strivindu-mă ca pe-un vierme ce se pomenise în cu totul altă lume. Îmi fac înfrigurat cruci mari, și, zăpăcit, uit să-mi scot șapca. Mi-am dat seama când coborâra de sus, pe trepte scârțâitoare de lemn, doi flăcăuani. Se apleacă evlavioși. Vlădică îi binecuvântează. Se retrag. Îmi face semn să iau loc. Șeful cancelariei, un preot tânăr, cu o bănuială de mustață și barbă, aduse în grabă (de unde știa că trebuia?) un teanc de materiale, care tastea, care scrise de mână, punându-le în fața mea.

- Iată și materialele. Să nu te sperii – printre ei sunt și diletanți în ale meseriei... Care, cu douăzeci de ani în urmă, au fost nevoiți să învețe din mers și-n câteva luni preoția... Nici nu știu dacă preoția se învață sau se... absoarbe mai mult cu inima... Ierarhul mai făcu un semn secretarului și acela, în doar câteva clipe, se întoarse din încăperea de-alături cu un plic: Iată și primul salariu lunar. E foarte modest, dar e tot ce ne putem permite în momentul de față... Preafericitul Kirill, vizitând Mitropolia Moldovei, urma să ajungă și la eparhia noastră... Și a trebuit să facem reparație capitală, să amenajăm teritoriul... Ne pare rău, că din motive de sănătate n-a putut să ne ferească vizitându-ne eparhia. Dar... Dumnezeu ne va purta de grijă – ne-a promis că va fi la noi altădată. Vlădica se ridică: Din păcate, nu mă mai pot reține – plec la o parohie de-a

noastră tocmai pe malul Prutului. Își sărbătorește hramul. Te reped până acasă?

- Până-n centru, dacă se poate, băgului eu...

Secretarul eparhiei îmi strecură delicat plicul în buzunarul scurtei, umplu punga cu materialele de pe masă și mi-o întinse. Dar prinse lunecarea sacră a ochiului Preasfinției Sale spre dulapul garniturii masive din lemn de nuc, deschise ușa, se aplecă, mai puse ceva în punga cu materiale, după care mi-o dădu cu un zâmbet de copil cărui i s-a restituit jucăria.

Ieșim. Urcăm. Ajungem. Cobor. Și numai după ce mă așezai pe marginea scaunului lung de la stația din centru, începui să înțeleg ce se întâmplase. În doar câteva minute, intrasem într-o nouă slujbă! Alegându-mă și cu primul salariu pentru care nu făcusem chiar nimic. Trebuie să mă concentrez, îmi zic. Primul gând ce-mi veni: acest fost coleg al meu de clasă, acum ierarh cunoscut, nu posedă oare hipnoza? E ceva la mijloc... Pentru că momente de-astea de zăpăceală chiar nu-mi aminteam să fi avut. Preț cât mi-ar trebui să fumez o țigară, după o pauză ce-mi fusese impusă, acest Romanescu, cu care am ros băncile opt ani în aceeași încăpere, cu aceiași colegi, reuși să mă facă subaltern! Fără să fi crâcnit jumătate de cuvânt că-i primesc oferta! Aflându-ne pe diferite baricade, el, moldovenist, și eu, unionist, uite că-i sunt colaborator cu leafă! Pe naiba colaborator! Slujbaș supus, cu simbrerie! În aceste gânduri, mi-am zis, rămâne să mă mai limpezesc... Acum aveam fierbințeala curiozității: ce mi-a mai băgat în sacoașă secretarul cancelariei? Că m-a fript la inimă când îl văzui ce face. Bag mâna, pipăi – e o sticlă! La sigur, e o sticlă... Mă uit dacă nu mă urmărește cineva – chiar mă ține-n raza ochilor o doamnă... ce-mi pare foarte cunoscută... Unde – carpănu... – o mai văzusem? Ciupesc – era învelită într-un ziar. Dezvelesc hârtia din jurul gâtului... E o sticlă de coniac *Kvint*... Cu greu îmi gătuii zbieratul. Triumfător. Ridic ochii la

nivelul picioarelor – doamna s-a mutat mai aproape... Dacă întind mâna, o ating...

– După câte știu, Sorinele dragă, bărbații se salută primii cu doamnele?

Tresar vânător. Și îngheț: e Dina! Amanta mea cu ochii verzi, din anii studenției... Care m-a adăpat o iarnă întreagă la cămin cu *Roșu...* și *Negru de Purcari...* Și m-a hrănit cu șnițel tămâiat de mânuțele ei... Zisei, scuturat de iritare, dar patetic:

– Doamne!... Când ai ieșit din pușcărie? De trei decenii, mă pregătesc să-ți cer iertare!...

Doamna mă privi cu ironia afișată pe toată fața buhăită:

– Ești capabil tu, băiatule, de așa ceva?

Și atunci chiar o privii în față. Ca pe-un exponat de muzeu la care renunșasem de multă vreme să-l mai văd. Dar pe care un început de frică mă impuse să-l mai contemplez o dată: îmbătrânise oribil: obraji scofâlciți și vineții, două pungi grele, sub ochii de câine obosit și bătut, care nu cere decât compătimire. Puțin spus: cere milă. Și ea trebuia să vină neapărat. Și cu cât mai din belșug, cu atât mai bine... Dar rămasei înțepenit.

– Văd un gât de sticlă în sacoșa ceea..., rosti femeia, cu ochii bulbucăți dezvelind și mai mult comoara ce-mi surveni în eparhie – un mare dar de consum rapid. Mă uit strâmb – gâtu-i dezvelit rău... Boul! Cum de nu l-am... Acum, ce-i de făcut?

– E o sticlă de ulei, Dino...

– Nu mânca la... Pe mine vrei să mă freci? Nu știi c-am lucrat în comerț?

– Și după ce-ai ieșit din pușcărie, ce faci?

– Beau, dacă am ce. Și mă fut, dacă am cu cine...

Încremenii. Era o fată simplă de la țară, atunci, de mult... Absolvise o școală de comerț, dar, Doamne ferește! s-o fi auzit vorbind ca o scroafă declasată. Vai, vai, îmi spusei cu strângere de inimă,

în ce hal au adus-o anii ceia de detenție!... Trebuia să-i vorbesc. Până-n clipa ceea, eram gata să-i spun ceva ce ar consola-o. Ceva ce-ar convinge-o că n-am înmormântat amintirile. Legate de înfriguratele de cândva așteptări să-mi treacă pragul. De cele mai multe ori, în prima jumătate a zilei, când o șparleam de la ore. Ca s-o întâlnesc și să ne iubim – curat, simplu, chiar adolescentin de simplu. Fără niciun fel de pervertiri sexuale – de internet, cu anomalii lui sălbatică, nu se zvonea încă. Auzind-o acum vorbind... ca o târfă depravată, nu numai că-mi pieri dorința s-o compătinesc – era firesc s-o facă oricine, ci să-mi cer iertare, că mă gândisem la asta toți anii: că n-am venit să asist atunci la ședința de judecată. Ca s-o încurajez măcar cu prezența-mi. Cu atât mai mult – mă rugase și-i promisesem...

– Taci, Sorinele? Te rușinezi? Curvele din celulă m-au învățat să grăiesc așa. Care mă băteau până la sânge... să le ling... Nu eram așa – tu mă știi... Dar, să-ți spun drept, nici n-aș mai putea grăi cuvinte de-acelea... Ce ni le spuneam când veneam la tine la cămin... să ne iubim – uite că n-am uitat să-i spun și așa! Și mă prinse de mână!

Eu mi-o smulsei cu scârbă – avea unghii negre!... Nu erau prea mari, dar erau negre, pot să jur! – și mă aplecai și-acoperii gâtul sticlei cu ziarul.

– Așa nu merge, băiatule! Așa nu-i cinstit, Sorinele! Eu te-am adăpat o iarnă întreagă cu *Negru...* și *Roșu de Purcari*, ba și de hălit îți aduceam, iar tu, porcule, ascunzi de mine băutura?! Că, dacă ne gândim bine, și din cauza ta am păpat pușcăria! Pentru că aproape jumătate din sticlele furate, când mi-au făcut revizia și mi-au găsit nedostacea, le-am băut cu tine la cămin... Da' eu am ascuns asta la proces. Ca să nu-ți fac cumva rău ție. Și tu, măgarule, ascunzi acum de mine *butâlca*?!
 Discursul Dinei, deloc liric, mă puse pe labe. Nu mai era nimic de făcut – îmi rămăseseră niște polițe din anii juneții și trebuiau

achitate („Unde-i Mărgeluș, să mă vadă cu ce mândrețe de doamnă discut eu pe-o bancă din centrul orașului?”):

– Hai s-o bem, dar unde? o întrebai ca pe-un călău, gata să-mi zboare capul.

– La tine acasă – n-ai apartament?

– Am... Dar... poate da peste noi soția...

– Nu mai ai tu nicio soție – nu mânca la rahat... Locuiești singur – crezi că nu știu? Și iarăși mă apucă de mână, de data asta, cu așa putere, de-mi intrară unghiile-i în carne. Sâsâii negru, agresiv să-mi dea drumul. Se execută: Hai că nu te mai ating, dacă te temi așa... Și după o pauză: Ne-am duce în cotețul meu, dar... am și-acolo un alcoolice și va trebui să ne-mpărțim și cu dânsul...

– Soțul tău?

– Ei, soț! M-am întors din pușcărie fată bătrână și... urâtă – mi-a căzut acolo tot părul din cap, dinții... – cui îi mai trebuiau și eu, măi Sorine?

Scrâșni ceva în interiorul meu. Se zvârcoli ceva în inima-mi plină ochi cu amăreală și indiferență, gata să-i facă loc dezgustului. Și-acel ceva, zvârcolindu-se, lățindu-se, chemă compasiunea. Care sparse, un pic revoltată, învelișul acel somnoros al amărăteii apatiei, umplându-mi pieptul. Simții imediat o ușurare și – ca să vezi și să nu crezi! – îi spusei și glasul era chiar al meu:

– Vom pleca la căsuța mea de vacanță. Acolo vom fi singuri... Vom face foc în sobă, avem un coniac de trei sferturi de la separațiștii din Tiraspol – pentru azi ne ajunge... Dina mă privea tulbur, dar cu scânteii de sete pârjolitoare și foame de cătea cu pântecele supt. Eu continuai cu însuflețire de îndrăgostit brumat, suprapunând pe obrazii ei scofâlciți (îmi veni-n ajutor imaginația-mi de poet întârziat) obrazii fini de trandafir alb-roz ai lui Mărgeluș: Eu am să am grijă de foc, iar tu ai să gătești o gustărică faină, că erai bucătăreasă de forță pe timpuri, nu?

– Și ai să-mi faci nu mai rău decât îmi făceai atunci? se interesă femeia, cu un zâmbet ce-ar fi semănat cu unul ciclopic, dacă și-ar fi ridicat și buza de sus ce părea umflată și vânăță.

– Suntem bătrâni de-acum, doamnă... Cel mai bine ar fi să rămânem prieteni... Chiar am fost prieteni în jumătatea cea de an și mai bine... Până te-au judecat – nu crezi?

Femeia mă privi împrăștiat:

– Eram prieteni, zici?... Și propui să fim și de-acum încolo? Ia comedie! exclamă răgușit, astupându-și gura cu palma – să nu i se vadă dinții stricați, probabil.

Mă fulgerai iritat.

– Hai că mai vorbim noi când ajungem. Ia seama de sacoșă – intru în alimentara asta să cumpăr ce ne trebuie și plecăm.

Pun sacoșa cu maculatura popilor și darul divin la picioarele, cu cizmulite stâlcite, ale Dinei. Intru în magazinul din spate. Cumpăr – aveam în plic tocmai opt sute de lei! – o găină grasă de aproape 2 kg, trecută prin grill. Mai iau muștar, o felie mășcată de brânză de Olanda, două franzele – las' să țină minte Dina că și fostu-i ibovnic-studențel nu-i mai puțin generos decât dânsa! După ce plătesc o groază, mai cer și un suc de mere. Ies.

Tunetul bubui la niciun minut – pe locul unde-mi lăsai fosta iubită, trei adolescenți moldoveni vorbeau în două limbi simultan – rusă și română, ambele stâlcite până la plâns. Mă repăd în stânga, mă repăd în dreapta – nimic! Îi întreb pe hliziți: n-au găsit pe scaun o sacoșă? n-au văzut o femeie cu o sacoșă? Se uită nedumeriți unul la altul, izbucnind într-un râs și mai desfăcut. Alerg spre troleibuzul din fața microbuzului ce pornise – când ajung, ușile mi se închid în nas. Încep să strig, alergând din dreapta lui și mătăhăind disperat din mâini – șoferul nu putea să nu mă vadă în oglindă! Ticălosule! Belitul mă-tii! – asta din urmă era înjurătura lui Mișu în momente de furie. Unde-i el acum, be-

litul mă-siii! să mă ajute?! Unde să fie? Se ține de fusta Nadiuței, carpănul mamei lui!

Revin pe scaun. Cei trei flăcăuani mă privesc câteva clipe ca pe un clown cu pantalonii uzi, căzut de pe elefant. Apoi, ca la comandă, izbucnesc iar într-un râs gălgăitor, mustos. Sosește un alt microbuz și băieții urcă. Rămas singur, mă fripse mai întâi furia („Are s-o bea, târfa, cu alcoolul ei nenorocit ce-o așteaptă în coteț – așa a zis: „cotețul meu”). Apoi spaima-mi curmă răsufierea: sacoșa era plină cu materialele preoților! Episcopul mi le dăduse pentru redactare, ca... să le înapoiez luni! Cel târziu. Să fie trimise redacției. Începui să tremur: javra bețivă dispăru cu ele și n-aveam idee încotro plecase și cum poate fi găsită! De ce n-am întrebat-o măcar în ce cartier locuiește?! Unde-și are cotețul – în vreun subsol de bloc? în vreo magherniță părăsită și neîncălzită, undeva, la marginea orașului? Pe vremea ceea când am cunoscut-o, locuia, mi se pare, untr-un cămin muncitoresc, cu alte trei fete... Când a ieșit din pușcărie, sosise, probabil, Gorbaciov cu *perestroika* lui... Și n-avea cum să-i dea primăria locuință... Începuse anarhia – se paralizaseră toate șantierele de construcție, se demonta în grabă utilajele fabricilor și uzinelor, luând calea Răsăritului „eliberator”. Cine se mai îngrijea în anii ceia de foștii pușcăriași – să le dea locuințe și locuri de muncă?!

Bine, bine, dar ce-i de făcut acum? mă întreb cu disperată neputință. Ce mi se urcă-n gât. Aș fi vrut să plâng, dar e chip? La stația din centrul orașului să-ți piși ochii?! Depun eforturi să mă împietresc. Să-mi ia mutra aere de om serios. Frământat de gânduri. Tot serioase. Rămas fără salariu de corespondent, cum îmi încep eu noua slujbă de redactor? Mi-a oferit-o Episcopul cu atâta bunăvoință! Atunci înțelesei că vroia cu tot înadinsul să mă ia sub aripa-i protectoare. Ca să-i rămân recunoscător. Să-i rămân îndatorat. Poate și eu aș fi procedat la fel? Să mă coapteze de partea lui. Să-i împărtășesc simpatiile, devotamentul față de Patriarhia Moscovei?

Prostii! Are nevoie Patriarhia rușilor și slugilor ei docile de simpatiile mele?! De devotamentul meu! Vlădica parcă nu înțelege că pe mine doar mormântul mă poate schimba? În toate privințele. Cred că a înțeles-o și Mărgeluș... Cu mulți ani în urmă... După dimineața ceea când o lăsa aruncată-n cearșafuri și ieșii băligat în curte, n-o sun și nu mă mai sună. Parcă s-a ridicat noi un zid netransparent. Clădit din dezamăgiri și speranțe ce se sting cu fiecare întâlnire a noastră. De-aceea caut să ocolesc întâlnirile. Și ea procedeză la fel. De parcă ne-am înțeles în taină să ne înmormântăm iubirea fără cuvinte. Și fără să ne privim în lumina mâhnită, întomnată a ochilor... Doamne, ce dorință mi se trezește... să compun un poem! Măcar un catren-două... La căsuță, doar numai la căsuță o pot face... Să mă grăbesc! Plec la Oxana, mai întâi! Să mă achit pentru crenvurști. În apartament n-am de ce să mai intru. Trec podul peste calea ferată și ies direct la stație. De unde-mi iau autobuzul. Plin de țărani fericiți întorcându-se la vetre cu marfa vândută. Și în jumătate de ceas, înghițind copios praful ce-l mătură de pe podea curenții repeziți prin crăpăturile ușilor, ajung aproape la destinație. Cei doi kilometri îi frământ pe jos cu mare plăcere, îndopându-mă cu aer de câmp și de pădure.

Gata. V-am spus ce și cum fac. Acum chiar încep să fac cum v-am spus. Urc în primul troleibuz. Merg trei stații. Cobor. Intru în alimentară. Stau în rând. Ajung. Mă salut. Oxana îmi zâmbește cu toată gura. Are dinți frumoși, albi. O întreb cu cât sunt dator. Caută într-o condiță. Îmi spune. O rog să mai pluseze o sticlă de ulei. Plusează. Plătesc. Îi spun un „Mulțumec, dragostea mea” și ies. Cobor mulțumit de sine. Dar cu sacoșa ceea plină cu foi scrise de popi, înfiptă ascuțit în creier („Să-l sun pe Episcop și să-i spun... că mi-au furat sacoșa?”). Ajung la pasarelă. Urc. Arunc ochii-n jos și amețesc. Mă opresc. Mă apasă ceafa. Mi s-a ridicat tensiunea – la sigur. Înghit o pastilă cu salivă. Mi-amintesc urât că n-am cumpărat băutura. Ce-am să beau cum

ajung? Că mâncare am berechet. O găină-ntreagă! Oasele le dau lui Bim, pielea i-o dau lui Prinț. Că doctorul mi-a spus, când eram, bătut de rusofoni, în spital: să mănânc numai carne de vită. Dar fără grăsimi. De găină, dar fără piele. Mie-mi place mult. Când n-am altceva, o mănânc. Acum am o găină friptă. Și brânză de Olanda. Băutură n-am. M-aș duce la bunicul prietenului meu din anii studenției, actorul Adrian, să-mi vândă vreo trei litri de vin. Dar face rău la tensiune! Mai ales, cel roșu. Alb are moșneagul, dar e acru întotdeauna ca borșul. Îmi sporește aciditatea. Sunt plin de boli ca broasca de rapăn. Aștept autobuzul. Îndată ce ajung, am să cumpăr o votcă de la magazinul din sat. Că oprește chiar în față. Pe locul fostei brigăzi de tractoare a colhozului, un venetic din orașul nostru a ridicat magazin. Spațios. Și a adus și două vânzătoare rusoalice, blonde și cu catalige lungi. Cu care sătenii se înțeleg de minune! Pentru că toți rup bine în limba „fratelui” mai mare – au învățat la școală și în armată. Ele nu știu o boabă limba pământului pe care fac business, că-s sosite recent. Dintr-un *posiolok* siberian unde lipsesc cu desăvârșire bărbații. Au pierit toți – ce sincere au fost cu mine când tăifăsuirăm prima oară! – din cauza spirtului tehnic ce-l beau amestecat cu apă. Mamele lor, și zâmbesc larg, lasciv, duduiele, îl beau curat și... nu mor. Nu se știe până când, dar deocamdată o mai duc. Și, chicotesc dulce blondele, cum să trăiască ele fără bărbați? Și-au venit în *țvetușceaia Moldavia* – salariul aici e mai mic, dar, în schimb, vodka-i sănătoasă, vinu-i gustos și bărbați sunt câți vrei! Are de toate magazinul – bani de-ar fi. Da' eu bani am – primul salariu de redactor...

Sosește autobuzul. Urc. Plătesc șapte lei șoferului, nu-mi dă niciun bilet. Cutia de viteze scrâșnește. Motorul tușește. Din spate iese fum puturos strecurându-se prin crăpătura ușii. Până la nasurile noastre. O țafă se revoltă („Pornește, măi, că ne-nădușim!”). Pornește. Dar și muzica cu vocea răgușită a lui Vâsoțki, de ne crapă timpanele. Toți tac, dar nu și țafă cu un paner pe genunchi: „Dă

mai încet, măi, că ne-nebunești!” Dar nu ajută. Pentru că intervine o domnișoară cu bască verde de lângă genunchii mei: „Lasă-l, *kioke* Ană, nu vezi ce frumos cântă?” Și imediat e susținută de alte admiratoare ale cântărețului. Vocea lui Vâsoțki își păstrează intactă intensitatea în colțul ăsta al Basarabiei democratice. Și lumea tace, că n-are ce face. Stăm ca chibriturile-n cutie. Simt popoul domnișoarei cu bască verde, lipit înfiorat mai sus de genunchi... și-mi doresc să dureze cât mai mult până la stația terminus. Ah, am ajuns... Popoul se dezlipește de genunchii mei, bereta verde prima oară întorcându-se spre mine și măsurându-mă din cap până-n picioare. Rezist și-i zâmbesc. Zâmbește și ea. Se întoarce, lăsându-se luată la braț de altă codană („Nu-i din satul nostru – îi de la dacele astea de lângă iazul nostru...”) și dusă spre sat. Ah, unde-s tineretele mele?!

Mă întorc spre troița de peste șanț. Îmi fac trei cruci mari. Și o apuc, cu tolba aproape plină, pe drumeagul cu gropi, pietruit cu prund furat pe jumătate. Ce mă poartă de fiecare dată spre cuibul melancoliilor și amărăciunilor sufletului meu. Fac vreo zece pași și îngheț – n-am cumpărat votca! Mă întorc. Traversez șoseaua. Intru-n alimentară. Una din dudui îmi face semn să mă apropii. Mă întreabă, spărgându-mă cu albastrul dens al celor doi ochi înrămați din belșug cu tuș: *Butâlku vodki i sardelki?* Cer numai prima – *Să-cărică*. Blonda mi-o scoate imediat de sub tejghea și mi-o întinde („Dă, Doamne, să nu fie contrafăcută...”). Plătesc. Ies. Traversând înapoi șoseaua cu albastrul cela condensat în văzu-mi. Mai merg cu el vreo douăzeci de metri, până când aud hurea de mașină din spate. Mă feresc. Mașina oprește, își deschide portiera: e dl inginer Sergiu! Îmi face din cap să urc.

– Salut, dle corespondent! Încotro pe frigul ăsta?

– Am sobă. Voi face focul...

– Aha... Mi-a plăcut cum ai scris despre Episcopul nostru... Frecventez și eu slujbele la catedrală – își ține, dle, predicile ca din carte,

într-o română de mai mare dragul – nu-i este rușine să susțină că vorbește în limba moldovenească?

– Uite că nu-i este...

– E foarte erudit în ale lui, bisericești. Dar nu-l înțeleg nici eu, ca și dumneata – în sufletul lui, se consideră român sau se consideră înt-adevăr așa cum scrii dumneata?

– Nu știu, dle inginer. Chiar nu știu – am menționat și în materialul acela...

– În numărul viitor cu ce ieși?

– Cu nimic, dle Sergiu. Din păcate...

– Ești în concediu?

– În concediu forțat. Nu mai putem fi remunerați – statul nu ne dă bani, frații de peste Prut ne-ar da, dar nu mai au de unde nici ei...

Mașina stopă. Domnul inginer mă fulgeră pieziș:

– Și cu *Tribuna*... cum rămâne?

– Redactorul caută sponsori...

Inginerul trage fermoarul la borsetă, deschide portmoneul, scoate două bancnote a câte o mie de lei și mi-i întinde:

– Chiar azi-dimineață am ridicat salariul... Și, văzând mutra mea alunecată într-o proastă nedumerire: Transmite-i redactorului dumneata din partea mea și spune-i că... ar fi mare păcat să nu iasă *Tribuna*... Ea ne-a ajutat să recăpătăm alfabetul. Să avem tricolorul și stema... Și, îndoindu-se spre bancheta din urmă: Ia dumneata sticlucă asta, că, până s-a aprinde bine focu-n sobă, va trebui să te încălzești cu ceva, nu?

Cele aproape o sută de metri până la căsuța mea le-am pășit cu o inimă atât de ușoară, cum mai rar mi se întâmplă când vin. De fiecare dată mă mână dorul încoace, dar, nu știu cum se face, și e cât se poate de straniu, că, de cum mă îndepărtez de autobuz... la o aruncătură de praștie, mai precis, de cum ajung pe coama dealului de unde drumeagul o cotește la dreapta, spre pădure,

încep să am senzația idioată... că, iată, iarăși am să găsesc căsuța cu ușa sfărâmată, deschisă vraise! De două ori mi se întâmplase (a treia oară, o găsisem cu lacătul scos, dar totuși închisă...). Prima și a doua oară, nu mi-au ciordit hoții cine știe ce, dar se spurcaseră, ticăloșii, în tindă; Iar a treia oară, mi-au luat tranzistorul cel vechi despre care, mi se pare, v-am vorbit cu altă ocazie. Poate mi-au furat și alte mărunțișuri, că hoții noștri nu-s dintr-acei care sparg bănci și case de schimb valutar, ci boschetarii nenorociți, veniți din subsolurile orașului, în căutarea băuturii și a unui cuib de dormit pentru o noapte. Vecinul meu cu sera zice să nu fim proști să credem așa – ne fură, mai degrabă, paznicii noștri. S-ar putea. Acum avem numai unul pe tot teritoriul celor trei asociații pomicole, constat urât coborând spre căsuță. Că-i văd de-acum acoperișul de ardezie!

Descui cu emoție lacătul de la porțiță. Și alerg la ușă – nu-i deschisă! Dar senzația neghioabă nu mă părăsește! Până nu văd că-s întregi geamurile. Succesc cheia. Intru. Toate sunt la locul lor. M-a părăsit, gata, nenorocita de senzație! Mă las pe marginea patului. Respir mulțumit. Gândindu-mă cu recunoștință la boschetarii care mă jelesc. Și mă respectă, s-ar părea. Apăs pe întrerupător – becul scânteiază, apoi se stinge! Îl deșurubez – a ars... Carpănul...! Acum ce-i de făcut? Mai am unul la bucătărie. Intru. Întind mâna spre întrerupător, îl mângâi tremurat – să apăs, să nu apăs? Nu mă decid. Urc pe taburet. Trag becul spre gură, ca pe-o jucărie de porțelan. Îl încălzesc cu aerul ce-l expir... Apoi cobor sprinten și apăs pe întrerupător. Luminează! Îmi dezbrac scurta cu care venisem și îmbrac una veche, din cui. Șterg mușamaua cu un spălător uscat. Pun pe masă coniacul. E Voievod! Coniac scump... Scot găina, desfac învelitoarea – un miros de mirodenii îmi umflă nările. Scuturat de frigurile setei, destup sticla. Torn în cana de plastic,

trimițându-mă în gând la origini – uitasem să-mi iau de-acasă un pahar! Ridic pentru sănătatea lui Sergiu-generosul. Deșert *divinul* din două-nghițituri. Simt cum mă rumenesc cald pe dinăuntru, înobilându-mă. Dezbin necruțător o pulpă și-mi înfig dinții-n ea! Cu flămânzenia renunțătorului, după o săptămână, la greva foamei. Rup o halcă de franzelă, cu osu-n gură, și... „Miau-miau!” mă salută Prinț din prag. Ezitând deocamdată să mă atace. Mi-a venit mîncăciosul! Mi-a venit trântorul! Acum va cere să împart găina cu dânsul! Să aștepte! Împachetez la loc găina, o bag rapid în sacoșă și-o anin într-o țintă. Sus, deasupra ușorului. Uite-așa! Încearcă, dihanie puturoasă, și-o ajunge! „Miau-miau!” mă somează Prinț, trecând pragul și vîrându-mi-se între picioare. Îl expediez cât mai delicat cu putință cu călcâiul – doar mi-a fost dor de el, nu? – ajung sacoșa, dezvelesc găina și încep a-i jupi pielea. Prinț mă urmărește concentrat, vîlurîndu-și coada: „Miau-miau-miau!” Pornește spre mine, dar îl somez și eu bătînd cu piciorul în podea: „Stai acolo!” Prinț se oprește, dar pe-o clipă doar și... intră cu demnitate sub masă. Dar renunță pe loc la ifose, scoate capul și-mi cere cât se poate de jalnic: „Miau-miau...”. Îi pun pe-un petec de ziar pielea trandafirică (ah, cum aș mai păpa-o!) și-mi continui și eu micul dejun – care mic, că soarele bate-n geam dinspre deal, anunțînd amiaza! Îmi mai torn un sfert de cană. Foarte bun coniac! După ce-l bei, îți vine să strigi: viața nu-i chiar rahat, oameni buni! Îmi trag taburetul și, tăindu-mi de data asta o felie de pâine, desfac și pachetelele cu brînză de Olanda, cumpănind: n-ar fi rău să-mi fac și o garnitură de cartofi... ca să-mi rămîna carne și pentru mîine. Ei, dar le pun la fiert după ce fac focul. Și trag un pui de somn. A durat mult: curățarea sobei de cenușă, tăiatul lemnului... Soarele de-acum scîpăta după deal. Mă prăvălii pe divan – doar pe-o oră, mi-am zis, doar pe-o oră...

35 Dar dormii nu o oră, cum îmi făcusei planul, cu dispoziție cât se poate de lirică, ci... Of, că-mi crapă do-vleacul! Deblochez telefonul, mă uit: e 04:00 dimineața... Aoleu! Ce fac eu până-n ziuă? Trag pe mine pantalonii, încălț adidașii, iau de pe podea scurta și ies. O lună bolfoasă, s-o tai felii și să i-o dai lui... Oare unde-o fi Bim, de nu m-a vizitat ieri? Pornesc să-mi inspectez gospodăria. Bate un vîntuleț aproape mînios, și-mi face bine la tîrtăcuță. Verific de-i legată portița – cum era să fie legată, dacă mă culcai și n-o legasei? Nici n-aș fi avut cu ce – am să caut în pod mîine, adică azi, poate găsesc o bucată de sîrmă... Pe răzătoare fîlfâie maioul meu albastru. Cu care spălasem cândva podeaua de carton gudronat din coridor. Rup din el o fâșie și leg poarta. Îmi târșai pașii spre WC, verific și aici – lăcățica e la loc. Biiine... Trec atent pe sub crengile gutuiului și mă uit la sera gigantă a vecinului – înăuntru pîlpâie un sîmbure de lumină. Are paznic angajat vecinul – stă de veghe. O iau printre tufele de coacăză și aterizez cu fundul pe divanul rupt și rece de sub streășină. Mă dau spre scări. Că vîjâie vîntul. Îmi trag pe urechi șapca. Ar fi mai romantic, dacă... nu mi-ar îngheța dosul... Ce vrei, dacă n-am izmene? Mai încerc să rezist, dar nu-i chip! Mă ridic. Intru-n casă. Apăs întrerupătorul și... Și-mi amintesc că n-am schimbat ieri becul! Trec cu băjbăială pragul. Fac trei pași târșâiți și pătrund, ca lunaticul, în bucătărie. Găsesc întrerupătorul și-l dezmierează – să apăs? să nu apăs? Apăs! Nimic!...

Căcănarii! Noaptea sistează lumina, ticăloșii! Oare și-n sat n-o dau? Nimeni nu se plînge. Toți tac. Ca boii... Dar Toader Marcu... e mai puțin bou? De când îl freacăăștia cu lumina, a scris el vreun rând despre asta? *Tribuna*... nu publică asemenea fleacuri? Bine. Dar a intrat el, tîmpitul naibii, măcar la directorul Rețelelor de Nord să se intereseze? Mă las pe taburet. Dar mă ridic imediat și rup ziarul din fereastră. Luna pătrunde ca o mireasă. Strălucind de fericită ce e. Și bucătărioara lui Toader Marcu e un colțișor de castel. Cocoțat

pe stânca basmului. Mă buric, luminat ca un prinț. Și ajung sacoșa din cui. Pun pe masă găina și-i fac autopsia. Parțial. Franzela o tai în trei felii bărbătești. Scot elegant dopul și-mi torn, observând cu tresărire – a rămas încă de-o porție. Trăiască Sergiu! strig și ciocnesc cu sticla. Și, înghițind leneș minunea, mă strâmb: cum de nu l-am întrebat ieri – a venit cu dormitul ori se întoarce în oraș? Ar fi fost treabă de rămânea și el – mai puneam la cale problemele Basarabiei. E un tip inteligent și patriot – ai ce discuta cu el. Și nu știi de unde mai poate veni surpriza: dacă mai avea încă vreo sticlă-două pe bancheta din spate?

Rugum aripa și caut să mă conving: de aveam lumină, ar fi putut să mă curteze inspirația? Trebuie odată și-odată să duc la bun sfârșit și poemul ăsta de adio, mi-am zis, sosind la căsuța de vacanță de sub pădure, unde, de atâta liniște și singurătate, simt uneori că îmi plutesc gândurile untr-un vid gri, înfășurându-mă în cercuri invizibile, vid penetrat (aiureală: cum poate fi penetrat vidul?) doar de trilurile privighetorii și ale altor păsări ce nu-și odihnesc gura nici noaptea. Trebuie să-l termin, îmi zic, cu blocnotesul pe burtă, lungit pe-un oghial vechi, sub nuc. Răsfoiesc... Găsesc. Primele trei capitole respiră în rânduri mâhnite, într-un galben diluat... Îl începusem când înfloriseră merii (o tristețe stranie dă uneori peste mine când albinele polemizează merii) și acum, iată, trebuie să le culeg fructele...

Am început eu multe-n viața mea și nu le-am dus până la capăt, dar un poem de adio, dacă-l lași neterminat într-o casă singuratică de sub pădure, ar semăna cu un tată nevrednic care nu se mai hotărăște să-i lase bastardului moștenirea sărăcăcioasă ce i-a promis-o... Dacă meditezi metaforic, adică anapoda, un poem de adio, scris muncit, cu poticneli, până la ultimul punct tragic, ca respectivul (dacă se va produce minunea!), ar putea valora mult mai mult decât, bunăoară, o casă arătoasă și bine mobilată. Ei, cât ar putea rezista o asemenea moștenire? Un secol? Două? Trei? Dar, dacă se întâmplă

s-o scoată moștenitorul la vânzare? Și să vină altul, un străin de aiurea ce-și usucă obelele bocancilor șovini pe bronhiile doinei tale, dacă vine un tip ca ăsta să-i expire aerul dintre pereți pe care l-au expirat și plămâniile tatei, ai bunelului tău? Ce se alege din mâhnirea și speranța, suferința și bucuria aceluia aer? Un poem plămădit în flacăra durută a inspirației e cu totul altceva. El nu poate fi scos la vânzare. Nici vândut. Cei care vin din urma ta n-au cum să nu-l moștenească – vor dâșii ori nu vor! Urmașul nu-i întrebat: „Tu nu dorești, măi, să moștenești un poem? Un poem de adio în care sufletul poetului se rupea în bucăți – ți-e tată, omule, nu ești mândru?” Sau: „Ți-e bunel, nesimțitul! – s-a zbuțuit, fript de disperare, a ars în patima unei iubiri târzii și neîmpărtașite, hrănindu-se cu speranțe iluzorii, și, iată, îți lasă poemul ție, norocosule!”

Fiu-su' (nepotul), moștenitorul de drept, ar putea rânji mefistofelic: „Îmi șterg dosul cu poemul lui. Mie să-mi lase o vilă la curte, cu un BMW în fața porții, – o poartă de 2,5 metri înălțime, din fier forjat, pe care s-o deschid, s-o închid, ca și televizorul, din mașină plecând sau întorcându-mă acasă. Adică, o vilă cu două-trei nivele, dom'le, împrumuită de un gard de piatră, înalt ca și poarta, ba poate și mai..., un gard lat cât zidul chinezesc, împănat de-asupra cu țepușe ascuțite de fier, prin care, dacă e posibil, să circule curentul electric prin ele, să-i facă zobi pe șmecherii de hoți dac-o încerca să sară în curtea mea cu pomi exotici...”

Dar, poate, e mai util și mai sănătos să lași poemul acela să-l termine altcineva? Dacă simți, vezi, cu ochii sufletului vezi că n-are cine să ți-l moștenească. N-are, pentru că genele tale visătoare, acele flăcărui enigmatice ale cromozomilor, n-au putut ori au refuzat – numai dânsule știu de ce – să alunece în sângele celui care-ți asigură continuitatea arborelui. Atenție! Doar genele visătoare – ar fi fantastic să le moștenească și pe cele creatoare. Aduag acest „și”, pentru că pe acele din urmă nu le poți avea, singure, fără cele dintâi. Genele

creatoare – miraculoase și ele, dar ziditoare – n-au cum da rod fără genele visătoare. Ele, primele, își absorb seva zămislitoare de frumuseți din ultimele. Pe când genele visătoare, acele enigmatice flăcărui, cum le numeam, își pot purta și risipi luminile pe pământ fără să simtă neapărat lipsa celorlalte gene. Fericitul și nefericitul lor moștenitor va dori la sigur să se căpătuiască, testamentar, cu poemul. Și să îndemne și pe urmașii lui să se aplece asupra suferinței și speranțelor lui iluzorii.

S-ar putea ca semănătorii visători ai sângelui tău să nu-ți rețină și să nu-ți transmită nici pentru posteritate numele. Ei și ce? Contează că pe retina ochiului visător al neamului tău se va reține imaginea de floare tristă a femeii pe care-ai zidit-o în poem, că pe membrana cântătoare a auzului său, din când în când va vibra și versul tău suferind...

Am isprăvit cu aripa. Bag și osul ăsta în punguță și pun deasupra o farfurie – să nu se bage Prinț! A înfulecat, pântecosul, pielea găinii, m-a urmărit, fără să clipească, cât m-a urmărit, și s-a dus. Poate a urcat în pod? Sau poate a coborât în beci? Osul de la aripă îl țin pentru Bim. El îmi păzește casa când vin. Aoleu! Poate și-acum doarme pe divanul de sub perete? Îmi torn și ce-a mai rămas. Beau cu înghițituri mici – ce aromă are, dle! ăsta nu-i contrafăcut, e coniac veritabil! Doar l-a adus inginerul! E *Voievod!* Mușc din cealaltă pulpă. Apoi din pâine. Înelesc. Mă întind. Anin punga în țință. Sunt mulțumit. De ce n-aș fi? De ieri de la amiază, am ras singur o sticlă de coniac! Și o jumătate de găină! Ce mi-a rămas îmi ajunge încă pe-o zi. Dacă nu și pentru luni, când mă voi întoarce în hulubăria mea brejnevistă. Cu caloriferele reci – încă n-a început sezonul de încălzire. Guvernul nostru n-a terminat negocierile cu *Gazprom*-ul.

Kremlinul continuă să ne șantajeze cu gazul lui. Dacă bătăim cumva a nesupunere, închide robinetul! Ca să rămânem pupcuriștii Rusiei. Vasalul ei servil, docil. Ieri, *TV Publika*, pe care-o atacasem într-un material (nu m-a sunat Nicu Rediș și nici eu n-am mai în-

drăznit să-l sun, să mă cer la dezbaterile „Clubului...”), pentru că revigorează cadavrele politice, invitându-le la emisiuni, zic, ieri l-a avut invitat chiar pe păduchele k.g.b.-ist, care s-a situat în aceste zile în fruntea rusofonilor protestatari. Ce vor să răstoarne guvernul și să dizolve parlamentul. Tot aseară, comentatorul politic, A. Țăranu, spunea că ar fi o salvare, dacă ar veni la guvernare, acum când vrem noi, „o echipă de sacrificiu” cu buzunarele cusute, în frunte cu un mesia. I-am replicat chiar a doua zi, în alt material, că n-are cum să vină! De unde să mai iei și echipa asta de sacrificiu, când membrii ei de-abia la întâi septembrie o fi intrat în școală?

Simt că alunec într-o dispoziție bahică avansată. Luna, uite-o, linge perimetrul din dreapta al geamului. Aștept. Rezemat cu spatele de cantul ușii. De mult nu mi-a fost așa de bine... Încerc să ghicesc... ce face Mărgeluș la ora asta... Doarme, ce să facă? Pe coapsa stângă? Ori pe cea dreaptă? Cu mâna sub tâmplă, cum o surprindeam uneori în cei doi ani de căsnicie, ori cu mâna odihnind pe sân?... Pe dreptul... ori pe stângul? Pe sânul stâng, probabil... Că mă sfătuiă și pe mine să dorm pe partea dreaptă. Ca să nu dau greutate asupra inimii... Și doarme singură ori?... Tresar, mă smucesc înainte! Cad pe taburet. Simt că mă părăsește moleșeala – ce dulce mă cuprinse, ambalată moale în somnolență! Gata... Mă părăsește... Trebuie să mai plec la caporal... Și-am să sun la ușa Enciclopediei mai târziu... După 11:00... Ce-are să-mi zică? Sunt soțul ei! De cununie. Cu pece-te în buletin... Dacă vrea să nu-l deranjez, n-are decât s-o trimită... la mine! Îi găsesc eu un loc la vreo bibliotecă din orașul acesta... Va primi un salariu de nimic, dar peste tot bibliotecarele au o leafă mai păcătoasă decât cea a măturătorilor de stradă. Unde-s vremurile acelea când un geniu ca Eminescu era fericit și sătul cu solda de bibliotecar?! Neapărat îi voi face înc-o vizită bătrânului caporal... Și mă voi duce la Enciclopedie la o oră și mai târzie... Și dac-o prind cu Carton-ul cela habilitat în pat...

Aud hămăitul lui Bim! Încep să tremur: dacă mi-a venit boschetarul și... nu-i singur? Hămăitul devine mai violent, îndepărtându-se spre poartă. Mă ridic. Mă iau în mâini, încurajându-mă: cu Bim, nu-i niciun pericol!... Care idiot s-ar încumeta să sară gardul, să-l încolțească Bim?! Pășesc pragul, intru-n cameră. A dispărut luna-n casă, dar ochii s-au obișnuit cu întunericul. Mă aplec. Apuc, de sub pat, toporul de coadă. Pornesc, viteaz, spre ușă! Deschid. Ies bârzoii. Caut cu ochii. Strig: Bim! Bim! Câinele aleargă. Sare, scheunând, scările. Se gudură, lingându-mi mâna de pe coada toporului. Îi ordon să coboare. Mă ascultă: sare drept pe divan. Și așteaptă. Tot scheunând. E bucuros. Și-i hămesit de foame, probabil. Las toporul la picioare. Intru la bucătărie. Mă aburc. Iau din sacoșă o hrincă întreagă de pâine. Anin sacoșă la loc. De pe masă apuc punguța cu oasele. Ies. Cobor trei trepte. Pe dibuite, încet. Chem câinele să mă urmeze. La colțul casei e strachina lui. De aluminiu. În ea depun mâncarea. Cu Bim la spate. Nu se apucă de mâncat până nu mă îndepărtez măcar cu doi pași. Așa e el. Foarte prevăzător. E pățit, pe semne. Îl las. Urc. Iau toporul. Cobor iar. Pășesc amenințător spre portiță. Portița e legată. Cum o legasem eu. Cu o cârpă. Degeaba-mi fac griji. Nu atentează nimeni la securitatea și independența căsuței mele. N-are de ce. N-am dușmani în părțile astea. Nu citește nimeni pe-aici *Tri-buna*... Nu m-am interesat, de fapt. La începutul deșteptării noastre – ne-am deșteptat oare? – ziarul era citit de jumătate de sat. S-o fi abonat școala? Sau biblioteca satului? Dacă mai are satul bibliotecă. Și dacă articolele mele nu-s citite, n-am nici dușmani. Îi am destui printre lichelele naționale din oraș. Care mă mai urmăresc, probabil. Puși la cale de edilii primăriei, ai consiliului. Unde chiftește veninul șovin. Căci majoritatea aici o alcătuiesc fiii coloniștilor-„specialiști”, sosiți după război, precum și lichelele noastre mancurtizate. Săptămâna trecută, consiliul a adoptat o declarație de nesupunere organelor supreme din stat. Editoristul C. Tănase scrie că ne paște

pericolul să mai avem o Transnistrie în nordul țărișoarei. Dar, uite, că Procuratura Generală tace chitic. E la cheremul oligarhilor noștri, democrați și ei, dragă Doamne!

Simt că m-am chiflicit – trebuia să plesc la 4.00 dimineața? Intru în casă. Îmi scot doar scurta și adidașii. Și mă culc...

Mă trezi muzicuța telefonului de pe pervazul de la capul meu. Întind mâna. Apăs:

Bună dimineață, Toadere!

Bună, Mărgeluș...

Nu-s Mărgeluș... Sunt Adela, zăpăciturile! Dormi încă?

Dorm... Și simt că mi se despică în două capul. Mai aud glasuri și vuiet de motor: Tu de unde telefonezi?

Din microbuz, răspunde vesel Adela. Am trecut Orheiul – într-o oră, sunt la tine... Și, văzând că nu-i vine piuitu-mi: Mă întâlnește numai Mișu ori veniți amândoi?

Atunci îmi săltai fundul și răcnii răgușit:

Tu n-ai primit mesajul meu?! Urmă o pauză care mă scoase și mai mult din sărite: În care-ți scriam că... ne întâlnim peste-o săptămână! Pentru că voi fi la surori, în Bucovina?!

Iartă-mă... Mi s-a defectat calculatorul... Dar nu ești?

Unde să fiu? nu înțelesei eu.

În Bucovina...

Nu sunt, îmi gătuii coardele vocale. Dacă... vii, cum să mai plec?...

Îți mulțumesc, dragule... Cum mă apropii de oraș, te sun... Și închise.

Uite-așa, Toadere... După o sticlă de coniac și-o jumătate de noapte aiurind prin curte, numai amantă îți lipsește!... Acum descurcă-te, donjuan... în derivă! Frumos te-a mai botezat soțioara de celular... Plutești, adicătelea, în voia vântului și a valurilor – așa explică DEX-ul... Dar parcă în cealaltă narațiune unde te pecetluia, tot

ea, în bilețelul de adio, *Donjuan de mucava*, te întreb: atunci. când alergai ca un armăsar după gagice, nu tot te lăsaai dus, ca o luntre fără cârmă, în voia vântului și a valurilor? În afară de dorința de a te căpătui cu un apartament de stat (de-asta și ai scris cerere de intrare în partid, nu?), ce alte visuri ai mai avut tu? Cu siguranță n-ai mai avut! Să devii poet? Asta a fost în adolescență... Și ai devenit, firește. Unul anonim... Altceva? Să dai peste o fată frumoasă și harnică cum a fost maică-ta și să te însori? Frumos vis, de l-ai avut. Dar pentru asta, ar fi trebuit să cauți, să cauți, să alegi, să alegi... Și, în sfârșit, părându-ți-se c-ai găsit-o, s-o pui în diferite situații, la diferite încercări... Dar numai nu cum ai procedat tu, blegule! Ai văzut-o prima oară la ferma din Dușmani... și ți s-au aprins călcâiele! A doua oară, ai dus-o în camera ceea nenorocită a ta fără ferestre unde stăteai în chirie... Și i-ai răpit castitatea într-un mod atât de mârșav... Ah, ticălosule! Iar la a treia întâlnire, ai furat-o! În ziua nunții! Și-ai dus-o, nenorocitul, tot în odaia ceea fără ferestre... și ți-ai făcut-o soție! Iată itinerarul tău de atunci... de donjuan de mucava. Nu era unul... și de donjuan în derivă? De vreme ce ai plutit mereu ca o luntre debusolată... pe valurile vieții? De fapt, dacă meditezi bine, nici valuri n-a avut de înfruntat corăbioara ta urgisită... Lucrurile mărunte ți-au gunoiat întreaga existență...

Mă scutur. Nebuna acuși ajunge! Formez numărul:

Măi Mișule, tu mai dormi?

Păi.. mai stau în pat... Nadiuța s-a dus la piață să cumpere un boț de brânză să facem o mămăligă...

Lasă, măi, mămăligile, că-i pojar! Vine Adela! Peste vreo juma' de oră trebuie s-o iei de la autogară.

Cu ce s-o iau?

Cu mașina, Rogozule!

N-am ce turna în rezervor. Cu pișat nu merge.

Toarnă-i trei litri, că-ți întorc banii când vii. Ia de undeva...

N-am de unde. Banii-s la Nadiuța.

Fetele-n pușculiță n-au nimic?

Nu mă bag în pușculița lor...

Măi, tu-mi ești prieten ori nu-mi ești?! răcnii, să-mi crape bojecii.

Îți sunt prieten, răspunse, ceva mai apăsător, Rogoz. Dar... mi-o dai și mie?

Chiar mă zăpăcii în prima clipă. Nu-l auzisem până acum să vorbească asemenea tâmpenii. Nu știam că-i capabil să pună asemenea condiții mizerabile. Căci mizerabile le-am considerat întotdeauna. Îmi amintii de dactilografa ceea rusoaică de la ziarul raional, fostă sanitară, voluntară, în ultimul război, care-mi chema colegii acasă să facă sex în grup... Orgii la care participase și Mișu de câteva ori! Acea pensionară ce era numai bojoci mă invitase, prin ei, și pe mine, dar refuzasei, îngrețoșat, să mă spurc... De câte ori îmi reînvia-n memorie istoria asta mărunță, care în vremurile astea ale internetului n-ar mai considera-o nimeni năstrușnică, mă aburește un sentiment de mândrie. Așa donjuan cum eram, nu alunecasei totuși în heleșteul jegos al amoralității. Cum s-a întâmplat să alunece alții care... erau, poate, mai puțin donjuani, ahtiați de aventuri, ca mine. Aveam însă mare nevoie de serviciul lui în dimineața ceea. Îi răspunsei, cu ocară oprită-n gât:

Măi Rogoz verde la minte, eu te iert... că ai făcut o glumă proastă cu mine acum, dar mai mult să nu umbli cu porcării de-astea, bine? Această femeie e îndrăgostită de mine din adolescență, și tu știi asta... Și, cu toate că nu-i pot răspunde cu aceleași sentimente, dar o respect, măi, – și tu iarăși știi de ce...

A fost unica frontistă... care a ascultat de îndemnul tău înflăcărat de la miting! Și a venit să doneze sânge pentru frații noștri răniți de la Timișoara...

Așa-i. Și tu, știind asta, îmi ceri o asemenea porcărie?!

Scuză-mă, Toadere... Ce poți aștepta tu de la un... biet hamal de gară? Și, după o pauză, în care auzii un zornăit suspect: Așteaptă să număr. Că am deșertat tot din pușculița asta... Și închise.

N-aveam timp de pierdut. Mă scol. Strâng așternutul („Doamne Dumnezeule, are să vrea să se culce Adela pe mizeria asta de cearșaf? Să se învelescă cu leproșenia asta de pătură?”). Merg la bucătărie după mătură. Revin. Mă aplec. Trag gunoiul de sub dulap... Nu, mai întâi trebuie să șterg praful de pe pervaz. Unde mi-e spălătorul? Las mătura. Îl găsesc pe masă, la bucătărie. Dar e uscat! Și n-am o picătură de apă-n vadră! Trântesc spălătorul de masă. Înșfac vadra și ies. Nu pot desface nodul de la portiță. Rup cârpa! Deschid. Pornesc găfâind mai mult de ciudă. Dau capacul de pe fântână în lături, trag lanțul. Surpriză! Lipsește cârligul! Iar mi l-au furat derbedeii! Pușla-malele! De două ori mi-au furat vadra și... nu mai țin minte de câte ori – cârligul de la lanț! Acum ce fac? Cu ce leg vadra de lanț, să-i dau drumul? Aoleu! Am lăsat în cameră telefonul! Alerg spre casă („Dacă mă sună Mișu sau... Adela și nu răspund?”). Intru, bag telefonu-n buzunar și... Trebuie să găsesc vreo sârmă... Pun scara. Urc. Ridic capacul și-l sprijin. De perete. Îmi cade-n cap! Urlu: Carpănul mă-sii! Îl culc – acum nu mai cade... Ridic piciorul să pun genunchiul – drăcie! De două degete-i praful! Și sunt în blugii cei buni! De ieri și până la ora asta, n-am găsit timp să-mi schimb pantalonii! Am o pereche... descuși în fund, dar mai pot fi îmbrăcați. Mă întind. Ajung un sac vechi și-l potrivesc sub genunchi. Mă mobilizez. Îmi reușește! E întuneric... Aștept să mi se obișnuiască un pic ochii. Am găsit! Uitasem definitiv de sulul ăsta de sârmă pentru legat via... Am să rup vreun metru... E tare, măi! O îndoii, o dezdoi, o îndoii, o dezdoi... S-a rupt! Cobor. Cu capacul de la pod pe cap. Mă opresc. Îl potrivesc cu mâna liberă. S-a așezat bine... Iar cobor. Acum rup sârma în jumătate – cu o bucată leg vadra, cu ceilaltă voi lega, la noapte, portița. Cântă telefonul. Apăs. E Mișu:

– Am numărat, zice. Îmi ajung pentru doi litri de benzină. Am să-i mai torn... pe banii tăi, când mă întorc, la benzinăria de lângă sat...

Perfect! exclam. Îți dau eu pentru cinci litri, ca să vii mâine să ne iei de aici...

De unde ai tu bani? mă întreabă cu bănuială Rogoz. Ți-au transmis prin cineva salariul?

Deocamdată pun la bătaie salariul Episcopului...

Te-a angajat?!

M-a angajat, Rogozule, dar mă va concedia în zilele următoare – hai că-ți povestesc eu când ne întâlnim. C-ar putea să mă sune Adela. Tu așteaptă... Închid.

Alerg spre fântână. Leg vadra. Îi dau drumul. Aștept. Nu se umple! Scutur furios lanțul, îl smucesc. Iar aștept. Se scufundă. Scot vadra. Revin în casă. Pun vadra pe taburet și mă apuc de măturat. Termin. Acum mi-ar trebui puțină apă fierbinte să spăl mușamaua – e zoioasă rău. Apăs pe întrerupător – arde! Scot de sub etajera cu cărți reșoul cel vechi. Suflu praful. Spirala se împrăștie. Carpănul!... O așez, scrâșnind, la loc. O aranjez pe lejancă. Nu v-am spus că meșterul, pentru că-i rămăsese destulă cărămidă, mi-a făcut și *lejancă*? Un fel de cuptor pe care se doarme – toți basarabeni îi zic *lejancă*. O vâr în priză. Se înroșește! Măi, cum se întorc toate-n bine acum, când vine Adela! O singură cratiță am. O umplu („Iată cine mă iubește cu adevărat, dragă Mărgeluș... Iată femeia de sacrificiu, care-i în stare să vină de la capătul pământului ca să mă vadă și... să-i fac un băiețel...”) și o potrivesc cu strângere de inimă pe reșou. În loc de capac, îi pun farfuria. Unica. Mă apuc de măturat în bucătărie. Atent. Să nu zburlesc praful. Las’ că va fi bine. După asta, trec în coridor cu mătura. Mai aranjez un pic: iau de pe etajeră pantalonii de lucru, un pulover de lână care e istorie – mi l-a adus fratele mai mare din România pe când eram student – și le bag într-un sac. Așa. Să fie la vedere cărțile. Mai nimicesc păianjenii („La primăvară, când vin, am să scutur fiecare cărțuție-n parte...”).

Intonează telefonul. Apăs:

Mă auzi, Toadere?
 Te aud, Adelo!
 Am ajuns. Tu unde ești?
 La căsuța de vacanță – de-acum înainte, va fi căsuța noastră de nebunii...
 La căsuță? Nu-i frig acolo?
 Facem focul. Sobă avem, *lejancă* avem, lemne mai sunt...
 Și eu ce fac?
 Îl aștepți pe Mișu. În cincisprezece-douăzeci de minute te ia. Venind, mai cumpărați o pâine... Pa!
 Închid și-l sun pe Mișu. Îi dai indicații.
 Termin repede măturatul. Iau spălătorul. Intru sprinten în cameră. Apa e călduță. Încep să rad mușamaua. Apoi șterg pervazul („Dacă aș avea și eu o femeie-n lumea asta, și geamurile mele ar avea perdele, nu ziare!”). Icnesc și-i dau băta. Trec apoi la geamurile din bucătărie, din coridor – și astea sunt astupate cu ziare! Pe cel din coridor îl smulg și-l ciuciulesc, aruncându-l în sobă. Am s-o aprind mai pe urmă. Că doar n-are să-mi facă focul Adela! Ce mândrețe de femeie! Parcă o văd acum (mi s-a întipărit puternic imaginea ei când am întâlnit-o la stația de transfuzie a sângelui) privindu-mă scrutător cu ochii ei de cărbune – mă uimise, mai ales, fața ei alungită de madonă a Orientului, gâța ei fantastică odihnindu-se pe genunchii sfidători, în ciorapi negri... Dar ce mijlocel are! Ce să mai vorbim! O asemenea splendoare să-ți vină tocmai din cuibul separatist... la bojdeuca ta de sub pădure?! Măi Marcule, măi! Tu numai de noroc să nu te plângi! Găgăuță-ai fi să bocești, că nu ți-a mers la femeii! La soții, da, nu prea ți-a mers, dar... îți rămân totuși din urmă doi copii... Adevărat, fata refuză să te recunoască de tată, pentru că a crescut-o altul (n-ai motive, băiatule, să fii ofensat!), pe băiat încă nu l-ai văzut – îi flăcău mare, omule, de ce nu încerci s-o contactezi pe Clava? Să vezi măcar de-ți seamănă! Că-i luminează venele sângele

tău! Ar fi o nebunie din partea ta să te îndoiești de asta – femeia a vrut să aibă de la tine un copil... și ți-a spus, topită de fericire, când i s-a mișcat în pânțele! Ar fi putut rămâne însărcinată și de la bărbatu-său, milițianul? Fii serios! Care femeie normală (nu una de bordel, care e însămânțată de zeci de ori în...) nu simte cui datorează ritualul perpetuării sale în altă suflare?...

36 Când am văzut-o intrând pe portiță, pierii: din urma lui Mișu, se cotilea un poloboc! Stam înțepenit în micuțul pridvor, proaspăt măturat, căutându-i cu ochii... gâța cea groasă și neagră...

De ce nu cântă nimeni marșul, Marcule? mă împunse basul înveselit al lui Mișu.

Polobocelul urcă legănat cele trei trepte, se apropie și mă cuprinde de după gât cu mâinile-i puternice, sărutându-mă apăsător pe buzele-mi nedesfăcute. O sărut și eu, aiurit, pe obrazul dolofan, simțindu-i... pânțelele moale pe începutul meu de pânțele pe care tot mă lenevesc, dimineța, să-l presez prin exerciții. Intrăm în odaie.

Ah, ce lung mi-a mai părut drumul ăsta! exclamă femeia, scuturându-și de pe umeri paltonul maro.

Nu-l dezbrăca, te rog! o opresc. Încă n-am reușit să fac focul...

Și eu unde stau? Mișu îi oferă rapid unicul scaun. Mulțumesc, Mișule. Aoleu! Da'-i rece groaznic! Își saltă-n sus pardonul masiv Adeluța („E Adela oare?”).

Îmi scot scurta veche („Cum de-am uitat s-o îmbrac pe cealaltă?”) și-i învelesc scaunul. Adela observă reșoul de pe *lejancă*:

La reșou gătești?

Gătesc la aragaz, băiguu eu. Dar mi s-a terminat în butelie gazul...

Și de ce n-o încarci?

Într-adevăr, de ce n-o încarci, prietene? se zgâi la mine Rogoz. Cât te costă pe tine să-l rogi frumos pe amicul tău devotat, Mișu Ro-

goz, să-ți încarce butelia? La benzinăria asta de la marginea satului se vinde gaz propan la kilogram...

Își bate joc de mine, mârlanul. Femeia ne privește pe rând, distrată, apoi trage fermoarul de la poșetă, scoate din portmoneul tot maro un șumuiag de bancnote și-i întinde lui Mișu una de două sute:

Ajunge, Mișule?

Ajunge, doamnă. Dar se întoarce spre mine: Și tu, pentru benzină?

Îl cuprind de după gât și ies cu dânsul în tindă. Trag și eu fermoarul la scurta din cui, scot din buzunar bancnotele, sub ochii lui holbați, și-i întind una de cincizeci și alta de douăzeci:

– Nu trebuie să te învăț eu, Mișule, cum să scoți butelia. Șterge-o!

Revin în odaie. Iau loc pe divan. Stăm tăcuți, față-n față. Ochii femeii, chiar sub privirea mea (o simt că-i imposibilă, dar ce să-i fac?) alunecă într-o blândețe vinovată:

– Ai îmbătrânit și tu... Dar eu... chiar m-am îngrășat ca o purcică... Și, văzându-mă împietrit în indiferență („N-o pot ascunde, idiotul!”): Grozav mi-a fost dor de tine... Dar... dacă-ți sunt tare antipatică, pot pleca... Se întoarce Mișu cu butelia, încălzim mâncarea, că am adus și eu câte ceva, luăm prânzul tustrei... și-l rog să mă ducă la autogară...

O deziluzie, parcă venită cu fierbințeli, îi făcu vânt indiferenței mele, luându-i cu brutalitate locul. Dar numai pentru câteva clipe. Pentru c-o strămtoră revolta („De ce femeia asta trebuia să ajungă la mine azi? Cum s-a făcut că o văd în clipele astea în fața mea? Cine dintre noi doi poartă vina... că s-a produs această nedumerire? Această tâmpenie? Ea, firește! Ea mi-a trimis prima acel mesaj idiot! Are un copil, dar... mai vrea unul! Un băiat! Și vine să i-l fac eu! Nu poate să-l zămislească cu un nenorocit din Transnistria – eu sunt mai bun de prăsilă! Și acum ce fac? Poate mă mobilizez și-o... însă-mănțez totuși? În zadar a făcut atâta drum? Mă achit, în felul ăsta, și pentru propan...”).

– De unde ai tu bani?

Nu înțeleg întrebarea, tresări femeia.

Cu bărbat în pușcărie, de unde ai bani?

Iată ce-i, zâmbi ușurată Adela. Păi... pentru ce a înfundat el pușcăria? Pentru furt... în cantități mari...

Mă îngrozii:

Banii ăștia-s din furat?!

De ce te miri așa? Sunt furați tot de la mafioți... Și, după o pauză în care-și trase poalele paltonului peste genunchii plini: Ce mă sfătuești să fac? Să i-i dau banditului Smirnov să-i pună pe contul lui fecior-său și eu să mă apuc de cerșit? După alegeri, Kremlinul va avea alt bandit președinte – cred c-ai auzit?

Am auzit...

Apoi... dacă vrei să știi, soțul mi-a lăsat destui bani, ca să-mi pot crește fetița... și s-o pot da la o școală bună în România... Și pe urmă, peste hotare undeva. Că se arată foarte ageră la minte...

A moștenit genele lui taică-său?

Nu ironiza. A moștenit genele mele, că... maică-sa a terminat școala cu medalie de aur – asta cred că nu ți-am spus...

Nu mi-ai spus... Nu ți-e foame?

Vom mânca de-acum când se întoarce Mișu. Am înțeles că n-a plecat departe? Ai vreun WC pe undeva?

Imediat! Trebuie să-l descui...

Și alergai să descui closetul. Când mă întoarsei, *Moskvici*-ul lui Mișu era în poartă.

Tăbâncirăm amândoi butelia, iar Mișu o instalează. Revenită de la WC, Adela ceru un lighean și rugă s-o ajut să-și spele mâinile. Mă executai imediat. Săpun nu ceru, pentru că-și scoase din geantă perișta, pasta de dinți, săpunul și-un prosop („Parcă se pregătește să ierneze la căsuța mea...”).

Aragazu-ți arde, gospodarule! mă anunță solemn Rogoz, cerând să-i torn și lui pe mâini.

Luăm în doi masa din bucătărie și o aducem în odaie, punând-o lângă divan. Adela-și îmbracă un halat în carouri – acum arată falnică de tot! Scoate apoi din tolbă pastramă, salam, brânză de oi și le pune pe masă. După care scoate și ultimul conținut – câte-o sticlă la amândoi, învelite-n hârtie albă. Mișu o desface primul: *Kvint!* O dezbrac și eu: *Kvint!*

Ucide-mă, Marcule, dar eu... până mâine-dimineată nu plec..., scâncește jalnic Rogoz, improșcându-ne pe amândoi cu mierea ochilor.

Ești nebun?!

Dorm în mașină, Toadere... Sau, dac-o fi tare frig, stau în mașină până... faceți voi băiețelul și pe urmă mă lăsați să mă mut aici, pe *lejancă*...

Prima explodă în răs Adela, de-i sălta pânțelele. După care începui să hohotesc sinistru și eu, că mă apucă tusea. La urmă, începu să necheze și Rogoz. Ne potolirăm, în sfârșit, și femeia spuse:

Văd că nu aveți secrete unul față de altul... Și de vreme ce Mișu cunoaște programul nostru de la noapte, Toadere, eu zic să acceptăm a doua variantă: aștepte în mașină până procreăm urmașul comun, apoi bem în cinstea asta câte-un păhăruț și ne culcăm.

Bem din sticla lui! sării eu.

Se acceptă, aprobă cu jumătate de gură Mișu.

S-a făcut! strigă bucuroasă Adela. Dacă-ați ști voi cât de mult vă iubesc! Destupă coniacul, dragul meu! Iar tu, Mișule, adu din mașină pâinea.

Mișu iese vesel. Adela se cotilește spre bucătărie în căutarea cuțitului și furculițelor (aveam două doar, din aluminiu. Care nu știu de unde s-au luat în acele săptămâni, când bădia Petre și cumnatu-meu, Vasile, îmi puneau acoperișul pe casă). Simții în gură amăreala apatiei („Doamne, numai să nu-mi paralizeze simțurile acum – uite ce fericiți se simt cei doi! – unul, că și-a reîntâlnit iubirea din adoles-

cență, altul – că va avea ocazia să-și umple burduhanul cu mâncare bună și să-și sfințească gâtul cu *Kvint* separatist...”), apatie, care își arată doar colții melancolici. Pentru că se scurse într-o altă amăreală – una dură, consistentă. Ce începu, acaparătoare, să-mi râșnească inima cu grăunțele dezgustului („De ce-mi trebuia mie compania asta, când venisem ieri cu de toate... și mă simțeam atât de bine în singurătatea-mi și-n tovărășia lui Prinț și Bim?”). De la bucătărie venea zăngănit de sticle – îmi dădeam seama că musafira-mi gospodărește făcând un pic de ordine. Bagă-n sac, probabil, sticlele de la votcă ce se adunaseră cu anii... Am să-i spun lui Mișu să le ia și să facă ce vrea cu ele, meditam palid și năruindu-mă de-acum într-o stare opacă – e mai mult dezgust sau nemulțumire de sine? Știam din alte dăți că amăreala pietroasă a dezgustului mai des mi se cui-bărește în fierbintele creierului când încolțește apatia. În clipele acelea, o simțeam vag. O boare de neîmpăcare confirma asta: mai mult, părea a fi o banală nemulțumire de sine. Amestecată cu dorința de izolare... Pentru că apele tari ale dezgustului erau mai adânci... Și ele mă învăluiau, de regulă, când limfa paralizantă, cum îi spuneam în altă parte, a melancoliei se retrăgea, cedând locul indiferenței... N-am studiat filozofia stoicilor antichi, dar nu-mi imaginez: cum îți poți clădi un ideal moral pe înăbușirea pasiunilor? Tresar. Se întorc amândoi.

Începem cu sticla ta, Toadere? îmi smulse din mâini coniacul și, cât ai clipi de trei ori, Rogoz umplu paharele. Adică două păhăruțe pe care le aduse musafira noastră și cana mea de plastic – aproape pe jumătate.

Ce-mi torni așa de mult, măi? mă revoltai pozitiv eu.

No problem! reacționă negativ Mișu, luându-mi cana și punându-mi în față păhăruțul lui.

Bravo, Mișule! strigă înveselită Adela. Așa-i trebuie, dacă o face pe nobilul rafinat!

Ciocnim. Bem. Dar numai noi doi, fără niciun fel de popasuri.

Doamna nu servește nimic? se interesă oarecum mirat Mișu.

Doamna are o misiune responsabilă în noaptea asta. Măcar unul dintre noi să fie treaz...

După ce înfulecă două sandviciuri cu pastrama, Rogoz vociferă:

Ce ne-ar prinde bine acum niște roșii murate! Îi spun să coboare în beci, că mi-a rămas un borcan neconsumat din anul trecut: De unde să-ți rămână ție roșii murate – le pui la murat tu?! Și-și crăci gura într-un zâmbet de ciclop.

De la sora mea, Rogoz putred. Ea-mi dă murături de care-mi plac, numai să pot tăbârci, că vameșii nu se leagă de așa ceva...

Plec eu cu *Moskvici*-ul să ți le aduc – de ce nu mă iei?

Rabla ta papă multă benzină, și-i făcui semn să mai toarne.

Pușcăriașul meu mi-a lăsat două benzinării – veniți când vreți și vă umplu rezervorul... Și luați și niște canistre – numai să vă lase separatiștii să treceți...

Aoleu! Nu poți transfera benzinările celea dincoace de Nistru?

Nu pot, Mișule. Că nici nu-s eu proprietarul lor oficial...

Hai, Mișule, să bem și să nu debităm nerozii! Și-i făcui vânt licoarei drept în tubul esofagului.

Mișu însă ieși, întorcându-se degrabă cu borcanul. Desfăcu capacul cu degetele labei sale de urs, după care îi oferii femeii lingura să acționeze-n continuare. Când văzu farfuria vârfulă cu roșii cărnoase, dromaderul sorbi cu patimă lichidul separatist, după care băgă cu de-a sila-n groapa mâncătoare o roșie pe care-o chitise mai mășcată. Închise strâns buzele, după care începură să-i umble maxilarele. Sandviciurile cu pastrama se topiră și acum se topeau și cele cu salam, pentru că nici Adela nu rămânea-n urmă, înfulecând de-acum al patrulea („Și ce femeie fină mai era, dragă Doamne! – abia se atingea pe atunci de mâncare...”). Înțelese, pe semne, că i le număram, ținând-o în oglinda uimită a ochiului, pentru că

puse jumătate de sandvici pe șervețelul de hârtie – că și șervețele aduse!

Și uite-așa, tot ținând-o în discuții de trei parale, șipul se deșertă, mâncarea se termină și nu-mi rămase decât să le propun să coborâm până la izvor, să vadă și Adela ce salcie falnică are Toader Marcu la nici o sută de pași, care ar putea să adăpostească la umbra-i jumătate de sat. Mișu trase mașina în ogradă, eu încuiai ușa și legai porțița.

Coborâm. Mișu are grijă ca doamna să nu alunece. Să nu se împiedice. Să nu se rostogolească. Eu merg în frunte. Sunt călăuza. Misiunea mea: să-i ajut să înfrunte micile obstacole. De-aceia-i preîntâmpin când apar: o groapă, o scurtătură de lemn, o adunătură de crengi etc. Lăsate de hoți. Care taie ilicit copacii. Când vin zăpezile. Atunci se trezește în toată vigoarea animalul în țăranul disperat. Taie crunt, pe furiș. Taie în prezența pădurarului, amenințându-l cu toporul. Taie tot ce-i cade! Legile nu-l sperie. Pentru că-n Basarabia-gubernie legile numai se scriu și se votează în Parlament. Atât. Și țăranul își ascute bine toporul, își alimentează Drujba și taie. Tot ce poate fi băgat în soba lui. Pentru că nu vrea să-i înghețe copiii. Pentru că vrea să supraviețuiască. Care lege îl poate obliga să nu fure în numele salvării familiei? Asta-i situația. Ajungem la salcia cea fantastică. Doi din cei patru craci groși au dat crăpături înspăimântătoare de lângă tulpină – în orice clipă îți pot cădea-n cap. Și amin! Adela se îndepărtează gâfâind. O urmă și noi. Facem popas. Lângă izvoraș. Timid, dar curge. Mișu se spală pe mâini, își clătește fața. Fac la fel. Adela nu se încumetă. Ar vrea, dar nu poate. Trebuie să se aplece. Dar cum s-o faci cu doba-i de slănină ce-o trage-n jos?

Mi-a citit mutra. Că-l roagă pe Rogoz:

Nu poți să-mi dai să beau, Mișule?

Imediat! sare Mișu.

Vai, ce gustoasă e! Ce păcat că avem numai două sticle! Vom bea cafea – am în gentuță *Nescafé Gold*. Să mai stăm lângă izvorașul ăsta, că-i minunat aici!

Să vii tu, Adela, când înfloresc salcâmi! Îți strâmbă nasul mirosul!
 Am să vin, Mișule, și la primăvară... Dacă-am să fiu invitată... Am să trec iarna asta o cură de slăbire și-am să urc în fugă dealul ăsta – vă promit!
 N-ai putut trece cura de slăbire ceva mai devreme? o încolții eu. Aș fi putut, Toadere. Dar n-am avut pentru cine...
 Trebuie s-o faci pentru cineva? Pentru sine trebuie s-o faci, nu? Ai dreptate, dragule...
 Mișu pufni a iritare:
 – Voi mai stați, dar eu mă duc să aprind focul. Luă cele două sticle cu apă și se duse.
 Tu crezi că eu nu înțeleg? continuă Adela. Femeia trebuie să se respecte... și atunci nu ajunge în halul ăsta în care-am ajuns eu... Dar, căsătorindu-mă a doua oară cu omul care-mi devenise absolut indiferent, am conțenit să mă mai respect... Dar m-am căsătorit – cred că-ți mai amintești, nu? – pentru că l-ai sfătuit tu să mă ia de soție... și n-am mai vrut să-ți stau în cale...
 Îmi dau perfect seama că-i greu de crezut... Dar chiar în clipa ceea, auzu-mi înfioră șoptitul lui Mărgeluș... din acea dimineață detrandafir alb, rămasă pentru totdeauna-nflorită în memoria-mi: „Să nu gândești cumva rău despre mine... Acum vei pleca și... vei fi la locul tău, auzi? A trecut timpul aventurilor, nu?”. Nu-mi amintesc ce i-am răspuns în clipa ceea. Căci până atunci nu-mi ceruse niciodată să-i fiu fidel. Dar, în continuare, am memorizat: „... Plutind în voia valurilor și a vântului, va trebui să nu uiți totuși... că-n mâinile mele e timona corabiei... Trag nădejde că voi da dovadă de puținică voiață... Că voi reuși să mai strunesc corabia ceea din când în când și s-o îndrept în direcția capitalei...” Poate n-am reprodus întocmai, dar aproximativ așa-mi spuse în dimineața ceea. Înainte de a ne despărți... Acum mă uitam împrăștiat la Adela și chiar mă întrebam, de-

acum cu un soi de năduf: de ce nu înțelege femeia asta inteligentă... că nu simt nimic pentru ea? Că, dacă am posedat-o cu multă patimă atunci, în urmă cu mulți ani alunecați în uitare, era pentru că mă încântase, în acele ore pârjolitoare de sex, cu frumusețea corpului ei de madonă orientală! Cu mângâierile ei îmbătate de patimă... Cu dragostea ei sinceră față de neam...

Cobor cu un picior pe piatra de-alături, mă aplec și, cu apa din căușul palmelor, îmi clătesc copios obraji.

Vreau și eu să-mi spăl fața. Dar nu mă pot apleca...

Umplu căușul și mă apropii. Femeia-și înmoaie degetele fine ale lăbuței („Ce splendide mâini are!”) și-și umezește obraji plini, repetând încă de două ori procedura. Apoi oftează cu nedisimulată amărăciune:

Simt, dragă Toadere, că... nu ești încântat de întâlnirea noastră... Mă întreb însă: de ce trebuia să mă chemi? Și, după o pauză poate și mai adâncită în amărăciune: Eu te-am provocat, e adevărat... Știu că de ani buni Mărgeluș e la Chișinău și locuiești singur... Eu nu-s atât de proastă să nu înțeleg că de-acum... n-am șanse să fiu cu tine... Nu pot să intru cu de-a sila în inima ta... Dar să știi... că nu glumeam în mesajul cela: îmi doresc un copil de la tine. Și aș fi fericită dacă ar mai fi și băiat... Vreau să-mi amintească de tine. Cât am să mai trăiesc...

Îl procreăm, Adelo! exclamai, brusc înveselit ca un clown. Iată, fumul de-acum iese din hogoac! Așteptăm să se încălzească bine odaia, ca să-l putem procrea ca lumea, în pielea goală!

Bine. Dar când va înopta, Toadere... Nu vreau să mă vezi nudă...

Puricii înserării începură să cearnă în văzduhul răcoros. Îi făcui semn și femeia se luă după pașii mei. Urcăm. Încet. Și Adela începu să cânte! *Adio* de M. Eminescu... Mă oprii înlemnit: avea o voce dulce, catifelată, cu un asemenea interval de sonoritate, de... mă băgă-n uimire și încântare până la urechi! Femeia-mi făcu semn să merg.

Mă mișcai, lăsând-o să-mi trimită-n auzul întors versurile îngrelate de tristețe ale poetului: *De astăzi dar tu fă ce vrei, / De astăzi nu-mi mai pasă / Că cea mai dulce-ntre femei / Mă lasă...* Când termină, mă oprii și-o întrebai sugrumat:

Ce-ai făcut tu din viața ta, măi femeie?!

Da' ce-am făcut din viața mea, Toadere? mă întrebă Adela, cu o păpădie de ironie în glasul-i.

Păi... ți-ai bătut joc de ea!

Mișu deschise holbat portița cu brațul plin de lemne:

De ce urlă, măi Toadere?

Întreab-o pe dânsa, Rogozule!

De ce urlă, Adelo?

Știu eu, Mișule? I-am cântat și eu romanța ce mi-e cea mai dragă... și s-a înfuriat!

Tu du-te și pune pe foc... și nu fă vorbă de clacă! mă răstii la Mișu, făcându-i semn Adelei să ia loc pe divan, dar potrivindu-i pentru dosul ei măreț paltonul meu cu mânecile rupte, pe care doarme uneori Bim când îmi păzește casa.

Și chiar n-ai înțeles, Adelo?

Probabil că am înțeles, răspuse femeia, cu respirația segmentată. Respira greu. Pe semne, ai vrut să mă întreb... de ce nu m-am făcut cântăreață?

„Pe semne”! zbierai iarăși. Chiar asta-am vrut să spun! Înzestrată de Dumnezeu cu asemenea... uluitoare calități vocale, dacă nu te-ai consacrat scenei, ți-ai bătut joc de viața ta! În limbajul țăranilor mei din Mihoreni înseamnă: ai fost o oaie!

Mulțumesc, Toadere. Eu, născută și crescută într-un oraș de provincie, cunosc mai puțin expresii de-astea pitorești...

Puteți intra, cinstiți boieri! basu-i răgușit al lui Rogoz, din cerdac, ne lovi drept în moalele capului.

S-a încălzit odaia? îl întreb cu asprime de patron.

Aproape s-a încălzit, bossule! raportează.

Intrăm. Soba duduie. Adela dă să-și scoată paltonul – eu o opresc. Simt că mi-a mai trecut mahmureala. Aș mai bea. Femeia cere lui Mișu să-i aducă spălătorul să șteargă masa. Mișu îl aduce rapid, dar o șterge el singur:

A sosit Prinț. Și cere de mâncare, îmi aduce la cunoștință Rogoz.

Alungă-l în mă-sa!

Cine-i Prinț? se interesează Adela.

Un motan cu mare tupeu. Auzi, Mișule? Dacă nu vrea cu binișorul, ia-l și aruncă-l peste gard!

Aoleu! Vreau să-l văd, face speriată femeia.

Mișu deschide să iasă și... Prinț îi lunecă printre picioare: „Miau-miauuu!”

Ce frumos e! Și Adela vrea să-l ia în brațe.

Lasă-l! Are păduchi!

De unde știi... că are?

Se scarpină... Mereu se scarpină! Marș, Prinț, afară! îi ordon.

Motanul nu se clintește, întorcându-și capul spre musafiră: „Miau-miau-miauuu!”

Te rog, Toadere, să-l lași. Să-l lași cu noi – ce-ți face el rău?

Cere de mâncare, Adelo! Mereu cerșește, ca un boschetar!

Dar îți curăță casa de șoareci!

Pe dracu! Dacă n-aș pune otravă... E puturos – nu vrea să prindă!

Ce-i dăm? întreabă Mișu.

Ce să-i dăm, Rogozule? Nu vezi că n-avem nimic zacuscă?

Da... Trebuia să iau mâncare mai multă, se căină Adela.

Ș-atunci mă decid totuși să mă sacrific: ies în tindă, intru în bucătărie, ajung sacoșa din cui. Revin victorios. Dar scot cam mâhnit jumătatea cea de găină afumată, procurată din salariul lui vlădica („Mămulică Doamne, d-apoi mâine trebuie să-i restitui manuscrisele redactate – nu-i cazul să-l sun și să-i spun... că mi le-au furat? Cum m-a pedepsit târfa cea bețivă!”):

– S-o încălzim, Adelo, sau o hălim așa?

N-ai niște cartofi?

Am și cartofi, și ulei!

Mergem la bucătărie, Toadere. Și femeia îmbracă halatul, impozantul, peste palton.

În bucătărie, aprinzând chibritul și întinzându-mă să dau drumul gazului din butelie, mă lăsai apăsător peste popoul ei în carouri. Femeia gemu, apucându-mă tremurat de cavalier – de dragul lui treceuse câteva controale ale separatiștilor...

37 Dacă ați luat seama, în a doua parte a acestei istorisiri – căci e istorisire, nu? – nu vă mai țin în lumile sumbre, melancolice ale amintirilor, pe alocuri chiar, poate, supărător de răscolitoare prin durerosul regret ce le pigmentează ici-colo, zic, nu vă mai țin în prizonieratul retrospectivității, ci urmez fidel, la prezent, logica cronologiei narative în care gândim, precum afirmă undeva nobeliana Doris Lessing. Ea mai susținând că „suntem goi-goluți în cărțile pe care le scriem”. Se referea la scrierile de proporții, firește. Sigur că suntem „goi-goluți”! Pentru că, simt pe propria-mi piele de narator – nu mai am ce azvârli de pe mine! Aproape totul a fost reprodus – pe unde cu uscăciune osoasă stilistică, pe unde, ambalat în horboțelele multicolore ale ficțiunii. Autorului poate că i-ar fi convenit s-o fi ținut tot așa înainte, dar eu, naratorul lui, precum vedeți, mă vârcolesc în apele nesuferite ale prezentului. Și, de la o vreme, simt că mă epuizez, că-mi seacă izvorășul imaginației. Poate „seacă” nu-i cel mai potrivit – voiam să spun că presimt că tot mai puțin voi avea nevoie de culorile incitante ale ficțiunii. Pentru că ceea ce-mi oferă prezentul tot mai mult se îndărătnicește să nu fie învelit în lînțolii visătoare ale improvizației. Și asta-mi convine! Nu știu în ce măsură vouă, dar mie-mi convine perfect!

Acum voi anticipa. Și dacă fac asta, mi-e teamă că va trebui ceva mai încolo să aruncați ochii îndărăt. Iarăși. Cu mine împreună. Nu știu dacă era nevoie de așa ceva, dar ce să fac? Adela nu se vrea adușă în așternutul de la căsuța de vacanță și basta! Acum nu se vrea. Imediat, în rândurile ce urmează. Nu le pot face nimic – personajele mele au deplină libertate – să simtă, să gândească, să-și afișeze ifosele, să acționeze. În dependență de impulsurile lor interioare. Chiar n-am nimic ce să le fac! Era aproape normal ca acel capitol, 36, să finalizeze după o noapte întreagă (care noapte întreagă?!) de sex. N-a fost să fie. Nici una, nici alta. Acum sunt nevoit să anticipiez. Și nu sunt sigur că voi reveni la actul acela procreativ. N-am această dorință. V-aș îngrețoșa, poate, și pe voi. Rămâne să nu dorească nici Adela...

Revenit în oraș în după-amiaza de luni, cum pășii pragul, îl sunai pe Episcop. Acela mă întrebă, fără să deschid bine gura:

Le-ai redactat pe toate?

Îmi pierise piuitul. Răspunsei ca un condamnat:

N-am redactat niciunul... Te sun ca să-mi cer scuze... Că mi le-au furat...

Ce ți-au furat? nu pricepu vlădică.

Materialele acelea... Toate... Am rugat-o pe-o... cunoscută să ia seama de sacoșă, ca să intru în alimentară și, când m-am întors, nu mai era...

Cine nu era?!

Cunoscuta ceea... A dispărut cu sacoșă... cu tot!

Și n-ai căutat-o? N-ai găsit-o?! aproape răcni și ierarhul.

Îmi veni să-l... Dar mă reținui:

N-am cum s-o găsesc... Nu știu unde s-o caut...

Vai de capul meu! se văicări Episcopul. Și-acum eu ce fac? Ce le explic preoților? Și, după o pauză, simțindu-i scuipatul băloșindu-mi obrazul: Hai că textele tastate la calculator se mai pot păstra...

Chiar acum îi telefonez secretarului cancelariei... să le spună să-ți aducă materialele pe CD. Mai vorbim. Și închise.

Niciun reproș, Doamne Dumnezeule! N-a renunțat la serviciile mele! E insuportabil colegul acesta al meu! Eram pregătit să-i spun că m-am decis să renunț la oferta lui. Și să-l mai rog să mă aștepte până primesc ultimul meu salariu de corespondent. Ca să-i înapoiez banii... Și el a închis! De ce a închis?! Turbam. Iarăși îl sun. Ridică. Îi aduc la cunoștință ce v-am spus. El, cât se poate de calm:

– Văd că ești stresat... Dar cu cine nu se întâmplă? Las', măi Toadere, că eu am răsfoit până la tine materialele celea scrise de mână – să nu crezi tu că ai fi avut ce redacta de-acolo... Vai de mintea și cărturăria lor! Tu calmează-te. Cum voi avea nevoie, te contactez... Și iar închise!

Fă ceva cu omul ăsta! Eu îi spun că nu mai primesc oferta lui, și el se face că nu mă aude! Insuportabil tip e Romanescu ăsta! Înțeleg că-i convine să mă aibă la mână – mă știe, îl știu... Dar trebuie să mă înțeleagă și pe mine: dacă află unioniștii mei rânzoși? Care i-au lins dosul lui Iudoșca până când acela a pierdut lamentabil alegerile? Zic, de mă află acești unioniști de trei parale că-i sunt redactor lui vlădica, pe loc voi fi etichetat colaboraționist! Cu atât mai mult, ieri ierarhul a mai avut prostia să anunțe la o conferință de presă... că actuala guvernare trebuie înlocuită! Toată mass-media acum îl atacă pentru amestec în politică! Așa și este! Același lucru îl cer guvernului și cei din fruntea unui comitet de „salvare” a constituției și a democrației! Dar, în realitate, aceste lindine k.g.b.-iste vor să le înmormânteze pe amândouă! Ce-i de făcut, carpanul mă-sii?! Ia stai! Nu mi-a spus el... că materialele scrise de popi n-au nimic cu politica? Dar dacă voi descoperi insinuări ostile la adresa Mitropoliei Basarabiei? Nu le redactez! Le arunc la coș! Dacă primește aceste condiții, mă va avea redactor! Să scrie popii numai pe teme biblice!

Zbârnâie telefonul fix. Ridic. E Mărgeluș!

Salut, dle corespondent!

Salut, Mărgeluș. Dar nu mai sunt...

Ce nu ești?

Corespondent. De astăzi...

Te-au dat afară?

Iese ca-i așa...

I-ai încolțit rău pe ai noștri?

Poate. Dar redactorul ne-a spus că nu ne mai poate remunera...

Dă faliment *Tribuna*...?!

Nu va falimenta, dacă se vor găsi sponsori... Dar va trebui să scriem de pomană.

Mărgeluș făcu o pauză, după care:

Ei, nu mai scrieți voi de pomană... Are să vă remunereze posteritatea... Nu ți-e dor de mine?

Tresar. Simt cum se scurge-n mine amărăciunea. Răspund iritat:

Ar trebui să-mi fie dor?

Nu e obligatoriu, Toadere... Și adăugă, îndepărtându-se parcă de receptor: De-aici încolo, îți ofer libertatea... să nu-ți mai fie dor...

Te măriți cu habilitatul?! urlu înjunghiat de moarte.

Ha-ha-ha! râde sec Mărgeluș. Ești gelos rău, dragule. El mi-a făcut propunerea, nu pot să ascund... Dar cum să mă mărit, dacă sunt căsătorită cu Toader Marcu? Și e bărbat frumos, ziarist cunoscut – cum aș putea face prostia să-l părăsesc? Și după câteva secunde călcate pe gât: Plec la Nătălița... Și cred că... pentru totdeauna, Toadere... Vei scăpa de mine, în sfârșit...

Iată de unde venea și visul! De astă-noapte. Care m-a făcut să mă trezesc înspăimântat ca un condamnat în fața plutonului de execuție: iată-ne, față-n față: între noi se leagănă, cernită de amurg, o parcelă de câteva prăjini de floarea-soarelui – toate cu capetele întoarse spre linia de orizont... Unde se stingeau, alunecând, ultimele săgetări aurii ale astrului... ce mai omenește Terra. Și chiar de la mijlocul acelei

parcele înecate în galben, încep să alunece, pe rând, câte două-trei, în neundele nevăzute, aceste îndrăgostite ale dăătorului de viață. Un ochi optimist ar fi putut crede, privindu-ne dintr-o parte, că noi, cei doi ghinionişti îmbătrâniți, ne apropiem încet, dar tot mai sigur, unul de celălalt... Ci un ochi realist și deschis larg de sus, ca un clopot, ar fi putut observa clar că noi, cei doi, care nu ne învrednicisem de îngăduința Domnului... să ne terminăm sub același acoperiș, zic, acel ochi-clopot ar fi văzut cu o despotică limpezime... că rămânem ambii înfipti în același pământ... Dar cu o prăpastie între noi! Deschizându-se tot mai înfricoșat... odată cu surparea acelor minunate plante în predestinatul neunde... Așa simțeam eu în clipele acelea de vis despotic. Cu toată ființa mea... Acum femeia de la celălalt capăt al firului m-a lăsat în voie și nu m-a întrerupt, până când n-am dat glas eu:

Acesta a fost visul, Mărgeluș. Trebuia odată și odată să ajungem și la asta...

Așa crezi? Fatalistule... Scuză, că nu te-am sunat să-ți spun mai devreme... Măine, la 11:00, îmi decolează avionul... Vii să mă conduci?

Poate... să vin astăzi? mi s-a rupt de pe buze, lăsându-mă bleg pe canapea.

Mărgeluș tăcu un timp, să-și aleagă cuvintele, probabil:

– O săptămână întregă m-am tot gândit la asta, Toadere... Și de fiecare dată, mi-a fost frică... să am o noapte cu tine înainte de plecare... Numai nu te supăra... M-am impus și nu mai simt de-acum amărăciunea... cu care m-ai lăsat după ultima noastră întâlnire... N-a fost numai vina ta. E vina noastră... E bine așa. Dacă ți-aș mai face o dată ceea ce ți-am făcut, nebuna, în dimineața ceea, n-aș mai rămâne în amintirea ta... așa cum m-ai cunoscut la început. Așa simt eu... Nu vreau să trăiesc de-acum înainte cu asemenea pedeapsă...

Bine. Voi pleca direct la aeroport! Și închisei...

38 A doua zi, am plecat. Cu Mișu, firește. Aveam nevoie de asta. Simțeam că Mișu mi-e absolut trebuincios. Nu-i promisesem lui Mărgeluș să-i duc bagajele la aeroport – pentru asta se putea lesne comanda taxi. Mișu îmi trebuia pentru altceva. Să-l am alături. Ca să pot tăcea în liniște până la Chișinău. Și înapoi. Nici cu autocarul, nici cu maxi-taxi n-aș fi putut să intru și să stau până la terminarea drumului în tăcerea de care aveam nevoie. Ca niciodată aveam. Și Mișu m-a înțeles. Fără explicații. A zis numai: va cere *Toyota Corolla* lui unchiu-său. Pentru că nu poate risca cu rabla lui de *Moskvici* să se pornească la un asemenea drum. Și... să mai apară cu ea la aeroport! Îi telefonai totuși lui Mărgeluș și-i spusei că plec cu Mișu – să nu mai comande taxiul. Vom fi cu două ore înainte de zbor în fața blocului Enciclopediei.

Iată că am ajuns. Fără să ne fi spus un cuvânt tot drumul. Mișu, încruntat, deschide portbagajul și-mi spune să anunț că am sosit. Mă execut. Ridică profesorul Guțu. Mă roagă să urc. Îl las pe Mișu. Urc cu liftul. Apăs. Îmi deschide Enciclopedia. Încruntat și el. Îmi face semn spre camera lui Mărgeluș. Leșinat, bat. „Intrați!” mi se răspunde. Intru. „Vino...”, mă cheamă albastrul uscat al celor două brândușe mâhnite, din care se smucește să iasă lacrima, dar nu poate. Mă apropii. Îmi lipesc obrazul de obrazu-i supt. Mărgeluș își tremură buza: „Nu mă săruți?”. Îi iau tâmplele-n palme. Alunec durut în viorii spăimântat al ochilor ei mari și-i absorb gura de flacăra umedă. Mult. Până la disperare. Până la uitare. Obosim. Amândoi. „Spune-mi că ai fost cuminte”, mă prinde de mâini cu mâinile ei mici, tulburate. Tac. Îmi caută irisurii. Nu mi-i prinde. „De ce-ți ferești ochii, Toadere? Spune-mi: de ce?” Tac. Îi astup cu săruturi moi gura. Ea nu se lasă: „Doar nu te perdeai cu firea... Atunci... Demult... Te uitai, când îți ceream, în ochii mei și... mă mințai fără să clipești! Acum, de ce-ți ferești ochii? Ți este rușine? De ce-ți este rușine?” „Taci, o rog. Nu e cazul să vorbim despre asta... Acum...”

„Așa crezi tu? se lasă pe scaun ea. Nu e cazul, zici? Bine, dragul meu. Nu te mai întreb... Rămâne pe conștiința ta... Dar trebuie să știi: în afară de tine și... nefericitul acela de concubin... mort, n-am permis vreunui bărbat măcar să mă țină de mână... În fiecare seară când îmi spun rugăciunea în fața icoanei, sufletul meu e împăcat și... nu contenește a-i mulțumi lui Dumnezeu, că... mi l-a ferit de ispite... Am speranța că m-a ajutat Domnul să mi-l păstrez în neprihană și acolo... Unde voi pleca peste câteva ore...”

Profesorul bocănește-n ușa – e timpul să coborâm bagajele, zice. Mă strânge de mâini. Nu se mișcă. Nu mă mișc. Enciclopedia ciocănește a doua oară. Privirile noastre încremenesc, speriate, topindu-se una-n alta. Îmi dă drumul, ducându-și palmele la tâmple: „Dumnezeule, de ce mă mai pedepsești? Nu mi-au fost destule, Doamne, câte le-am avut?!” Mă smucesc spre ușa. Apuc, turbat, cele două genți. Ies! Jos, mă așteaptă Mișu. Îmi ia gențile el. Le aranjează-n portbagaj. Îmi masez tâmplele, ceafa. Adun salivă. Înghit două pastile de-odată, încându-mă. Profesorul ia loc lângă șofer. Eu cu Mărgeluș, pe bancheta din spate. Pornim. Îi caut mâna. E rece. Ca obrazul mortului. Inelul de logodnă e și mai rece. De ce oare? I-o strâng până la durere. Tace. Privește absentă, ca o sfântă pe eșafod, la furnicarul mașinilor. Acuși o cotim în dreapta și-o ținem așa până la aeroport. Enciclopedia e mut. Îi văd un obraz împietrit palid în oglindă. A îmbătrânit rău în ultima vreme. Sau... în ultimele zile. De când știe că-l părăsește, pe semne, pentru totdeauna nepoată-sa, unicul sprijin ce-i rămăsese?

Ajungem. Timpul e limitat. Mișu ia gențile. Eu – mâna lui Mărgeluș. Mică. Înfrigurată. Ascultătoare. Intrăm. Predăm bagajele. Îi sărut obrazul. Apoi, buzele uscate, de ceară topită. Ele se desfac și-mi șoptesc simplu, cu un tremurat cerșind înțelegere și iertare: „Nătălița noastră are nevoie de mine... Trebuie să fiu lângă ea... Dacă poți, nu mă uita nici tu, Toadere...” Atât. Îl îmbrățișează scurt și ușor pe Mișu. Îl îmbrățișează lung pe unchiu. Și se duce. Dispare. Ca să n-o revăd niciodată?...

39 Uite că a venit timpul să aruncați ochii îndărăt. Cu mine. Pentru că Adela, încăpățanata, se cere readu-să-n pagină. Și n-am ce-i face! De prea multă libertate ce au, personajele astea ale mele își fac de cap! Nu prea des, dar își fac! Nu era normal ca, urmând banala cronologie, să fi povestit mai întâi cum i-am procreat musafirei mele de la casa de vacanță băiețelul (nu poți deloc garanta că va fi flăcău), iar apoi să revin în oraș și să vă istorisesc ce v-am istorisit în precedentele două capitole? N-a fost să fie. Pentru că în confruntarea dintre narator și personaj (Adela) a învins ulimul. Autorul n-are niciun amestec aici – chiar dacă elaborase de la început o schemă pentru fosta mea amantă, aciuată în cuibul separatiștilor. Dacă n-ar fi fost inițiativa ei cu mesajul ce mi-l trimise, n-ar fi fost deranjată. Și n-ar fi deranjat pe nimeni nici ea până la ultima pagină. Dar să le lăsăm pe toate așa cum sunt. Oricum, nu tot cititorul le pricepe și le înghite.

Se duce, vasăzică, Adela la bucătărie, eu urmând-o. Mă aplec să deschid butelia cu gaz și-i încălec fără să vreau o fesă. După care ea mă apucă (v-am spus data trecută de ce comoară mă apucă). Eu încep să gem. Ajung mânerul și închid ușa. Ea-mi trage fermoarul. Dă să se aplece... Nu poate! Înjur: „Carpănu! mă-sii!” Ea renunță: „Am să-ți fac în pat...” Eu nu vreau să renunț! Urc pe taburet. Ea-mi scoate, palpitând, zestrea. Și începe, flămândă... Eu rag. Mișu aude: „Ce faceți voi acolo?” De-acum urlu eu: „Mergi în mașină! Imediat!” Rogoz se execută: „Dați-i bățai, fraților, fără grijă!” Închide și ușa de la intrare. Bravo, Mișule! De-acum mugetu-mi răsună în voie. Victorios! Înroșit de patimă și durere. Ea mă lasă. Gâfâie. Îmi cere să trecem în odaie. Cobor. N-avem când. Nu mai așternem patul. Se despoaie până la brâu. Închid îngrozit ochii. Strâns. Îi deschid. Ea se desface. Văzul îmi crapă! Absorbitoare uriașă! Grandioasă, amenințătoare patimă! Solicitatu-mi palpita orizontal și pietros. Mă despoi fără grabă. Să n-o mai pățesc... Nu-i de glumit la vârsta mea... Îmi or-

don să mă răcesc. Mă aplec. Pipăi cu buricele, jur-împrejur, periferia născătoarei de purpură... Și continui să mă oblig. Să absorb în mine calmul răcoritor. Revigorator de energii liniștitoare. Pentru operație de lungă durată. Cum îi place Adelei. Acum respiră greu. Fragmentar. Cu smucituri. Fierbe-n așteptare. Dar tace. Simt că pot începe. Calculat. Fără excese. Hai... *Mama mia*, dar nu vrea! Ba vrea, dar nu poate răzbate!... Îmi leașină!... E gata să capituleze oșteanul! Mă rostogolesc peste piciorul ei de elefant blând. Stau. Lungit. Nu știu: să râd? să plâng? să mă bucur? să mă înciud? Ea, numai rugă: „Am pășit în al treilea an... de când n-am mai făcut sex... Nu mă lăsa... Mai încercă!...” Simt că mă oțeles! Îi plăcu mangositolui ce auzi... Urc. Tatonez terenul cu buricele... Înălătur obstacolele. Mă avânt și... pătrund în cetate! Gospodăresc. La început, cu efort dureros... Dar ce plăcut e! De-ar dura cât mai mult! Alerg cu memoria îndărăt, cu vreo doisprezece ani... Înspre un salon din secția doctorului Drăgan... Unde, la miez de noapte, mă violase asistenta... O rusoaică grasă, de care cu greu am reușit să scap... (detaliile – și-s captivante, zău! le găsiți în *Donjuan de mucava*). Cuceritor experimentat de cetăți feminine în trecut, această fulguire fierbinte de aducere aminte mă înverșunează și mai mult. Încep să intensific ritmul. Gemetele Adelei scutură păianjenii din unghere...

N-a fost ca pe timpuri... Convulsiile apogeului veniră mai repede... Dar și femeia explodează cu răcnet, apucându-mă de după ceafă cu mâinile și strivindu-mi capul de piept. O secundă, două, trei... zece... Rămân răstignit moale. Îngropat în perna sânilor. Dau să mă ridic.

– Nu mișca! îmi ordonă. Ai răbdare... Așteaptă... Să lăsăm să se producă-n voie... întâia vrăjitorie a procreării... Am regretat multă vreme, că am fost o proastă și...n-am pândit momentul să-mi faci un copil... Atunci... De mult... Când mă frământai despotice, răule, ore întregi... Și, după o pauză, când îmi eliberă nasul să respir: Dar

nu-i nimic... Aștia care se nasc mai târziu sunt mai deștepți...

O rog: am nevoie... Mă lasă. Ies dintre acele două perne. Îmbrăcându-mă, îi poruncesc de-acum:

– Într-un sfert de oră, să fii îmbrăcată și tu. Vreau să beau! Îl chem și pe Mișu. Mâncarea o încălzesc eu...

Ies în tindă. Îl aud schieunând pe Bim. A venit să-mi păzească gospodăria! Rup o bucată de pâine, o înmoi în tigiaie. Bim îmi sare cu labele pe genunchi. Îi ordon să mă urmeze. Îi pun întotdeauna să mănânce-n hârbul lui. Bim nu se repede. De fiecare dată procedează cum v-am mai povestit: se uită, mai întâi, la mine – să se încredințeze că m-am îndepărtat cu doi-trei pași; se apropie, miroase; apoi reflectează – o hălește acum ori o lasă pe mai târziu? Abandonează reflecțiile numai dacă în preajmă este Prinț. E din viță aristocratică, ce mai? Rogoz și-a dat scaunul pe spate și-acum sforăie de rupe. Ușa-i încuiată pe dinăuntru. Ciocănesc. Nu aude. Și a doua oară – nimic. La al treilea bocănit, își saltă capul buhos:

– Cine-i acolo?!

Hai să bem.

Aaa... Tu ești? De ce așa... de repede?

Tu uiți că... nu mai sunt Sorin?

Vai de capul nostru! Tu crezi că... Nadiuța-i încântată de mine?! La vârsta asta, măi Toadere, ele vor tot mai mult, iar noi... suntem bucuroși cu ce mai putem...

Îi propun să mai așteptăm până se aprinde lumina-n cameră. Îi spun să mai pună pe foc și că se va culca pe *lejanță*.

Dorm eu bine și-n mașină. Dacă, Doamne-ajută! îți vine iar la o bucată de noapte, ce faci?

Stai binișor, că... nu-mi mai vine, îl asigur. Bem sticla-n doi și mâine plecăm împreună.

De ce în doi? Dar Adela?

Nu va bea... Vrei să se nască copilul debil?

Măăă! Tu chiar ai luat-o tare în serios!

Lumina se aprinse. Intrăm în bucătărie. Dau să deschid butelia – era deschisă... Aprind aragazul. Mișu ia capacul de la tigaie. Victorios:

Avem carne multă!

Hai, că n-ai s-o înfuleci tu toată! Toarnă-mi. Îmi spăl mâinile-n lighean, continuând să dau ordine: Mergi și bagă câteva lemne, să nu se stingă...

Mestec. Mai aștept. Închid aragazul. Și butelia. Intru cu tigaia-n odaie. Mi-e frică să mă uit... În direcția halatului în carouri... Deșart conținutul în farfuria din care mâncasem la sosire. Tai pâinea.

– Sunt îmbrăcată – gata. Pe stradă cred că... te-ai rușina să mergi cu mine alături? Îți promit: nu mă mai vezi aici... până când nu mă fac iar cenușareasă... Unde-mi spăl mâinile?

Merg cu ea. Îi torn. Își săpunește mâinile („Ce delicate pernuțe!”) îndelung, și le clătește de mai multe ori („Nu erai tu chiar cenușareasă, dar arătai, adevărat, ca o madonă...”), după care refuză să le șteargă de șervetul meu nespălat de anțărț, cotilindu-se, grandioasă, până în odaie. Mă roagă să-i trag fermoarul la geantă. Își scoate cu buricele degetelor un șervețel igienic și își șterge lăbuțele. Între timp, Mișu destupase sticla. Îi toarnă și ei – nerodul!

– Nu beau, refuză Adela.

Ce ți-am spus, Roguzule?

Ce i-ai spus? se interesează moale Adela.

Că n-ai voie să bei.

Mulțumesc, dragul meu, că ai grijă...

Găina e mâncată. Tăria din păhăruțul Adelei o împărțim frățeste. Mișu își așterne pe *lejanca* un țol vechi, iar sub cap își potrivește scurta. Se culcă. Adela trage învelitoarea de pe divan și:

Stinge lumina, că nu mă pot uita la cearșaful ăsta...

Sting. Îmi scot blugii. Mă culc cu fața la perete. Am amețeli ușoare... Mișu își începe sforăitul. Divanul se înclină înspăimântător – mă lipesc de perete. Stă. Nu se răstoarnă...

Noapte bună, Toadere...

Noapte bună, Adelo...

Sforăitul lui Rogoz crește în intensitate. Dar își reduce diapazonul segmentar („Dacă încep și eu, e nenorocită, sărmana...”). Îmi trag plapuma peste urechea dezvelită. Încep număratul în gând...

40

Așteptăm până decolează. Tăcuți. Fără să ne primum. Apoi revenim tustrei la mașină. Urcăm. Plecăm. Unde? Să-l ducem pe profesor acasă – cum altfel? Mișu așa și face. La al treilea semafor, o cotește la stânga. Oprește în fața blocului. Enciclopedia ne privește cu ochi umezi:

Rămâneți, măi Toadere, seara asta la mine... Am un litru de țuică românească... Mărgeluș mi-a lăsat mâncare pentru trei-patru zile...

Eu nu pot, oftează din rărunchi Mișu. Până la orele 16.00, i-am promis lui unchiu că-i aduc mașina.

Nici eu. Plec la Cernăuți cu trenul de noapte...

Rogoz mă privește ca pe-un dușman. Obrazul lui Guțu pălește:

Lași Basarabia, Toadere?

Nu știu...

Chiar nu mai vrei să scrii nimic pentru *Tribuna*...? mă întrebă hărțăgos Mișu.

De două săptămâni, redactorul nu mă mai sună...

Cred că-i plecat în România... Sau în altă țară – știi că-i mereu invitat? nu se dă Rogoz.

De două săptămâni, se află mereu la Chișinău! mă oțărăsc. Gata, n-are nevoie de mine... Alde Marcu are destui în capitală...

Nu cred că are destui, intervine Enciclopedia. Și eu ce fac, măi fraților, că mă lăsați singur?

Nu rămâi numai tu singur, prietene... Și-i spun lui Mișu să intrăm pe-o oră.

Urcăm. Intrăm. Profesorul umblă sprinten. Pune la mijlocul mesei o strachină plină cu sarmale. Aduce trei plăcinte. Clondirul cu țuică. Pahare. Destupă un borcan de trei litri cu lichid rubiniu.

Dar asta ce-i? se interesează Mișu.

Suc... Din merele și poama de la *fazenda* mea. Avem conservate vreo cincizeci de litri – cât s-a mai chinuit, sărmana, cu fierbătorul cela!... Se culca mereu după miezul nopții... Și Guțu-și duse băsmăluța la ochi: Căuta de mine ca de-un copil...Fără dânsa, n-o mai duc eu mult...

Nu pot vorbi. Și mi-e ciudă, că tontălăul de Rogoz tace! Și-a lipit ochii beliți de clondirul cela cu țuică și nu naște-un cuvânt! Nu naște două silabe! Îl ghiontesc și-i fac semn să toarne. Toarnă. Profesorul își bagă batistuța-n buzunarul de la piept al cămășii. Ridică păhăruțul:

Hai, măi Toader... S-o ajute Dumnezeu... să ajungă în Columbia ceea cu bine... Și bea.

După care, fără să se atingă de bucate, stă așa, cu ochii pe mâinile-i de pe masă... Mai multă vreme. De parcă așteaptă să-i ajungă țuica ceea din Vălenii de Munte în toate ungherașele **viului**. Ce i-a mai rămas. Care, de-acum încolo, trebuia să se împace tot mai blând, tot mai cuminte cu apropierea inevitabilului... Uimitor, dar nici Mișu nu întinde mâna... spre lingura sprijinită de strachina cu sarmale... Cu toate că ochii lui alunecă totuși, languroși, pe micuțul traseu: de la farfuria vârfuită până la plăcinta de sub nas...

În sfârșit, m-am îmbătat zdravăn. În doi cu amicul meu, Enciclopedia. De-l rugai, la întoarcere, pe Mișu să-mi ridice el salariul de la redacție (n-o făcea pentru prima oară). Și să-i pună-n palmă redactorului cele două mii din partea lui Sergiu-inginerul pentru salvarea *Tribunei*... Șeful era plecat într-o delegație. Și asta era poate

spre bine – mă salva de explicații. La eventualele întrebări la telefon („Vii după salariu, Marcule, și nu intri măcar să schimbăm două vorbe?” ori: „De unde știi tu că-i ultimul salariu? Se mai pot schimba spre bine lucrurile, nu admiti?”). Dar așa și n-am mai fost deranjat de telefoanele lui...

În mașină nu putui să adorm ca lumea (pe drumurile R. Moldova poți să dormi?!). Ajuns în oraș, îl rugai pe Mișu să tragă la eparhie. Și lăsați, tot prin Mișu, opt sute de lei. Să fie transmiși lui vlădica... cu scuzele de rigoare... Mă răsturnai pe canapea cum ajunsei. Și dormii buștean vreo trei ore.

Mă trezesc cu dovleacul – să bați în el toaca. Înghit în baie o pastilă de tensiune. Cu apă din robinet îmi umplu pântecul – să bați în el toba. Mă lungesc în pat. Deschid televizorul. Crainica anunță că Premierul și-a schimbat la 360 de grade atitudinea față de intenția Kremlinului de a deschide o ambasadă în Transnistria: ieri anunța că rușii n-au voie s-o facă fără acordul Chișinăului – avem Republică Independentă și Suverană, ce mai! – iar astăzi zice că e normal s-o deschidă rușii, de vreme ce avem de-acum consulate ale României la Cahul, Bălți... La fel, și-a schimbat macazul și Ministerul de Externe. Închid îngreșat televizorul și-mi zic: nu mai scapă de ruși basarabeni aștia în vecii vecilor. Doar dacă-i ajută Dumnezeu să-și curățe sângele de slinul slavon. Ca să-și recapete demnitatea... Zbârnâie telefonul fix. Ridic. E sora mea cu nume de floare de grădină:

Bună seara, Sorine! Mă auzi bine?

Te aud. Dar nu-mi mai spune Sorin, că de mult nu-mi mai zice lumea așa.

De-acum lasă-ne să-ți spunem cum te-am rebotezat noi de mic. Poimăine facem praznic – n-ai uitat ce zi e? Și pentru că tăceam: Sunt exact nouă ani de la moartea mamei... I-om pomeni pe amân-doi de-acum... Nu vii?

Cum să nu vin?! Eu... de-acum mi-am pregătit bagajul – plec cu trenul de 23:00...

Nu te mai porni noaptea. Mai bine, mâine-dimineață cu autocarul... Vii cu Mărgeluș? Ia-o, te rog, și pe dânsa, că tare ni-e dor...

Simt spărgându-se de frunte, de obraz, de ceafă ouă clocite... Mizeria puturoasă mi se prelinge pe piept, pe pânțele, pe șira spinării... Înțepenit, nu-s în stare să mă îndoi, să mă aplec, să evit loviturile... Am plecat doar o singură dată cu Mărgeluș la mine acasă, adică la surorile mele dragi... Când eram amândoi tineri și frumoși... Și pe când mai trăia mama... Și, dacă o îndrăgiseră amândouă ca pe-o fică a lor, au suferit enorm... când le-am spus că m-a părăsit și trăiește cu altul... Au început iar să mă întrebe de ea după ce Mărgeluș trecuse în capitală – le adusesem vestea cea mare: s-a întors la mine, împreună cu Nătălița!... Câte minciuni am inventat când plecam în sat singur: că are probleme de sănătate, că Nătălița e în sesiune și trebuie să stea cu dânsa s-o ajute, că nu se poate elibera de la serviciu... Etc., etc. Pentru prima oară acum nu minții:

Îmi pare rău, dar ieri am condus-o la aeroport... A plecat tare departe, peste hotare... Că a chemat-o Nătălița... să stea cu dânsa...

Și când se întoarce?

Chiar nu știi, surioară dragă, și de data asta nu minții. Ce vă mai trebuie pentru praznicul acela? Poate cumpăr și eu de aici ceva?

Produse nu cumpăra nimic. Aduci, dacă poți, câțiva litri de vin. Că avem un popă tânăr și ne ocărăște când vede că bem țuică la praznice...

O asigur că va fi totul cum trebuie. Și că voi pleca cu autocarul, cum zice ea. Închid și formez numărul lui Mișu:

– S-a întâmplat ceva, prietene?

– S-a întâmplat. Plec mâine la praznicul părinților și am nevoie de vin. Cred că, în lipsa ta, nu l-a băut Nadiuța?

Nu l-a băut... Dar eu ce fac?

Tu rabzi până sâmbătă – doar iar ai să pleci să te rătăcești printre butoaie, nu?

Dacă-ți dau vinul ție, sigur c-am să plec. Cinci litri îți sunt destui? Că la vama... nu-ți dau voie să treci cu mai mult... Ți-l aduc în seara asta ori mâine-dimineață, direct la gară?

Mâine. Că-l bem dacă-l aduci azi...

Exact, aprobă Mișu. Dacă plătești benzina, aș putea să te duc eu în sat... Ne întorcem repede?

Ar fi o treabă, Mișule... Dar va trebui... să te întorci singur.

De ce?!

Pentru că s-ar putea să rămân... pentru mai multă vreme... Ori-cum, mâine vei da un anunț ca să-ți telefoneze ție... Va trebui să mă ajuți să-mi vând locuința...

Mișu amuți preț de cât i-ar fi trebuit să tragă vreo două-trei fumuri zdravene, apoi:

Mă aștepți, că vin la tine. Văd că bați câmpii și trebuie să vorbim! Și puse receptorul.

Îl sun iar eu:

De ce-ai pus receptorul, Rogoz bătut de brumă? Nu te mai oste-ni să vii la ora asta. Trage un pahar de vin – dar numai unul, auzi? – mănâncă o strachină de fasole și culcă-te. La opt dimineața, ne întâlnim la autogară. Înțeles?

Înțeles, Marcule...

Scot din debara geanta de voiaj. Arunc în ea toți chiloții, maiourile, ciorapii, batistele ce le aveam curate, încarcătorul celularului, pașaportul. Scot de pe etajeră două volume de Cioran, câteva exemplare de *Tribuna*... cu materialele mele. Le voi duce dascălului meu, Vasile Cobaschi. Care se supără de fiecare dată când aude că am fost în sat, dar n-am intrat la el... Îmi amintesc că n-am cumpărat bomboane. Pentru mulțimea de strănepoți ce mă așteaptă întotdeauna cu dulciuri. Am să le cumpăr, îmi zic, cum ajung la Cernăuți. Și

am să le spun că-s din Moldova. Îmi bag pașaportul în buzunarul scurtei și mă lungesc pe canapea. Conectez iar televizorul. Hămâie un comentator politic care, când venise AIE la putere, găsea pentru liderii noștri destule elogii – acum, când rusofonii și lichelele lor mășăluiesc pe străzile Chișinăului urlând „Jos *Alianțu!*”, îi atacă pe liderii noștri de le merge colbul. Și lichelele vândute ca dânsul sunt o mulțime. I-am încolțit și eu într-un material... Să-i pupe Kremlinul! De căței și cățelușe de pază care se gudură la picioarele păroase ale patronilor de televiziuni e plină Basarabia! De ce, oameni buni, mă întrebam la finele aceluia articol, în republicuța asta suverană și independentă, noi nu putem ști cine sunt aceia care le azvârl oase jurnaliștilor vânduți? Precum și comentatorilor politici angajați, câini de pripas, care ne spală creierii?!

Au trecut trei săptămâni de când n-am mai scris un rând... Și redactorul tace... Se descurcă *Tribuna*... și fără Toader Marcu... Și nici Nicu Rediș nu mă sună... De ce să mă sune? În fața lui, pe semne, valorez doar în robă de corespondent! Nu merită oricum să-l pomenesc de rău... În barul lui, Club al dezbaterilor, cum îl botezasem noi, am trăit poate cele mai bogate clipe de belșug spiritual... și gastronomo-bahic, firește. Pun deșteptătorul să sune. Beau somniferul. Mă culc...

La ora stabilită, Mișu mă aștepta pe peron. Ne strângem în tăcere mâinile. Îmi dă vasul de plastic cu cinci litri de vin roșu. Ne apropiem de autocar. Îl întreb pe șofer și-mi spune să nu cumpăr bilet. Ocup loc pe scaun. Apoi cobor.

Dacă vinzi apartamentul și rămâi în sat, zice, cu ochii ațintiți umed deasupra capului meu, îmi vând și eu graurnița și mă mut la părinți...

Dacă o vrea Nadiuța...

O vrea, că nu-i din capul ei! Numai nu știu ce-ai să faci tu în satul acela, că mai ai până la pensie...

Poate că-mi găsesc de lucru la Cernăuți...

Doar să speli closetele coloniștilor, cum le spui tu. Altfel, va trebui să înveți ucraineana.

Ești tu pregătit să înveți, la anii tăi, limba lor?

Tac. Chiar n-am ce să-i spun. Pentru nimic în lume nu le-aș învăța limba. Ei sunt obligați s-o învețe pe-a mea! Limba românilor băștinași. Că respiră văzduhul și mănâncă pâinea aceluia pământ. Ce l-au primit în dar de la Kremlin, după terminarea războiului. Dar ia întreabă-i: sunt în stare să teucidă-n stradă, de le spui că nu-i pământul lor. Din moși-strămoși, al lor!

Te rog să te întorci, mă îmbrățișează de umeri Mișu. Știi că... are să-mi fie tare greu fără tine în orașul ăsta...

Urc. Îmi ocup locul lângă geam, cu geanta pe genunchi. Mă uit. Mișu a împietrit. Statuie mătăhăloasă. Cu ochii legați de parbrizul autocarului. Urcă și pasagerii. Sunt puțini. Lângă mine rămâne locul liber. Urcă și șoferul. Iar mă uit. Mișu rămâne înfipt în asfaltul gării. Pornește motorul. Îi fac din mână. Nimic. Nu mișcă. A înțepenit pe peron. Și-mi ține în labele-i de urs, zbatându-mi-se, inima. Autobuzul face brusc la stânga, pe șoseaua de centură. Nu-l mai văd... În spatele meu, doi flăcăi nechează vesel. Pare-mi-se, spun anecdote despre moldoveni proști. Prezentate cu haz de artiști talentați de pe scenele necuprinsei Rusii. De pe ecranele televizoarelor. Pentru că sunt autorii acelor bancuri. Despre moldoveni mai proști ca ciukcii. În semn de grațitudine. Pentru că i-am pus întotdeauna pe conaționali lor în capul mesei. Că ne-am frânt șira spinării întâlnindu-i cu pâine și sare. Pentru că scursura îngloba „specialiști” ce trebuiau imediat băgați în casele celor refugiați peste Prut. De groaza tancurilor „eliberatoare”. Sau băgați în apartamente nou-nouțe, construite special pentru dânsii. Acum odraslele lor ies în stradă cu miile urlând „Jos *Alianțu!*”. Vor să revină la putere. Să ne bage în altă uniune clocită de Kremlin – cea Vamală Eurasiatică Rusia-Belarus-Kazahstan. Rusofonii sunt mai avani unioniști decât noi!

Băieții din spate-și rup răsul. Am ajuns la vamă. Grănicerul moldovean ne cere pașapoartele. Întrebându-ne dacă nu avem arme și droguri. Vameșă, o fetică oacheșă, ne întreabă dacă nu avem ceva de declarat. Stăm. Așteptăm. Șoferul ne aduce pașapoartele. Ne mișcăm. Doar vreo zece metri. Intră grănicerul ucrainean. Ne întreabă același lucru. În ucraineană. Ne ia pașapoartele. Intră vameșă. O doamnă corpolentă, cu nas de acvilă. Ne ordonă să punem gențile și tolbele la vedere. Vorbește în limba lui Pușkin, rostogolită prin făină ucraineană. Începe borfăitul. Ajunge și la mine. Trag fermoarul. Răscolește. Țintește cu odorul acvilin drept în vasul cu rubiniu de la picioare:

Piati litrov vina? Nelizea! Polojeno toliko dva. („Cinci litri? Nu se poate! Vi se permite numai doi”)

Îi răspund: plec la praznicul părinților și-mi trebuie...

Nu știi ce-a înțeles, dar adăugă:

Hodeat vseakie spekuleantî i vse govoreat cito edut v gosti!

Și-atunci tânărul din spate îi vorbește într-o rusă impecabilă: „Seamănă domnul ăsta cu un speculant? Nu pleacă, doamnă, în musafirie! Pleacă la casa unde s-a născut, să le facă părinților praznic”.

Nasul vulturesc se întoarce mirat către tânăr, dar pe mine mă împușcă scurt:

Povtoreaiu: toliko dva litra!

Atunci mă răsucesc îndărăt și-i întreb pe băieți dacă n-au vreun pahar.

Avem mai multe. De plastic. Și cel ce-mi luase apărarea îmi întinse patru.

Destup. Le torn lor. Îmi torn mie:

Să luăm de sufletul părinților mei, măi flăcăi...

Beau. Le mai torn.

Da' mie nu-mi torni? dădu glas un bărbat cam de veleatul meu, sculându-se și apropiindu-se fără să aștepte ce spun. Cu paharul lui.

Îi torn și lui. Îmi torn și mie.

Să le fie țărâna ușoară... Și să trăiești, ca să-i pomenești, rosti omuleanul, sorbind lichidul cu un soi de evlavie, ce ne făcu să-l urmărim numaidecât: Uite-așa! Iar pe vameșă să nu te superi, că-i o viperă. *Haholcă* măritată cu un moldovean din satul nostru. Prost de rage...

Băieții rânchează înveseliți și sorb al doilea. Îi torn bărbatului încă unul. Dau să le mai torn flăcăilor – refuză. Îmi torn mie. Le mulțumesc pentru susținere. Și omuleanul:

Dumitale îți mulțumim. Că așa vin n-am mai băut din tinerețile mele...

Revine vameșă. Îi arată vasul deșert pe jumătate. Rânjește gros: *Seiceas vseo v poreadke.* („Acum totul e în ordine”)

La Cernăuți am ajuns mult după prânz. Intrai într-un microbuz și până în sat, strânși unul în altul, ca scobitorile-n cutie, n-am putut nici să-mi ridic mâna... cu batistuța la nas. Ajungem, în sfârșit. Cobor la câțiva metri de poartă. Pășesc în curtea cu troscot pierit și înmărmuresc: nepotul o despărțise drept în jumătate cu un gard din ostrețe! Acum își are curtea lui separată. Ce-i străjuiește casa din cărămidă roșie, cu un etaj. Apare-n prag sora cu nume de floare de grădină. Ne îmbrățișăm. O sărut. Mă sărută. Îi simt dureros obrazul ud:

Doamne, cum te-am așteptat... să vii cu Mărgeluș!

Înghit în sec. Nodul din gât mă grăbește spre găleata de pe bancă. Beau o cană întreagă. Cu alta, îmi spal obrazii. Sora așteaptă alături. Cu prosopul:

Am pus mămăliguța între perne, să nu se răcească...

De peste drum, aleargă și sora cu nume de floare de pădure. Ne îmbrățișăm. Ne sărutăm:

Of, iar ai venit fără Mărgeluș?! Și, după o pauză amărâtă: Nu s-a mai ales nimic, frățiorule, din familia ceea a voastră...

Taci, o oprește sora mai mare. Hai să intrăm în casă.

Stăm la masă. Mămăliga nu aburește, dar e călduță. O farfurie cu jumere din carne de porc, o strachină plină cu brânză și smântână. Încep să mănânc. Surorile mă urmăresc, solemne. Cer trei pahare. Ridic vasul să torn.

Nu turna, mă oprește sora cu nume de floare de grădină. Îl ținem pentru mâine, la praznic, că popa...

Lasă-l pe popa! Crezi tu că lui nu-i place rachiul? Toarnă, frate, să gustăm și noi... Și, după ce mă execut: Dar de ce-i deșert... pe jumătate?

Aveam voie să trec doar cu doi litri. Cealaltă jumătate am băut-o în vamă. Pentru sufletul părinților...

Bine ai făcut, aprobă sora mai mare.

Ridicăm paharele. Ciocnim.

Bine ai venit, frățioare! Îmi urează sora cu nume de floare de pădure. Da' să știi că noi tare am mai dorit să ne-o aduci...

Taci! o oprește sora cu nume de floare de grădină. Așa le-a fost scris lor...

Le-a fost scris pe naiba! protestează cealaltă. Ia du-te la școală și întrebă-l pe director: jumătate dintre copii sunt crescuți de tații lor... sau de bunici. Femeile sunt plecate-n Italia, Grecia și-s măritate acolo majoritatea. Cum crezi: toate au avut scris în frunte... să lepede familiile și să plece aiurea? Hai că unele s-au dus, că n-au cu ce să-și întrețină copiii în școli, dar Mărgeluș? După moartea celuia, de ce nu s-a întors la bărbatul ei de cununie, dar a plecat la Chișinău? Și-acum de ce și-a luat lumea-n cap?

S-o ajute, fa, pe Nătălița, nu ți-am spus? se oțărăște cealaltă soră.

De ce s-o ajute? Cu ce s-o ajute? Copii încă n-a născut, hectare de pământ n-are ca noi – s-a dus maică-sa să-i spele chiloții ori ce?

Sora mea cu nume de floare de pădure, mai mică decât cealaltă soră, dar mai mare ca mine, e o fire iute și intransigentă – ce are de spus ți-o lipește pe frunte, fără să clipească. Și pentru că n-a fost

contrazisă, scoate din buzunarul scurtei cu care venise o sticlă plină și-n gât:

– Ia să luăm noi câte-un păhăruț mai tărișor, să vezi de ce-i în stare și fabrica noastră...

A doua zi, când mă trezii în zori, pe masă mă așteptau două căni de cele mari pline cu chișleag. Fript de arsuri la stomac, beau una pe nerăsuflăte. Mă îmbrac. O iau cătinel pe stânga șoselei, spre casa profesorului meu de română, dl Vasile Cobaschi. Ajung. Poarta, de când țin minte, îi este străjuită de doi nuci măreți. Bat în ușă. Iese-n prag. Se bucură ca un copil. Ne îmbrățișăm. Aude slab. Își pune aparatul la ureche. Îi spun că am venit să-i invit la praznic. Dă din cap că-mi mulțumește. Zâmbește blajin:

– Degrabă am optzeci și cinci, dragul meu. Înțelegi...

Tanti Dorica ne pune-n față pâine, salam și brânză. Dascălul îmi bagă sub nas sticla cu țuică. Să torn. Mă supun. Ciocnim. Bem. Câte-o gură. Scot din geantă cele câteva exemplare de *Tribuna*... și i le întind. Îmi mulțumește. Cu glas tare, tremurat. Doamne! Și ce voce de miere avea când ne declama din lirica de dragoste a lui Eminescu! Zice că scriu bine. Și că se laudă la toți, că i-am fost învățăcel. Îl cred. E sincer de când îl știu. De la el m-am molipsit de candorile cuvântului poetic. Povestea la ore cu patimă. Nedesimulată. Și ne îndemna și pe noi s-o facem. Cu blândețe ne sfătuia. Îl întreb și eu de noutăți.

– E jale mare, domnule. Autoritățile desfășoară o campanie și mai groaznică de ucrainizare a românilor băștinași. Deschid clase cu predare în ucraineană în școlile românești, făcând presiuni... asupra directorilor de școală și asupra părinților. Le bagă la ai noștri în cap că odraslele lor n-au niciun viitor... cu acte de studii eliberate de școlile românești. Și românii noștri pleacă fruntea... Suntem lași, dragul meu. Lipsiți de demnitate. Și, după o pauză, trăgând adânc în piept aerul: Treci pe la școala noastră să vezi: i-au scos iarăși portretul lui

Ștefan-Voievod și textul „Limba noastră” de la intrare... Și-n locul lor l-au impus pe director să anine Imnul Ucrainei și portretul Cobzarului lor... Ne asimilează, băiatule. Ne înghit. Of, cum aș închide ochii, să nu mai aud de astea toate!...

Revin, fără inimă, la casa surorii cu nume de floare de grădină. Intru-n odaia răcoroasă, cu miros tare de busuioc. Stau lungit pe pat. Și nimic altceva nu-mi sparge creierul decât: „Ce-i de făcut? Ce se mai poate face?” Îmi amintesc. Mă scol. Iau punga cu bomboane din geantă și ies. Trec drumul. La cealaltă casă. A surorii cu nume de floare de pădure. Bat în ușă. Intru. Vreo cinci-șase copii (toți sunt strănepoții mei) privesc televizorul. Încordați. E un film cu băta. Până la sânge. Cu eroi vorbind o limbă subțire, țipător-muzicală. Limba noilor stăpâni ai acestei aripi de moșie voievodală românească. Moșia lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Stăpâni deplini, autoritari din 28 iunie 1940. Las punga surorii și ies. Iar traversez drumul. Intru. Mă întind. Îmi pun perna sub cap. Îmi scrijelează creierul iar: „Ce-i de făcut? Ce se mai poate face?!” Și simt din nou – o, Doamne, a câta oară în ultimii ani?! – cum îmi alunecă sub piele șopârlele celea misterioase... Scuișând printre dințișori limfa melancoliei... Doar pentru o clipă-mi sparse inima spaima. Căci prinse să-mi încălzească (cândva mi le îngheța!) pieptul, apoi tâmplele... flacăra despotică a apatiei... Știam din celelalte dăți: va urma acuși amărăciunea dezgustului. Față de tot. De tot ce reținuseră mai recent ochii și auzu-mi. E o amărăciune nesuferită, drept e... Dar după ea, nu chiar întotdeauna însă, urma altă amărăciune – una mai amenințătoare, curtată de frică. Amărăciunea dezgustului de sine... Trebuia să mă mobilizez. Să nu ajung la asta. Prietenul meu, doctorul Drăgan, zicea, îmi amintesc bine, că nu-i de glumit să ajung a mă lăsa pradă acestui dezgust. Mi se pare că vă spuneam cândva de sfaturile lui...

Nu știi câtă vreme am stat așa, cu simțurile în paralizie. Auzii ca-n vis vocea surorii mai mari:

A venit preotul. Nu vrei să ascuți cum face panihida?

Îmi arunc haina-n umeri și ies. Vecinii, rudele invitate erau de-acum prezente. În picioare.

La masa plină cu bucate. Preotul are o voce subțire de femeie, dar plăcută. Când termină, îmi fac și mie loc lângă nepoată-mea, cu nume de pasăre. Care venise din Cernăuți cu bărbatu-său și cu cei patru copii.

Mitruță, nepotul cu casa mândră în curtea de-alături, toarnă vin în pahare. Cele două surori stau cu ochii pe farfuriile invitaților, să nu le lipsească ceva.

Preotului i-ai turnat, măi Mitruță? se interesează timid nevastă-sa, Zorina.

Ai grijă de Sfinția Sa, îi suflă-n ureche sora cu nume de floare de grădină – ea e gospodina casei unde-i praznicul. Ar fi păcat, părinte, să nu gustați din vinul adus de fratele nostru din Basarabia, că are via lui...

Părintele pune mâna pe pahar și-i îndeamnă pe toți să facă la fel. Mai lansând un mic discurs pentru sufletul celor doi plecați în eternitate.

Lumânările, înfipite-n colaci, își tremură flăcăruile. Paharele-s golate. Concentrare maximă asupra bucatelor. Preotul se ridică. Mulțumește respectuos.

De ce nu mai stați, părinte? îndrăznește cam plângăreț sora-gazdă. Ați făcut o panahidă atât de frumoasă și-am vrut să fiți cu noi până la urmă...

Îmi place să aud asta, dar astăzi mai am două botezuri...

Două botezuri? Cine mai naște copii, dacă toate-s plecate în Italia și Grecia? exclamă Luțu, fostul meu coleg de clasă și camarad la păscutul vitelor pe imaș, acum mare împătimit de pahar.

Preotul trece pragul. Surorile îi pupă mâna. Le binecuvântează. Se duce.

Slava Domnului! se bucură Luțu. Ia adu, Ghinuță, rachiul – știu că l-ai fiert alaltăieri... Ce poți să înțelegi din borșul ăsta al lui Sorin?

Mesenii rîd. Sting lumînările. Dispar colacii unde pot. Surorile, ca la comandă, pun pe masă două sticle de-un litru.

Asta mai zic și eu! triumfă colegul meu, care, în copilărie, a mâncat destulă bătaie de la directorul de școală, pentru că, mai mare fiind cu doi ani decât mine, mă ducea să joc cu el dame în scărta de paie de la fermă în timpul orelor.

Mitruță toarnă. Surorile aduc sarmale fierbinți. Îndeamnă. Se mănâncă cu mai multă hărnicie. Fără preot, lumea-n satul meu e mult mai relaxată, mai în apele sale. Luțu ridică paharul. Dă să ciocnească cu Mihai, vecinul. Acela îi amintește că-i la praznic. Că nu se poate. Luțu înțelege. Îl dă peste cap. Pune paharul lângă hrinca neatinsă de pâine. Și meditează.

De ce nu mănânci, Luțule? îl întreabă sora mai mare.

Lasă-l, intervine fiică-sa (a lui Luțu). Așa e el.

Din colțul mesei, cu capul ajungând aproape la icoane, un verișor de-al meu se interesează:

Măi Milucă, am auzit că mai ai doi copii?

Am, răspunde înțepat Milucă, cernăuțeanul cu stagiul de patru ani. Și ce vrei?

Nu vreau nimic, bre... Dar cum te descurci tu cu patru copii, dacă trăiești la *cvartiră* și n-ai casa ta?

Să nu te doară capul!

Uite că te superi! Lumea vorbește că te-ai mutat la oraș, ca să-ți dai copiii să învețe ucrainește. Și dacă uită limba noastră, ce faci?

Asta și vreau. S-o uite cât mai repede. Cine mai are nevoie-n țara asta de limba română?

Lasă, Milucă, parcă ei nu înțeleg? intervine nevastă-sa și nepoată-mea. Copiii noștri vor face facultatea la ei acasă – nu va trebui să căutăm pile ca să-i trimitem să învețe în țară străină.

În România, vrei să spui? se interesă vărul.

În România, în altă parte, confirmă nepoată-mea cu nume de pasăre.

Frumoasă foc era fiind domnișoară. Fată cu studii, a avut admiratori destui în satul ei. Dar s-a căsătorit cu un flăcău din satul vecin, chipos și el, dar bolnav de gelozie. Ar fi multe de spus, dar mă opresc aici, că trebuie să ascult. Pentru că lumea discută. Mitruță mai toarnă câte o sută. Rachiul e tare și dublează pofta de mâncare. Surorile mai aduc pârjoale cu garnitură de cartofi. Bucate fierbinți. Care se cam terminară. În afară de mine și, poate, de surorile mele, își mai dă seama oare cineva pentru ce ne-am adunat aici?

– Da' eu, cu bărbatu-meu, ne-am zis să dăm copilele noastre să învețe în sat, vorbi pițigăiat o femeie cu șal de lână, ce-mi era necunoscută. Că și la noi, de la anul, vor să deschidă clasă ucrainească...

– Au să ne facă pe toți *haholi!* exclamă vesel Luțu.

Parcă nu ți-i totuna ce ești, bădie Luțu?

Eu sunt român și vreau să mor român! Așa-i, Sorine?

Ăștia mai bătrâni se mai bat în piept că sunt români, dar celor tineri li-e în cot ce sunt, zise cam supărat vărul meu și nu înțelesei: îi ironizează pe primii? îi condamnă sau îi susține pe cei tineri?

Cei bătrâni și-au trăit traiul – și-au mâncat malaiul! și Milucă aruncă drept în laringe conținutul paharului. Noi trebuie să ne batem capul de copiii noștri: să aibă o diplomă ca lumea, să poată deschide o afacere profitabilă, nu să rămână la coada vacii și să ragă *Cântă cucul, bată-l vina...!*

Așa, măi Milucă! Așa! răsunară voci în stînga mea, de lângă perețele unde, pe o scoarță cu bujori aprinși, țesută de soră-mea cu nume de floare de grădină, stă atârnat portretul meu de sergent în armata sovietică, îmbrobodit cu un prosop înflorat...

Mi se strînge inima. Chiar simt că nu-mi ajunge aer. Îmi cer scuze. Ies. Îmbrac scurta și, prin ograda vecinului, îmi fac drum

spre coasta abruptă. De unde, în copilărie, îmi croiam pârtia de schi. Cobor pe cărărușă. Genunchii îmi tremură. De frică să nu alunec. Pătrund cu greu printre tufe de măceș. Ies pe creștetul Dealului Ursului. La poalele lui am păscut vitele de la șase anișori... Măreția priveliștii de toamnă târzie îmi pătrunde-n irisuri. Umplându-mi-i cu belșugul lacrimii. Întorc capul în stânga, în dreapta. Nu mă vede cineva? Și încep să plâng. Cu lacrimi puține. Strivindu-mi nodul din gât... Iată că m-am răcorit... Vântul dinspre pădure îmi usucă obraji. E bine. Fac trei pași la dreapta. Cobor. Încet. Mă opresc lângă o tufă de mure. Dau într-o parte crenguțele. Pătrund. Ca într-un basm vechi. Cu un Făt-Frumos revenit bătrân la palatul tinereții sale. Și cu o Ileană Cosânzeană ce n-a mai avut răbdare să-și aștepte iubitul plecat în lume. Și s-a măritat după un medic veterinar. Un flăcău blond, trimis în satul ei de autoritățile raionului. Mai întâi, s-o învețe a face sex. Apoi, s-o ia de soție. Iată-s în foișorul de mure. Aici, în timpul jocului *De-a ascunselea* – ah, o veșnicie a trecut de-atunci! – am sărutat-o pe obraz pe colega de clasă, Veronica. Mai târziu, venit într-o vacanță (Am istorisit în detalii în primul roman), am sărutat-o mult, cu patimă în smoala răcoroasă a tinzii. Când doi flăcăi mai mari m-au luat cu ei la fete. La fosta mea colegă de clasă. Iar a doua zi, pe peticul de iarbă de la picioare, acum acoperit de frunze moarte, țărăncuța maturizată, Veronica, m-a învățat să fac sex. Așa cum o învățase și pe ea doctorul veterinar. Cel blond. Cu care, îmi spuse atunci simplu, fără înflorituri, se va mărita...

Părăsesc foișorul de mure. Ca pe un om drag, deosebit de drag. Dar care m-a părăsit și el cu seninătate. Pentru că așa a vrut destinul. Filozofie simplă. Țărănească. Fără dedesubturi. Fără ifose. Și fără ofuri teatralizate, cum sunt cele orașenești. Urc. Încet. Obosit. Dar cu aerul de pădure intrându-mi ca o izbăvire în plămâni. Traversez iar ograda vecinului. Un câine, ca o minge de fotbal, negru, se re-

pede să-mi sfărtece pantalonii. Îl cheamă un flăcăuan ieșit din casă. Poruncitor. Și ghemul furios mă lasă.

Ajung. Ascult pe prispă. Praznicul nu se sfârșise. Vocile sunt aprinse. Certărețe. Violente. Sper că nu se vor lua la bătaie. Iese sora mea cu nume de floare de pădure:

De ce nu intri?

Merg un pic la morminte... Și o rog să-mi aducă două lumânări și o cutie de chibrituri.

Îmi aduce. Ies în drum. Ajung în centrul satului. O apuc la stânga. Spre cimitir. Trec pe lângă mine grupuri de copii. Se întorc de la școală. Unii mă salută. Ajung. Portița bisericii e legată cu o sârmă. Reușesc s-o deschid. Trec pe lângă biserica veche de lemn (e declarată nu știu de cine, auzisem, monument de arhitectură). Caut cărărușa. Mă orientez cu greu. Pentru că, din ordinul preotului ăsta tânăr, au fost tăiați toți copacii din cimitir. Mormintele, dragile, nu-s în delăsare. Au în permanență grijă de ele surorile. Dar cum va fi când se vor călători și ele? Aprind câte-o lumânare la amândoi. Dau să iau loc pe băncuța de lângă portiță. Se clatină. Am să-l rog pe Mitruță s-o schimbe cu una nouă. Sau pe nepotul Marian. Dar dânsul, sârmanul, încă nu și-a acoperit casa... Și unul, și altul, după ce au fost amăgiți până la sânge de-un mafiot din Odesa și trimiși, amenințați cu pistolul, cu trenul acasă, robotesc la alt mafiot. La unul din Kiev. Îmi lipesc obrazul de cele două cruci de fier. Pe rând. Sunt reci. Foarte reci. Ca hleiul ce le-au înfășat oasele ostenite. Tare ostenite. Trecute prin suferințele celor două războaie. Trecute prin negrul blestem al foametei din 1947. Adusă de grupurile de soldați ruși, însoțiți de lichele naționale, ce măturaseră de grăunțe podurile țaranilor. Cosindu-le viețile. Trei suflete le-a înghițit foamea. Sunt frații mei. Pe care nu i-am cunoscut. Și nu m-au știut nici ei. Că n-au avut răbdare să aștepte. Să mă nasc și eu... Îi ura tata. Ii ura mama. Pe soviete și pe Stalin. Îl urau și pe Lenin. Ziceau că-i tata gruzinului-moștenitor. Mama își tănuia ura. De copii. Tata, nu. De-aceea

refuzam să port cravata de pionier. Și eram bătut de diriginte. Bine făcea. Acum îi sunt recunoscător. Altfel, cum aș fi memorizat asta? Lumânările ard. Prea repede ard. Și fierul crucilor e mai cald nu știu cum. S-a mai încălzit. De la obrazul meu... Iată că se sting cele două ațe ale flăcărilor. Pe rând. Sărut crucea mamei. Sărut crucea tatei. Le spun în gând adio. De ce le spun? Doar... până acum n-o făcusem niciodată?! Merg. Merg. Întorc ochii. Au rămas în urma mea. Mormintele. Acoperite de cele două „adio”. Șoptite doar cu gândul. Șoptite doar cu sufletul...

Ajung. Iese-n prag sora cu nume de floare de grădină:

Femeile toate s-au dus, Sorine. Dar ei au mai rămas.... Las' să mai stea. Că-i mâncare destulă. Și băutura mai este...

O rog să-l cheme pe Mitruță. Iese cu sticla de rachiu în mână:

– Hai intră și matale, că te întreabă Luțu...

Mitruță, dragule, trebuie să mă duci cu mașina ta... La tren. Pleacă la 23:00...

Azi să te duc?! se sperie sincer nepotul. D-apoi eu am băut... trei sute de grame!

Ia pe cineva șofer.

Sigur, unchiule! Îl iau pe finul meu. El suferă de ficat și nu bea. Se uită la ceas: Peste patru ore ne pornim. Și se retrage în casă.

Măi Sorine, măi Sorine... începe să se vaiete sora cu nume de floare de grădină.

Sunt Toadere. De ce nu-mi spuneți cum am fost botezat?

Așa ți-am zis eu de cum te-ai născut... Dar îți zicem și Toader – numai stai și tu cu noi măcar încă o zi-două...

Nu pot, mint. Măine, la 9:00, trebuie să mă prezint la serviciu...

Atunci mergi și culcă-te. Că eu te-oi trezi...

Când, după un somn din bucăți, zbuciumat, ieșii îmbrăcat afară, toți mă așteptau. Lângă mașină. Mitruță deschide portbagajul. Geanta mi-e gravidă. De mâncare. Surorile:

Îți dăm... să nu cheltui pe mâncare măcar trei-patru zile...

Carnea am pus-o în borcane, cu capac, să nu se lege la vamă *haholii* noștri...

Cum ajungi, destupi borcanele și bagi tot în congelator...

Finul lui Mitruță ia loc la volan. Nănașul, alături. Cântă ritmic motorul. Îmi îmbrățișez sora cu nume de floare de grădină („Poate te mai duci și tu la Mărgeluș? Că n-ai să stai toată viața singur...”). Îmi îmbrățișez sora cu nume de floare de pădure („Eu te sfătui s-o lași în pace și să-ți găsești și tu o femeie, care să te aștepte cu o mâncare caldă. Că n-ai ucis pe nimeni, ca să te chinui așa...”). Îi îmbrățișez pe ceilalți. Nepoți. Strănepoți. Fără să-i privesc. Fără să mă privească. Urc. Pornim. Finul și nănașul tac. Tot drumul. Le sunt recunoscător. Parcăm chiar în fața gării. Îi întind lui Mitruță banii. Să-mi ia bilet. Refuză. Se duc amândoi. Aștept. Fără gânduri. Fără să-mi pun întrebări. N-am gânduri. N-am întrebări. Se întorc. Mitruță îmi întinde biletul:

Asta, din partea mea, unchiule... Hai să-ți ducem bagajul.

Căutam vagonul-dormitor. Urcăm. E al doilea compartiment. Patul de jos. Din stânga. Îmi îmbrățișez nepotul. Are mâini puternice. Mari. Îl îmbrățișez și pe fin. Are mâini de domnișoară. Cu degete fine. Dacă-i fin! Se duc. Îmi pun scurta sub cap. Mă lungesc. Intră doi tineri. O pereche. Își aranjează bagajele. Ocupă paturile de deasupra capului meu. Dar vor rămâne alături. Lipiți unul de celălalt. Șușotindu-se. Și sărutându-se. Fără nicio jenă. Controlul vamal l-am trecut fără probleme. După care veni însoțitoarea de vagon. Să ne verifice biletele. Să ne dea așternuturile. Sting lumina. Cu aprobarea îndrăgostiților. Care rămân topiți. Unul în celălalt. În jocul săltăreț al luminilor. De la stâlpii de-afară. De-odată, urechea-mi prinde șoptit. De bărbat. Trecut prin miera tandreței: „Am compus o poezie... Pentru tine...” „Pentru mine?” „Da... Ți-o citesc... când ajungem în sat”. Închid ochii: „Doamne, așa și n-am mai terminat poemul acela de adio...” Mai departe, nu-mi mai vine nimic... Nu mai am gânduri.

Nu mai am întrebări... La ce-ar mai folosi?... Tresar în spaimă: cântă telefonul! Cântec oribil! Borseta! E la capul meu... Tremur... Apăs:

Ce faci, Toadere?

Adela?

Nu-s Adela, dragul meu soț... cu gândurile la Adele... Am vrut să știi că am ajuns... cu bine.

E atât de curat..., atât de frumos aici, că nu-mi vine nicidecum să cred că... e adevărat!...

Tâmpile-mi bat... Ceafa mi-e strivită... Ca-ntr-o menghină... Întind laba după pastile... Împietrește-n borsetă... Mă prăbușesc... Înțepenit... Ca o cârpă mătăhăloasă, udă... Învârtoșată de ger... De-un ger cumplit... Telefonu-mi alunecă... Pe piept... Mă ajunge... vocea ei: „Toadere!... De ce taci, dragul meu?... Mă auzi?... Mă auzi, Toadere?...” Mă frâng... Mă întunec... Mă întunec...

P. S. Întrucât naratorul a lăsat în suspans această istorisire, refuzând s-o ducă la bun sfârșit, mă văd nevoit să-i rotunjesc finalul – dar așa cum îmi schițasem eu chiar de la început. Nu și-a mai dat duhul în tren Toader Marcu, așa cum insinuează naratorul încăpățânat – el, precum știți, le-a oferit libertate deplină (trebuia oare?!) personajelor. A fost resuscitat de un medic chemat de urgență, iar la prima stație – coborât și internat într-un spital de circumscripție. Pus pe picioare, corespondentul nostru (mă rog, a fost și al vostru) ghinionist plecă în orașelul lui, într-o săptămână vându apartamentul și mobila, puse pe card întreaga sumă, își încarcă avutul de răs în *Moskvici*-ul lui Mișu, descărcându-l la căsuța de vacanță. Presupun că-și va ruguma singurătatea încă ceva ani, în tovărășia cărților de pe etajera de lângă gura beciului... și a celor câțiva butuci piperniciți de viță-de-vie (Bim și Prinț sunt pure invenții ale naratorului – asemenea tip putea să-și apropie și niște animale?), uitat de prietenii de pahar și de Dumnezeu. Această istorisire, care, de altfel, nu trebuia

să se crăcească pe atâtea pagini, e normal să se încheie aici. Ce rost ar avea să continui a depăna destinul unui donjuan, a cărui corabie nici în derivă nu e, ci a ajuns o epavă. Bună doar de un singur lucru: s-o înghită anonimatul.

AUTORUL

Început: 27 aprilie 2011

Terminat, scris (aprilie 2012), redactat (iulie 2012).

Cuprins

Partea întâi.....3
Partea a doua.....93

Com.
Întreprinderea de Stat, Firma Editorial-Poligrafică "Tipografia Centrală",
MD-2068, Chişinău, str. Florilor, 1
tel. 44-00-91

